

OKO

VUOSIKERTOMUS 2005

05

OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj on suomalainen finanssipalveluyritys, joka tarjoaa pankki-, sijoitus- ja vahinkovakuutuspalveluja. Vahinkovakuutukset tarjotaan Pohjola-liikemerkillä. OKOn asiakkaat ovat yksityishenkilöitä, yrityksiä ja yhteisöjä.

OKOn liiketoiminta laajeni vahinkovakuutukseen, kun pankki osti syyskuussa 2005 enemmistön vakuutus konserni Pohjola-Yhtymä Oyj:stä.

OKOn A-osake on noteerattu Helsingin Pörssissä vuodesta 1989. Osakkeenomistajia on noin 30 000.

OKO kuuluu OP-ryhmään, joka on johtava finanssiryhmä Suomessa. Sillä on noin neljä miljoonaa asiakasta.

Sisältö

4	Vuoden 2005 tulos
6	Avainluvut
8	OKO osana OP-ryhmää
10	Pääjohtajan katsaus
12	Toimitusjohtajan katsaus
14	Pohjola-kauppa – vuoden 2005 tärkein tapahtuma
18	Liiketoimintarakenne 1.1.2006
19	Strategiset tavoitteet
20	Näkymät
22	Liiketoiminta vuonna 2005
24	Pankkitoiminta
24	Yrityspankkitoiminta
28	Investointipankkitoiminta
32	Keskuspankkitoiminta ja varainhallinta
36	Vähittäispankkitoiminta
38	Vakuutustoiminta
40	Riskiasema
44	Osakkeet ja osakkeenomistajat
46	Henkilöstö
49	Hallinto ja johtaminen
52	Organisaatio
53	Hallintoneuvosto
54	Johtokunta
56	Tietoja osakkeenomistajille
57	Yhteystietoja

Tämä julkaisu yhdessä toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen kanssa muodostaa OKOn vuosikertomuksen vuodelta 2005. Vuosikertomuksen liitteenä on myös OP-ryhmän yhteiskuntavastuuraportti.

VUODEN 2005 TULOS

OKOn liiketoiminta laajeni vahinkovakuutukseen

- OKO hankki syyskuussa enemmistöomistuksen Pohjola-Yhtymä Oyj:stä, josta tuli lokakuussa OKOn tytäryhtiö. OKOn toiminta laajeni vahinkovakuutukseen ja sen asema varainhoitajana vahvistui. Osana kaupan rahoitusta OKO myi Vähittäispankkitoiminnan.

Vähittäispankkitoiminnan myynti kaksinkertaisti tuloksen

- OKO-konsernin tulos ennen veroja Okopankin myyntivoitto mukaan lukien oli 304 miljoonaa euroa (138)¹. Okopankin osakkeiden myyntivoitto oli 153 miljoonaa euroa. Pohjolasta marras-joulukuulta yhdistelty tulos oli 15 miljoonaa euroa. Konsernin tilikauden voitto oli 271 miljoonaa euroa (108).
- Vertailukelpoinen tulos ennen veroja kasvoi 17 prosenttia. Laskennassa on eliminoitu Pohjola-konsernista yhdistelty tulososuus, kertaluonteiset myyntivoitot osakkeista, myytyjen osakkuusyhtiöiden tulososuudet sekä Vähittäispankkitoiminnan marras-joulukuun tulos vuonna 2004.
- Oman pääoman tuotto oli 19,8 prosenttia (13,9).
- Osakekohtainen tulos oli 1,96 euroa (0,86).
- Vakavaraisuussuhde oli 12,8 prosenttia (11,0) ja

ensisijaisten omien varojen vakavaraisuussuhde 9,6 prosenttia (7,6). Rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain mukainen vakavaraisuussuhde oli 1,23.

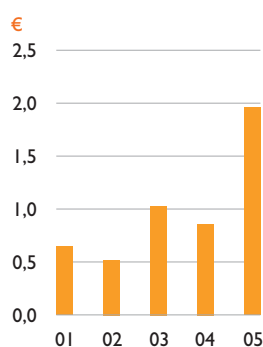
- Johtokunnan osinkoehdotus on 0,60 euroa A-sarjan ja 0,57 euroa K-sarjan osakkeille. Ehdotetulla voitonjaolla efektiivinen osinkotuotto on 5,1 prosenttia.

Liiketoiminta kasvoi ripeästi

- Luottokanta oli vuoden 2005 lopussa 6,8 miljardia euroa (8,7). Vähittäispankkitoiminnan myynti pienensi luottokantaa 2,9 miljardia euroa. Yrityspankkitoiminnan luottokanta kasvoi 13 prosenttia ja asema yritysten pankkina vahvistui.
- Vahinkovakuutuksen vastuuelka oli bruttomääräisesti 1,9 miljardia euroa, josta pitkäkestoisten eläke-muotoisten vastuiden osuus oli 1,2 miljardia euroa.
- Konsernin hallinnoimien asiakasvarojen määrä oli vuoden lopussa 27,5 miljardia euroa (10,9). Opstock Omaisuudenhoidon hallinnoimat asiakasvarat kasvoivat 24 prosenttia 13,6 miljardiin euroon. Pohjola Varainhoidon hallinnoimat asiakasvarat olivat 14,0 miljardia euroa.

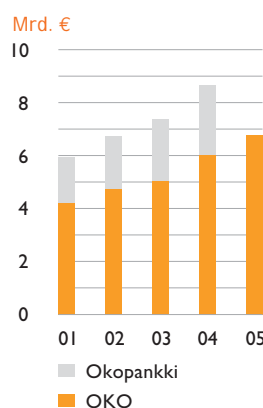
¹ Suluissa on vertailulukku vuodelta 2004.

Tulos/osake (EPS)*

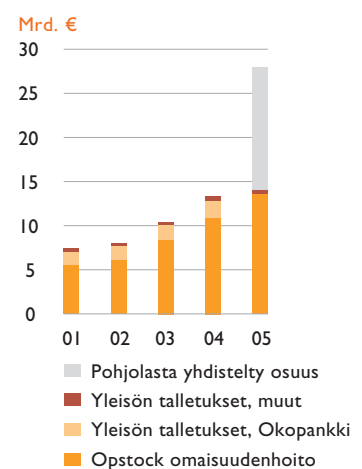

* Luvut osakeantioikaistuja

Luottokannan kehitys

Asiakasvarojen kehitys

Tulos neljännesvuosittain

Milj. €	2005				2005	2004	Muutos-%
	1-3	4-6	7-9	10-12			
Korkokate	38	40	38	26	143	147	-3
Saamisten arvonalentumiset	1	0	1	2	4	1	-
Korkokate arvonalentumisten jälkeen	37	40	38	24	139	145	-4
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot	-	-	-	69	69	-	-
Henkivakuutustoiminnan nettotuotot	-	-	-	-2	-2	-	-
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	24	24	24	24	96	85	13
Kaupankäynnin nettotuotot	3	-1	7	6	16	2	-
Sijoitustoiminnan nettotuotot	11	7	3	-2	19	31	-40
Liiketoiminnan muut tuotot	2	3	2	16	23	7	-
Tuotot yhteensä	77	73	74	135	360	271	33
Kulut yhteensä	38	38	34	100	211	139	51
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta	0	1	0	0	1	6	-79
Tulos ennen veroja	39	36	40	35	150	138	9
Tuloverot	8	9	11	5	33	30	8
Myyntivoitto lopetetuista toiminnoista verojen jälkeen	-	-	-	153	153	0	-
Tilikauden voitto	31	26	29	184	271	108	-

Toimintaympäristö

Tuotannon kasvu hidastui läntisissä teollisuusmaissa vuonna 2005. USA:ssa kasvu säilyi kuitenkin edelleen kohtuullisena. Sen sijaan euroalueella talouden kehitys oli hyvin vaatimatonta, sillä vienti ei kyennyt korvaamaan kotimaisen kysynnän vaimetta. Nopeinta kasvu oli Aasiassa ja Itä-Euroopan maissa.

Euroalueen jo ennestään matalat korot alenivat lievästi vuoden 2005 alkupuoliskolla. Vuoden jälkipuoliskolla euribor-korot kääntyivät kuitenkin nousuun ennakkoiden rahapolitiikan kirstyistä. Esimerkiksi 12 kuukauden euribor nousi kesäkuun 2,1 prosentista vuoden loppuun mennessä 2,8 prosenttiin. Euroopan keskuspankki nostikin ohjauskorkoaan joulukuussa 2,0 prosentista 2,25 prosenttiin perusteluinaan inflaatiopaineet. Pitkät markkinakorot säilyivät kuitenkin lähes ennallaan, koska kalliin öljyn arvioitiin hidastavan talouskasvua.

Suomessa tuotanto kasvoi vajaat 2 prosenttia. Tuotannon kasvua hidasti merkittävästi alkukesään ajoittunut pape-

riteollisuuden työselkkäkaus. Kulutusmenojen kasvu jatkui tasaisena. Kuluttamista tukivat ostovoiman nousu ja työllisyyden paraneminen. Investoinnit vähenivät vuoden alkupuoliskolla, mutta kääntyivät loppuvuonna kasvuun rakentamisen vilkkauksen ansiosta. Hintataso säilyi vakaana. Kuluttajahinnat kohosivat keskimäärin vajaan prosentin edellisvuodesta. Sen sijaan asuntojen hinnat nousivat 9 prosenttia.

Asuntoluottojen jo muutaman vuoden jatkunut vilkas kysyntä voimistui entisestään. Asuntoluottokannan 17 prosentin kasvua tukivat tulojen nousu ja matalat korot. Heikon investointiaktiiviteetin vastapainona yritysluottokannan noin 8 prosentin kasvua ylläpitivät yrityskaupat. Talletukset lisääntyivät edellisvuotiseen tapaan noin 5 prosenttia. Luottojen ja talletusten välinen korkoero kapeni 2,4 prosenttiin. Osakekurssien nousu lisäsi pitkäaikaissäästämisen suosiota. Rahastopääomat jatkoivat yli 40 prosentin kasvuaan jo kolmantena vuotena peräkkäin.

AVAINLUVUT

	2001 FAS	2002 FAS	2003 FAS	2004 FAS	2004 IFRS	2005 IFRS	Pitkän aikavälin tavoitetaso ¹⁾
Tilikauden voitto, milj. €	79	62	126	102	108	271	
Oman pääoman tuotto (ROE), %	13,0	10,0	18,5	13,9	13,9	19,8	12,0
Koko pääoman tuotto (ROA), %	0,67	0,50	0,92	0,66	0,69	1,40	
Tuotot yhteensä, milj. €	270	255	335	291	271	360	

Kulujen osuus tuotoista Pankki- ja
sijoituspalvelutoiminnassa, %

	50	53	50	51	47	46	40
--	----	----	----	----	----	----	----

Taseen loppusumma, mrd. €	12,6	12,7	14,8	16,4	16,5	22,3	
Riskipainotetut sitoumukset, mrd. €	7,2	8,0	8,8	9,9	10,0	10,5	
Luottokanta, mrd. €	5,9	6,7	7,4	8,7	8,7	6,8	
Ongelmasaamisten osuus luotoista ja takauksista, %	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	
Arvon alentumisten osuus luotoista ja takauksista, %	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Asiakasvarat, mrd. € ²⁾	7,4	8,0	10,4	13,3	13,3	28,0	
Vakavaraisuussuhde, %	12,8	11,1	11,0	10,8	11,0	12,8	
Vakavaraisuussuhde ensisijaisilla omilla varoilla, %	7,4	7,0	7,0	7,1	7,6	9,6	

Vakuutustekninen vastuuvélka

Brutto, milj. €						1 883	
Netto, milj. €						1 810	

	2001 FAS	2002 FAS	2003 FAS	2004 FAS	2004 IFRS	2005 IFRS	
Tulos/osake (EPS), € ³⁾	0,65	0,52	1,03	0,81			
A-osake					0,86	1,96	
K-osake					0,85	1,95	
Tulos/osake (EPS) laimennettu, € ³⁾	0,62	0,49	1,00	0,79			
A-osake					0,84	1,95	
K-osake					0,83	1,93	
Oma pääoma/osake, € ³⁾	5,15	5,27	5,93	5,84	6,15	8,76	
Osinko/osake, € ³⁾	0,43	0,29	0,85	0,40	0,41	0,59 ⁴⁾	
Osinko/tulos (osinkosuhte), %	65	55	82	50	48	30 ⁴⁾	50
Efektiivinen osinkotuotto (OKO A), %	7,8	5,2	12,2	5,1	5,1	5,1 ⁴⁾	
Osakekannan markkina-arvo (A ja K), milj. €	659	675	871	1 022	1 022	2 386	
Henkilömäärä (keskimäärin)	1 070	1 117	1 138	1 246	1 246	1 668	

OKOn luottokelpoisuusluokitukset

Standard & Poor's korotti OKOn kansainvälisiä luottoluokituksia 27.7.2005. Korotuksen perusteina olivat OKOn tuottojen ja tuloksen vakaa kehitys, koko OP-ryhmän vahvistunut markkina-asema sekä myönteisen kannattavuuskehityksen aikaansaaminen ilman OKOn tai OP-ryhmän maltillisen riskiaseman ja vahvan vakavaraisuuden vaarantamista.

Luokituslaitos	Lyhytaikainen varainhankinta	Pitkäaikainen varainhankinta
Standard & Poor's	A- I +	AA-
Moody's	P- I	Aa2
Fitch	FI +	AA-

Pohjola-kaupan jälkeen kaikki edellä mainitut luottoluokittajat pitivät OKOn luokitukset ennallaan. Standard & Poor's ja Moody's asettivat kuitenkin OKOn luottokelpoisuuden tarkkailuun ja muuttivat näkymän vakaasta negatiiviseksi.

Vahinkovakuutusosakeyhtiö Pohjolan Standard & Poor'silta 19.10.2005 saama vakavaraisuusluokitus on A+ (negatiiviset näkymät).

¹⁾ Pohjola-kaupan jälkeen julkistettiin OKO-konsernin uudet taloudelliset tavoitteet:

– Konsernin oman pääoman tuotto 12 %.

– Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan oman pääoman tuotto 14 % ja kulujen osuus tuotoista alle 40 %.

– Vahinkovakuutus toiminnan oman pääoman tuotto 12 % ja yhdistetty kulusuhde pienempi kuin 99 % suhdannesyklin kaikissa vaiheissa.

²⁾ Asiakasvarat = talletukset ja varainhoidon hallinnoimat asiakasvarat.

³⁾ Osakekohtaiset tunnusluvut osakeantioikaistu.

⁴⁾ Johtokunnan ehdotus: A-sarjan osakkeelle 0,60 € ja K-sarjan osakkeelle 0,57 €.

OKO OSANA OP-RYHMÄÄ

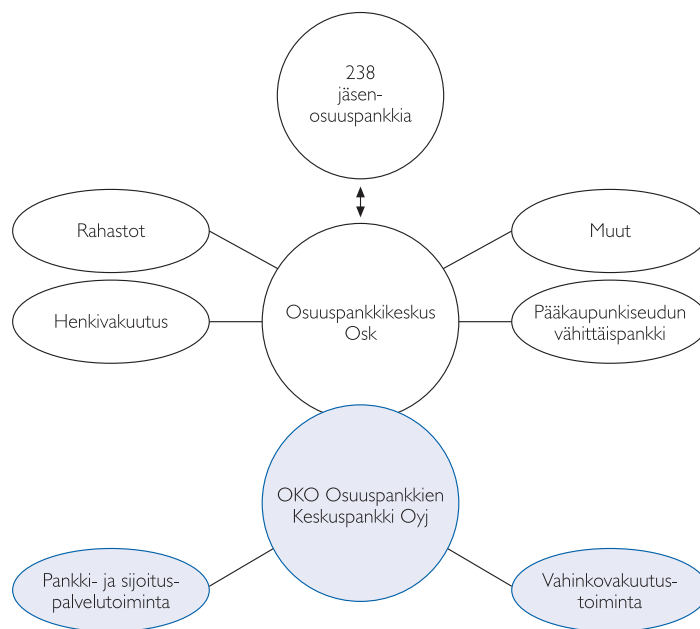
OP-ryhmän avainlukuja

	2005	2004
Tase, mrd. €	52,8	41,5
Omat varat, mrd. €	4,4	4,0
Tulos ennen veroja, milj. €	579	511
Oman pääoman tuotto (ROE), %	11,2	12,0
Vakavaraisuus ensisijaisin omin varoin, %	13,1	14,1
Markkinaosuus		
- luotoista, %	30,5	31,9
- talletuksista, %	30,4	32,3
Henkilömäärä	11 974	9 118

OP-ryhmä on Pohjola-kaupan jälkeen noin neljän miljoonan asiakkaan – yksityisen ihmisen, yrityksen ja yhteisön – raha- ja vakuutusasioiden hoitaja. Ryhmä muodostuu 238 itsenäisestä osuuspankista ja niiden keskusyhteisöstä Osuuspankkikeskus Osk:sta tytäryhtiöineen. Pankkiryhmää valvotaan yhtenä kokonaisuutena, ja keskusyhteisö ja jäsenpankit ovat vastuussa toistensa veloista ja sitoumuksista.

Osuuspankit ovat jäsentensä omistamia ja harjoittavat vähittäispankkitoimintaa omilla toimialueillaan. Osuuspankkikeskus puolestaan toimii OP-ryhmän kehittämis- ja palvelukeskuksena ja strategisena omistusyhteisönä.

OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj on Osuuspankkikeskuksen tytäryhtiöistä merkittävin. OKO tarjoaa asiakkailleen pankki- ja sijoituspalveluja ja vahinkovakuutuksia. Muun liiketoimintansa lisäksi OKO toimii OP-ryhmän keskuspankkina ja vastaa ryhmän maksuvalmiudesta ja kansainvälisestä liiketoiminnasta. Vuoden 2005 lopussa OKOn tase oli 22,3 miljardia euroa eli noin 42 prosenttia OP-ryhmän taseesta.

Pohjolan myyntineuvoja Pirkko Salonen palvelee asiakkaita Aleksanterinkadun konttorissa Helsingissä.

PÄÄJOHTAJAN KATSAUS

Kuluneen vuoden tärkein tapahtuma OKOssa ja koko OP-ryhmässä oli Pohjola-Yhtymän hankinta – Suomen suurimpiin lukeutuva yrityskauppa. Se oli nykyisten kasvuhakuisten tavoitteidemme mukainen liiketoimi, ja se sopi myös perinteiseen linjaamme vahvistaa jatkuvasti asemaamme Suomen talouselämässä. Olemme usein ennenkin olleet suuntaa näyttämässä ja uutta rakentamassa. Siitä oli ja on nytkin kysymys.

OP-ryhmän ja Pohjolan yhdistyminen on nähty kotimaisen pääoman vahvistumisena, ja kaupalle on löydetty monenlaisia historiallisia perspektiivejä. Pääosapuolet – OKO, Pohjola ja Suomi-yhtiö – ovat kaikki yli satavuotiaita yrityksiä, joita syntyhetkellä yhdisti suomalaisuus ja kansallisen kulttuurin sekä kansallisen talouselämän perustan rakentaminen. Ajat ja yritykset ovat muuttuneet, mutta kotimainen omistajuus on arvo, jota yleisesti pidetään tärkeänä myös tulevaisuuden kannalta.

Pohjolan myötä OKOn liiketoiminta laajeni uudelle alueille, vahinkovakuutukseen, jossa OKO on nyt markkinoiden toiseksi suurin toimija. Pohjolan perinteikäs ja tunnettu liikemerkki ei tosin katoa mihinkään, vaan säilyy vatedeskin vahinkovakuutustoiminnassa.

Pohjolan mukaantulo merkitsi OKOLle myös melkoista harppausta eteenpäin suomalaisten kotitalouksien sekä yritysten ja yhteisöjen varallisuudenhoitajana, kun konsernin hallinnoimien asiakasvarojen määrä kaksinkertaistui.

Pohjola vahvana yritysten vakuuttajana tuo uutta asiakaspotentiaalia pankkitoimintaan. Vastavuoroisesti Pohjola saa OP-ryhmän jäsenpankeilta uusia kasvumahdollisuuksia kotitalouksien vakuuttajana. Kun kahden merkittävän toimijan

pääomat, osaaminen ja asiakaskunta ovat nyt yhdistyneet, siitä hyötyvät kaikki osapuolet. Vahinkovakuutusten ja pankkipalvelujen ristiinmyynti asiakaskunnalle tarjoaa merkittäviä kasvumahdollisuuksia sekä OKOlle että koko OP-ryhmälle.

OKO sai Pohjola-kaupan rahoittamiseksi järjestetyn osakeannin seurauksena 4 000 uutta osakkeenomistajaa. Omistajia on jo lähes 30 000 ja suurin osa heistä on yksityishenkilöitä. Osakemarkkinat reagoivat Pohjola-kauppaan myönteisesti, sillä OKOn osakekurssi lähti syyskuun puolivälin jälkeen nousuun. Vuoden lopussa A-osakkeen osakeanti-oikaistu hinta oli yli 40 prosenttia korkeampi kuin vuotta aiemmin.

Taloukasvu oli viime vuonna vaisua Euroopassa, ja Yhdysvalloissakin se hidastui. Yhdysvaltain keskuspankki nosti ohjaukorkoaan useaan otteeseen öljyn hinnan noususta aiheutuneiden inflaatiopaineiden taltuttamiseksi. Samasta syystä Euroopan keskuspankki turvautui koronnostoon joulukuun alussa ensimmäistä kertaa viiteen vuoteen. Markkinat ennakoivat koronnostojen sarjaa, mutta Euroopan taloukasvu on edelleen niin hidasta, etten usko EKP:n kiristävän rahapolitiikkaa merkittävästi nykyisestä.

Suomen talous kasvoi kotimaisen kysynnän ja viennin voimin. Meillä kasvu oli nopeampaa kuin euroalueella keskimäärin. Se ei kuitenkaan ruokkinut inflaatiota, sillä hintojen nousu jäi alle yhteen prosenttiin – matalammaksi kuin muissa EU-maissa. Teollisuuden ja kotitalouksien luottamus tulevaisuuteen on säilynyt vahvana. Nähdäkseni Suomen talouden lähtökohdat tälle vuodelle ovat varsin suotuisat. Kansainväliseen talouskehitykseen liittyy tosin riskejä, kuten

voimakas öljyn hinnan nousu tai Yhdysvaltain vaihtotaseen vajeen äkillinen korjausliike.

Viime vuoden katsauksessani totesin, että pörssiyhtiö OKOn tavoitteena on noudattaa Helsingin Pörssin Corporate Governance -suosituksia mahdollisimman kattavasti. Työ OKOn hallintomallin uudistamiseksi on edennyt vuoden mittaan ripeästi. Huhtikuussa voimaan tulleen lainmuutoksen jälkeen hallintoneuvosto ei ole enää OKOn pakollinen toimielin, joten kevään yhtiökokoukselle ehdotetaan hallintoneuvoston lakkauttamista ja sisäisen johtokunnan korvaamista ulkoisella hallituksella.

Pohjola-kaupan aikaansaaminen oli mittava ponnistus kaikilta osapuolilta. Kaupan jälkeiset järjestelyt ovat edenneet määrätietoisesti ja hyvässä hengessä suunnitelmien mukaan. Työtä on kuitenkin vielä paljon edessä ennen kuin yhdistetyistä liiketoiminnoista muodostuu yksi yhteneväinen kokonaisuus. Meidän asiamme on varmistaa, että kaikki ne mahdollisuudet, joita kauppa voi tarjota sekä asiakkaille että omistajille, tulevat täysimääräisesti hyödynnetyiksi.

Lämmin kiitos kuluneesta vuodesta OKOn ja Pohjolan asiakkaille, henkilöstölle, hallinnolle, osakkeenomistajille ja muille sidosryhmille.

Helsingissä 17. päivänä helmikuuta 2006

Antti Tanskanen

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS

Tulos yli odotusten

OKOn pankkiliiketoiminta sujui viime vuonna hyvin. Tulos ylitti tavoitteemme ja oli myös edellisvuotta parempi. Konsernin operatiivinen tulos ennen veroja oli 150 miljoonaa euroa ja Vähittäispankkitoiminnan myynnistä saatu myyntivoitto huomioon ottaen hieman yli 300 miljoonaa euroa.

Etenkin Yrityspankki oli todella hyvässä vireessä. Se onnistui kasvattamaan liiketoimintaansa marginaaleista tinkimättä – ja vieläpä tiukassa kilpailutilanteessa. Tuloksena oli Yrityspankin kaikkien aikojen paras tulos.

Vuosi 2005 oli hyvä myös Investointipankille. Liiketoiminta kasvoi ripeästi ja tulokset paranivat edellisvuodesta.

Pohjolan osto mullisti OKOn rakenteen

Vuoden 2005 alussa ei vielä voinut tietää, miten paljon muutoksia vuosi toisi mukanaan. OKOlle tarjoutunut mahdollisuus vakuutusyhtiö Pohjolan ostoon oli ainutlaatuinen ja ainutkertainen. Kaupan strategiset ja taloudelliset perusteet olivat niin vahvat, että tilaisuuteen oli tartuttava.

Kaupan myötä OKO sai vahinkovakuutuksesta uuden, kannattavan ja hyvin hoidetun liiketoiminnan. Yhdessä muun OP-ryhmän kanssa OKO voi tarjota Pohjolalle paljon uusia asiakkuuksia ja jakeluteitä. Kauppa myös vahvistaa OKOa merkittävästi yritysasiakkaiden palvelijana. Varainhoidossa OKOn koko ja henkilöresurssit kaksinkertaistuivat Pohjolan oston ansiosta. Tuotto- ja kulusynergioiden ennen veroja arvioidaan olevan vuositasolla noin 50 miljoonaa euroa. Nämä saavutetaan täysimääräisesti viiden vuoden sisällä.

Henkilöstölle OKO voi nyt tarjota entistä kiinnostavampia tehtäviä pankki-, sijoituspalvelu- ja vakuutusasioiden parissa.

Toinen merkittävä muutos viime vuonna oli se, että OKO luopui Vähittäispankkitoiminnasta. OKOn tytäryhtiö, pääkaupunkiseudulla toimiva Okopankki myytiin osana Pohjola-kaupan rahoituspakettia Osuuspankkikeskukselle. Kaupan seurauksena Okopankki päätti muuttaa nimensä OP-brändin mukaiseksi. Vähittäispankkitoiminnasta luovuttiin, koska se Pohjola-kaupan jälkeen olisi edustanut enää alle 10 prosenttia konsernin tuloksesta ja koska siitä saatiin osakkeenomistajien etujen mukainen hinta.

Tuloksenteolle kaksi tukipilaria

OKO on nyt paitsi pankki myös vakuutusyhtiö. Pankki- ja sijoituspalvelut ja Vahinkovakuutus muodostavat jatkossa kumpikin noin puolet konsernin tuloksesta. Konsernin tuotokertymä on uudessa rakenteessa aiempaa monipuolisempi, mutta Vakuutustoiminnan sijoitusriskien johdosta tulos saattaa vaihdella enemmän kuin mihin viime vuosina on totuttu. Hyvän riskienhallinnan merkitys korostuu uudessa liiketoimintarakenteessa.

Tämän kevään aikana laadimme OKO-konsernille uuden strategian ja vahvistamme pitkän aikavälin taloudelliset tavoitteet. Ne esitellään sijoittajille ennen kesälomakauden alkua.

OKO aikoo maksaa vastedeskin hyviä osinkoja

Sekä OKOlla että Pohjolalla on hyvän osingonmaksajan maine. Aiomme jatkaa tällä samalla tiellä, sillä kilpailukykyinen osinko on tärkeä osa osakkeenomistajan saamaa kokonaistuottoa. OKOn johtokunta ehdottaakin yhtiökokoukselle, että vuodelta 2005 jaetaan osinkona 0,60 euroa A-osakkeelle ja 0,57 euroa K-osakkeelle, eli enemmän kuin edellisvuodelta.

Paljon kiinnostavaa työtä edessäpäin

Pohjola-kaupasta on nyt kulunut vajaat puoli vuotta. Olemme edenneet suunnitelmien mukaan ja rakentaneet uutta hyvässä yhteishengessä Pohjolan henkilöstön kanssa. Vuoden 2006 suurin haaste on OKOn ja Pohjolan toimintojen yhdistäminen siten, että kokonaisuus toimii saumattomasti ja tehokkaasti asiakkaiden ja osakkeenomistajien hyödyksi. Työtä on paljon, mutta lähtökohdat ovat hyvät.

Kiitän lämpimästi OKOn ja Pohjolan henkilöstöä erinomaisesta työpanoksesta viime vuoden muutosten keskellä sekä asiakkaita ja osakkeenomistajia osoittamastanne luottamuksesta OKOa kohtaan!

Helsingissä 17. päivänä helmikuuta 2006

Mikael Silvennoinen

POHJOLA-KAUPPA – VUODEN 2005 TÄRKEIN TAPAHTUMA

OKOn liiketoiminta laajeni vahinkovakuutukseen:

12. syyskuuta

OKO osti Henkivakuutusyhtiö Suomelta ja Eläkevakuutusyhtiö Ilmariselta niiden omistamat vakuutusyhtiö Pohjolan osakkeet noin 1,2 miljardilla eurolla. Kaupan jälkeen OKO omisti 58,5 prosenttia Pohjolan osakkeista. Samalla se ilmoitti tekevänsä muille Pohjolan omistajille julkisen ostarjouksen yhtiön jäljellä olevista osakkeista.

14. lokakuuta

OKOn ylimääräinen yhtiökokous hyväksyi johtokunnan ehdotukset osakepääoman korottamisesta ja yhtiöjärjestyksen muuttamisesta Pohjola-kauppaan liittyen.

18. lokakuuta

Pohjolasta tuli OKOn tytäryhtiö, kun kaupalle saatiin viranomaishyväksynnät.

Osana Pohjola-kaupan rahoitusta OKO myi pääkaupunkiseudulla vähittäispankkitoimintaa harjoittavan Okopankin osakkeet Osuuspankkikeskukselle 325 miljoonan euron hintaan.

19. lokakuuta

Pohjolan osakkeita koskeva julkinen ostotarjous alkoi. OKOn tarjoama käteisvastike oli 13,35 euroa osakkeelta. Tarjousaika päättyi 18.11.2005, jolloin OKO omisti Pohjolan osakkeista 83 prosenttia.

24. lokakuuta

OKO järjesti osakeannin 24.10 - 15.11.2005, jonka se suunnasi omille osakkeenomistajilleen. Merkintähinta oli 7,20 euroa osakkeelta. Anti tuli merkittävä täysimääräisesti, ja OKO keräsi sillä varoja 724 miljoonaa euroa.

2. marraskuuta

OKO julkisti uuden organisaationsa ja siihen liittyviä nimiä. Uudet liiketoiminnot ovat Pankki- ja sijoituspalvelut sekä Vahinkovakuutus.

1. joulukuuta

OKOn lunastustarjous Pohjolan osakkeista ja optio-oikeuksista alkoi. Tarjousajan päättyessä 5.1.2006 OKOn omistusosuus Pohjolasta oli 89,96 prosenttia.

30. joulukuuta

Pohjola myi Osuuspankkikeskukselle Pohjola Rahastoyhtiön 73 miljoonalla eurolla ja Pohjolan Systemipalvelun 13 miljoonalla eurolla.

Vuoden 2006 alun tapahtumia:

10. tammikuuta

OKOn osuus Pohjolan osakkeista ja äänimäärästä ylitti 90 prosenttia. OKO ilmoitti käynnistävänsä osakeyhtiölain mukaiset toimenpiteet loppujen Pohjolan osakkeiden ja optio-oikeuksien lunastamiseksi.

16. tammikuuta

Pohjola myi Osuuspankkikeskukselle Henkivakuutusosakeyhtiö Pohjolan 281 miljoonalla eurolla ja OKOLle Pohjola Omaisuudenhoidon 118,5 miljoonalla eurolla.

6. helmikuuta

OKOn ja Pohjolan päällekkäisten toimintojen yhdistämiseen ja toiminnan tehostamiseen tähtäävät yt-neuvottelut alkoivat. OKO-konsernissa ne koskevat Opstock Oy:tä, Vahinkovakuutusosakeyhtiö Pohjolaa ja Pohjola Omaisuudenhoitoa.

1. maaliskuuta

OKOn ja Pohjolan varainhoitotoiminnot yhdistettiin samaan yhtiöön, jonka nimi on jatkossa OKO Varainhoito Oy.

10. maaliskuuta

OP-ryhmän uudeksi pääjohtajaksi nimitettiin OPK:n toimitusjohtaja Reijo Karhinen 1.1.2007 alkaen. Nykyinen pääjohtaja Antti Tanskanen jää tuolloin eläkkeelle aiemman ilmoituksensa mukaisesti.

Vuoden 2005 muita tapahtumia:

OKO myi omistuksensa Automatiasta ja Suomen Asiakastiedosta

Helmikuussa OKO myi Osuuspankkikeskukselle omistuksensa Automatia Pankkiautomaatit Oy:stä, Suomen Asiakastieto Oy:stä sekä eräistä muista yhtiöistä. Kauppojen yhteenlasketut myyntivoitot olivat 4,7 miljoonaa euroa.

OKO jatkaa Euroopan komission tilipankkina Suomessa 2005–2009

Huhtikuussa OKO voitti jo kolmannen kerran peräkkäin pankkien välisen tiukan tarjouskilpailun ja jatkaa komission tilipankkina (Primary Bank) Suomessa vuosina 2005-2009. OKO täytti tiukat kriteerit, jotka EU asettaa palvelun tarjoajalle.

OKO myi Arkadian-kiinteistönsä

Kesäkuussa OKO myi Helsingissä, osoitteessa Arkadiankatu 23 sijaitsevan kiinteistönsä OP-Henkivakuutukselle 25,5 miljoonalla eurolla. Rakennus tunnettiin vuoteen 1997 asti OKOn pääkonttorina.

Standard & Poor's korotti OKOn luokituksia

Heinäkuussa luottoluokituslaitos Standard & Poor's korotti OKOn pitkien luottojen luokituksen A+:sta AA-:een ja lyhyiden luottojen luokituksen A-1:stä A-1+:aan.

LIIKETOIMINTARAKENNE 1.1.2006

Pohjola-kaupan seurauksena OKOn liiketoimintarakennetta muutettiin vuoden 2006 alussa. OKOn uudet liiketoiminnot ovat **Pankki- ja sijoituspalvelut** ja **Vahinkovakuutus**.

Pankki- ja sijoituspalvelutoiminta kattaa seuraavat liiketoiminta-alueet:

- Yrityspankki
- Pääomamarkkinat
- Keskuspankkitoiminta ja varainhallinta
- Varainhoito

Kolme ensiksi mainittua liiketoiminta-aluetta raportoi-

vat varatoimitusjohtaja Timo Ritakalliolle. Varainhoidosta vastaa OKO Varainhoito Oy:n toimitusjohtaja Mikko Koskimies.

Vahinkovakuutustoimintaa harjoittaa Vahinkovakuutusosakeyhtiö Pohjola toimitusjohtajanaan Tomi Yli-Kyyny. Toiminta on jaettu kahteen liiketoiminta-alueeseen:

- Yritysassiakkaisiin ja
- Yksitysassiakkaisiin.

Uuteen organisaatioon siirrytään asteittain vuoden 2006 aikana. Tammikuun alun organisaatiokaavio on sivulla 52.

OKOn uuden johtoryhmän muodostavat Timo Ritakallio (ylärivi, vas.), Mikko Koskimies, Tomi Yli-Kyyny, Ilkka Salonen, Mikael Silvennoinen ja Helena Walldén.

STRATEGISET TAVOITTEET

OKOn strategia päivitetään uuden liiketoimintarakenteen pohjalta kevään 2006 aikana.

OKO julkisti alustavat pitkän aikavälin taloudelliset tavoitteensa 12.9.2005 hankittuaan enemmistön vakuutusyhtiö Pohjolan osakkeista. Toiminnassa painotetaan voimakkaasti kannattavuutta. Lisäksi OKO sitoutuu tehokkaaseen pääomien hallintaan.

OKO odottaa Pohjola-kaupasta merkittäviä synergiaetuja, jotka arvioidaan vuositasolla noin 52 miljoonaksi euroksi. Syngiat toteutuvat täysimääräisinä viidessä vuodessa.

Markkinaosuustavoitteet

Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan markkina-asema:

- Suurten yritysasiakkaiden pankkina 2. (nyk. 3)
- Varallisuudenhoitajana 1. (nyk. 2)

Vahinkovakuutuksen markkina-asema: 1. (nyk. 2)

Taloudelliset tavoitteet**

OKO-konserni

- ROE 12 %
- Osingonjakosuhte noin 50 %

Pankki- ja sijoituspalvelutoiminta

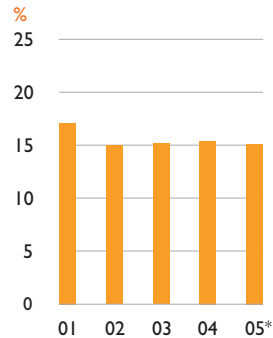
- ROE 14 %
- Kulu-tuotto-suhde < 40 %

Vahinkovakuutus

- ROE 12 % (ml. liikearvo)
- Yhdistetty kulusuhde < 99 % kaikissa suhdannesyklin vaiheissa

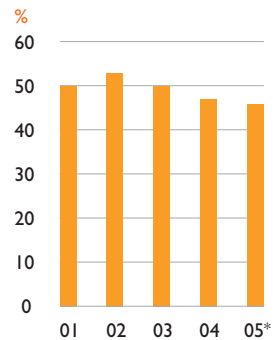
** Uudet tarkistetut tavoitteet (ml. vakavaraisuustavoite) julkistetaan kesäkuussa 2006.

Oman pääoman tuotto (ROE)
Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnassa

* Luvussa on mukana Vähittäispankkitoiminnan ja Pohjolan varainhoidon tulokset.

Kulujen osuus tuotoista Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnassa

* Luvussa on mukana Vähittäispankkitoiminnan ja Pohjolan varainhoidon tulokset.

OKOn arvot ovat:

Yhdessä menestyminen

Ihmisläheisyys

Vastuullisuus

NÄKYMÄT

Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan toimintaympäristön arvioidaan säilyvän vuonna 2006 edellisen vuoden kaltaisena. Yritysluottomarkkinan vuositason kasvun arvioidaan jatkuvan samantasoisena. Korkotaso pysynee alhaisena, mikä tukee luottojen kysyntää. Yritysten taloudellisen tilanteen odotetaan säilyvän hyvänä. Kilpailu jatkuu kireänä, mutta luottomarginaalien ei ennakoita enää kaventuvan. Kilpailu saattaa kuitenkin alentaa palvelupalkkioita.

Osake- ja korkomarkkinoiden kehityksellä on merkittävä vaikutus pääomamarkkinatoiminnan ja varainhoidon tuloksiin. Osakkeiden hintojen nousun arvioidaan hidastuvan. Rahastosijoittamisen odotetaan jatkuvan vahvana, mikä kasvattaa hoidettavan varallisuuden määrää. OP-ryhmän vähittäispankkien luotonannon kasvu ylittää talletusten kasvun, mikä lisää pankkien rahoitustarvetta OKOsta.

OKOn yritysluottokannan arvioidaan kasvavan edelleen markkinoita nopeammin. Tavoitteena on myös kasvattaa tuntuvasti palkkiotuottoja Yrityspankki- ja Pääomamarkkinatoiminnassa sekä Varainhoidossa ja huolehtia kulujen kasvun hallinnasta. Riskitilanteen nähdään säilyvän hyvänä, eikä luottotappioiden määrän uskota merkittävästi kasvavan. Vuonna 2006 Pohjolan ja OKOn varainhoitotoiminnat yhdistetään, mikä vahvistaa OKOn asemaa varainhoitajana.

Vuonna 2006 OKOn Pankki- ja sijoituspalvelutoimintaan ei enää sisälly viime vuoden syksyllä myytyä Vähittäispankkitoimintaa, jonka tuloksella oikaistu Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan tulos ennen veroja oli 137 miljoonaa euroa vuonna 2005. Vastaavan tuloksen ennen veroja odo-

tetaan muodostuvan vuonna 2006 vähintään samantasoiseksi kuin vuonna 2005.

Vahinkovakuutusten kysyntää kasvattavat myrskyjen ja muiden luonnonkatastrofien lisääntyminen. Asukasta kohden laskettu vapaaehtoisten vakuutusten maksutulo on Suomessa ja Baltiassa alhainen verrattuna muihin lähimarkkinoihin, mikä osaltaan tukee turvallisuus- ja hyvinvointipalveluiden kysynnän kasvua. Hintakilpailutilanteen arvioidaan pysyvän viime vuoden kaltaisena. Osake- ja korkomarkkinoiden kehityksellä on merkittävä vaikutus Vahinkovakuutuksen sijoitustoiminnan tulokseen.

Yhteistyö muun OP-ryhmän kanssa antaa Pohjolle uusia mahdollisuuksia kasvattaa erityisesti kotitalousasiakuntaansa. Viime vuoden laskentaperustemuutosten ja vuoden 2006 alusta voimaan astuvien lakisääteisen tapaturmavakuutuksen tariffialennuksen johdosta kuluvan vuoden vakuutusmaksutuottojen kasvun arvioidaan jäävän 2–4 prosenttiin. Vertailukelpoisen maksutuottojen kasvun arvioidaan jatkuvan bkt:n kasvua nopeampana myös vuonna 2006. Liikekulut kasvavat uusien perusjärjestelmien käyttöönoton vuoksi, kun ylläpito- ja käyttökustannukset sekä poistot lisääntyvät ennen vanhojen järjestelmien poistumista tuotannosta. Ennen aineettomien oikeuksien poistoa lasketun yhdistetyn kulusuhteen arvioidaan olevan 90,0–95,0 prosenttia. Eläkemuo-toisen vastuvelan diskonttauksen purun tulosvaikutuksen arvioidaan olevan samaa suuruusluokkaa kuin vuonna 2005.

Vahinkovakuutuksen osakeallokaatiotavoite vuodelle 2006 on noin 14 prosenttia. Sijoitussalkun kokonaistuoton arvioidaan jäävän vuonna 2006 alhaisemmaksi kuin vuonna

2005. Realisoitavien myyntivoittojen tai -tappioiden määrä vaikuttaa sijoitustoiminnan tuottoihin tuloslaskelmassa. Sillä ei kuitenkaan ole vaikutusta oman pääoman määrään. OKO-konsernissa Pohjolan sijoitussalkun hankinta-ajankohta on 31.10.2005, josta lähtien Pohjola on yhdistelty OKO-konserniin.

OKO-konsernin vuoden 2006 tulosta rasittavat Pohjolan osakkeiden hankinnan rahoituskulut ja aineettomien hyödykkeiden poistot yhteensä noin 50 miljoonalla eurolla.

Konsernin johdolla ei ole vaikutusmahdollisuuksia liiketoiminnan yleiseen toimintaympäristöön. Korkomuutosten

ja osakemarkkinoiden vaikutuksiin sijoitus- ja kaupankäyntitoiminnassa johto voi kuitenkin vaikuttaa sijoittamalla varat turvallisesti ja hajauttamalla riskit sekä huolehtimalla henkilöstön ammattitaidosta ja tehokkaasta riskienhallinnasta. Lisäksi johto voi vaikuttaa asiakaskohtaisen riskin asianmukaiseen hinnoitteluun ja sen seurauksena konsernin tulokseen.

Kaikki esitetyt ennusteet ja arviot perustuvat helmikuun puolivälin 2006 tilanteeseen ja johdon näkemykseen konsernin ja sen eri toimintojen talouden kehityksestä. Todelliset tulokset voivat olla merkittävästikin erilaiset.

LIIKETOIMINTA VUONNA 2005

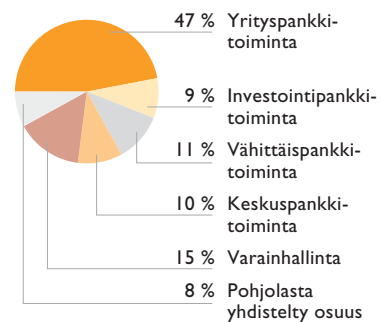
OKOn liiketoiminta-alueet olivat vuoden 2005 loppuun asti Yrityspankkitoiminta, Investointipankkitoiminta, Vähittäispankkitoiminta sekä Keskuspankkitoiminta ja varainhallinta. Ne tuotot, kulut, sijoitukset ja pääomat, joita ei kohdistettu liiketoiminta-alueisiin, yhdisteltiin Konsernihallinnoksi. Vähittäispankkitoiminta (Okopankki) on luvuissa mukana tammi-lokakuulta ja tytäryhtiö Pohjola marras-joulukuulta 2005.

Tulokset laskettiin siten, että kuhunkin liiketoiminta-alueeseen kohdistettiin tuotot ja kulut. Omaa pääomaa kohdistettiin 7 prosenttia alueen riskipainotetuista sitoumuksista. Investointipankkitoiminnan omana pääomana käytettiin kuitenkin Opstock Oy:n taseen mukaista omaa pääomaa.

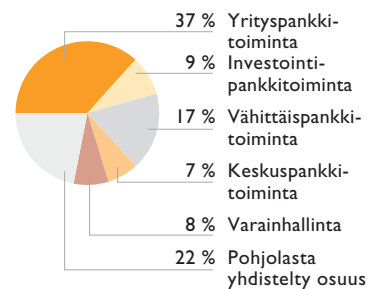
Liiketoiminta-alue

Tulos ennen veroja, milj. €	2005	2004
Yrityspankkitoiminta	81	68
Investointipankkitoiminta	15	8
Vähittäispankkitoiminta	20	21
Keskuspankkitoiminta	17	15
Varainhallinta	26	34
Konsernihallinto	-23	-8
Yhteensä	135	138
Pohjolasta yhdistetty osuus	15	-
Okopankin myyntivoitto	154	-
Yhteensä	304	138

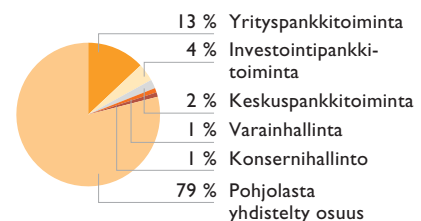
Tulos ennen veroja liiketoiminta-alueittain

Tuotot liiketoiminta-alueittain

Henkilöstö liiketoiminta-alueittain

Urakointi
Entreprenörer

Rahoitus
Finansiering

PANKKITOIMINTA

Yrityspankkitoiminta

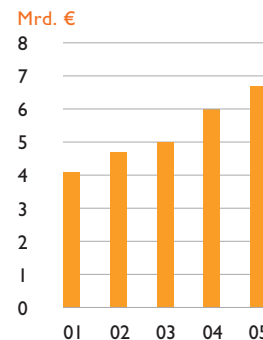
Vuonna 2005 Yrityspankki tarjosi yritys- ja yhteisöasiakkailleen rahoitus- ja kassanhallintapalveluja sekä raha-, valuutta- ja velkapääomamarkkinapalveluja. Se myönsi luottoja, takauksia sekä kohde- ja saatavavakuudellista rahoitusta, järjesti rahoitusta velkapääomamarkkinoilta ja harjoitti pääomasi-
joitustoimintaa.

Tuotot muodostuivat pääosin luotonannon marginaaleista, kaupankäynnistä raha-, valuutta- ja velkapääomamarkkinoilla sekä rahoituksen järjestämisestä ja maksuliikkeen hoitamisesta saaduista palkkiotuotoista. Luotonannon korkokate ei ole herkkä korkotason muutoksille, koska luotonanto rahoitetaan markkinaehtoisesti.

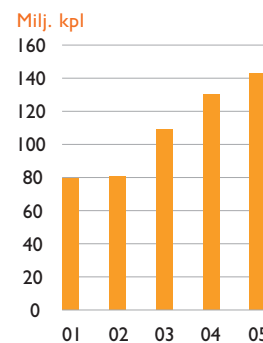
Vuoden 2006 alussa OKOn liiketoiminta-alueiden välinen työnjako muuttui. Yrityspankin osalta merkittävin muutos oli raha-, valuutta- ja velkapääomamarkkinapalvelujen siirtyminen uuteen Pääomamarkkinat-liiketoiminta-alueeseen.

OKOn tavoitteena on nousta johtavaksi suomalaiseksi yrityspankiksi vahvistamalla markkina-asemia suurten ja keskisuurten yritysten pankkina, rahoituksen järjestäjänä pääomamarkkinoilla sekä yritysten ja yhteisöjen kassanhallinnan ja maksuliikkeen hoitajana.

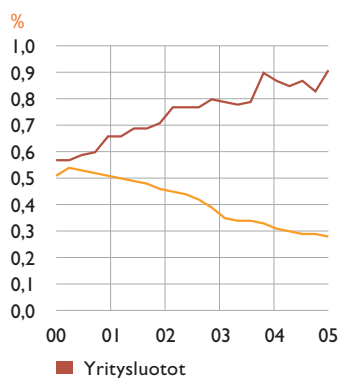
Yrityspankkitoiminnan luottokanta

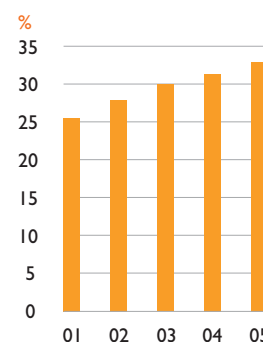
Yrityspankkitoiminnan maksuliiketapahtumat

Luottokannan keskimarginaalin kehitys

OKOn markkinaosuus rahoitusyhtiötuotteiden luottokannasta

Tulos parani selvästi

Milj. €	2005				2005	2004	Muutos, %
	1-3	4-6	7-9	10-12			
Korkokate	19	22	21	22	85	75	14
Saamisten arvonalentumiset	1	1	0	2	5	2	-
Korkokate arvonalentumisten jälkeen	19	20	21	20	80	73	10
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	9	10	10	11	39	36	10
Kaupankäynnin nettotuotot	2	0	6	4	11	3	-
Liiketoiminnan muut tuotot	2	1	1	3	7	3	-
Tuotot yhteensä	31	31	38	37	137	115	19
Henkilöstökulut	6	6	5	7	24	21	14
Muut kulut	8	9	7	9	33	26	24
Kulut yhteensä	14	14	12	16	56	47	19
Tulos ennen veroja	17	17	26	21	81	68	19

Tunnusluvut

Oman pääoman tuotto, %	11,8	10,9
Kulujen osuus tuotoista, %	40	40
	31.12	31.12
Henkilömäärä	431	395

Tasetiedot

Saamiset asiakkailta, milj. €	6 672	5 931
-------------------------------	-------	-------

Muut tiedot

Käyttämättömät luottojärjestelyt, milj. €	2 093	1 483
Takaukset, milj. €	1 222	1 199
Riskipainotetut sitoumukset, milj. €	7 766	6 699
Ongelmasaamiset, milj. €	17	13
Ongelmasaamisten osuus saamisista asiakkailta ja takauksista, %	0,21	0,19

Keskimarginaalit

Yritysluottokanta, %	0,91	0,90
Yhteisöluottokanta, %	0,28	0,33

Tulos ennen veroja oli 80,6 miljoonaa euroa eli 12,9 miljoonaa euroa suurempi kuin edellisenä vuonna. Huomattavaan tulosparrannukseen vaikuttivat etenkin korkokatteen ja kaupankäynnin nettotuottojen tuntuva kasvu. Tuotot ennen saamisten arvonalentumisia kasvoivat 24,9 miljoonaa euroa ja kulut 9,2 miljoonaa euroa. Saamisten arvonalentumiset olivat 4,7 miljoonaa euroa, kun ne edellisenä vuonna olivat 1,9 miljoonaa euroa. Oman pääoman tuotto parani edellisen vuoden 10,9 prosentista 11,8 prosenttiin.

Sitoumuskanta yli 10 miljardia euroa

OKOn markkina-aseman yritysten pankkina arvioidaan vahvistuneen. Luottojen, sitovien nostamattomien luottolimiittien ja takausten yhteismäärä kasvoi 1,4 miljardia euroa eli 16 prosenttia runsaaseen 10 miljardiin euroon.

Luottokanta kasvoi vuodessa vajaat 13 prosenttia 6,7 miljardiin euroon. Kohde- ja saatavavakuudellinen rahoitus kasvoi 17 prosenttia, yhteisöluotot vajaat 14 prosenttia ja yritysluotot 9 prosenttia. Sitovien käyttämättömien luottolimiittien määrä kasvoi yli 40 prosenttia ja oli 2,1 miljardia

euroa. Takauskanta oli 1,2 miljardia euroa eli samalla tasolla kuin vuotta aikaisemmin. OKOn markkinaosuus yritysluotokannasta kasvoi hieman.

Yrityksille järjestettiin uutta, pitkäaikaista rahoitusta 2,2 miljardia euroa (1,6) ja uutta kohde- ja saatavavakuudellista rahoitusta 1,1 miljardia euroa (1,0). OKO osallistui useiden merkittävien yritysjärjestelyjen rahoittamiseen ja toimi pääjärjestäjänä seitsemässä mittavassa syndikoidussa luotossa.

Kireästä hintakilpailusta huolimatta OKOn yritysluotokannan marginaalitaso oli keskimäärin korkeampi kuin edellisenä vuonna. Yhteisöluottojen marginaalit kapenivat sen sijaan edelleen. Luotonannon palkkiotuottoja kertyi lähes 30 prosenttia enemmän kuin vuonna 2004.

Riskiasema pysyi edelleen hyvänä. Ongelmasaamisten määrä kasvoi edellisen vuoden lopusta, mutta niiden osuus luotto- ja takauskannasta oli alhainen. Saamisten arvonalentumisten tulosvaikutus oli vähäinen.

Yrityskuvatutkimusten mukaan yritysasiakkaat kokevat OKOn vahvuuksiksi palvelun laadun, henkilökunnan ammattitaidon ja johdon sitoutumisen. Myös asiakassuhtei-

OKOn rahoitusjohtaja koolla viikkopalaverissa.

den pitkäjänteistä hoitamista ja luotettavuutta arvostetaan.

OKOn ja osuuspankkien yhteistyö sekä OP-ryhmän monipuolinen ja kattava palveluverkosto tuovat kilpailuetua erityisesti keskisuurten yritysten palvelussa ja pääomasijoitustoiminnassa. Laaja palveluverkosto tukee myös kohde- ja saatavakuudellisen rahoituksen myyntiä.

Vakaa asema velkapääomamarkkinoilla

Pankin kilpailukyky rahoituksen järjestäjänä kotimaisilla pääomamarkkinoilla perustuu vahvaan asiantuntemukseen ja OP-ryhmän laajaan sijoittaja-asiakaskuntaan.

OKO säilytti asemansa johtavana kotimaisten velkaemisoiden järjestäjänä. Pankki toimi pääjärjestäjänä kuudessa joukkolainaemissiossa. Niillä hankittiin asiakkaille varoja yhteensä 375 miljoonaa euroa (404). Lisäksi OKO laski liikkeeseen kymmenen strukturoitua indeksilainaa, joiden yhteenlaskettu määrä oli 26 miljoonaa euroa.

Raha- ja pääomamarkkinoilla käytävässä kaupassa OKO oli edelleen merkittävä markkinaosuus. Rahamarkkinatuotteiden, joukkovelkakirjojen ja valuuttatuotteiden asia-

kaskaupankäynnin volyyymi oli 205 miljardia euroa eli neljänneksen suurempi kuin edellisellä vuonna. Toiminta näillä markkinoilla oli tuloksellista, ja kaupankäynnin nettotuotot yli kolminkertaistuivat edellisestä vuodesta.

Maksuliikevolyyymien kasvu jatkui

Lähteviä ja saapuvia maksuliiketahtumia välitettiin 142 miljoonaa kappaletta, eli 10 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna. Kireä hintakilpailu jatkui, minkä johdosta maksuliikkeen palkkiotuottojen kasvu jäi 3 prosenttiin. Vuoden aikana OKO vahvisti selvästi asemiaan asiakkaidensa ulkomaan kaupan rahoittajana.

OKO voitti kolmannen kerran peräkkäin Euroopan komission järjestämän tarjouskilpailun ja jatkaa komission tilipankkina (Primary Bank) Suomessa vuosina 2005-2009. OKOn kautta kulkee kaikki komission rahaliikenne Suomeen, muun muassa valtion virastojen kautta välitettävät EU-avustukset ja henkilökunnan palkat.

Investointipankkitoiminta

OKOn investointipankkitoiminta oli vuonna 2005 keskitetty Opstock Oy:hyn, joka tarjosi yksityis- ja yhteisösijoittajille yksilöllistä varallisuudenhoitoa ja arvopaperinvälitystä. Lisäksi Opstock tarjosi sijoitustutkimusta, järjesti osakepohjaista rahoitusta ja toimi neuvonantajana yritysjärjestelyissä.

Yksityisasiakkaille Opstock tarjosi yhteistyössä osuuspankkien ja Okopankin kanssa räätälöityä pankki- ja varallisuudenhoitopalvelua.

Liiketoiminnan tuotot kertyivät sijoitussalkkujen hoidosta ja rahastojen välityksestä, Corporate Finance -palvelujen tuotoista ja arvopapereiden välitystuotoista.

Vuonna 2006 Opstockin varainhoitotoiminnot yhdistetään Pohjolan varainhoidon kanssa erilliseksi liiketoimintaluokaksi. Arvopaperinvälitys, sijoitustutkimus ja Corporate Finance -toiminta yhdistellään Pääomamarkkinat-liiketoimintaluokkaan.

Tulos lähes kaksinkertaistui

Milj. €	2005				2005	2004	Muutos, %
	1-3	4-6	7-9	10-12			
Tuotot yhteensä	6	7	7	13	33	24	40
Henkilöstökulut	2	2	2	3	9	8	12
Muut kulut	2	2	2	3	9	7	23
Kulut yhteensä	4	4	4	6	18	16	17
Tulos ennen veroja	2	3	3	8	15	8	84

Tunnusluvut

Oman pääoman tuotto, %	60,2	40,3
Kulujen osuus tuotoista, %	55	66

Henkilömäärä	31.12. 131	31.12. 134
--------------	---------------	---------------

Muut tiedot

Hallinnoitavat asiakasvarat*, milj. €	13 563	10 906
Välitetyt kv-rahastot, milj. €	1 152	1 037
Välitetyt kaupat Helsingin Pörssissä, milj. €	11 723	7 720

Marginaalit

Täysihoitovarojen marginaali, %	0,14	0,14
---------------------------------	------	------

* Välitetyt kv-rahastot eivät mukana luvussa

BÖRS

14

OMX

Tulos ennen veroja oli 15,1 miljoonaa euroa (8,2). Tuotot kasvoivat vuodessa 9,6 miljoonaa euroa ja kulut 2,7 miljoonaa euroa. Välitystoiminnan ja Corporate Finance -toiminnan tulokset parantuivat selvästi edellisvuodesta.

Hallinnoitavien varojen kasvu jatkuu

Varainhoidossa OKOn kilpailukyky perustuu vankkaan asiantuntemukseen, asiakaslähtöiseen ajatteluun ja tuotekehitykseen. Tavoitteena on markkina-aseman vahvistaminen siten, että OKO nousee Suomen suurimmaksi varainhoitajaksi. Tavoitteen saavuttamista tukee Opstockin ja Pohjola Omaisuudenhoito Oy:n toimintojen yhdistäminen.

Opstockin hallinnoimat asiakasvarat kasvoivat 24 prosenttia ja olivat vuoden lopussa 13,6 miljardia euroa. Kasvu oli voimakasta jo kolmantena vuonna peräkkäin. Täydellä valtakirjalla hoidettiin 10 miljardin euron varoja. Valtaosa näistä oli OP-sijoitusrahastojen pääomia.

Opstockin hallinnoimien OP-sijoitusrahastojen pääomat lisääntyivät 2,3 miljardia euroa 7,2 miljardiin euroon eli 50 prosenttia. Suomessa toimivien rahastoyhtiöiden yhteenlaskettujen pääomien kasvu oli 44 prosenttia. Kasvusta pääosa

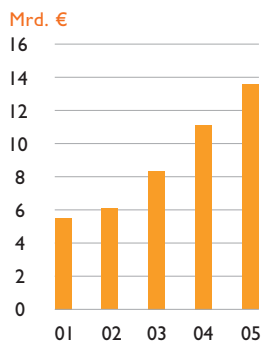
ohjautui korkorahastoihin. Nettomerkinnot rahastoihin olivat 1,8 miljardia euroa, josta korkorahastojen osuus oli lähes 70 prosenttia. OP-rahastojen yhteenlaskettu markkinaosuus oli vuoden lopussa 17,2 prosenttia (16,5).

Kaikki Opstockin hoidossa olevat OP-rahastot ylsivät positiiviseen tuottoon sekä kolmen että yhden vuoden tuotossa mitattuna. Panostukset korkorahastoihin tuottivat tulosta, sillä OP-High Yield sijoittui Suomen Sijoitusrahastoyhdistyksen julkaiseman rahastoraportin mukaan vuoden tuotossa mitattuna luokkansa toiseksi ja OP-Euro Bond Index viiden ja kolmen vuoden tuotossa luokkansa ensimmäiseksi.

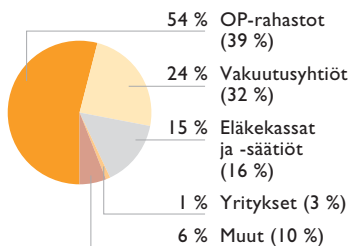
Yhteisijoittajille tarjottavien ulkomaisten rahastojen valikoima laajeni Opstockin sovittua yhteistyöstä kolmen uuden yhteistyötahon kanssa. Välitettyjen ulkomaisten rahastojen pääomat olivat vuoden lopussa 1,2 miljardia euroa eli 0,2 miljardia enemmän kuin vuotta aikaisemmin.

Pohjola Omaisuudenhoito hallinnoi vuoden 2005 lopussa 14,0 miljardin euron varoja. Kun ne lasketaan yhteen OKOn hallinnoimien varojen kanssa, OKOn asiakasvarojen määrä nousee 27,5 miljardiin euroon.

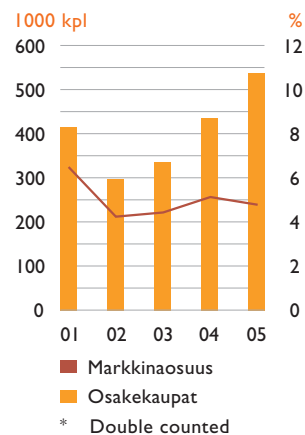
Opstock Omaisuudenhoidon hallinnoimat asiakasvarat

Hallinnoitavien asiakasvarojen jakauma 2005 (2004)

Välitetyt osakekaupat*

Osakevälitys vilkasta

Opstockin välittämien osakekauppojen euromäärä kasvoi 52 prosenttia ja kappalemäärä 24 prosenttia. Osakevaihtoa kasvatti OKOn Pohjola-kauppa, jonka yhteydessä Opstock hoiti useita välitystoimeksiantoja, muun muassa OKOn 12.9.2005 tekemät osakekaupat Suomi-Yhtiön ja Ilmarisen kanssa. Myös OKOn Pohjolasta tekemä julkinen ostotarjous ja lunastustarjous kasvattivat osakevaihtoa. Opstockin välittämien muiden kauppojen euromääräinen vaihto Helsingin pörssissä kasvoi 15 prosenttia. Markkinaosuus pörssin euromääräisestä vaihdosta oli 2,6 prosenttia (2,1) ja kauppojen lukumäärästä 4,8 prosenttia (5,1). Opstockin välittämien osakekauppojen lukumäärä oli syksyllä ennätyskellisen suuri.

Kotitalouksien osakekauppoja välitettiin 409 000 kappaletta eli 44 prosenttia enemmän kuin edellisenä vuonna. Sijoittajien toimeksiannoista 72 prosenttia (68) tuli verkkopalvelun kautta.

Corporate Finance -toiminta vilkastui

Opstock Corporate Financen palkkiotuotot kasvoivat tuntuvasti. Vuoden suurin toimeksianto liittyi OKOn Pohjola-kauppaan. Opstock toimi järjestäjänä OKOn osakeannissa, taloudellisena neuvonantajana osto- ja lunastustarjouksessa yhdessä JPMorganin kanssa sekä järjestäjänä osto- ja lunastustarjouksessa. Tuotot sisälsivät myös Technopolis Oyj:n osakeannista ja -myynnistä sekä AffectoGenimap Oyj:n listautumisannista saadut palkkiot.

Marraskuusta lähtien Investointipankkitoimintaan on yhdistelty OKOn tytäryhtiö OKO Capital East ja sen tytäryhtiö ZAO OKO Capital Vostok, joka tarjoaa yritysjärjestelyihin ja strukturoituun rahoitukseen liittyviä neuvontapalveluita Moskovaan perustetusta toimipisteestä.

Keskuspankkitoiminta ja varainhallinta

Keskuspankkitoiminta ja varainhallinta -liiketoiminta-alueelle on keskitetty OKOn keskusrahallitustehtävät OP-ryhmässä sekä pankin oma varainhallinta. Keskuspankkitoiminta ja varainhallinta raportoitiin ensimmäisen kerran erikseen tammi-maaliskuun 2005 osavuositarkastuksessa.

Keskusrahallitoksena OKO vastaa osuuspankkien likviditeetin ylläpidosta ja talletusten vastaanottamisesta. OKO huolehtii myös maksuliikejärjestelmän edellyttämien vakuuksien hankinnasta sekä raha-, valuutta- ja pääomamarkkina-palveluiden tarjoamisesta osuuspankeille. Keskuspankki-

Keskuspankkitoiminta

Milj. €	2005				2005	2004	Muutos, %
	1-3	4-6	7-9	10-12			
Korkokate	5	5	5	6	20	19	4
Saamisten arvonalentumiset	0	0	0	0	0	0	-
Korkokate arvonalentumisten jälkeen	5	5	5	6	20	19	4
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	0	1	1	1	2	1	52
Kaupankäynnin nettotuotot	0	0	0	1	2	2	-5
Muut tuotot	0	1	0	1	3	1	92
Tuotot yhteensä	6	6	6	8	26	24	11
Henkilöstökulut	1	1	1	1	3	4	-9
Muut kulut	2	2	1	1	6	5	7
Kulut yhteensä	3	2	2	2	9	9	0
Tulos ennen veroja	3	4	4	6	17	14	18

Tunnusluvut

Oman pääoman tuotto, %	14,5	14,0
Kulujen osuus tuotoista, %	35	37

	31.12.	31.12.
Henkilömäärä	65	66

Muut tiedot

Riskipainotetut sitoumukset, milj. €	1 371	1 122
--------------------------------------	-------	-------

Keskimarginaalit*

Luottokanta, %	0,15	0,14
Talletuskanta, %	0,19	0,32

* Luottojen ja talletusten keskimarginaalit on laskettu osuuspankeille annettujen luottojen ja osuuspankkien OKOon tekemien talletusten marginaaleista. Vertailukelpoisuuden vuoksi marginaalit eivät sisällä Okopankin osuutta.

toiminnan tuotot kertyvät OP-ryhmän maksuvalmiuden ja rahoituksen hoitamisesta.

Varainhallinta harjoittaa korko-, osake- ja kiinteistösi-
joitustoimintaa. Lisäksi se vastaa konsernin pitkäaikaisesta
varainhankinnasta sekä pankki- ja velkasijoittajasuhteiden
hoidosta. Sijoitustoiminnan tarkoituksena on hyötyä korko-
jen ja kurssien tuottamasta arvonnoususta sekä osinko- ja
muista tuotoista pitkällä aikavälillä. Varat sijoitetaan turval-
lisesti ja tavoitteena on hyvä tuotto. Sijoitussalkut pyritään
hajauttamaan mahdollisimman hyvin instrumenteittain,
maittain ja toimialoittain. Markkinariskeiltä suojaudutaan
johdannaisopimuksilla.

Keskuspankkitoiminnan ja varainhallinnan tulos ennen
veroja oli 42,9 miljoonaa euroa eli 5,8 miljoonaa euroa pie-
nempi kuin edellisenä vuonna. Vertailukauden tulokseen
sisältyi 10,4 miljoonan euron myyntivoitot pörssikonserni
OMX AB:n osakkeista.

Tulos ennen veroja kasvoi

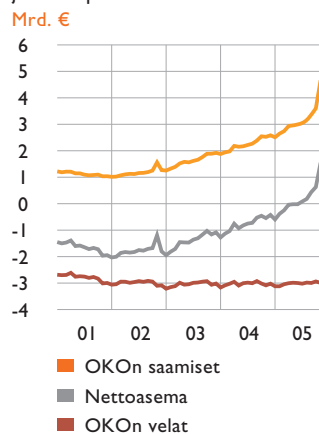
Keskuspankkitoiminnan tulos ennen veroja oli 17,0 miljoon-
nan euroa eli 2,5 miljoonaa euroa suurempi kuin vuotta
aikaisemmin. Oman pääoman 14 prosentin tuottotavoite
saavutettiin. Korkokate ja säilytyspalveluista saadut palkkio-
tuotot kasvoivat, kun taas kulut pysyivät vertailukauden
tasolla.

Katetalletusjärjestelmä lakkautettiin

Osuuspankit ovat huolehtineet lakisääteisestä kassavaranto-
velvoitteestaan tekemällä OKOon katetalletuksen. Kassava-
rantoa koskevat määräykset poistuivat luottolaitoslaista
kesällä 2004. Lakiin jäi kuitenkin säännös, jonka mukaan
luottolaitoksen maksuvalmiuden on oltava sen toimintaan
nähdn riittävällä tavalla turvattu.

OPK:n ja OKOn johtokunnat päättivät kesäkuussa, että
OP-ryhmän maksuvalmiusreservit keskitetään OKOon, joka
on viime kädessä vastuussa OP-ryhmän ja osuuspankkien
maksuvalmiudesta. Maksuvalmiusreservien ylläpidosta
aiheutuvat kustannukset jaetaan OP-ryhmän yhteisöjen kes-
ken osana uutta keskuspankkipalvelumaksua.

Saamiset ja velat OKOn
ja osuuspankkien välillä*

* Luvut sisältävät Okopankin
31.10.2005 lähtien

Katetalletusjärjestelmä lakkautettiin marraskuussa, mikä
pienensi tuntuvasti OKOn saamisia ja velkoja osuuspan-
keilta. OKO maksoi osuuspankeille takaisin 2,1 miljardin
euron katetalletukset. Saamallaan varoilla osuuspankit mak-
soivat ennaikaisesti takaisin OKOsta ottamiaan rahoitus-
luottoja 0,9 miljardia euroa.

OKOn tulokseen katetalletusten purulla ei ole juurikaan
vaikutusta, koska keskuspankkipalvelumaksu korvaa mene-
tetyt katetalletusmarginaalin. Maksu perittiin osuuspan-
keilta ensimmäisen kerran joulukuussa.

Osuuspankkien rahoitustarve kasvoi edelleen

Vaikka osuuspankkien likvidit varat lisääntyivät katetalletus-
järjestelmän lakkauttamisen seurauksena, niiden rahoitus-
tarve kasvoi edelleen. OKOn saamiset osuuspankeilta kas-
voivat 1,0 miljardia euroa 3,7 miljardiin euroon. Osuus-
pankkien OKOon tekemien talletusten määrä puolestaan
pieneni 1,5 miljardia euroa 1,5 miljardiin euroon. Joulu-
kuun lopussa OKOlla oli nettosaamisia osuuspankeilta 2,0
miljardia euroa. Vuotta aiemmin tilanne oli päinvastainen ja
OKOn nettovelka osuuspankeille 0,5 miljardia euroa.

Varainhallinta

Milj. €	2005				2005	2004	Muutos, %
	1-3	4-6	7-9	10-12			
Korkokate	2	2	2	1	8	8	-7
Saamisten arvonalentumiset	0	-1	0	0	-1	0	-
Korkokate arvonalentumisten jälkeen	2	3	2	1	9	8	3
Kaupankäynnin nettotuotot	2	-1	1	1	3	-4	-
Sijoitustoiminnan nettotuotot	9	7	3	-3	16	31	-47
Muut tuotot	0	1	0	0	2	2	-35
Tuotot yhteensä	13	11	6	-1	29	38	-23
Henkilöstökulut	0	0	0	0	1	1	-3
Muut kulut	1	1	0	1	2	2	-12
Kulut yhteensä	1	1	1	1	3	4	-9
Tulos ennen veroja	12	10	6	-1	26	34	-24

Tunnusluvut

Oman pääoman tuotto, %	69,8	66,1
Kulujen osuus tuotoista, %	12	10

	31.12.	31.12.
Henkilömäärä	15	17

Tasetiedot

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät rahoitusvarat, milj. €	716	405
Sijoitusomaisuus, milj. €	152	231
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, milj. €	9 070	6 103
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla, milj. €	534	390
josta pääomalainat, milj. €	215	72

Muut tiedot

Riskipainotetut sitoumukset, milj. €	263	522
--------------------------------------	-----	-----

Tulos edellisvuotista pienempi

Varainhallinnan tulos ennen veroja oli 25,9 miljoonaa euroa eli 8,3 miljoonaa euroa pienempi kuin edellisenä vuonna. Kaupankäynnin ja kiinteistöliiketoiminnan tuotot kasvoivat, mutta korko- ja osakesijoitusten tuotot jäivät edellistä vuotta alhaisemmiksi. Varainhallinnan kokonaistuotot olivat 29,3 miljoonaa euroa (37,9). Kulut pysyivät edellisvuoden tasolla.

Kaupankäynnin tuotot kasvoivat – sijoitustoiminnan pienenevät

Kaupankäynnin nettotuotot olivat 2,7 miljoonaa euroa. Ne kasvoivat 6,5 miljoonaa euroa pääosin saamistodistusten arvonnousujen ja johdannaistuottojen ansioista.

Sijoitustoiminnan tuotot olivat 16,5 miljoonaa euroa (31,1). Osakkeiden myyntivoittoja ja osinkotuottoja kertyi yhteensä 15,3 miljoonaa euroa (21,1). Helmikuussa myytiin Suomen Asiakastieto Oy:n ja eräiden muiden yhtiöiden osakkeet, joista saatu myyntivoitto oli 4,5 miljoonaa euroa. Realinvestin osakkeista kirjattiin 3,2 miljoonan euron arvonalentuminen yhtiön tarkentuneiden kiinteistökohtaisten arvojen perusteella. Vertailukaudella osakkeista saatuihin tuottoihin sisältyi yhtiöveronhyvitystä 1,6 miljoonaa euroa ja OMX:n osakkeiden myyntivoittoja 10,4 miljoonaa euroa.

Korkosijoitusten tuotot olivat yhteensä 0,1 miljoonaa euroa (6,4). Vertailukauden tulokseen sisältyi 3,1 miljoonaa euroa saamistodistusten arvonmuutoksia, joita ei IFRS-tilinpäätösperiaatteiden mukaan enää vuonna 2005 kirjattu tuloslaskelmaan vaan oman pääoman käyvän arvon rahastoon.

Kiinteistösijoitusten tuotot olivat 4,3 miljoonaa euroa (3,7). Kun lisäksi otetaan huomioon 0,8 miljoonan euron arvonalentumisvarauksen purku erään kiinteistökohteen myynnin yhteydessä, tuottojen lisäys oli 1,4 miljoonaa euroa. Kiinteistösijoitusten nettotuotto nousi joulukuun lopussa 6,6 prosenttiin (6,1).

Kiinteistöomaisuuteen sitoutunut pääoma väheni 86 miljoonaa euroa 48 miljoonaan euroon. Okopankin myynti

vähensi omassa käytössä oleviin toimitiloihin sitoutuneen pääoman määrää 30 miljoonaa euroa. Kesäkuussa myytiin Kiinteistö Oy Dagmarinkatu 14. Kaupan vaikutus konsernin tulokseen oli vähäinen. Kesäkuussa myytiin lisäksi OP-Henkivakuutus Oy:lle Kiinteistöosakeyhtiö Arkadiankatu 23, josta oman käytön osuuden perusteella laskettu 1,4 miljoonan euron myyntivoitto kirjattiin liiketoiminnan muihin tuottoihin ja sijoitusomaisuuden perusteella laskettu 1,2 miljoonaa euroa sijoitustoiminnan nettotuottoihin. Syyskuussa myytiin sijoitusomaisuuteen kuuluneen Kiinteistö Oy Lahden Trion osakkeet, joista kirjattiin 2,5 miljoonan euron myyntivoitto. Kiinteistösijoitusten myyntivoitot olivat yhteensä 2,5 miljoonaa euroa.

OKOn tavoitteena on edelleen pienentää kiinteistösijoitusten määrää tuloksellisesti.

Kasvua rahoitettiin lisäämällä pitkäaikaista varainhankintaa

Joulukuun lopussa yleiseen liikkeeseen laskettujen velkakirjojen määrä oli 9,1 miljardia euroa (6,1). Pitkäaikaista varainhankintaa lisättiin tilikauden aikana yhteensä 2,6 miljardilla eurolla.

EMTN-ohjelmansa puitteissa OKO laski maaliskuussa liikkeeseen 1 miljardin euron joukkolainan. Lainan kysyntä oli ennätysellisen hyvä. Loppuvuodesta laskettiin lisäksi liikkeeseen 1,1 miljardin euron joukkolainat liiketoiminnan kasvun ja Pohjola-kaupan rahoittamiseksi.

Tilikauden aikana laskettiin liikkeeseen kolme uutta pääomallainaa yhteiseltä määrältään 150 miljoonaa euroa. Pääomallainojen kirjanpitoarvo oli vuoden lopussa 215 miljoonaa euroa. Vuotta aikaisemmin se oli 72 miljoonaa euroa. Syksyllä liikkeeseen lasketut 100 miljoonan euron lainat olivat osa Pohjola-kaupan rahoitusta.

Euro Commercial Paper -ohjelman puitteissa liikkeeseen laskettujen lyhytaikaisten velkakirjojen ja OKOn sijoitustodistusten yhteismäärä nousi 4,4 miljardiin euroon edellisen vuoden 3,1 miljardista eurosta.

Vähittäispankkitoiminta

OKO myi vähittäispankkitoimintaa harjoittavan tytäryhtiönsä Okopankki Oyj:n OPK:lle syyskuussa osana Pohjola-kaupan rahoitusta. Myyntihinta oli 325 miljoonaa euroa, josta OKO tuloutti 153 miljoonan euron verovapaan myyntivoiton. Okopankin myynti vahvistui lokakuussa, samalla kun Pohjola-kaupan edellyttämät viranomaishyväksynät saatiin. Vähittäispankkitoiminnan tulos yhdisteltiin OKO-konserniin tammi-lokakuulta 2005.

OKO-konserniin yhdistelty tulos ennen veroja tammi-lokakuulta 2005 oli 20 miljoonaa euroa (16). Alhaisesta korkotasosta ja edelleen laskeneista asiakasmarginaaleista huolimatta korkokate kääntyi kasvuun. Vähittäispankkitoiminnan tuotot lisääntyivät vertailukaudesta 6 ja kulut 2,4 miljoonaa euroa. Tuottoja paransi tuntuvimmin palkkiotuottojen kasvu. Kulujen lisäyksestä valtaosa johtui henkilöstökulujen kasvusta. Oman pääoman liukuva 12 kuukauden tuotto kasvoi 13,1 prosentista 14,3 prosenttiin.

Luotonanto kasvoi edelleen

Okopankin luottokanta on kasvanut usean vuoden ajan. Kasvu hidastui jonkin verran vuonna 2005. Tammi-lokakuussa luottokanta kasvoi 9 prosenttia. Luottokanta oli loka-kuun lopussa 2,9 miljardia euroa. Uusia luottoja nostettiin 1,0 miljardia euroa.

Asuntoluottokanta kasvoi tammi-lokakuussa 11 prosenttia. Suomessa toimivien talletuspankkien asuntoluottokanta kasvoi samanaikaisesti 14 prosenttia. Okopankista nostettiin asuntoluottoja 624 miljoonaa euroa eli lähes 16 prosenttia

enemmän kuin vastaavana jaksona vuotta aikaisemmin. Asuntoluottojen osuus pankin kokonaisluottokannasta oli kaksi kolmasosaa. Tammi-lokakuussa myönnettyjen uusien luottojen keskimarginaali oli 0,55 prosenttia eli 0,18 prosenttiyksikköä alhaisempi kuin vuotta aikaisemmin.

Asuntoluottojen myyntiä tukee Okopankin tytäryhtiö Helsingin Seudun OP-Kiinteistökeskus Oy, joka myi tammi-lokakuussa 1 634 asuntoa, mikä oli 40 prosenttia enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Kiinteistövälitystuotot olivat runsaat 7 miljoonaa euroa. Ne kasvoivat yli kolmanneksen.

Yritysluottoja Okopankki myönsi 202 miljoonaa euroa. Näiden luottojen kanta kasvoi 37 miljoonaa euroa 636 miljoonaan euroon.

Luottoriskitilanne pysyi edelleen varsin hyvänä. Ongelmassaamisen määrä oli 0,3 prosenttia kaikista saamisista (0,4).

Varallisuudenhoito toinen painopistealue

Asiakasvarat – talletukset, vakuutusäästöt ja rahastosijoitukset – kasvoivat vuodenvaihteesta 0,3 miljardia euroa 2,7 miljardiin euroon. Talletuksia oli saman verran kuin vuodenvaihteessa, kun taas välitettyjen henkivakuutusten markkina-arvo kasvoi 21 prosenttia ja rahastojen 55 prosenttia. Vuonna 2004 asiakasvarat lisääntyivät 16 prosenttia. Välitettyjen henkivakuutusten markkina-arvoinen kanta oli loka-kuun lopussa 0,3 ja rahastosijoitusten kanta 0,6 miljardia euroa.

Tulos parani

Milj. €	2005				1-10/2005	1-12/2004
	1-3	4-6	7-9	10		
Korkokate	12	12	12	4	40	47
Saamisten arvonalentumiset	0	0	0	0	0	0
Korkokate arvonalentumisten jälkeen	12	12	12	4	40	47
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	8	7	7	3	25	25
Muut tuotot	0	0	0	0	1	1
Tuotot yhteensä	20	20	19	7	66	74
Henkilöstökulut	6	6	5	2	20	22
IT-kulut	2	2	2	1	8	9
Poistot	1	1	1	0	2	2
Muut kulut	5	5	5	2	17	20
Kulut yhteensä	14	14	13	5	46	52
Tulos ennen veroja	6	6	6	2	20	21

Tunnusluvut

Oman pääoman tuotto, %	14,3	13,1
Kulujen osuus tuotoista, %	69	71

Henkilömäärä	31.10. 661	31.12. 585
--------------	---------------	---------------

Tasetiedot

Luottokanta, milj. €	2 904	2 658
Talletusvelat asiakkaille, milj. €	1 829	1 822

Muut tiedot

Asiakasvarat, milj. €	2 718	2 449
Riskipainotetut sitoumukset, milj. €	1 949	1 760
Ongelmasaamiset, milj. €	8	11
Ongelmasaamisten osuus saamisista asiakkailta ja takauksista, %	0,29	0,40
Asiakkaiden määrä, tuhatta	270	267

Keskimarginaalit

Yritysluottokanta, %	0,75	0,81
Henkilöasiakkaiden luottojen kanta, %	0,78	0,88
Asuntoluottokanta, %	0,69	0,78

VAKUUTUSTOIMINTA

Vakuutusyhtiö Pohjolasta tuli OKOn tytäryhtiö 18.10.2005. OKO-konsernin vuoden 2005 tulokseen yhdisteltiin Pohjola-Yhtymä Oyj:n tulos (pl. Pohjola Rahastoyhtiö Oy ja Pohjolan Systeemipalvelu Oy) marras-joulukuun ajalta. Tammikuussa 2006 Pohjola myi henkivakuutusliiketoimintansa Osuuspankkikeskukselle ja Omaisuudenhoidon OKOlle.

Pohjola julkistaa oman vuosikertomuksensa vuodelta 2005 viikolla 11.

Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot sisälsivät 63 miljoonaa euroa vakuutusliikkeen nettotuottoja ja 6 miljoonaa euroa sijoitustoiminnan nettotuottoja. Laskuperuste-
muutosten nettotuottoja parantava vaikutus oli vajaat 9 miljoonaa euroa. Henkivakuutustoiminnan nettotappio oli

2 miljoonaa euroa. Laskuperustemuutosten nettotuottoja heikentävä vaikutus oli 12 miljoonaa euroa.

Sekä vahinko- että henkivakuutustoiminnan sijoitus-
tuottoihin sisältyneistä myytävissä olevien arvopapereiden myyntivoitoista OKO-konsernin tulokseen on yhdistelty se osuus marras-joulukuussa realisoidusta voitosta, joka on syntynyt myyntihinnan ja lokakuun lopun käyvän arvon erotuksena. OKO osti Pohjolan käypään arvoon, joten käyvän arvon rahastossa olleet arvonnousut sisältyivät kauppahintaan. Ennen lokakuun loppua kertyneiden arvonnousujen realisointi ei siten edusta OKO-konsernin näkökulmasta myyntivoittoa.

Liiketoiminnan muut tuotot sisältävät muun muassa jälleenvakuutustoiminnasta saatuja palkkiotuottoja sekä

OKOon yhdisteltiin Pohjolasta 15 miljoonan euron tulos marras-joulukuulta

Milj. €	11-12/2005
Korkokate	0
Saamisten arvonalentumiset	0
Korkokate arvonalentumisten jälkeen	0
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot	69
Henkivakuutustoiminnan nettotuotot	-2
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	2
Kaupankäynnin nettotuotot	1
Sijoitustoiminnan nettotuotot	0
Liiketoiminnan muut tuotot	12
Tuotot yhteensä	82
Henkilöstökulut	25
Muut kulut	42
Kulut yhteensä	67
Tulos ennen veroja	15

Tunnusluvut

Milj. €	11-12/2005
Vahinkovakuutus	
Vakuutusmaksutuotot, milj. €	133
Vakuutustekninen kate, milj. €	26
Riskisuhde, %	51,5
Toimintakulusuhde, %	28,9
Yhdistetty kulusuhde, %	80,4
Vakuutustekninen vastuuvélka	
Brutto, milj. €	1 883
Netto, milj. €	1 810
Varainhoito	
Hallinnoitavat asiakasvarat, milj. €	13 968
Täysihoitovarojen marginaali, %	0,13
Henkilöstö keskimäärin	
	2 570

yhteistyökumppaneiden jakeluverkon ja vakuutuskantojen hoitamisesta kertyneitä tuottoja.

Pohjolan varainhoitoliiketoiminta hallinnoi vuoden 2005 lopussa 14 miljardin euron varoja. Kun ne lasketaan yhteen OKOn hallinnoimien varojen kanssa, OKO-konsernin asiakasvarojen määrä nousee lähes 27,5 miljardiin euroon.

Vahinkovakuutustoiminta

OKO-konsernin Vahinkovakuutustoiminnasta vastaa Pohjola. Se harjoittaa liiketoimintaa Suomessa kolmessa yhtiössä: Vahinko-Pohjola on yleisvakuutusyhtiö, A-Vakuutus on keskittynyt ammattiliikenteen vahinkovakuuttamiseen ja Eurooppalainen matkavakuuttamiseen. Baltiassa vahinkovakuuttamista harjoitetaan paikallisissa Seesam-yhtiöissä.

Pohjola on Suomen toiseksi suurin vahinkovakuuttaja ja sillä on yli 80 asiakaspalvelukonttoria eri puolilla Suomea. Jatkossa suurin osa niistä toimii samoissa tiloissa osuuspankkien kanssa. Pohjolalla on kaikkiaan noin 1,5 miljoonaa yritys- ja yksityisasiakasta. Pohjolaan vakuutuksensa keskittäneitä etuasiakastalouksia on noin 340 000.

Vahinkovakuuttaminen on asiakkaan riskin kantamista maksua vastaan. Tulokseen vaikuttaa vakuutettavien riskien

valinta, riskin mukainen hinnoittelu, korvausmenojen hallinta ja toiminnan tehokkuus.

Pohjolan tavoitteena on nousta Suomen johtavaksi vahinkovakuuttajaksi. Kannattavan liiketoiminnan kautta asiakkaille halutaan tarjota elinikäistä turvallisuutta ja hyvinvointia.

Markkinaosuus kasvussa

Pohjolan vakuutukset tarjoavat sekä yksityis- että yritysasiakkaille kattavan vahinkovakuutusturvan. Tuotevalikoima kattaa sekä lakisääteisiä että vapaaehtoisia vahinkovakuutuksia. Lisäksi tarjotaan riskienhallintaan ja turvallisuuteen liittyviä palveluja. Maailmanlaajuisesti suurasiakkaiden vakuutuspalvelut hoidetaan yhteistyössä Royal & SunAlliancen kanssa.

Pohjola on kasvattanut markkinaosuuttaan Suomessa usean vuoden ajan, ja samalla se on yhdistetyltä kulusuhteeltaan yksi Pohjoismaiden kannattavimmista vahinkovakuuttajista. Vakuutusmaksutulossa mitattuna Pohjolan vahinkovakuutuksen markkinaosuus Suomessa on 26 prosenttia. Lakisääteisissä tapaturmavakuutuksissa Pohjola on Suomen markkinajohtaja.

RISKIASEMA

Kokonaisvastuut eriteltyinä, mrd. €

	31.12.2005	31.12.2004	Muutos-%
Saamiset asiakkailta	6,9	6,1	13
Saamiset luottolaitoksilta ja keskuspankeilta	5,1	4,7	9
Saamistodistukset	3,8	3,1	22
Nostamattomat luotot ja käyttämättömät limiitit	2,9	2,1	36
Takaukset ja remburssit	1,5	1,4	11
Johdannaissopimukset	0,4	0,2	90
Muut taseen ulkopuoliset erät	0,3	0,3	0
Yhteensä	20,9	18,0	16

Kokonaisvastuut vastapuolittain, mrd. €

	31.12.2005	31.12.2004	Muutos-%
Yritykset	8,6	7,5	16
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	5,0	4,1	21
Osuuspankit ja OP-keskus	4,6	4,0	13
Yksityisasiakkaat	0,4	0,3	23
Voittoa tavoittelemattomat	1,6	1,4	14
Julkisyhteisöt	0,7	0,6	17
Yhteensä	20,9	18,0	16

Pankki- ja sijoituspalvelutoiminta

Luottoriskiasema

Luottoriskitarkastelussa seurataan kokonaisvastuiden määrän ja asiakkaiden luottokelpoisuuden kehitystä. Kokonaisvastuu tarkoittaa luottoriskille alttiiden saamisten ja taseen ulkopuolisten erien yhteismäärää. Kokonaisvastuu sisältää sekä koron että pääoman, josta on vähennetty saamis- ja saamisryhmäkohtaiset arvonalentumiset. Seuraavissa Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan riskiasemaa kuvaavissa taulukoissa on vuoden 2004 kohdalla käytetty vertailukelpoisia (pro forma) tietoja, joihin ei sisälly enää lokakuussa myydyin Vähittäispankkitoiminnan lukuja.

Vastuiden luottokelpoisuusluokitukset paranivat

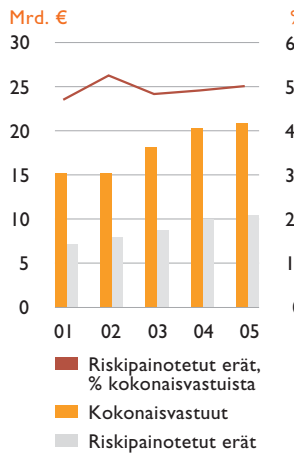
Kokonaisvastuiden 16 prosentin kasvusta huolimatta luottoriskiasema pysyi edelleen vakaana. Vakavaraisuuslaskennassa käytettävien riskipainotettujen erien osuus kokonaisvastuista oli 50 prosenttia. Luottokelpoisuudeltaan investointitason vastuiden eli rating-luokkien 1-4 osuus kokonaisvastuista, pois lukien yksityisasiakkaat, oli 72 prosenttia (67), luokkien 11-12 osuus oli 0,4 prosenttia (0,2) ja luokittelemattomia vastuita oli 3 prosenttia (9).

Yrityisasiakkaiden luottokelpoisuusluokitukset ja yritysvastuiden rating-jakauma paranivat selvästi. Investointitason yritysten vastuiden osuus yritysvastuista oli 48 prosenttia eli vajaat seitsemän prosenttiyksikköä korkeampi kuin vuotta aiemmin. Kahden heikoimman rating-luokan vastuut kasvoivat 49 miljoonaa euroa luottokelpoisuusluokitusten laskun seurauksena ja olivat 80 miljoonaa euroa eli 0,9 prosenttia yritysvastuista.

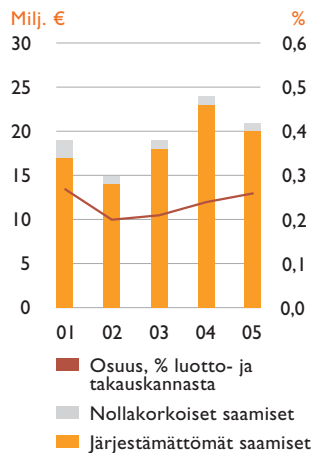
Yritysvastuiden kasvu kohdistui useille eri toimialoille, mikä lisäsi entisestään yritysvastuiden laajaa hajautuneisuutta toimialoittain. Myös vastuun koon perusteella yritysvastuut ovat hyvin hajautuneet eri kokoluokkiin. Suurin toimiala oli metalliteollisuus, jonka osuus yritysvastuista kasvoi vuoden aikana vajaan prosenttiyksikön 15 prosenttiin. Kolme muuta toimialaa, joiden vastuut ylittivät 10 prosenttia yritysvastuista, olivat kauppa, metsäteollisuus ja rakentaminen. Euro-määräisesti eniten vastuita kasvattivat metalliteollisuus, energian tuotanto ja kauppa.

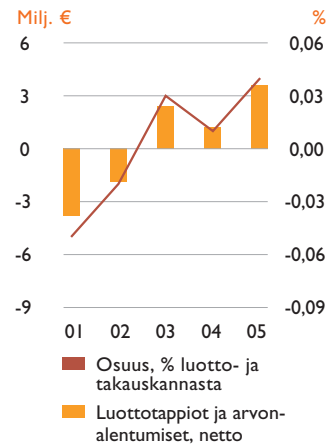
Kokonaisvastuut ja riskipainotetut sitoumukset

Ongelmasaamiset

Luotto- ja takaustappiot

Ongelmasaamisten suhteellinen osuus pysyi pienenä

Eräntyneiden maksuerien määrä kasvoi 3 miljoonaa euroa 10 miljoonaan euroon, mutta niiden osuus luotto- ja takauskannasta oli samalla tasolla kuin vuotta aikaisemmin eli 0,1 prosenttia. Ongelmasaamiset eli järjestämättömät ja nollakorkoiset saamiset kasvoivat 8 miljoonaa euroa 21 miljoonaan euroon. Ongelmasaamisten kasvusta huolimatta niiden osuus luotto- ja takauskannasta on yhä alhainen eli 0,3 prosenttia (0,2).

Uusia luotto- ja takaustappioita sekä arvonalentumisia kirjattiin yhteensä 9 miljoonaa euroa (5). Luottotappiopalautusten ja arvonalentumisten vähennysten yhteismäärä oli 6 miljoonaa euroa (3). Luotto- ja takaustappioiden sekä arvonalentumisten nettomääräinen tulosvaikutus oli 3 miljoonaa euroa (1).

Vuonna 2006 luottotappioiden ja arvonalentumisten määrän ennakoidaan edelleen pysyvän vähäisenä suhteessa luotto- ja takauskantaan, mikäli toimintaympäristössä tai asiakkaiden taloudellisessa tilanteessa ei tapahdu odottamatonta muutoksia. Arvio perustuu ongelmasaamisten vähäiseen määrään sekä kokonaisvastuiden maltillisuuteen luottoriskitasoon.

Markkinariskit maltillisella tasolla

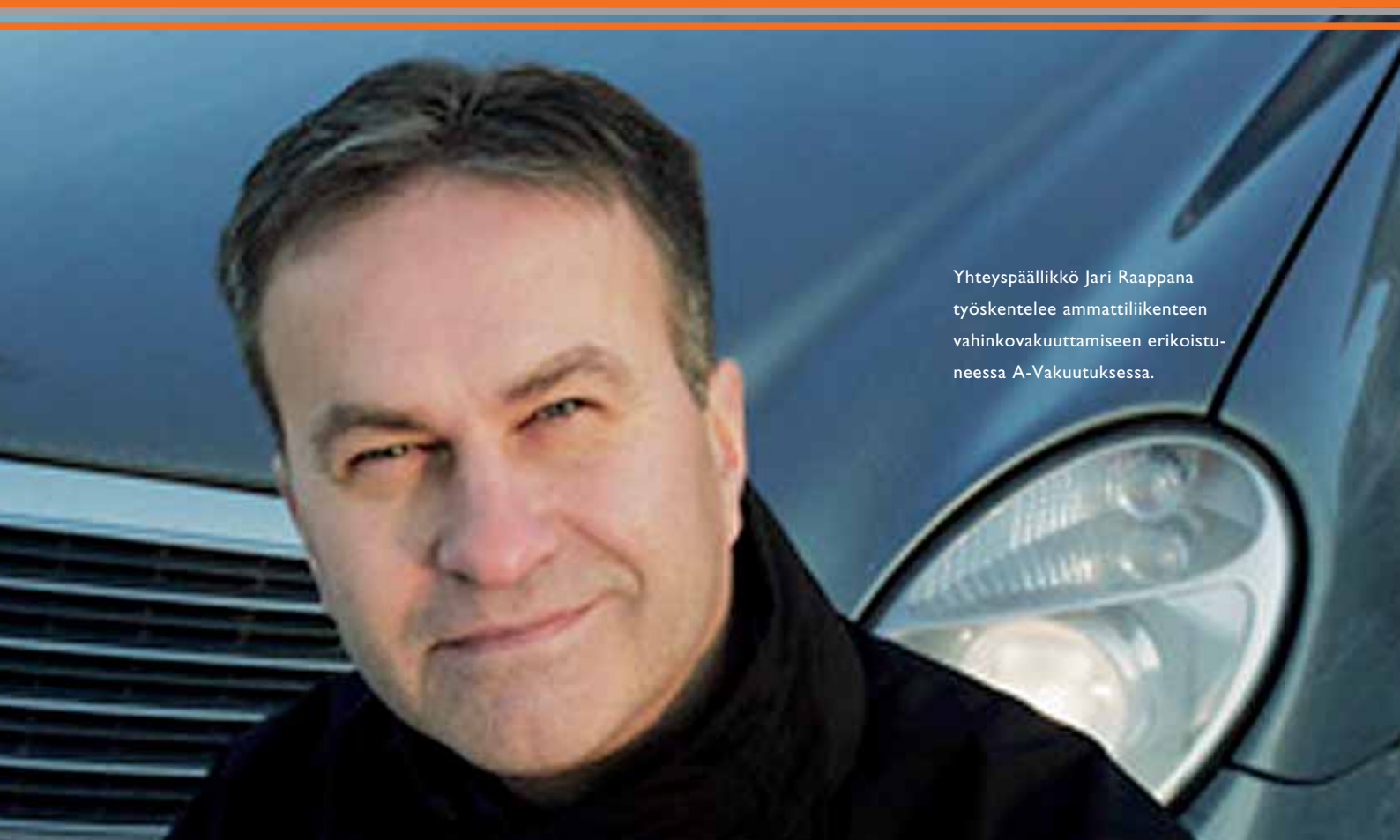
Markkinariskien osuus riskipainotetuista eristä oli vuoden vaihteessa 8 prosenttia (6). Kasvu johtui saamistodistusten määrän kasvusta. Markkinariskit pysyivät koko vuoden maltillisilla tasoilla.

Osake- ja pääomasijoitusrahastojen markkina-arvo vuoden lopussa oli 80 miljoonaa euroa (84), josta osakesalkku muodosti 45 miljoonaa euroa ja pääomasijoitusrahastot sijoituslupauksineen 35 miljoonaa euroa.

Kiinteistöomistuksiin sitoutunut pääoma oli vuoden 2005 lopussa 48 miljoonaa euroa (134), josta omassa käytössä olevien kiinteistöjen osuus oli 4 miljoonaa euroa (45). Tämän lisäksi kiinteistösijoitusyhtiöomistuksia oli 20 miljoonaa euroa (24). Kiinteistösijoitusten nettotuotto oli 6,6 prosenttia (6,1). Kiinteistöriskien arvioidaan olevan vähäiset.

Operatiivisten riskien tulosvaikutus hyvin vähäinen

Operatiivisten riskien tulosta heikentävä vaikutus vuonna 2005 oli 0,2 miljoonaa euroa (0,6).

Yhteyspäällikkö Jari Raappana työskentelee ammattiliikenteen vahinkovakuuttamiseen erikoistuneessa A-Vakuutuksessa.

Vakuutustoiminta

Riskinkantokyky vahvistui

Vahinkovakuutuksen riskinkantokyky on vakavaraisuuspääoman määrä. Yleisesti riskinkantokyky esitetään suhteessa vakuutusmaksutuottoon tai vastuuvelkaan.

Riskinkantokyvyllä kuvataan sitä, minkä verran yhtiöllä on vakavaraisuutta suhteutettuna erilaisiin tulos- ja tase-eriin. Korvauskuluihin ja maksutuottoihin suhteutettu vakavaraisuuspääoma kuvaa yhtiön kykyä selviytyä vakuutusteknisestä riskistä.

Vahinkovakuutuksen vakavaraisuuspääoma vuoden 2005 lopussa oli 836 miljoonaa euroa (670) eli suhteessa maksutuottoihin 112 prosenttia (104).

Vakuutusriskiasema

Vahinkovakuutuksen jälleenvakuutus on hoidettu keskitetysti. Riskikohtaisten jälleenvakuutusten Pohjolan omalla vastuulla

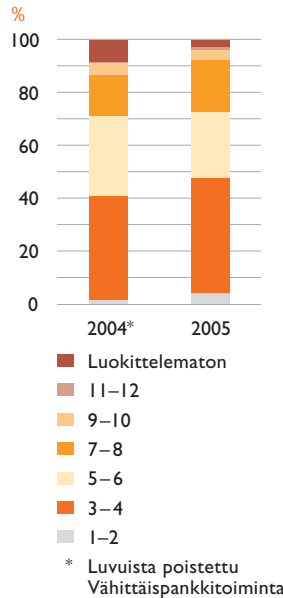
oleva osuus on enintään 5 miljoonaa euroa ja katastrofi-jälleenvakuutuksen 7,5 miljoonaa euroa.

Sijoitusallokaatiossa korkosijoitusten osuutta kasvatettiin

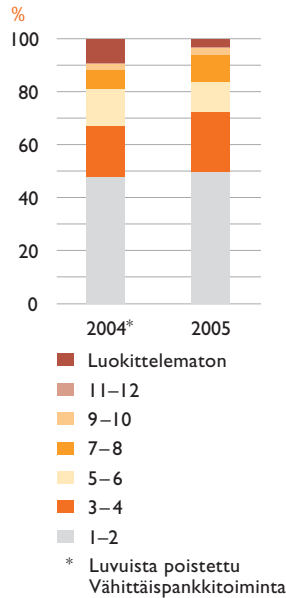
Vahinkovakuutuksen sijoituskanta oli vuoden 2005 lopussa 2 562 miljoonaa euroa, kun se vuotta aiemmin oli 2 382 miljoonaa euroa. Sijoituskanta sisältää sekä vastuuvelan katteen että vakavaraisuuspääoman. Suurin omaisuuslaji oli joukkolainat, jonka osuus vahinkovakuutuksen sijoitussalkusta oli 70 prosenttia. Edellisvuodesta joukkolainojen osuus lisääntyi lähes kymmenellä prosenttiyksiköllä, kun rahamarkkinasijoituksia allokoitiin joukkolainoihin. Osakkeiden osuus pieneni noin neljä prosenttiyksikköä 16 prosenttiin.

Sijoitussalkun tuotto oli hyvä. Vuoden 2005 aikana osakekurssit nousivat ja pitkät korot laskivat, minkä seurauksena sijoitussalkun tuotto oli 8,5 prosenttia, kun se vuonna

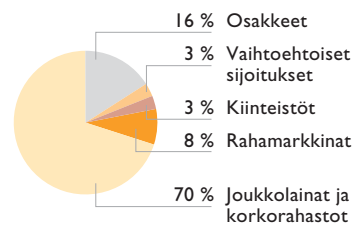
Pankki- ja sijoituspalvelut:
Yritysvastuut rating-luokittain

Pankki- ja sijoituspalvelut:
Kokonaisvastuut, pl. yksityisasiakkaat

Vahinkovakuutuksen
sijoituskannan allokaatio

2004 oli 8,7 prosenttia. Sijoitussalkun tuotto ylitti pitkän aikavälin odotetun tuottovaateen kolmella prosenttiyksiköllä.

Lisäksi Pohjola-Yhtymä Oyj:llä on vahinkovakuutustointaan kuulumaton sijoitussalkku 131 miljoonaa euroa, joka koostuu rahamarkkinasijoituksista 78 miljoonaa euroa, osakesijoituksista 52 miljoonaa euroa ja kiinteistöisijoituksista 1 miljoonaa euroa.

Vahinkovakuutuksen joukkolainasalkku luottoriskiltään suhteellisen konservatiivinen.

Vahinkovakuutuksen korkosalkun keskimääräinen luotto-luokitus S&P:n luokituksen mukaan oli AA. Tämä oli lähes sama kuin vuotta aiemmin. Lisätuoton saamiseksi alle investointitason luokitettuja lainoja lisättiin sijoitussalkussa noin 50 miljoonalla eurolla, mutta niiden osuus korkosalkusta oli edelleen alhainen, alle neljä prosenttia. Luottokelpoisuusluo-

kittelemattomien sijoitusten osuus korkosalkusta oli noin 10 prosenttia. Näistä suurin osa oli rahamarkkinasijoituksia kotimaisiin yrityksiin.

Avoin valuuttariski pieni

Vahinkovakuutuksen avoin valuuttapositio oli 54 miljoonaa euroa eli runsaat kaksi prosenttia sijoituskannasta. Avoin valuuttariski oli pieni suhteessa vakavaraisuuspääomaan ja viranomaisten asettamaan rajaan, mikä on 20 prosenttia vastuuvelasta eli noin 400 miljoonaa euroa.

OSAKKEET JA OSAKKEENOMISTAJAT

Osakkeiden lukumäärä yli kaksinkertaistui

OKOn osakkeet jakautuvat A- ja K-sarjoihin. A-osakkeet ovat yleisölle tarkoitettuja, Helsingin Pörssissä noteerattavia osakkeita. K-osakkeita voivat sen sijaan omistaa vain OP-ryhmään kuuluvat yhteisöt. Osakesarjoilla on muitakin eroja: Yhtiökokouksessa A-osake oikeuttaa äänestämään yhdellä ja K-osake viidellä äänellä. Lisäksi A-osakkeet oikeuttavat vuotuiseseen voitonjakoon, joka on vähintään yhden prosenttiyksikön korkeampi kuin K-osakkeille maksettava osinko.

Ylimääräinen yhtiökokous päätti 14.10.2005 johtokunnan ehdotuksen mukaisesti OKOn osakepääoman korottamisesta uusmerkinnällä osana Pohjola-kaupan rahoitusta. Uudet osakkeet tarjottiin ensisijaisesti yhtiön osakkeenomistajien merkittäviksi siten, että yhdellä A- tai K-osakkeella saattoi merkitä yhden uuden vastaavan osakkeen. Merkintähinta oli 7,20 euroa osakkeelta. Osakeannissa merkittiin kaikki tarjotut runsaat 100 miljoonaa osaketta. Osakepääoman 211,5 miljoonan euron korotus merkittiin kaupparekisteriin 23.11.2005. Ylikurssirahastoon kirjattiin lisäksi 512,7 miljoonaa euroa, joten osakeannilla kerättiin varoja kaikkiaan noin 724 miljoonaa euroa.

Ylimääräinen yhtiökokous päätti myös muuttaa OKOn vuoden 1999 optio-ohjelman ehtoja osakkeenomistajien ja optio-oikeuksien haltijoiden keskinäisen yhdenvertaisuuden turvaamiseksi siten, että yhdellä optio-oikeudella on merkittävässä neljä A-osaketta aiemman kahden osakkeen sijasta. Osakkeen merkintähinnaksi johtokunta päätti 4,6525 euroa.

Optio-oikeuksilla merkityistä A-osakkeista rekisteröitiin vuoden aikana vajaat 2,6 miljoonaa osaketta. Marras-joulukuussa merkityt 0,5 miljoonaa osaketta merkittiin kaupparekisteriin 12.1.2006. Kaikki edellä mainitut osakkeet oikeuttavat täyteen osinkoon vuodelta 2005. Osakkeen merkintähinta oli 2,485 euroa 5.4.2005 asti ja sen jälkeen 2,105 euroa osakeantiin asti.

OKOn yhtiöjärjestykseen sisältyvän muuntolausekkeen perusteella osuuspankit muunsivat 83 600 K-osaketta samaksi määräksi A-osakkeita. Osakemuunnoilla ei ollut vaikutusta osakepääomaan, jonka määrä kasvoi kertomusvuonna

A-sarjan osakkeen keskihinta*

* Luvut osakeantioikaistuja

yhteensä 217 miljoonaa euroa 423 miljoonaan euroon.

Vuoden lopussa osakkeita oli yhteensä 201 miljoonaa kappaletta eli 103 miljoonaa enemmän kuin vuotta aikaisemmin. A-osakkeiden osuus kaikista osakkeista oli 78,1 prosenttia.

OKOlla ei ollut vuoden lopussa omia osakkeita eikä yhtiökokous ole antanut valtuutusta omien osakkeiden hankkimiseksi.

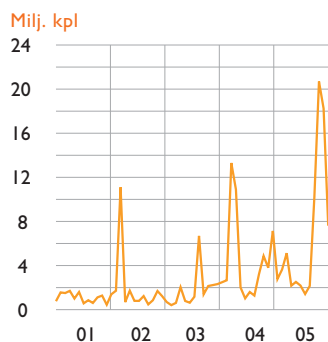
Osakkeenomistajien määrä kasvoi

OKOlla oli vuoden lopussa noin 29 700 rekisteröityä osakkeenomistajaa. Määrä oli 3 800 suurempi kuin vuotta aikaisemmin. Omistajista noin 95 prosenttia oli yksityishenkilöitä. Suurin yksittäinen omistaja oli OKOn emoyhteisö Osuuspankkikeskus Osk (OPK), jonka osuus kaikista osakkeista oli 30,2 prosenttia ja äänistä 57 prosenttia. Hallintarekisteröityjen osakkeiden osuus A-osakkeista aleni runsaat kaksi prosenttiyksikköä 19,5 prosenttiin.

Kurssi nousi ja vaihtoi vilkastui

Helsingin Pörssin painorajoitettu indeksi (OMX Helsinki CAP) nousi vuodessa 30 prosenttia ja OKOn A-osakkeen osakeantioikaistu kurssi 46 prosenttia. Vuoden lopussa osake maksoi 11,86 euroa, kun osakeantioikaistu hinta vuotta

A-sarjan osakkeen kuukausivaihto*

* Luvut osakeantioikaistuja

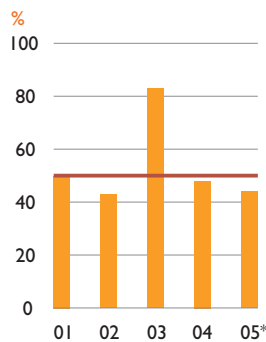
A-osakkeen ja Helsinki CAP-indeksi suhteellinen muutos

■ OKO A*
■ OMX Helsinki CAP-indeksi

* Luvut osakeantioikaistuja

Osinkosuhte

■ Toteutunut
■ Pitkän aikavälin tavoite

* (osinko johtokunnan ehdotuksen mukaan / tilikauden voitto) * 100

aikaisemmin oli 8,11 euroa. Vuoden ylin kurssi oli 12,34 euroa ja alin 8,09 euroa.

Osakkeiden kappalemääräinen vaihto kasvoi selvästi. Noin 79 miljoonaa osaketta vaihtoi omistajaa vuoden aikana. Edellisenä vuonna vastaava määrä oli 55 miljoonaa.

A-sarjan osakkeen markkina-arvo yli kaksinkertaistui vuoden 2004 lopun 791 miljoonasta eurosta 1 864 miljoonaa euroon.

Tietoja OKOn osakesarjoista

31.12.2005	A-sarja	K-sarja
Osakkeita, kpl	157 170 608	44 006 352
Osuus osakkeista, %	78,1	21,9
Osuus äänistä, %	41,7	58,3
Kaupankäyntitunnus	OKOAS	
Pörssierä, kpl	100	

A-sarjan suurimmat omistajat

31.12.2005	Osuus A-sarjan osakkeista, %
Osuuspankkikeskus Osk	14,1
Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Suomi	13,3
Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	12,8
OP-Eläkekassa	1,2
OP-Eläkesäätiö	1,1
Pohjola Finland Value Sijoitusrahasto	0,9
Turun Seudun Osuuspankki	0,8
Valtion Eläkerahasto	0,7
Oulun Osuuspankki	0,6
Etelä-Karjalan Osuuspankki	0,5
Hallintarekisteröidyt osakkaat	19,5

Suurimmat osakkeenomistajat

31.12.2005	Osuus osakkeista, %	Osuus äänistä, %
Osuuspankkikeskus Osk	30,2	57,0
Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Suomi	10,4	5,5
Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	10,0	5,4
Oulun Osuuspankki	1,0	1,6
OP-Eläkekassa	0,9	0,5
OP-Eläkesäätiö	0,9	0,5
Pohjola Finland Value Sijoitusrahasto	0,7	0,4
Turun Seudun Osuuspankki	0,7	0,4
Valtion Eläkerahasto	0,6	0,3
Etelä-Karjalan Osuuspankki	0,4	0,2
Hallintarekisteröidyt osakkaat	15,3	8,1

HENKILÖSTÖ

OKO-konsernissa työskenteli vuoden 2005 lopussa 3 254 henkilöä (1 242). Henkilöstömäärän merkittävä kasvu johtui Pohjola-kaupasta: Pohjola-konsernin liiketoiminta ja henkilöstö siirtyivät osaksi OKO-konsernia. Toisaalta osana kaupan rahoitusta OKO-konsernin tytäryhtiö Okopankki myytiin Osuuspankkikeskukselle, jolloin konsernista poistui 642 henkilöä. Vuoden lopussa toteutetuissa yrityskaupoissa myös Pohjola Rahastoyhtiö Oy ja Pohjolan Systeemipalvelu Oy henkilöstöineen siirtyivät Osuuspankkikeskukseen.

Tammikuussa 2006 Henkivakuutusosakeyhtiö Pohjola siirtyi niin ikään Osuuspankkikeskuksen omistukseen. Kaupan seurauksena OKO-konsernin henkilöstömäärä supistui 3 254:stä 3 106 henkilöön.

Henkilöstön osalta vuoden 2006 suuret haasteet liittyvät Pohjola-kaupan jälkeiseen toiminnan uudelleenorganisointiin ja yhtiöjärjestelyjen loppuunsaattamiseen.

Seuraavat tiedot koskevat OKO-konsernia ilman Pohjola-yhtiöitä:

Henkilöstön vaihtuvuus pientä

OKO-konsernin henkilöstö on varsin kokenutta, ja keskimääräinen palvelusaika on 12 vuotta. Keski-ikä on 40,5 vuotta. Työnantajana OKO arvostaa ja tukee monin eri tavoin sitoutumista pitemmän aikavälin työskentelyyn, koska se nähdään yhdeksi menestystekijäksi ja merkittäväksi asiakastytyväisyyttä lisääväksi tekijäksi.

Vuoden 2005 aikana palkattiin 70 uutta henkilöä. Lisäksi kesälomakauden aikana OKOssa työskenteli joukko opiskelijoita kesäharjoittelijoina. Valtaosa uudesta vakinaisesta henkilöstöstä sijoittui vaativiin asiantuntijatehtäviin ja tuli

konserniin OP-ryhmän ulkopuolelta. Myös määräaikaista henkilöstöä tarvittiin erilaisten sijaisuuksien hoitoon ja projekteihin.

OKOsta siirtyi OP-ryhmän ulkopuolelle 32 henkilöä. Valtaosa näistä siirroista liittyi määräaikaisten työsuhteiden päättymiseen – vain yhdeksällä oli vakinainen työsuhte.

OKOn maine työnantajana säilyi hyvänä erityisesti korkeakouluopiskelijoiden keskuudessa. Tämä tulevaisuuden henkilöstöpotentiaali on ollut erityishuomion kohteena: opintojensa loppuvaiheessa oleville järjestetään tilaisuuksia, joissa kerrotaan OKOsta yrityksenä ja pankin tarjoamista uramahdollisuuksista.

Henkilöstön motivaatiota ja sitoutuneisuutta sekä ammatillista kehittymistä halutaan tukea: työtehtävien merkitys, haasteellisuus ja mahdollisuudet kouluttautumiseen ja ammatilliseen kasvuun ovat tässä ratkaisevassa asemassa.

Tasa-arvo todeksi

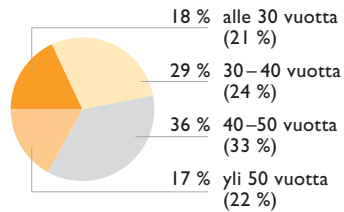
Vuoden aikana tehtiin selvitys tasa-arvon toteutumisesta OKOssa. Selvityksen taustalla oli edellisenä vuonna tehty suunnitelma tasa-arvon – erityisesti sukupuolten välisen tasa-arvon – seuraamisesta ja kehittämistä. OKOssa työskentelevistä asiantuntijoista suurin osa, runsaat 60 prosenttia on miehiä. Johto- ja päällikkötason tehtävissä miehiä on merkittävästi enemmän kuin naisia, joita taas on enemmän lähiesimiehinä. Toimihenkilöt ovat pääosin naisia.

Naisten ja miesten sijoittuminen tehtävien eri vaativuuksiluokkiin noudattelee samaa linjaa, miehet ovat enemmistönä korkeamman vaativuuden tehtävissä ja naiset taas alemman vaativuuden tehtävissä. Tasa-arvoselvitykseen sisältyi myös

Sijoitusneuvoja Michaela Mattsson palvelee asiakkaita puhelimitse OP-ryhmän Yhteyskeskuksessa Helsingissä.

Henkilöstön ikärakenne
2005 (2004)

sukupuolten välinen palkkaselvitys, jossa tarkasteltiin naisten ja miesten osuuksia tehtävien vaativuusluokkien mukaisesti. Tasa-arvon toteutumista seurataan vuosittain sovitulla mittareilla.

OKOn esimiestoiminnan kehittämisessä painotettiin kokonaisvaltaisen työhyvinvoinnin merkitystä. Vuoden 2005 aikana ei tehty kattavaa henkilöstötutkimusta, vaan useiden organisaatiomuutosten johdosta sitä siirrettiin myöhemmäksi. Osastot ja yksiköt selvittivät työhyvinvoinnin ja johtamisilmapiiriin asioita työyhteisökohtaisin mittauksin. Näiden pohjalta jatkettiin hyvän työilmapiiriin, työskentelyolosuhteiden ja työyhteisöjen toiminnan kehittämistä.

Erityistä huomiota kiinnitettiin ajantasaiseen ja toimivaan tiedonkulkuun yksiköissä. Pohjola-kaupan ja OKOn organisaatiouudistusten johdosta esimiesten erityisenä haasteena on ollut monien uusien – usein mittavien ja suunnittelemtomien – työtehtävien sisällyttäminen henkilöstönsä tekemisiin.

Jatkuva oppiminen tulevaisuuden turvaksi

Osaamista kehitetään OKOssa strategialähtöisesti. Tässä keskeiset keinot ovat tehtäväkierto ja työssä oppiminen. Näiden rinnalla hyödynnetään luonnollisesti valmennuksia ja erilaisia koulutusohjelmia.

Keskeiset kehitystoimenpiteet suunnitellaan yksiköiden vuosi- ja myyntihankesuunnitelmissa. Kehityskeskusteluissa jokaisen henkilön kanssa arvioidaan osaamisen kehittämistarpeet ja sovitaan tavoista, joilla osaamista kartutetaan. Osaamisen kehittämisen painopisteitä ovat liiketoiminnan edellyttämän korkean ammattitaidon ylläpitäminen, asiakkuuden hoito sekä asiantuntijuus ja johtajuus.

Koulutukseen (ilman palkkakuluja) käytettiin 1,4 miljoonaa euroa, joka vastaa 2,6 prosenttia henkilöstökuluista.

Kannustava palkitseminen

Kannustaminen hyvään työsuoritukseen ja hyvistä tuloksista palkitseminen sisältyvät OKOn johtamisjärjestelmään. Lyhyen, vuositason ja pitkän tähtäimen palkitseminen tukevat strategian mukaisten tavoitteiden saavuttamista.

Vuositasen palkitseminen perustuu kullekin vuodelle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseen. Vuosipalkkiojärjestelmät on räätälöity liiketoiminta-alueittain ja palkkioiden määrä perustuu liiketoiminta-alueiden tuloksiin. Palkkiojärjestelmässä avainasemassa ovat kehityskeskustelut. Niissä verrataan työsuorituksia asetettuihin tavoitteisiin ja palkkiomittareihin. OKOssa palkitaan sekä hyvistä ryhmä- että yksilösuorituksista.

Vuonna 2005 vuosipalkkioita maksettiin vuoden 2004 tuloksen perusteella kaikkiaan 3,7 miljoonaa euroa yhteensä 574 henkilölle, eli 84 prosentille henkilöstöstä. Määrä oli noin 7 prosenttia palkkasummasta.

Vuoden 2005 alussa myös OKOssa otettiin käyttöön OP-ryhmän henkilöstörahassto. Siihen kuuluu yrityksen koko henkilöstö tietyin poikkeuksin. Henkilöstörahasstoon siirretään voittopalkkiona erä, jonka suuruus perustuu saavutettuihin tuloksiin suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Henkilöstörahassto sijoittaa merkittävän osan vuotuisista voittopalkkioista OKOn osakkeisiin.

Vuoden 2005 tuloksesta siirtyi voittopalkkiona henkilöstörahasstoon 0,3 miljoonaa euroa.

Erikseen nimetyt johdon edustajat eivät ole mukana henkilöstörahasstossa vaan erityisessä johdon palkitsemisjärjestelmässä, jossa palkkio suoritetaan OKOn osakkeina.

HALLINTO JA JOHTAMINEN

OKO noudatti vuonna 2005 Helsingin Pörssin suositusta listayhtiöiden hallinnointi- ja ohjausjärjestelmistä hallintomallinsa puitteissa mahdollisimman kattavasti. Vuosikertomuksen tähän lukuun on koottu vuoden 2005 hallinnointi- ja ohjauskäytännön keskeinen sisältö. Lisätietoja löytyy osoitteesta www.oko.fi.

Tarkoituksena on, että OKOn maaliskuussa 2006 pidettävä yhtiökokous päättää yhtiöjärjestyksen muuttamisesta siten, että yhtiön hallintoneuvosto lakkautetaan ja yhtiölle valitaan hallitus, johon ei kuulu yhtiön toimivaan johtoon kuuluvia henkilöitä. OKOn pääomistajan Osuuspankkikeskus Osk:n hallintoneuvosto päätti 12.9.2005, että se tulee kannattamaan muutosta.

OKOn riskienhallintajärjestelmä on kuvattu tilinpäätöksen sivuilla 57-71.

Yhtiökokous

Osakkeenomistajat käyttävät osakeyhtiölain mukaista päätösvaltaa yhtiökokouksessa, joka pidetään vuosittain maaliskuuhuhtikuussa. Varsinaisen yhtiökokouksen lisäksi voidaan pitää ylimääräisiä yhtiökokouksia. Niiden koollekutsumisesta päättää johtokunta.

Hallintoneuvoston jäsenten ja tilintarkastajien valintaa sekä heidän palkkioitaan koskevat esitykset valmistelee yhtiökokoukselle toimikunta, johon kuuluu 16 maakunnallisten osuuspankkiliittojen vuosittain nimeämää edustajaa. Pankin johtokunta valmistelee muut yhtiökokoukselle esitettävät asiat.

Osuuspankkikeskuksen hallintoneuvoston työvaliokunta toimii nimitysvaliokuntana OKOn hallituksen jäsenten valintaan ja heidän palkkioihin liittyvässä valmistelussa.

Oikeus osallistua yhtiökokoukseen on osakkeenomistajalla, joka on merkitty kymmenen päivää ennen yhtiökokousta Suomen Arvopaperikeskus Oy:n pitämään yhtiön osaksluetteloon tai hallintarekisteröidyllä osakkeenomistajalla, joka on sanottuna päivänä merkitty tilapäisesti yhtiön osaksluetteloon ja joka on ilmoittautunut yhtiökokoukseen viimeistään yhtiökokouksutsussa mainittuna päivänä.

Hallintoneuvosto

Pankilla on yhtiöjärjestyksen edellyttämä hallintoneuvosto, jonka tehtävänä on valvoa johtokunnan ja toimitusjohtajan hoitamaa pankin hallintoa. Hallintoneuvosto valitsee johtokunnan jäsenet ja varajäsenet sekä toimitusjohtajan ja toimitusjohtajan sijaisen ja päättää heidän palkkaeduistaan. Se vahvistaa myös johtokunnan ohjesäännön.

Hallintoneuvosto antaa varsinaiselle yhtiökokoukselle lausunnon edellisen vuoden tilinpäätöksestä ja tilintarkastuskertomuksesta. Se voi myös antaa johtokunnalle ohjeita asioissa, jotka ovat laajakantoisia tai periaatteellisesti tärkeitä.

Hallintoneuvostoon kuuluu yhtiöjärjestyksen mukaan vähintään 12 ja enintään 30 jäsentä (vuoden 2005 lopussa 29). Jäsenten enemmistön tulee lain mukaan olla OKOn emoyhteisön OPK:n hallintoneuvoston jäseniä. Toimikausi kestää kolme vuotta.

Hallintoneuvosto kokoontui vuonna 2005 viisi kertaa. Sille kuuluvan tarkastustehtävän suorittaa hallintoneuvoston valitsema tarkastusvaliokunta, johon kuuluu neljä varsinaista ja kaksi varajäsentä. Hallintoneuvostolle esiteltävät merkittävät asiat valmistelee OPK:n hallintoneuvoston työvaliokunta, jonka jäsenistä neljä kuuluu myös OKOn hallintoneuvostoon.

Yhtiökokouksen keväällä 2005 tekemän päätöksen perusteella hallintoneuvoston puheenjohtajalle on maksettu 1 500 euroa ja varapuheenjohtajalle 750 euroa kuukaudessa sekä hallintoneuvoston muille jäsenille 200 euroa kuukaudessa. Tämän lisäksi hallintoneuvoston jäsenille on maksettu kokouspalkkioita 200 euroa kokoukselta sekä tarpeelliset matkajä asumiskulut.

Johtokunta

Pankin hallituksena on johtokunta, jonka tehtävänä on huolehtia pankin ja sen konsernin hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä. Johtokunnalla on yleinen toimivalta päättää kaikista pankin hallintoon ja muihin asioihin liittyvistä kysymyksistä, jotka lain tai yhtiöjärjestyksen mukaan eivät kuulu yhtiökokoukselle, hallintoneuvostolle tai toimitusjohtajalle.

Johtokunta päättää pankin ja sen konsernin strategiasta ja keskeisistä liiketoimintatavoitteista sekä vahvistaa konsernin johtamisjärjestelmän.

Johtokuntaan kuuluu tällä hetkellä seitsemän varsinaista ja kaksi varajäsentä. Jäsenet ja varajäsenet eivät ole riippumattomia pankista ja sen merkittävistä osakkeenomistajista, sillä he toimivat päätoimisesti OKOssa tai sen emoyhteisössä OPK:ssa. Jäsenistä viisi on OPK:n johtokunnan jäseniä. Johtokunnan jäsenten ja varajäsenten tehtävät ja vastuualueet vahvistaa pankin hallintoneuvosto.

Johtokunta kokoontuu työjärjestyksen mukaan viikoittain ja tarvittaessa useammin. Vuonna 2005 kokouksia oli 63, ja jäsenten keskimääräinen osallistuminen niihin oli 99,7 prosenttia.

Johtokunta ei ole perustanut käsittelemiensä asioiden valmistelua varten keskuudestaan valiokuntia. Liiketoiminnan johtamista varten on pysyviä työryhmiä, jotka tekevät pankkia ja sen konsernia koskevia päätöksiä johtokunnan asettamissa rajoissa ja raportoivat toiminnastaan johtokunnalle. Tämänkaltaisista työryhmistä merkittävimmät ovat rahoitusjohto ja riskienhallintajohto.

Pankin johtokunnan jäsenille, varajäsenille ja toimitusjohtajalle ei makseta johtokuntatyöskentelystä erillisiä palkkioita tai muita etuisuuksia (kuten osakkeita tai osakejohdannaisia oikeuksia).

Toimitusjohtajalla ja liiketoimintavastuussa olevilla johtokunnan jäsenillä ja varajäsenillä on hallintoneuvoston vuosittain vahvistama kiinteä kuukausipalkka. Johtokunnan jäsenet ja varajäsenet ovat lisäksi osallisina koko henkilökuntaa koskevassa kannustejärjestelmässä, jonka perusteella voidaan maksaa vuosittaisia tulospalkkioita.

Johtokunnan jäsenet ja varajäsenet ovat lisäksi osallisina johdon pitkän aikavälin palkitsemisjärjestelmässä, jossa palkkiot maksetaan OKOn osakkeina ja jossa palkitseminen perustuu OKOn strategisten tavoitteiden saavuttamiseen. Palkkiot maksetaan henkilölle kahden vuoden kuluttua ansaintajakson päättymisestä. Mainittu palkitsemisjärjestelmä korvaa lokakuussa 2006 päättyvän optioperusteisen kannustejärjestelmän, jossa OKOn johtokuntaan kesäkuussa 1999 kuuluneet jäsenet ja varajäsenet ovat osallisina.

Toimitusjohtaja

Toimitusjohtajan tehtävänä on hoitaa pankin juoksevaa hallintoa johtokunnan antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Toimitusjohtajan ja toimitusjohtajan sijaisen valitsee pankin hallintoneuvosto, joka vahvistaa myös heidän toimisuhteidensa kirjalliset ehdot.

Toimitusjohtaja Mikael Silvennoiselle maksettiin vuonna 2005 palkkaa, tulospalkkiota ja luontoisetuja yhteensä 351 760 euroa. Optio-oikeuksista ei kertynyt tuloja.

Toimitusjohtaja on myös OKOn johtokunnan jäsen. Osana konsernin omistajaohjausta toimitusjohtaja toimii merkittävimpien tytäryhtiöiden hallitusten puheenjohtajana.

Toimitusjohtajaa avustaa johtoryhmä, johon kuuluvat konsernin liiketoiminta-alueista sekä taloudesta ja riskienhallinnasta vastaavat johtajat. Johtoryhmällä ei ole erillisiä päätösvaltuuksia.

Tilintarkastus

OKOn yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiökokouksen tulee valita pankin kirjanpidon, tilinpäätöksen ja hallinnon tarkastusta varten vähintään yksi ja enintään kolme tilintarkastajaa sekä yksi varatilintarkastaja, mikäli yksikään tilintarkastajista ei ole Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastusyhteisö.

Vuoden 2005 tilintarkastuspalkkiot OKO-konsernissa olivat yhteensä 520 176 euroa. Summa sisältää vuoteen 2005 kohdistuneen lakisääteisen tilintarkastuksen konserniyhtiöissä sekä kyseisenä ajanjaksona suoritettujen sopimusperusteisten laajennettujen tarkastukset. Pohjola-konsernin osalta kustannukset sisältyvät summaan omistusajalta.

Muista palveluista tilintarkastusyhteisölle vuonna 2005 maksetut palkkiot olivat yhteensä 972 596 euroa, josta Pohjolan hankintaan liittyneiden tarkastusten ja muiden selvitysten osuus oli 892 986 euroa. Näistä merkittävimpiä olivat toimenpiteet OKOn osakepääoman korotuksen yhteydessä sekä Pohjolan kauppahinnan allokointiin ja liiketoimien integrointiin liittyneet kirjanpitoa ja verotusta koskeneet selvitykset.

Sisäinen tarkastus

Sisäinen tarkastus avustaa pankin ylintä johtoa toiminnan ohjauksessa, valvonnassa ja varmistamisessa suorittamalla toimintaan kohdistuvaa tarkastusta. Se arvioi toiminnan suoritusastoa, tehokkuutta, sisäisen ohjauksen ja valvonnan riittävyyttä, riskienhallinnan tarkoituksenmukaisuutta sekä lakien, viranomaismääräysten ja sisäisten ohjeiden noudattamista. Sisäinen tarkastus on organisoitu OPK:n ja OKOn johtokuntien puheenjohtajana toimivan OP-ryhmän pääjohtajan alaisuuteen OPK:n sisäisen tarkastuksen yksiköksi.

Säätely ja valvonta

OKO-konserni muodostaa rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain mukaisen yritysryhmän, jota samoin kuin ryhmään kuuluvia luottolaitoksia valvoo Rahoitustarkastus siten kuin rahoitusmarkkinoita koskevassa lainsäädännössä on säädetty. Rahoitustarkastus valvoo myös konsernin sijoituspalveluyhtiöiden toimintaa. Vakuutusvalvontavirasto valvoo konserniin kuuluvien vakuutusyhtiöiden toimintaa, riskinottoa ja vastuunkantokykyä.

Sisäpiiriohjeistus

OKOn johtokunta vahvisti joulukuussa 2005 sisäpiirihallintoa koskevan uuden toimintaohjeen. Toimintaohje koskee paitsi OKOa myös samaan konserniin (ml. emoyhteisö OPK) kuuluvia yhtiöitä. Ohje vastaa sisällöltään Helsingin Pörssin antamaa suositusta listatuissa yhtiöissä noudatettavasta sisäpiiriohjeesta.

Toimintaohje sisältää tiedot OKOn ylläpitämistä julkisista sisäpiirirekistereistä sekä yrityskohtaisista sisäpiirirekistereistä. Julkinen sisäpiirirekisteri käsittää listayhtiö OKOn hallintoneuvoston ja johtokunnan jäsenet ja tilintarkastajat sekä johtoryhmän jäsenet. Yrityskohtainen sisäpiirirekisteri on jaoteltu seuraaviin osarekistereihin: 1. Pysyvää sisäpiiriä koskeva rekisteri, 2. hankekohtaiset rekisterit ja 3. asiakasyrityksiä koskevat hankekohtaiset rekisterit.

Pysyvää sisäpiiriä koskeva rekisteri käsittää ne OKO-konsernin ja laajemmalti OP-keskuksen hallinto- ja toimihenkilöt, jotka asemansa tai tehtäviensä takia saavat säännöllisesti OKOa koskevaa sisäpiirintietoa (erityisesti tietoa

tuloskehityksestä). Heihin lukeutuvat muun muassa OPK:n hallinto- ja johtohenkilöt, OPK:n ja OKOn tytäryhtiöiden ja toimintojen johtoryhmien jäsenet, ylimmän johdon sihteerit, sisäisen tarkastuksen toimihenkilöt sekä henkilöt, jotka vastaavat taloudesta ja riskienhallinnasta sekä viestinnästä. Vuoden 2005 lopussa kyseiseen rekisteriin kuului yhteensä 254 henkilöä.

OKOssa on käytössä erityinen kaupankäyntirajoitus, joka koskee sisäpiiriläisten kaupankäyntiä yhtiön osakkeilla tai niihin oikeuttavilla arvopapereilla 45 päivän aikana ennen tilinpäätöstiedotteen ja 30 päivän aikana ennen osavuosikatsauksen julkistamista.

OKOn sisäpiirirekisteriä ylläpitää OPK:n Lakiasiatyksikkö. Rekisteri on nähtävissä osoitteessa Teollisuuskatu 1 b, Helsinki. Lakiasiatyksikkö myös valvoo sisäpiiriohjeen noudattamista sisäpiirin kaupankäyntiä koskevalla tarkastuksella ja lähettämällä säännöllisin väliajoin sisäpiiriläisille tarkastettavaksi otteen sisäpiirirekisteristä. Tiedot OKOn hallintoneuvoston, johtokunnan ja johtoryhmän jäsenten sekä tilintarkastajien ja näiden lähipiirin omistamista OKOn osakkeista ja niihin oikeuttavista arvopapereista ovat nähtävissä myös pankin Internet-sivuilla.

<p>Pääjohtaja Johtokunnan puheenjohtaja Antti Tanskanen</p> <p>Toimitusjohtaja Mikael Silvennoinen **</p>		
<p>PANKKI- JA SIIJOITUSPALVELUT Timo Ritakallio **</p> <p>Yrityspankki Jarmo Viitanen</p> <p>Pääomamarkkinat Jorma Alanne</p> <p>Keskuspankkitoiminta ja varainhallinta Reima Rytsölä</p> <p>Varainhoito *** Mikko Koskimies **</p>	<p>VAHINKOVAKUUTUS Tomi Yli-Kyyny **</p> <p>Yrityisasiakkaat Helena Walldén ** (1.4.2006 alkaen)</p> <p>Yksityisasiakkaat Pauli Sarelius</p> <p>Korvaukset, Underwriting Eva Valkama</p> <p>Baltia Ivo Kuldmäe</p>	<p>KONSERNIPALVELUT Helena Walldén ** (31.3.2006 saakka)</p> <p>TALOUS JA RISKIENHALLINTA Ilkka Salonen ** (1.4.2006 alkaen)</p>

* Ilman Henkivakuutusosakeyhtiö Pohjolaa

** OKOn johtoryhmän jäsen

*** Raportoi toimitusjohtajalle

HALLINTONEUVOSTO

Osuuspankkikeskus Osk:n hallintoneuvoston jäsenistä valitut jäsenet

Ola Eklund (2000)
tuotejohtaja, Karjaa, 2003-2006

Paavo Haapakoski (1997)*
koulunjohtaja, Pyhäjoki, 2003-2006

Mauri Hietala (2000)
elinkeinotoimenjohtaja, Seinäjoki, 2004-2007

Jukka Hulkkonen (2003)
toimitusjohtaja, Halikko, 2003-2006

Tapio Kurki (2004)
johtaja, Kokkola, 2005-2008

Jari Laaksonen (2003)
toimitusjohtaja, Asikkala, 2003-2006

Erkki Laatikainen (1997)
professori, Jyväskylä, 2005-2008

Juhani Leminen (2004)
toimitusjohtaja, Polvijärvi, 2004-2007

Heikki Oja (2001)
maanviljelijä, Tervola, 2003-2006

Jaakko Ojanperä (2000)
toimitusjohtaja, Kuopio, 2005-2008

Seppo Penttinen (1996)**
professori, Savitaipale, 2005-2008

Jukka Ramstedt (1997)
toimitusjohtaja, Pori, 2004-2007

Pertti Ruotsalainen (2003)
lääket lis., Mynämäki, 2003-2006

Tony Vepsäläinen (2005)
toimitusjohtaja, Tampere, 2005-2007

Pekka Vilhunen (2003)
toimitusjohtaja, Varkaus, 2004-2007

Keijo Väänänen (1995)
professori, Vaala, 2004-2007

Muut jäsenet

Kaarina Aho (1997)
toimitusjohtaja, Tornio, 2003-2006

Heikki Eteläaho (2002)
toimitusjohtaja, Ylitornio, 2005-2008

Jussi Hautamäki (1997)
kenraaliluutnantti, Kerava, 2005-2008

Harri Kainulainen (2002)
vakuutusneuvos, Helsinki, 2005-2008
(pyytänyt eroa 26.9.2005 alk.)

Eero Lehti (2002)
kauppaneuvos, Kerava, 2005-2008

Kati Myllymäki (1997)
ylilääkäri, Mikkeli, 2003-2006

Ulf Nylund (2001)
toimitusjohtaja, Vaasa, 2005-2008

Seppo Paatelainen (1997)
vuorineuvos, Seinäjoki, 2004-2007

Leena Rantanen (2001)
kirkkoneuvos, Helsinki, 2004-2007

Valvatti Remes-Siik (1997)
agronomi, Oulu, 2005-2008

Astrid Thors (1992)
varatuomari, Helsinki, 2004-2007

Timo Vallittu (2004)
puheenjohtaja, Helsinki, 2004-2006

Erkki Vähämaa (1997)
kaupunginjohtaja, Kajaani, 2004-2007

Jäsenet 1.1.2006

Vuosiluku nimen jäljessä ilmoittaa, mistä lähtien asianomainen on ollut hallintoneuvoston jäsen.

* Hallintoneuvoston varapuheenjohtaja

** Hallintoneuvoston puheenjohtaja

JOHTOKUNTA

Puheenjohtaja
Antti Tanskanen

s. 1946

Pääjohtaja

Taloustieteiden tohtori
Ministeri

Johtokunnassa vuodesta 1996

- M-real Oyj, hallituksen jäsen
- Unico Banking Group, Steering Committee jäsen
- Keskuskauppakamari, hallituksen puheenjohtaja
- Elinkeinoelämän keskusliitto EK, hallituksen ja sen työvaliokunnan jäsen
- Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen, hallituksen jäsen

Varapuheenjohtaja
Reijo Karhinen

s. 1955

OPK:n toimitusjohtaja

Kauppätieteiden maisteri

Johtokunnassa vuodesta 1994

- Eläkesäätiöyhdistys, hallituksen puheenjohtaja
- Työeläkevakuuttajat, TELA, hallituksen varapuheenjohtaja
- Luottokunta, hallituksen varapuheenjohtaja
- Osuuskunta Suomen Asuntomessut, hallituksen toinen varapuheenjohtaja
- Suomen Pankkiyhdistys, hallituksen toinen varapuheenjohtaja
- Omistaa 20 198 OKOn A-osaketta.

Mikael Silvennoinen

s. 1956

OKOn toimitusjohtaja

Kauppätieteiden maisteri

Johtokunnassa vuodesta 1994

- Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliitto, hallituksen jäsen
- Suomen Pörssisäätiö, hallituksen jäsen
- Unico Banking Group, Steering Committee jäsen
- Omistaa 4 800 OKOn A-osaketta.

Timo Ritakallio

s. 1962

OKOn varatoimitusjohtaja

Oikeustieteen kandidaatti

MBA

Johtokunnassa vuodesta 1997

- OMX Exchanges Ltd, hallituksen jäsen
- SSH Communications Security Oyj, hallituksen jäsen
- Stockholmsbörsen AB, hallituksen jäsen
- Omistaa 19 200 OKOn A-osaketta
- Optio-oikeus 6 000 A-osakkeeseen.

Erkki Böös

s. 1953

Varatuomari

eMBA

Johtokunnassa vuodesta 2001

- Suomen Pankkiyhdistys, pankkitoimintavaliokunnan puheenjohtaja

Helena Walldén

s. 1953

Diplomi-insinööri

Johtokunnassa vuodesta 1994

- Metsähallitus, hallituksen jäsen
- Turkistuottajat Oyj, hallituksen jäsen
- Optio-oikeus 20 000 OKOn A-osakkeeseen.

Heikki Vitie

s. 1952

Varatuomari, ekonomi

Johtokunnassa vuodesta 1997

- Euroopan osuuspankkien liitto, johtokunnan jäsen
- Suomen Pankkiyhdistys, hallituksen jäsen

Varajäsenet

Raimo Tammilehto

s. 1943

Agronomi, maanviljelysneuvos

Johtokunnassa vuodesta 1985

- Omistaa 15 052 OKOn A-osaketta.

Jarmo Viitanen

s. 1960

Maatalous- ja metsätieteiden maisteri, eMBA

Johtokunnassa vuodesta 2001

- Omistaa 15 000 OKOn A-osaketta.
- Optio-oikeus 5 000 A-osakkeeseen.

Johtokunnan ja hallintoneuvoston sihteeri

Markku Koponen

s. 1957

Varatuomari, eMBA

Tilintarkastajat

KHT-Yhteisö KPMG Oy Ab ja

Raimo Saarikivi, KHT

TIETOJA OSAKKEENOMISTAJILLE

Yhtiökokous ja osingonmaksu

OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj:n varsinainen yhtiökokous pidetään torstaina 30.3.2006 klo 14.00 (Finlandia-talossa) Helsingissä.

Johtokunta esittää, että päättäneeltä tilikaudelta jaetaan osinkoa A-sarjan osakkeille 0,60 euroa ja K-sarjan osakkeille 0,57 euroa osakkeelta. Yhtiökokouksen päättämä osinko maksetaan osakkeenomistajalle, joka osingonjaon täsmäytyspäivänä 4.4.2006 on merkitty Suomen Arvopaperikeskus Oyj:n pitämään omistajaluetteloon. Yhtiökokoukselle esitetään, että osinko maksetaan 11.4.2006.

Osavuositarkastukset vuonna 2006

Tammi–maaliskuulta 11.5.

Tammi–kesäkuulta 10.8.

Tammi–syyskuulta 2.11.

Katsaukset julkaistaan suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi.

Nopeimmin ne ovat saatavissa osoitteesta www.oko.fi.

Samasta osoitteesta voi tilata OKOn pörssitiedotteet (ml. osavuositarkastukset) myös suoraan omaan sähköpostiin.

Vuosikertomustilaukset ja osoitteenmuutokset

OKO ja OP-ryhmä:

IR@oko.fi, puh. 010 252 2053

Materiaalia sijoittajille oko.fi:ssä

OKOn Internet-sivuilla on runsaasti sijoittajille tarkoitettua aineistoa, kuten tietoja OKOn osakkeesta ja sen kurssikehityksestä.

Sijoittajasuhteiden yhteystiedot

Osakesijoittajille:

Talousjohtaja Ilkka Salonen,

puh. 010 252 3146 (1.4.2006 alkaen)

Sijoittajasuhdejohtaja Marja Huhta,

puh. 010 252 2037

Toimitusjohtajan sihteeri Tiina Hedberg,

puh. 010 252 2314

IR@oko.fi

Velkasijoittajille:

Varatoimitusjohtaja Timo Ritakallio,

puh. 010 252 4322

Pankinjohtaja Reima Rytsölä,

puh. 010 252 4422

Sähköpostiosoitteet: etunimi.sukunimi@oko.fi

Sijoitustutkimus OKOsta

Seuraavat pankit tai pankkiiriliikkeet ovat ilmoittaneet tekevänsä sijoitustutkimusta OKOsta. OKO ei vastaa esitetyistä arvioista.

CAI Cheuvreux Nordic AB,

Tukholma puh. +46 8 723 51 00,

Lontoo puh. +44 20 7971 4000

Carnegie AB, Finland Branch, puh. (09) 618 711

Enskilda Securities AB, Helsinki, (09) 6162 8900

Evli Pankki Oyj, puh. (09) 476 690

eQ Pankki Oy, puh. (09) 681 781

FIM Pankkiiriliike Oy, puh. (09) 613 4600

Fox-Pitt, Kelton Ltd., puh. +44 (0 20) 7377 8929

Goldman Sachs International,

Lontoo, puh. +44 (020) 7552 1345

Handelsbanken Capital Markets,

Helsinki, puh. 010 444 2454

J.P. Morgan Securities Ltd., puh. +44 (0 20) 7451 8000

Standard & Poor's / Nordea Securities Oyj,

Tukholma, puh. +46 8 440 5900

YHTEYSTIETOJA

OKO

Teollisuuskatu 1b
PL 308, 00101 Helsinki
Puhelin 010 252 011
Faksi 010 252 3703
www.oko.fi
etunimi.sukunimi@oko.fi

Pohjola

Lapinmäentie 1
00350 Helsinki
Puhelin 010 559 11
Faksi 010 559 3066
www.pohjola.fi
etunimi.sukunimi@pohjola.fi

OKO OSUUSPANKKIEN KESKUSPANKKI OYJ
TOIMINTAKERTOMUS JA TILINPÄÄTÖS 2005

05

SISÄLTÖ

4	Toimintakertomus	33	Konsernitilinpäätös, IFRS
4	Liiketoiminnan rakenne muuttui	33	Tilinpäätöslaskelmat
4	Tulos	33	Konsernin tuloslaskelma
7	Tase	34	Konsernitase
9	Taseen ulkopuoliset sitoumukset	35	Konsernin rahavirtalaskelma
9	Pohjolan osakkeiden hankinta	37	Konsernin oman pääoman muutoslaskelma
11	Vakavaraisuus	38	Segmenttikohtaiset tiedot
13	Riskiasema	44	Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet ja liitetiedot
22	Konsernirakenteen muutokset	44	Liitetietojen sisällysluettelo
23	Tilikauden jälkeiset tapahtumat	45	Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet
23	Siirtyminen IFRS-raportointiin	57	Riskienhallinnan periaatteet
23	Siirtyminen uuteen vakavaraisuuskehikkoon	72	Tilikauden aikana hankitut ja myydyt liiketoiminnot
24	Näkymät	74	Tilikauden aikana lopetetut toiminnot ja myytäväksi luokitellut omaisuuserät
25	Yhteisvastuu	75	Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot
25	Talletus- ja sijoittajasuoja	83	Tasetta koskevat liitetiedot
26	Emopankki OKO	105	Riskienhallinnan liitetiedot
26	Osakepääoma ja osakelajit	116	Muut tasetta, vastuusitoumuksia ja johdannaissopimuksia koskevat liitetiedot
26	Osakkeenomistajat	124	Muut liitetiedot
27	Vakavaraisuus	124	Lähipiiritapahtumat
27	Ulkomaiset sivukonttorit ja edustustot	126	Pitkän aikavälin kannustejärjestelmät
27	Hallinto	128	Tilinpäätöspäivän jälkeiset tapahtumat
27	Johtokunta	128	Siirtyminen IFRS -raportointiin
28	Palkitseminen		
29	Johtokunnan ehdotus jakokelpoisten varojen käsittelemisestä	135	Emoyhtiön tilinpäätös, FAS
30	Taloudellista kehitystä kuvaavat ja osakekohtaiset tunnusluvut	135	OKOn tuloslaskelma
31	Tunnuslukujen laskentakaavat	136	OKOn tase
		138	OKOn tilinpäätöksen laatimisperiaatteet
		145	OKOn liitetiedot
		165	Tilintarkastuskertomus
		166	Hallintoneuvoston lausunto

Tietoa osakkeenomistajille

OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oy:n (OKO) varsinainen yhtiökokous pidetään Finlandia-talossa 30.3.2006 klo 14.00. Johtokunta esittää, että osinkona jaetaan A-sarjan osakkeille 0,60 euroa/osake ja K-sarjan osakkeille 0,57 euroa/osake. Yhtiökokouksen päättämä osinko maksetaan osakkaalle, joka johtokunnan vahvistamana osin-gonjaon täsmäytyspäivänä 4.4.2006 on merkitty Suomen Arvopaperikeskus Oy:n pitämään omistajaluetteloon. Yhtiökokoukselle esitetään, että osinko maksetaan täsmäytysajan päätyttyä 11.4.2006.

Kaikki toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen luvut on pyöristetty, joten yksittäisten lukujen yhteenlaskettu summa saattaa poiketa esitetystä summaluovusta.

JOHTOKUNNAN TOIMINTAKERTOMUS 2005

LIIKETOIMINNAN RAKENNE MUUTTUI

OKO hankki syyskuussa enemmistön Pohjola-Yhtymä Oyj:n osakkeista. Kaupan seurauksena OKOn toiminta laajeni vahinkovakuutukseen ja konsernin hallinnoimien asiakasvarojen määrä kaksinkertaistui, kun Pohjola Omaisuudenhoito yhdistyi OKOon. Pohjola on Suomen toiseksi suurin vahinkovakuuttaja. Yhtiön toinen liiketoiminta-alue varainhoitopalvelut koostui henkivakuutuksesta, rahastoista ja omaisuudenhoidosta.

Osana kaupan rahoitusta OKO myi vähittäispankkitoimintaa harjoittaneen tytäryhtiönsä Okopankki Oyj:n Osuuspankkikeskus Osk:ille (OPK).

Vastedes OKO-konsernin liiketoiminta koostuu Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnasta ja Vahinkovakuutustoiminnasta.

TULOS

OKO-konsernin tulos ennen veroja Okopankin myyntivoitto mukaan lukien oli 304 miljoonaa euroa. Tulos ennen veroja ilman myyntivoittoa oli 150 miljoonaa euroa (138). Se sisälsi 32 miljoonaa euroa lopetettujen toimintojen tulosta. Lopetettuina toimintoina tilinpäätöksessä on raportoitu lokakuussa 2005 myyty Okopankki-alakonserni ja 16.1.2006 myyty Henkivakuutusosakeyhtiö Pohjola.

Tilikauden voitto oli 271 miljoonaa euroa (108), johon sisältyi 153 miljoonan euron verovapaa myyntivoitto Okopankki Oyj:n osakkeista. Pohjolasta marras-joulukuulta yhdistelty tulos oli 15 miljoonaa euroa.

Tuloslaskelma on jaettu jatkuvien ja lopetettujen toimintojen tuloslaskelmiksi. Jatkuvien ja lopetettujen toimintojen

Tulos vuosineljänneksittäin

Milj. €	2005				2005	2004	Muutos, %
	1-3	4-6	7-9	10-12			
Korkokate	38	40	38	26	143	147	-3
Saamisten arvonalentumiset	1	0	1	2	4	1	-
Korkokate arvonalentumisten jälkeen	37	40	38	24	139	145	-4
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot	-	-	-	69	69	-	-
Henkivakuutustoiminnan nettotuotot	-	-	-	-2	-2	-	-
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	24	24	24	24	96	85	13
Kaupankäynnin nettotuotot	3	-1	7	6	16	2	-
Sijoitustoiminnan nettotuotot	11	7	3	-2	19	31	-40
Liiketoiminnan muut tuotot	2	3	2	16	23	7	-
Tuotot yhteensä	77	73	74	135	360	271	33
Henkilöstökulut	17	16	14	39	86	59	46
IT-kulut	7	7	6	9	29	25	19
Poistot	3	3	3	13	21	10	-
Muut kulut	12	13	11	39	75	46	63
Kulut yhteensä	38	38	34	100	211	139	51
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta	0	1	0	0	1	6	-79
Tulos ennen veroja	39	36	40	35	150	138	9
Tuloverot	8	9	11	5	33	30	8
Myyntivoitto lopetetuista toiminnoista verojen jälkeen	-	-	-	153	153	0	-
Tilikauden voitto	31	26	29	184	271	108	-

tuloslaskelmat on muodostettu siten, että ainoastaan konsernin ulkoiset tuotot ja kulut on huomioitu. Eliminoiteihin sisältyi vähittäispankkitoimintaa harjoittaneen tytäryhtiön Okopankin emopankin Varainhallinnalle maksamat 17,6 miljoonan euron korot. Vuonna 2006 nämä ovat konsernin ulkoisia korkotuottoja, ja ne tuloutuvat OKOn Keskuspankkitoimintaan.

Oman pääoman tuotto oli 19,8 prosenttia (13,9) ja osakekohtainen tulos 1,96 euroa (0,86).

Vähittäispankkitoiminnan tuotot ja kulut yhdisteltiin konserniin tammi-lokakuulta ja Pohjola-konsernin marras-joulukuulta 2005.

Pro forma -laskelma

Tuloserien vertailun helpottamiseksi on laadittu alla oleva pro forma -laskelma, josta Pohjola-kaupan aiheuttamat tulosvaikutukset on eliminoitu ja molempiin vuosiin on sisällytetty Vähittäispankkitoiminnan tulos vain tammi-lokakuulta. Lisäksi molemmilta kausilta on vähennetty kertaluonteiset osakkeiden myyntivoitot ja myytyjen osakkuusyhtiöiden yhdistellyt tulososuudet.

Tuotot

Tuotot olivat yhteensä 360 miljoonaa euroa (271). Näistä jatkuvien toimintojen tuottoja oli 278 miljoonaa euroa (181). Jatkuvien toimintojen tuottojen kasvusta 82 miljoonaa euroa johtui Pohjolan toimintojen yhdistelemisestä marras-joulukuulta. Pro forma -laskelmassa esitettävät vertailukelpoiset tuotot kasvoivat 14 prosenttia.

Korkokate ennen arvonalennuksia oli 143 miljoonaa euroa (147). Korkokate sisälsi 7 miljoonaa euroa Pohjola-kaupasta aiheutuneita rahoituskustannuksia. Pro forma -laskelman mukaan vertailukelpoinen korkokate kasvoi lähes 9 prosenttia.

Yrityspankkitoiminnassa korkokate parani 14 prosenttia 85 miljoonaan euroon. Lisäys oli pääosin seurausta Yrityspankkitoiminnan luottokannan kasvusta ja suuremmista luottomarginaaleista. Vaikka hintakilpailu jatkui kireänä, yritysluottojen marginaalitaso oli kertomusvuonna korkeampi kuin vuoden 2004 keskimääräinen taso. Yhteisöluottojen ja henkilöasiakkaiden luottojen marginaalit kapenivat sen sijaan edelleen.

Treasury-toiminnan korkokate oli 22 miljoonaa euroa (23), joten konsernin korkokate ilman treasury-toimintaa oli 121 miljoonaa euroa (123).

Saamisten arvonalentumiset olivat 3,6 miljoonaa euroa (1,2), joten korkokate arvonalentumisten jälkeen oli 139 miljoonaa euroa (145).

Pohjolasta konserniin yhdistelty vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot marras-joulukuulta olivat 69 miljoonaa euroa. Ne sisälsivät vakuutusliikkeen nettotuottoa 63 miljoonaa euroa ja sijoitustoiminnan tuottoja 6 miljoonaa euroa. Laskuperustemuutosten nettotuottoja parantava vaikutus oli 9 miljoonaa euroa. Henkivakuutustoiminnan nettotappio oli 2 miljoonaa euroa. Laskuperustemuutosten henkivakuutustoiminnan nettotuottoja heikentävä vaikutus oli 12 miljoonaa euroa.

Proforma-tuloslaskelma

Milj. €	2005	2004	Muutos-%	10-12 / 2005	10-12/ 2004
Korkokate	150	138	9	33	31
Saamisten arvonalentumiset	4	1	-	2	1
Korkokate arvonalentumisten jälkeen	147	137	7	31	29
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot	-	-	-	-	-
Henkivakuutustoiminnan nettotuotot	-	-	-	-	-
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	94	79	18	22	20
Kaupankäynnin nettotuotot	15	2	-	5	-1
Sijoitustoiminnan nettotuotot	14	21	-34	-3	4
Liiketoiminnan muut tuotot	11	7	57	4	4
Tuotot yhteensä	280	247	14	59	56
Henkilöstökulut	61	55	11	14	13
IT-kulut	25	23	7	5	5
Poistot	12	9	24	4	2
Muut kulut	46	43	8	10	9
Kulut yhteensä	144	131	10	33	29
Tulos ennen veroja	137	116	17	27	27
Kulujen osuus tuotoista, %	51	53		54	50

Sekä vahinko- että henkivakuutustoiminnan sijoitustoiminnan tuottoihin sisältyneistä myytävissä olevien arvopapereiden myyntivoitoista yhdisteltiin OKO-konsernin tulokseen se osuus marras-joulukuussa syntyneistä voitoista, joka on laskettu myyntihinnan ja lokakuun lopun käyvän arvon erotuksesta. OKO osti Pohjolan käypään arvoon, joten käyvän arvon rahastossa lokakuun lopussa olleet arvonnousut sisältyivät kauppahintaan. Ennen lokakuun loppua kertyneiden arvonnousujen realisointi ei siten edusta OKO-konsernin näkökulmasta myyntivoittoa.

Palkkiokuluilla oikaistut palkkiotuotot kasvoivat 13 prosenttia 96 miljoonaan euroon. Tästä jatkuvien toimintojen osuus oli 71 miljoonaa euroa (63). Vertailukelpoiset nettopalkkiotuotot kasvoivat kuitenkin 18 prosenttia.

Palkkiotuottojen kasvu kertyi erityisesti luotonannosta, arvopapereiden välityksestä ja omaisuudenhoidosta.

Luotonannosta saadut palkkiotuotot kasvoivat 24 prosenttia 22 miljoonaan euroon. Arvopapereiden välityksestä saatiin nettomääräisesti 22 miljoonaa euroa eli 32 prosenttia enemmän. Opstock Omaisuudenhoidon hallinnoimat asiakasvarat kasvoivat 24 prosenttia 13,6 miljardiin euroon. Hallinnoitavat OP-rahastojen pääomat kasvoivat 50 prosenttia. Omaisuudenhoidosta saadut nettopalkkiot kasvoivat 19 prosenttia 14 miljoonaan euroon.

Maksuliikevolyymien kasvu jatkui. Lähteviä ja saapuvia maksuliiketahtumia välitettiin Yrityspankkitoiminnassa 10 prosenttia enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Hintakilpailun johdosta maksuliikkeen palkkiotuotot kasvoivat Yrityspankkitoiminnassa vertailuvuodesta kuitenkin vain 3 prosenttia. Konsernin saamat nettomääräiset palkkiotuotot maksuliikkeestä laskivat Okopankin myynnin seurauksena.

Palkkiotuotot ja -kulut (netto), milj. €	2005	2004	Muutos, %
Luotonannosta	22	18	24
Maksuliikkeestä	16	17	-7
Arvopapereiden välityksestä	22	17	32
Arvopapereiden liikkeeseen laskusta	4	5	-19
Omaisuudenhoidosta	14	12	19
Takauksista	5	5	-4
Vakuutusten välityksestä	4	4	5
Asunnonvälityksestä	7	7	11
Asiakasbonusvaraus	-3	-4	8
Muut palkkiotuotot	4	4	6
Yhteensä	96	85	13

Kaupankäynnin nettotuotot olivat 16 miljoonaa euroa (2). Parannus johtui pääosin saamistodistuksilla ja johdannaisilla käydyin kaupan tuloksesta. Lisäksi valuuttatoiminnan tulos parani merkittävästi.

Sijoitustoiminnan nettotuotot pienenivät 19 miljoonaan euroon (31). Osakesijoitustoiminnan tuotot olivat 17 miljoonaa euroa (22), josta osinkotuottojen osuus oli runsaat 5 miljoonaa euroa (7). Tuotot sisälsivät eräiden käyttöosake- luonteisten osakkeiden myyntivoittoa 4,5 miljoonaa euroa. Vuoden 2004 tuottoihin sisältyi puolestaan 10,4 miljoonan euron myyntivoitto OMX Ab:n osakkeista. Joulukuussa OKO alensi omistamiensa Oy Realinvest Ab:n osakkeiden arvoa 3,2 miljoonaa euroa. Korkosijoitustoiminnan nettotuotot olivat 1 miljoonaa euroa eli 5 miljoonaa euroa vähemmän kuin edellisellä vuonna. Vertailuvuoden tulokseen sisältyi 3,1 miljoonaa euroa saamistodistusten arvonnousua, joita ei enää IFRS:n mukaisin tilinpäätösperiaattein vuonna 2005 kirjattu tuloslaskelmaan vaan oman pääoman käyvän arvon rahastoon.

Tuotot kiinteistösijoituksista olivat 4 miljoonaa euroa (3). Kun lisäksi otetaan huomioon 0,8 miljoonan euron arvonalentumisvarauksen purku erään kiinteistökohteen myynnin yhteydessä, tuotot sijoituskiinteistöistä olivat 1,7 miljoonaa euroa vertailukautta suuremmat. Kiinteistösijoitusten nettotuotto nousi joulukuun lopussa 6,6 prosenttiin (6,1).

Liiketoiminnan muut tuotot olivat 23 miljoonaa euroa (7). Pohjolasta yhdisteltiin liiketoiminnan muihin tuottoihin 12 miljoonaa euroa, johon sisältyy jälleenvakuutustoiminnasta saatuja palkkiotuottoja sekä yhteistyökumppanien jakeluverkon ja vakuutuskantojen hoitamisesta kertyneitä tuottoja.

Kulut

Kulut olivat 211 miljoonaa euroa (139). Pohjolasta yhdisteltyt kulut olivat 67 miljoonaa euroa. Vertailukelpoiset kulut kasvoivat 10 prosenttia.

Kuluista runsaat 40 prosenttia oli henkilöstökuluja. Niiden määrä oli 86 miljoonaa euroa (59). Pohjolasta yhdisteltyt henkilöstökulut olivat 25 miljoonaa euroa ja Vähittäispankkitoiminnan henkilöstökulut 20 miljoonaa euroa (22). Vertailukelpoisiksi muutetut henkilöstökulut kasvoivat 11 prosenttia. Kasvu johtui henkilöstön määrän lisäyksestä, palkkatason noususta sekä uusien kannustejärjestelmien kustannusten jaksotuksesta. OKO-konsernissa työskenteli vuoden 2005 lopussa 3 254 henkilöä (1 242). Vertailukelpoiseksi muutettu keskimääräinen henkilömäärä kasvoi 8 prosenttia.

IT-kulujen osuus kokonaiskuluista oli noin 14 prosenttia, ja ne olivat 29 miljoonaa euroa (25). Vertailukelpoinen kasvu oli 7 prosenttia.

Poistojen määrä nousi 21 miljoonaan euroon (10). Pohjolasta yhdistellyt poistot olivat 9 miljoona euroa. Ne sisälsivät Pohjola-kaupan yhteydessä syntyneistä aineettomista hyödykkeistä tehdyt 6 miljoonan euron poistot. Pohjola-kauppaan liittyvistä aineettomien hyödykkeiden poistoista esitetään tarkempi selvitys kohdassa Kaupan vaikutukset OKOn taloudelliseen asemaan. Vähittäispankkitoiminnassa poistojen määrä oli 2 miljoonaa euroa (2). Vertailukelpoiset poistot olivat 12 miljoonaa euroa (9).

Muut kulut olivat 75 miljoonaa euroa (46). Pohjolasta yhdistellyt muut kulut olivat 29 miljoona euroa ja Vähittäispankkitoiminnan muut kulut 17 miljoonaa euroa (20). Muiden kulujen vertailukelpoinen kasvu oli 8 prosenttia.

Osuus osakkuusyritysten tuloksesta

Osuus osakkuusyritysten tuloksesta oli 1 miljoonaa euroa (6).

Okopankin myynnin seurauksena OKOn omistusosuus OP-Kotipankista laski 16,9 prosenttiin, joten sen tulosta ei enää marraskuun alusta lukien yhdistely konsernin tulokseen.

Alkuvuonna OKO myi osakkuusyhtiönsä Automatia Pankkiautomaatit Oy:n. Kesäkuussa purettiin lisäksi Toimiraaha Oy. OKOn omistusosuus molemmista yhtiöistä oli kolmannes.

Myyntivoitto lopetetuista toiminnoista

Osana Pohjola-kaupan rahoitusta OKO myi Okopankki Oyj:n osakkeet, joista saatu myyntivoitto oli 153 miljoonaa euroa.

TASE

Vuoden lopun tase oli 22,3 miljardia euroa (16,5). Tasetta kasvattivat uusina erinä Pohjola-konsernista yhdistellyt vahinkovakuutustoiminnan ja myytäväksi luokitellun henkivakuutustoiminnan varat, joiden yhteismäärä oli 4,6 miljardia euroa. Lisäksi aineettomien hyödykkeiden määrä kasvoi 0,9 miljardia euroa Pohjola-kaupan seurauksena. Toisaalta Okopankki-konsernin myynti pienensi tasetta yhteensä 1,7 miljardia euroa.

Konsernin tase

Milj. €	31.12.2005	31.12.2004	Muutos-%
Käteiset varat	479	297	61
Saamiset luottolaitoksilta	4 617	3 548	30
Kaupankäynnin rahoitusvarat	3 692	3 085	20
Johdannaissopimukset	123	93	32
Saamiset asiakkailta	6 755	8 664	-22
Vahinkovakuutustoiminnan varat	2 742	-	
Sijoitusomaisuus	326	339	-4
Sijoitukset osakkuusyrityksissä	7	25	-74
Aineettomat hyödykkeet	942	10	
Aineelliset hyödykkeet	89	64	40
Muut varat	512	356	44
Verosaamiset	33	7	
Myytäväksi olevaksi luokitellun henkivakuutustoiminnan varat	1 873	-	
Muut myytävänä olevat omaisuuserät	81	-	
Varat yhteensä	22 270	16 490	35
Velat luottolaitoksille	3 563	4 310	-17
Kaupankäynnin rahoitusvelat	4	-	
Johdannaissopimukset	123	99	25
Velat asiakkaille	2 058	4 072	-49
Vahinkovakuutustoiminnan velat	1 926	-	
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	9 033	6 103	48
Varaukset ja muut velat	827	578	43
Verovelat	371	88	
Velat, joilla on huonompi etuoikeus	749	462	62
Myytäväksi olevaksi luokitellun henkivakuutustoiminnan velat	1 609	-	
Muihin myytävänä oleviin omaisuuseriin liittyvät velat	48	-	
Velat yhteensä	20 310	15 713	29
Oma pääoma			
Emoyhtiön omistajien osuus			
Osakepääoma	423	206	
Osakeanti	1	3	
Rahastot	791	234	
Kertyneet voittovarot	548	332	
Vähemmistön osuus	199	2	
Oma pääoma yhteensä	1 961	777	
Velat ja oma pääoma yhteensä	22 270	16 490	35

Saamiset luottolaitoksilta

Saamiset luottolaitoksilta – pääosin osuuspankeilta – kasvoivat 4,6 miljardiin euroon (3,5). OP-ryhmän katetalletusjärjestelmä purettiin marraskuussa, ja OKO maksoi osuuspan-

keille takaisin niiden katetalletukset. Saamallaan varoilla osuuspankit maksoivat ennakaisesti takaisin OKOsta ottamiaan rahoitusluottoja 0,9 miljardia euroa. Katetalletusjärjestelmän purkamisen yhteydessä osuuspankkien saamista likvideistä varoista huolimatta niiden rahoitustarve OKOsta kasvoi. OKOn saamiset osuuspankeilta olivat vuoden lopussa 3,7 miljardia euroa (2,7). Luottolaitossaamisten osuus taseesta oli vuoden lopussa lähes samansuuruinen kuin vuotta aikaisemmin eli runsaat 20 prosenttia (21).

OKO on edelleen viime kädessä vastuussa OP-ryhmän ja osuuspankkien maksuvalmiuden ylläpitämisestä. Maksuvalmiuden ylläpitämiseksi OP-ryhmän maksuvalmiusreservit keskitetään OKOon. Reservien ylläpitämisestä aiheutuvat kustannukset jaetaan OP-ryhmän yhteisöjen kesken osana keskuspankkipalvelumaksua. Katetalletusjärjestelmän purku ei juurikaan vaikuta OKOn tulokseen, koska palvelumaksu korvaa aiemman katetalletusmarginaalin.

Kaupankäynnin rahoitusvarat

Kaupankäynnin rahoitusvarat, jotka lähes kokonaisuudessaan olivat saamistodistuksia, olivat 3,7 miljardia euroa (3,1). Niiden osuus taseesta oli 17 prosenttia (19).

Luotonanto

Saamiset asiakkailta olivat vuoden lopussa 6,8 miljardia euroa. Vuotta aikaisemmin ne olivat 8,7 miljardia euroa. Okopankin luottokanta oli vuoden 2004 lopussa 2,9 miljardia euroa, joten vertailukelpoinen luottokanta oli tuolloin 5,8 miljardia euroa. Vertailukelpoinen luottokanta kasvoi 17 prosenttia. Yrityspankkitoiminnan luottokanta kasvoi 13 prosenttia. Luottokannan osuus taseesta laski konsernin liiketoiminnan rakennemuutoksen seurauksena noin 30 prosenttiin (53).

Riskiaseman arvioidaan pysyneen edelleen hyvänä, ja ongelmaluottojen osuus oli alhainen. Riskiasemaa kuvataan tarkemmin kohdassa Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan riskiasema.

Sijoitusomaisuus

Kiinteistöomaisuuden kirjanpitoarvo väheni 35 miljoonaan euroon (82) ja sitoutunut pääoma 48 miljoonaan euroon (134). Okopankin myynti vähensi omassa käytössä oleviin toimitiloihin sitoutuneen pääoman määrää 30 miljoonaa euroa. Kesäkuussa myytiin Kiinteistö Oy Dagmarinkatu 14:n ja Kiinteistöosakeyhtiö Arkadiankatu 23:n osakkeet. Syyskuussa myytiin Kiinteistö Oy Lahden Trion osakkeet. Näihin kohteisiin sitoutunut pääoma oli yhteensä 54 miljoonaa euroa.

Investoinnit

Vuonna 2005 Pohjolan osakkeiden hankinnan lisäksi investoitiin yhteensä runsaat 13 miljoonaa euroa, josta runsas 3 miljoonaa euroa koostui Pohjolasta yhdisteltävien osien investoinneista. Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan investoinnit olivat hieman vajaat 10 miljoonaa euroa, josta vajaa kolmannes käytettiin vähittäispankkikonttoreiden uudistamiseen ja palvelutason parantamiseen. Muut investoinnit Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnassa liittyivät IT-järjestelmien kehittämiseen asiakaspalvelun ja sisäisten prosessien tehostamiseksi.

Aineettomien hyödykkeiden kirjanpitoarvo oli vuoden lopussa 942 miljoonaa euroa (10). Sitä kasvatti Pohjolan osakkeiden hankintamenon ja Pohjolan omien pääomien erotuksen kohdistaminen tuotemerkkeihin 179 miljoonalla eurolla, asiakassuhteiden arvoon 301 miljoonalla eurolla ja tietojärjestelmiin 60 miljoonalla eurolla. Erotuksesta 392 miljoonaa euroa jäi liikearvoksi. Näistä lisäyksistä on vähennetty myytävien toimintojen osuus.

Rahoitus

Velat luottolaitoksille vähenivät 3,6 miljardiin euroon (4,3). Niistä valtaosa, 1,5 miljardia euroa, oli osuuspankkien OKOon tekemiä talletuksia. Katetalletusjärjestelmän purkaminen pienensi näitä velkoja 2,1 miljardia euroa. Osuuspankkitalletusten määrä pieneni kuitenkin vain 1,5 miljardia euroa. Velat keskuspankeille kasvoivat 0,6 miljardia euroa ja olivat vajaat 1,6 miljardia euroa. Velat Okopankille olivat 0,2 miljardia euroa. Vuoden lopussa ne eivät enää eliminoituneet konsernitaseessa. Luottolaitosvelkojen osuus taseesta oli noin 16 prosenttia (26).

Velat asiakkaille puolittuivat 2,1 miljardiin euroon pääosin Okopankin myynnin seurauksena (4,3).

Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat kasvoivat 2,9 miljardia euroa 9 miljardiin euroon. Kasvusta pitkäaikaisten joukkovelkakirjojen osuus oli 2,1 miljardia euroa. Maaliskuussa laskettiin liikkeeseen 1 miljardin euron joukkovelkakirjalaina lähinnä liiketoiminnan kasvun rahoittamiseksi ja loppuvuodesta 1,1 miljardin euron joukkolainat liiketoiminnan kasvun ja Pohjolan osakkeiden hankinnan rahoittamiseksi. Yleiseen liikkeeseen laskettujen velkakirjojen osuus taseesta oli vuoden lopussa yli 40 prosenttia (37).

Niiden velkojen määrä, joilla on huonompi etuoikeus, oli 0,7 miljardia euroa (0,5). Tilikauden aikana laskettiin liikkeeseen kolme uutta pääomallainaa, joiden yhteismäärä oli 150 miljoonaa euroa. Loppuvuonna liikkeeseen lasketut yhteensä 100 miljoonan euron lainat olivat osa Pohjola-kaupan rahoitusta.

Oma pääoma

Oma pääoma oli vuoden lopussa 1 961 miljoonaa euroa (777). Pääosa kasvusta johtui Pohjola-kaupan rahoittamiseksi toteutetusta osakeannista.

Konsernin jakokelpoinen oma pääoma oli 379 miljoonaa euroa. Voitonjakoa rajoittaa kuitenkin emoyhtiön jakokelpoinen oma pääoma, joka oli vuoden lopussa 357 miljoonaa euroa.

TASEEN ULKOPUOLISET SITOUMUKSET

Takausten ja muiden taseen ulkopuolisten sitoumusten määrä nousi vajaaseen 4,7 miljardiin euroon (4,1). Käyttämättömien luottojärjestelyjen määrä oli 2,6 miljardia euroa (2,4). Takausten ja takuuvastuiden määrä kasvoi 1,4 miljardiin euroon (1,3). Muiden taseen ulkopuolisten sitoumusten määrä oli 0,5 miljardia euroa (0,4).

Johdannaissopimusten luottovasta-arvo oli vuoden lopussa 387 miljoonaa euroa (234). Nousu johtui valtaosin korkojohdannaisten määrän kasvusta.

POHJOLAN OSAKKEIDEN HANKINTA

OKO osti 12.9.2005 Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Suomelta ja Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmariselta kaikki niiden omistamat Pohjolan osakkeet noin 1,2 miljardin euron käteishintaan. Kaupan jälkeen OKO omisti noin 58,5 prosenttia Pohjolan osakkeista ja äänimäärästä. Kaupan toteutumisen ehtona oli, että OKOn ylimääräinen yhtiökokous hyväksyy siihen liittyvän OKOn osakeannin ehdot ja tarvittavan muutoksen yhtiöjärjestykseen ja että kaupalle saadaan viranomaishyväksynnät. OKOn ylimääräinen yhtiökokous teki tarvittavat päätökset 14.10.2005 ja viranomaishyväksynnät saatiin 18.10.2005.

Kaupan yhteydessä OKO ilmoitti tekevänsä muille Pohjolan omistajille julkisen ostotarjouksen jäljellä olevista Pohjolan osakkeista. Järjestelyssä Pohjolan koko osakekannan arvoksi täysi laimennusvaikutus huomioon otettuna on laskettu noin 2 075 miljoonaa euroa. Seuraavana päivänä, 13.9.2005, OKO nosti Helsingin Pörssissä tehdyillä kaupoilla osuutensa Pohjolan osakkeista ja äänivallasta 64,5 prosenttiin.

OKO teki 19.10.2005 julkisen ostotarjouksen lopuista Pohjolan osakkeista hintaan 13,35 euroa osakkeelta. Tarjouksen hyväksyneiden osuus Pohjolan osakkeista ja äänimäärästä oli 13,1 prosenttia. Ostotarjouksen päätyttyä 18.11.2005 OKOn omistus- ja ääniosuus oli noussut 83 prosenttiin.

OKO teki 1.12.2005 arvopaperimarkkinalain 6 luvun 6 §:n mukaisen lunastustarjouksen lopuista Pohjolan osakkeista ja optio-oikeuksista. Tarjous päättyi 5.1.2006. Tarjouksen hyväksyneiden osuus Pohjolan osakkeista ja äänimäärästä oli 4,4 prosenttia. OKOn omistus- ja ääniosuus oli tuolloin noussut 89,96 prosenttiin. OKO ilmoitti 10.1.2006 hankineensa markkinoilta osakkeita määrän, joka kasvatti OKOn omistus- ja ääniosuuden yli 90 prosentin.

OKO on esittänyt vaatimuksen lunastaa muiden Pohjolan osakkeenomistajien osakkeet. OKO on aloittanut osakeyhtiölain mukaisen lunastusmenettelyn Pohjolan loppujen osakkeiden lunastamiseksi.

Kaupan rahoitus

Kauppa rahoitettiin osakeannilla, omaisuuserien myynnillä, velkaemissiolla ja muilla likvideillä varoilla.

OKOn vanhoille osakkeenomistajille suunnattiin osakeanti, joka alkoi 24.10.2005 ja päättyi 15.11.2005. Osakeannissa merkittiin kaikki tarjotut runsaat 100 miljoonaa osaketta ja annilla kerättiin 724,2 miljoonan euron varat.

Omaisuuserien myynneillä rahoitettiin kauppaa yhteensä 692 miljoonalla eurolla. OKO myi Okopankki Oyj:n osakekannan 325 miljoonan euron hintaan OPK:lle. Lisäksi Pohjola myi OPK:lle kauppaan sisältyneet Henkivakuutusosakeyhtiö Pohjolan, Pohjola Rahastoyhtiö Oy:n ja Pohjolan Systeemipalvelu Oy:n. Kyseisten yhtiöiden yhteenlaskettu kauppahinta oli 367 miljoonaa euroa. Näistä Pohjola Rahastoyhtiön ja Pohjolan Systeemipalvelun kaupat tehtiin 30.12.2005 ja Henkivakuutusyhtiö Pohjolan kauppa 16.1.2006.

OKO laski liikkeeseen yhteensä 100 miljoonan euron pääomalinat, 150 miljoonan euron toissijaisiin omiin varoihin luettavan joukkovelkakirjalainan ja rahoitti loput kauppahinnasta joukkovelkakirjalainoilla ja sisäisillä likvideillä varoilla.

Kaupan vaikutukset OKOn taloudelliseen asemaan

Pohjola-kaupan ansiosta OKO-konsernin tuloksen arvioidaan kasvavan tuntuvasti. Tulosta kasvattavat Vahinkovakuustustoiminnan ennakoidut tulokset sekä odotetut tuotto- ja kulusynergiat, jotka arvioidaan vuositasolla noin 50 miljoonaksi euroksi ennen veroja. Synergiat arvioidaan saavutettavan täysimääräisinä viidessä vuodessa.

OKOn omistussuus Pohjolasta oli vuoden 2005 lopussa 86,3 prosenttia. Osakkeiden hankintahinta oli runsaat 1 773 miljoonaa euroa. Vuoden 2005 lopussa OKOn myymien Pohjola Rahastoyhtiön ja Pohjola Systeemipalveluiden yhteenlaskettu kauppahinta oli 86 miljoonaa euroa, joten

osakkeiden nettomääräinen hankintahinta oli vuoden lopussa 1 687 miljoonaa euroa. Se oli 780 miljoonaa euroa suurempi kuin OKOn omistusosuutta vastaava osuus Pohjolan omista pääomista 31.10.2005, jolloin Pohjolan luvut yhdisteltiin konsernitilinpäätökseen. Nettomääräisen hankintahinnan ja omistusosuutta vastaavien Pohjolan omien pääomien erotuksesta kohdistettiin vuoden 2005 lopussa kiinteistöomaisuuteen 11 miljoonaa euroa, aineettomiin hyödykkeisiin 335 miljoonaa euroa ja liikearvoksi jäi 435 miljoonaa euroa. Aineettomat hyödykkeet sisältävät asiakassuhteiden arvon, joka poistetaan 10–13 vuodessa, ja tietojärjestelmiä, joiden poisto-aika on 5 vuotta. Vuonna 2005 näiden poistojen määrä oli 6 miljoonaa euroa.

Vakavaraisuuslaskennassa aineettomien hyödykkeiden ja liikearvon yhteismäärä, 770 miljoonaa euroa, vähennetään omista varoista. Kiinteistöihin kohdistettua käyvän arvon ja kirjanpitoarvon erotusta ei ole huomioitu riskipainotetuissa sitoumuksissa eikä omissa varoissa.

Pohjolan osakkeiden hankinnan rahoittamisesta aiheutui vuonna 2005 yhteensä 7 miljoonan euron korkokulut.

Integraation eteneminen

Syyskuussa julkistetun integraatiosuunnitelman mukaisesti Pohjola Rahastoyhtiö Oy:n, Pohjola Systeemipalvelut Oy:n ja Henkivakuutusosakeyhtiö Pohjolan myynnit OPK:lle on toteutettu. Lisäksi OKO osti tammikuussa Pohjola Omaisuudenhoito Oy:n, mikä kauppa liittyy OKOn Varainhoidon uudelleen organisointiin.

Päällekkäisiä varainhoitotoimintoja koskeva yhteistointaneuvotteluesitys annettiin Opstock Oy:n ja Pohjola Omaisuudenhoito Oy:n henkilöstölle 31.1.2006. Neuvottelut alkoivat 6.2.2006. Vähentämistarpeen näissä yhtiöissä arvioidaan olevan noin 30 henkilöä. Neuvottelut koskevat myös Pohjolan konttoreissa toimivia noin kymmentä sijoituspalveluiden myyntihenkilöä. Lisäksi OKOn ja Pohjolan konsernitoiminnoissa annettiin neuvotteluesitys, jonka

Pohjolan osakkeiden hankintahinnan käsittely

Milj. €	Jatkuvat toiminnot	Myytävät toiminnot *)	OKOn tase 31.12.2005	Poisto aika	Poisto 2005	Vuosi- poisto
Pohjolan osakkeiden hankintameno (omistusosuus 86,3 %)	1451	236	1773			
Myyneistä saadut kauppahinnat			-86			
Nettohankintahinta			1687			
OKOn osuus (86,3 %) Pohjolan omista pääomista 31.10.2005	772	135	907			
Liikearvo ennen kohdistamista	679	101	780			
Liikearvon kohdistus						
- tuotemerkit	179		179			
- asiakassuhteet	301	7	309	10–13 v.	4,0	23,8
- vakuutus sopimukset		46	46			
- tietojärjestelmät	61	14	75	5 v.	2,0	12,1
- kiinteistöjen arvostusero	11		11			
- verovelka ja Pohjolan taseessa olleet liikearvot	-187	-32	-218			
Liikearvoa kohdistettu yhteensä	365	36	401			
OKOn osuus (86,3 %) kohdistetusta liikearvosta	315	31	346			
OKOn osuus (86,3 %) Pohjolan omista pääomista 31.12.2005	772	135	907			
Hankitut varat yhteensä	1087	166	1253			
Pohjolan osakkeiden nettohankintameno (omistusosuus 86,3 %)	1451	236	1687			
Hankitut varat yhteensä	1087	166	1253			
Kohdistamaton liikearvo	365	70	435			
Poistot yhteensä					6,0	35,9
Poistot laskennalliset verot huomioiden					4,6	27,6
EPS-vaikutus, €					0,02	0,14

*) Henkivakuutusyhtiö Pohjolan myyntihintaan sisältyi 45 miljoonan euron pääomalaina.

tavoitteena on toimintojen uudelleenorganisointi, mutta joka ei johtane nyt käytävissä neuvottelussa henkilöstön vähenemiseen.

Kaupan jälkeen, ennen neuvotteluesityksen antamista konsernitoinnoissa, varainhoidossa ja myyntiverkostossa on toteutunut nettomääräisesti 18 henkilön vähennys.

Suunnitelma Pohjolan myyntikonttoreiden yhdistämisestä osuuspankkien toimipisteisiin on valmis. Viidellätoista paikkakunnalla yhdistyminen samoihin tiloihin on jo toteutettu. Suunnitelman mukaan kesäkuun loppuun mennessä on yhdistetty noin 50 ja vuoden loppuun mennessä yli 70 toimipistettä.

Vuoden 2005 tulos sisälsi vain vähäisen määrän integraatiokustannuksia.

VAKAVARAISUUS

Vakavaraisuus vahvistui

OKOn luottolaitostoiminnasta annetun lain mukainen vakavaraisuussuhde oli 12,8 prosenttia (11,0), kun lakisääteinen minimivaade on 8 prosenttia. Ensisijaisten omien varojen suhde riskipainotettuihin eriin oli 9,6 prosenttia (7,6). Riskipainotetut erät kasvoivat 9 951 miljoonasta eurosta 10 489 miljoonaan euroon eli 5,4 prosenttia. Omat varat kasvoivat 1 092 miljoonasta eurosta 1 339 miljoonaan euroon eli 22,6 prosenttia.

Vakavaraisuuden ja omien varojen vahvistumiseen vaikutti merkittävästi Pohjola-kaupan rahoittamiseksi järjestetty 724,2 miljoonan euron osakeanti, 100 miljoonan euron pääomalainat, 150 miljoonan euron ylempiin toissijaisiin omiin varoihin luettava joukkovelkakirjalaina sekä Okopan myynnistä syntynyt 153 miljoonan euron myyntivoitto. OKO laski liikkeeseen maaliskuussa 50 miljoonan euron pääomalainan, joten yhteensä pääomalainat kasvoivat vuoden 2005 aikana 150 miljoonalla eurolla 224 miljoonaan euroon ja niiden osuus ensisijaisista omista varoista oli 22 prosenttia (10).

OKOn ensisijaiset omat varat kasvoivat vuoden aikana 751 miljoonasta eurosta 1 002 miljoonaan euroon huolimatta siitä, että ensisijaisista omista varoista vähennettiin yhteismäärältään 794 miljoonan euron aineettomat hyödykkeet ja liikearvot, jotka lähes kokonaan syntyivät Pohjola-kaupasta. OKOn omistusosuus Pohjolasta oli vuodenvaihteessa 86,3 prosenttia, joten aineettomien erien määrä tulee vuoden 2006 aikana kasvamaan omistusosuuden noustessa 100 prosenttiin, mutta vastaavasti Henkivakuutusyhtiö Pohjolan myynti 16.1.2006 pienensi aineettomien

erien määrää. Aineettomien erien kokonaismäärän ennakoidaan hieman lisääntyvän vuoden 2006 puolella, mikä heikentäne hieman ensisijaisten omien varojen määrää ja vakavaraisuutta.

Toissijaisten omien varojen määrä oli 550 miljoonaa euroa (356). Vuoden lopussa toissijaisiin omiin varoihin sisältyi 48 miljoonaa euroa käyvän arvon rahastoon kirjattua realisoitumatonta arvonnousua laskennallisella verovelalla oikaistuna. Käyvän arvon rahasto muodostui ensimmäisen kerran vuoden 2005 alussa, eikä siitä aiheutuvaa oikaisua ole tehty vuoden 2004 vertailulukuihin.

Omista varoista tehtävien vähennysten määrä kasvoi 15 miljoonasta eurosta 213 miljoonaan euroon Pohjola-kaupan seurauksena, sillä omien varojen yhteismäärästä on vähennettävä omistusosuuden mukainen osuus vakuutusyhtiöiden toimintapääoman minimistä. Markkinariskin kattamista koskeva omien varojen vaatimus oli 69 miljoonaa euroa (45). Luottokannan kasvu ja Pohjolan hankinta lisäsivät riskipainotettujen saamisten ja sijoitusten määrää, mutta vastaavasti vähittäispankkitoiminnan myynti pienensi niitä, joten riskipainotettujen saamisten ja sijoitusten määrä pysyi samalla tasolla kuin vuotta aiemmin. Riskipainotettujen taseen ulkopuolisten erien ja markkinariskin riskipainotettujen erien määrät kasvoivat nostamattomien luottojen ja sitovien limiittien kasvun sekä saamistodistusten ja johdannaisopimusten määrän kasvun johdosta.

OKOn taseen osoittama oma pääoma oli 1 961 miljoonaa euroa (777), josta emoyhtiön omistajien osuus oli 1 762 miljoonaa euroa (775). Taseen osoittaman oman pääoman ja vakavaraisuuslaskennan ensisijaisten omien varojen määrän erotus johtuu siitä, että vakavaraisuuslaskennassa aineettomat hyödykkeet on vähennettävä ensisijaista omista varoista ja Pohjolasta syntyneitä vähemmistöosuutta ja IFRS-raportointiin siirtymisen seurauksena kirjattuja realisoitumattomia arvonnousuja ei ole luettu ensisijaisiin omiin varoihin. Omista varoista on vähennetty myös johtokunnan esittämä voitonjako. Omiin varoihin luetaan pääomalainat, jotka tilinpäätöksessä on esitetty vieraassa pääomassa.

Omat varat ja vakavaraisuus

Milj. €	31.12.2005	31.12.2004	Muutos, milj. €
Omat varat			
Oma pääoma	1 961	777	1 184
Pohjolan vähemmistöosuus	-197	-	-197
Pääomalainat	224	74	150
Aineettomat hyödykkeet	-794	-10	-784
Käyvän arvon rahasto ja eläkevastuun ylikate	-72	-38	-34
Johtokunnan esittämä voitonjako	-120	-52	-68
Ensisijaiset omat varat	1 002	751	251
Käyvän arvon rahasto	48	-	48
Ylempiin toissijaisiin omiin varoihin luettavat velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	200	50	150
Alempiin toissijaisiin omiin varoihin luettavat velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	302	306	-4
Toissijaiset omat varat yhteensä	550	356	194
Sijoitukset vakuutuslaitoksiin	-202	-13	-189
Muut vähennyserät	-11	-2	-9
Vähennyserät yhteensä	-213	-15	-198
Omat varat yhteensä *	1 339	1 092	247
Riskipainotetut saamiset, sijoitukset ja taseen ulkopuoliset sitoumukset			
Saamiset ja sijoitukset	7 598	7 598	0
Taseen ulkopuoliset erät	2 024	1 788	236
Markkinariski	867	565	302
Riskipainotetut saamiset, sijoitukset ja taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	10 489	9 951	538
Vakavaraisuussuhde, %	12,8	11,0	1,8**
Ensisijaisten omien varojen suhde riskipainotettujen erien yhteismäärään, %	9,6	7,6	2,0**

*) Rahoitustarkastuksen antaman Luottolaitoslain 75 §:n 5 momentin mukaisen poikkeusluvan perusteella omista varoista ei ole vähennetty seuraaviin OKO Venture Capital Oy:n hallinnoimiin pääomarahastoihin tehtyjä 8 miljoonan euron sijoituksia: Promotion Equity I Ky, Promotion Capital I Ky, Promotion Rahasto II Ky ja Promotion Bridge I Ky.

**) Prosenttiyksikköä

OP-ryhmän vakavaraisuussuhde oli 14,6 prosenttia, kun se vuoden 2004 lopussa oli 15,5 prosenttia.

Pohjola-kaupan myötä vakuutusliiketoiminnan osuus OKOn ja OP-ryhmän liiketoiminnasta kasvoi merkittävästi. OKOa ei valvota rahoitus- ja vakuutusryhmittymistä annetun lain perusteella, vaan kyseinen valvonta koskee OP-ryhmää. OP-ryhmä raportoi kyseisessä laissa säädetyn vakavaraisuussuhteen ensimmäisen kerran vuoden 2005 lopusta

konsolidointimenetelmän mukaisesti laskettuna. Myös OKO on laskenut vastaavan vakavaraisuusluvun.

Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukaan lasketut OP-ryhmän omat varat ylittivät vuoden lopussa laissa määritellyn vähimmäismäärän 1 799 miljoonalla eurolla. OP-ryhmän omien varojen ja omien varojen vähimmäismäärän suhde oli 1,69. Vastaavat luvut OKOn osalta olivat 233 miljoonaa euroa ja 1,23.

Milj. €	OP-ryhmä 31.12.2005	OKO 31.12.2005
Omat pääomat	4 757	1 961
Toimialakohtaiset erät	1 518	726
Liikearvo ja aineettomat hyödykkeet	-1 059	-913
Omiin pääomiin ja toimialakohtaisiin eriin sisältyvät erät, joita ei voida lukea ryhmittymän omiin varoihin	-828	-544
Ryhmittymän omat varat yhteensä	4 388	1 230
Ryhmittymän omien varojen vähimmäismäärä (= omien varojen vaatimus)	2 589	997
Ryhmittymän vakavaraisuus	1 799	233
Ryhmittymän vakavaraisuussuhde (omat varat / omien varojen vähimmäismäärä)	1,69	1,23

Riskienhallinta

Riskienhallinnan tehtävänä on tunnistaa ne uhat ja mahdollisuudet, jotka vaikuttavat strategian toteutumiseen. Riskienhallinnan tavoitteena on tukea strategiassa asetettujen tavoitteiden saavuttamista valvomalla, että otetut riskit ovat oikeassa suhteessa riskinkantokykyyn.

OKO-konsernin toiminnan merkittävimmät riskit ovat pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan luottoriski, korko-, valuutta-, osake- ja likviditeettiriskit sekä vakuutustoiminnan vakuutusriskit ja sijoitusten markkinariskit. Operatiiviset ja erilaiset liiketoiminnalliset riskit, kuten muutokset taloudellisessa tilanteessa, kilpailutilanteessa tai asiakaskäyttäytymisessä, liittyvät olennaisesti sekä pankki- ja sijoituspalveluointaan että vakuutustoimintaan.

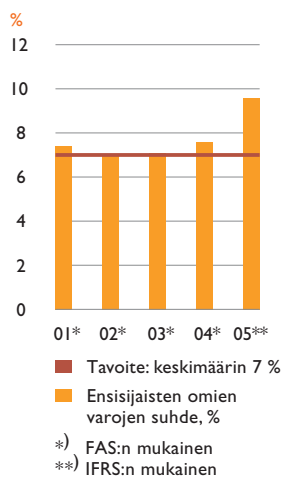
Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan riskiasema

Riskinkantokyky

Riskinkantokykyyn mittarina käytetään konsernin ensisijaisten omien varojen määrän suhdetta riskipainotettuihin eriin.

Riskinkantokyky oli vuoden lopussa 9,6 prosenttia eli merkittävästi 7 prosentin keskimääräisen tavoitetason yläpuolella.

Riskinkantokykyyn toteuma ja tavoite

Riskienhallinnan periaatteita on seikkaperäisesti kuvattu tilinpäätöksen sivuilla 57–71.

Luottoriskiasema

Luottoriskitarkastelussa seurataan kokonaisvastuiden määrän ja asiakkaiden luottokelpoisuuden kehitystä. Kokonaisvastuu tarkoittaa luottoriskille alttiiden saamisten ja taseen ulkopuolisten erien yhteismäärää. Kokonaisvastuu sisältää sekä koron että pääoman, josta on vähennetty saamiskoh- taiset ja saamisryhmäkohtaiset arvonalentumiset.

Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan riskiasemaan vaikutti Okopankki Oyj:n myynti vuoden 2005 lokakuussa. Riskiaseman vuoden 2004 vertailutietoina on käytetty pro forma -lukuja, jotka eivät sisällä Okopankki Oyj:n vastuuta.

Kokonaisvastuiden 16 prosentin kasvusta huolimatta luottoriskiasema on edelleen pysynyt vakaana. Vakavarai- suuslaskennassa käytettävien riskipainotettujen erien osuus kokonaisvastuista oli 50 prosenttia.

Kokonaisvastuiden rating-jakauma perustuu ensisijaisen velallisen tai vastapuolen luottokelpoisuuteen, jota määri- tettäessä ei ole otettu huomioon vakuuksia tai takauksia.

Luottokelpoisuudeltaan investointitason vastuiden eli rating-luokkien 1–4 osuus kokonaisvastuista, pois lukien yksi- tyisasiakkaat, oli 72 prosenttia (67), luokkien 11–12 osuus oli 0,4 prosenttia (0,2) ja luokittelemattomia vastuuta oli 3 prosenttia (9).

Kokonaisvastuut rating-luokittain *)

Mrd. €	31.12.2005	31.12.2004	Muutos
1 – 2	10,2	8,4	1,8
3 – 4	4,7	3,4	1,3
5 – 6	2,4	2,5	-0,1
7 – 8	2,1	1,3	0,8
9 – 10	0,5	0,4	0,1
11 – 12	0,1	0,0	0,0
Luokittelematon	0,7	1,6	-1,0
Yhteensä	20,5	17,6	2,9

*) pl. yksityisasiakkaat

Kokonaisvastuut

Kokonaisvastuut olivat vuoden 2005 lopussa 20,9 miljardia euroa. Saamiset asiakkailta muodostivat kolmanneksen kokonaisvastuista.

Kokonaisvastuut eriteltyinä

Mrd. €	31.12.2005	31.12.2004	Muutos, %
Saamiset asiakkailta	6,9	6,1	13
Saamiset luottolaitoksilta ja keskuspankeilta	5,1	4,7	9
Saamistodistukset	3,8	3,1	22
Nostamattomat luotot ja käyttämättömät limiitit	2,9	2,1	36
Takaukset ja remburssit	1,5	1,4	11
Johdannaissopimukset	0,4	0,2	90
Muut taseen ulkopuoliset erät	0,3	0,3	-0
Yhteensä	20,9	18,0	16

Kokonaisvastuut vastapuolittain

Mrd. €	31.12.2005	31.12.2004	Muutos %
Yritykset	8,6	7,5	16
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	5,0	4,1	21
Osuuspankit ja OP-keskus	4,6	4,0	13
Voittoa tavoittelemattomat	1,6	1,4	14
Julkisyhteisöt	0,7	0,6	17
Yksityisasiakkaat	0,4	0,3	23
Yhteensä	20,9	18,0	16

Vastapuolitarkastelussa kokonaisvastuut on jaettu kuuteen asiakasryhmään. Suurin asiakasryhmä oli yritysasiakkaat, joiden osuus kokonaisvastuista ylitti 40 prosenttia.

Yritysvastuut kasvoivat vuoden aikana 1,2 miljardia euroa eli 16 prosenttia. Yritysvastuista luottojen ja takausten osuus oli hieman vajaa 50 prosenttia, saatava- ja kohdevakuudellisen rahoituksen osuus oli 20 prosenttia sekä käyttämättömien limiittien ja nostamattomien luottojen osuus oli runsaat 25 prosenttia. Yritysvastuiden rating- ja toimialajakaumia on tarkemmin analysoitu kohdassa yritysvastuut.

Rahoitus- ja vakuutuslaitokset olivat toiseksi suurin asiakasryhmä. Niiden osuus kokonaisvastuista oli 21 prosenttia. Rahoitus- ja vakuutuslaitosten vastuut koostuvat pääosin saamistodistuksista ja annetuista talletuksista. Lisäksi niihin sisältyvät saamiset keskuspankeilta. Investointitason eli rating-luokkiin 1–4 luokiteltujen vastuiden osuus rahoitus- ja vakuutuslaitosten 5,0 miljardin euron vastuista oli 90 prosenttia.

Osuuspankit ja OPK tytäryhtiöineen ovat OKOLle OP-ryhmän keskusrahallaitoksena merkittävä asiakasryhmä. Vuoden 2005 lopussa tapahtui osuuspankkien vastuiden osalta merkittävä muutos, kun katetalletusjärjestelmä purettiin. Osuuspankkien luottojen takaisinmaksun seurauksena

vastuiden kasvuvauhti hidastui edellisestä vuodesta. Osuuspankkien ja OPK:n vastuut kasvoivat vuoden aikana 0,5 miljardia euroa eli 13 prosenttia. Luottokelpoisuudeltaan osuuspankkien ja OPK:n vastuut ovat investointitasoa.

Voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen vastuiden osuus kokonaisvastuista oli alle 10 prosenttia. Asiakasryhmän vastuista 56 prosenttia oli investointitason vastuita. Voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen vastuisiin liittyy luottoriskiä voidaan pitää hyvin alhaisena, sillä yli 80 prosenttia vastuista on katettu vakuuksilla.

Julkisyhteisöjen vastuut kasvoivat vuoden aikana 0,1 miljardia euroa. Asiakasryhmän 0,7 miljardin euron vastuista saamistodistusten osuus oli yli 50 prosenttia. Ulkomaisten julkisyhteisöjen vastuiden osuus 0,7 miljardin euron vastuista oli 12 prosenttia. Julkisyhteisöjen vastuista yli 90 prosenttia kuuluu rating-luokkaan 1.

Okopankin myynti vaikutti olennaisesti yksityisasiakkaiden vastuiden määrään. Kohdevakuudellisten tuotteiden osuus yksityisasiakkaiden vastuista oli yli 90 prosenttia. Yksityisasiakkaiden luottoriski hajautuu suuren asiakasmäärän perusteella. Yksityisasiakkaiden vastuista alle 10 prosenttia oli sellaisia, joiden vastuu ylitti 50 000 euroa. Yksityisasiakkaiden vastuista oli vakuusarvoin katettu 64 prosenttia, joten yksityisasiakkaisiin kohdistunutta luottoriskiä voidaan pitää pienenä.

Vakuudet

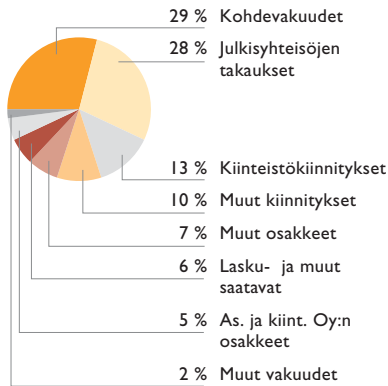
Saamisiin rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta, osuuspankeilta ja OP-keskukselta sekä julkisyhteisöiltä ei yleensä liity vakuuksia. Sen sijaan yksityisasiakkaiden ja voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen vastuista vakuuksilla on katettu merkittävä osa luottoriskistä.

Luottokelpoisuudeltaan selvästi alle investointitasoa oleviin yritysasiakkaisiin liittyy luottoriskiä pienennetään vakuuksilla.

Rahoitettaessa parhaisiin rating-luokkiin kuuluvia yrityksiä käytetään aktiivisesti rahoittajan asemaa turvaavia kovenanteja. Kovenantit eivät varsinaisesti ole vakuuksia, mutta niillä voidaan varmistaa luoton takaisinmaksuedellytyksiä. Voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen vakuuksista julkisyhteisöjen takausten osuus oli merkittävä eli hieman yli 60 prosenttia.

Vakuusarvo tarkoittaa vakuuslajeittain määriteltyä prosenttiosuutta vakuuskohteen markkina-arvosta.

Vakuusarvot vakuuslajeittain

Suuret asiakasvastuut

Suuriksi asiakasvastuiksi lasketaan ne yritys- ja voitto tavoittelemattomat asiakkaat, joiden suorien vastuiden määrä ylittää 10 prosenttia OKO-konsernin omista varoista. Konsernin omat varat kasvoivat 1 092 miljoonasta eurosta 1 339 miljoonaan euroon eli 22,6 prosenttia.

Suurten asiakasvastuiden määrä oli vuoden lopussa 2,1 miljardia euroa eli 0,5 miljardia euroa pienempi kuin vuotta aiemmin. Suuret asiakasvastuut muodostuivat 11 asiakas-konsernista ja niiden vastuiden osuus omista varoista oli 158 prosenttia (238). Suurista asiakasvastuista yli 80 prosenttia oli investointitason vastuuta.

Yritysvastuut

Yritysassiakkaiden luottokelpoisuusluokitukset ja yritysvastuiden rating-jakauma paranivat selvästi vuoden aikana. Investointitason yritysten vastuiden osuus yritysvastuista oli 48 prosenttia eli vajaa seitsemän prosenttiyksikköä korkeampi kuin vuotta aiemmin.

Rating-jakauma on esitetty vastapuolten rating-luokkien perusteella. Jakaumassa ei ole otettu huomioon vastuille saatuja vakuuksia tai takauksia.

Yritysvastuut rating-luokittain

Milj. €	31.12.2005	31.12.2004	Muutos
1-2	373	144	229
3-4	3 770	2 942	828
5-6	2 135	2 236	-99
7-8	1 718	1 163	553
9-10	328	341	-15
11-12	80	32	49
Luokittelematon	228	599	-371
Yhteensä	8 632	7 459	1 173

Yritysvastuiden kasvu keskittyi investointitason rating-luokkiin 1–4 sekä rating-luokkiin 7–8.

Kahden heikoimman rating-luokan vastuut kasvoivat 49 miljoonaa euroa luottokelpoisuusluokitusten laskun seurauksena ja olivat 80 miljoonaa euroa eli 0,9 prosenttia yritysvastuista. Suurin osa näistä oli muun teollisuuden, elintarviketeollisuuden ja metsäteollisuuden yritysten vastuuta.

Luokittelemattomia yritysvastuita oli 0,2 miljardia euroa eli 3 prosenttia yritysvastuista. Luokittelemattomien yritysvastuiden osuus pieneni selvästi ratingin kattavuuden parantumisen seurauksena. Luokittelemattomien asiakkaiden keskimääräinen vastuu oli alle 30 000 euroa.

Suurin toimiala oli metalliteollisuus, jonka osuus yritysvastuista kasvoi vuoden aikana vajaalla prosenttiyksiköllä 15 prosenttiin.

Kolme muuta toimialaa, joiden vastuut ylittivät 10 prosenttia yritysvastuista, olivat kauppa, metsäteollisuus ja rakentaminen.

Euromääräisesti eniten kasvoivat metalliteollisuus, energian tuotanto ja kauppa.

Yritysvastuut toimialoittain

Milj. €	31.12.2005	31.12.2004	Muutos
Metalliteollisuus	1 313	1 078	235
Kauppa	966	816	150
Metsäteollisuus	965	841	125
Rakentaminen	909	1 001	-92
Kuljetus ja liikenne	683	573	110
Energian tuotanto	646	420	226
Muu teollisuus	557	469	88
Elintarviketeollisuus	507	479	28
Muiden kiinteistöjen hallinta	460	493	-33
Kiinteistösjointus	420	291	129
Palvelut	391	293	98
Tietoliikenne ja elektroniikka	330	241	90
Kemian teollisuus	291	231	60
Viestintä ja kustantaminen	191	219	-28
Muu toimiala	3	14	-11
Yhteensä	8 632	7 459	1 173

Yritysvastuiden kasvu kohdistui useille eri toimialoille, mikä lisäsi entisestään yritysvastuiden laajaa hajautuneisuutta toimialoittain.

Myös vastuun koon perusteella yritysvastuut ovat hyvin hajautuneet eri kokoluokkiin.

Yritysvastuiden jakauma asiakkaan vastuun määrän mukaan

Vastuun määrä, milj. €	Mrd. €	%
0-1	1,2	13
1-10	1,5	17
10-50	2,1	24
50-100	2,4	27
100-	1,6	18
Yhteensä	8,6	100

Maariski

Ulkomaisten saamisten osuus kokonaisvastuista oli 12 prosenttia (11). Toissijaisen maariskin määrä, pois lukien Suomi, oli vuoden lopussa 2,6 miljardia euroa eli 0,6 miljardia euroa enemmän kuin vuotta aiemmin. Suurin osa maariskistä muodostui ulkomaisille pankeille annetuista talletuksista ja sijoituksista ulkomaisiin joukkovelkakirjalainoihin. Alueittain tarkasteltuna pääosa maariskistä kohdistui EU-maihin, EU:n ulkopuolisten maiden osuus maariskistä oli 21 prosenttia (24).

Vuoden aikana maariski kasvoi maariskiryhmissä 1, 2 ja 3. Ryhmän 3 riskin kasvun aiheutti lähes yksinomaan Venäjä, joka luottoluokituksen paranemisen seurauksena siirtyi maariskiryhmä 4:stä ryhmään 3. Maariskiryhmään 2 kuuluvista maista suurin maariski oli Cayman-saarilla 71 miljoonaa euroa. Ryhmän 4 maariski koostui 11 maasta. Ryhmään 4 kuuluvista maista suurimmat maariskit olivat Turkilla, Iranilla ja Brasilialla.

Toissijainen maariski maariskiryhmittäin, milj. €

Maariskiryhmä	Moody's vastaavuus	31.12.2005		31.12.2004		Muutos, M€
Ryhmä 1	Aaa	2 297	1 774			523
Ryhmä 2	Aa1-A3	138	98			40
Ryhmä 3	Baa1-Baa3	53	8			44
Ryhmä 4	Ba1-B3	116	114			2
Ryhmä 5	Caa1-C	5	5			0
Yhteensä		2 608	1 999			609

Eräntyneet maksuerät ja ongelmasaamiset

Eräntyneiden maksuerien määrä kasvoi 3 miljoonaa euroa 10 miljoonaan euroon, mutta niiden osuus luotto- ja takauskannasta oli samalla tasolla kuin vuotta aikaisemmin eli 0,1 prosenttia.

Ongelmasaamiset eli järjestämättömät ja nollakorkoiset saamiset kasvoivat 8 miljoonaa euroa 21 miljoonaan euroon. Ongelmasaamisten kasvusta huolimatta niiden osuus luotto- ja takauskannasta oli yhä alhainen eli 0,3 prosenttia (0,2).

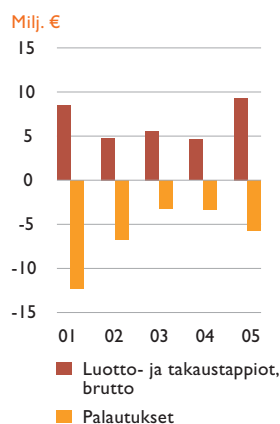
Järjestämättömät saamiset

Milj. €	31.12.2005	31.12.2004	Muutos
Järjestämättömät ja			
nollakorkoiset saamiset	21	13	8
%, luotto- ja takauskannasta	0,3	0,2	0,1
Arvonalentumiset	25	23	2

Saamisia pienentäviä arvonalentumisia oli vuoden lopussa 25 miljoonaa euroa (23). Arvonalentumisista 3 miljoonaa euroa oli saamisryhmäkohtaisia arvonalentumisia. Arvonalentumisista 16 miljoonaa euroa (12) kohdistui järjestämättömiin saamisiin.

Uusia luotto- ja takaustappioita sekä arvonalentumisia kirjattiin yhteensä 9 miljoonaa euroa (5). Luottotappiopalausten ja arvonalentumisten vähennysten yhteismäärä oli 6 miljoonaa euroa (3). Luotto- ja takaustappioiden sekä arvonalentumisten nettomääräinen tulosvaikutus oli 3 miljoonaa euroa (1).

Luottotappioiden kehitys

Vuonna 2005 luotto- ja takaustappioiden ja arvonalentumisten osuus luotto- ja takauskannasta oli 0,04 prosenttia (0,01).

Arvio luottoriskiaseman kehityksestä

Kuluvana vuonna luottotappioiden ja arvonalentumisten määrän ennakoidaan edelleen pysyvän vähäisenä suhteessa luotto- ja takauskantaan, mikäli toimintaympäristössä tai asiakkaiden taloudellisessa tilanteessa ei tapahdu odottamattomia muutoksia. Arvio perustuu ongelmasaamisten vähäiseen määrään sekä kokonaisvastuiden maltilliseen luottoriskitasoon.

Markkinariskiasema

Markkinariskien osuus riskipainotetuista eristä oli vuoden vaihteessa 8 prosenttia (6). Kasvu johtuu saamistodistusten määrän kasvusta. Markkinariskit pysyivät koko vuoden maltillisilla tasoilla.

Korkoriski pidettiin vuonna 2005 maltillisena niin kaupankäyntitoiminnassa kuin varainhallinnassakin. Korkoriskistä 98 prosenttia oli vuoden lopussa euromääräistä.

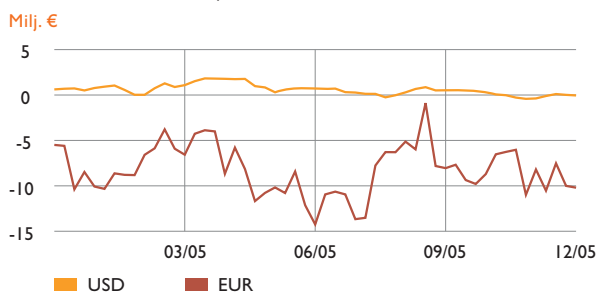
Osake- ja pääomasijoitusrahastojen markkina-arvo vuoden lopussa oli 80 miljoonaa euroa (84), josta osakesalkku muodosti 27 miljoonaa euroa, OMX:n osakkeet 18 miljoonaa euroa ja pääomasijoitusrahastot sijoituslupauksineen 35 miljoonaa euroa. Osakesalkun kolme suurinta toimialaa ja niiden suhteelliset osuudet olivat: perusteellisuus 31 prosenttia, teollisuustuotteet ja -palvelut 13 prosenttia ja yhdyskuntapalvelut 12 prosenttia.

Sijoitukset pääomasijoitusrahastoihin olivat 18,7 miljoonaa euroa (20,2), minkä lisäksi sitovia sijoituslupauksia oli 16,1 miljoonaa euroa (15,8).

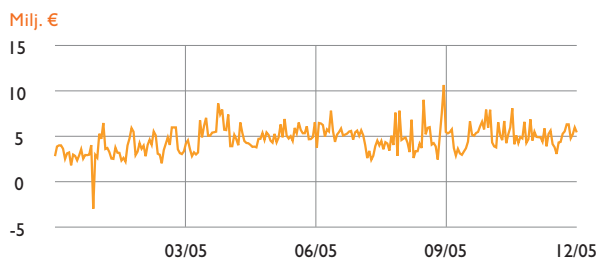
Yön yli -valuuttapositio sekä sen riski olivat pieniä koko vuoden. Vuoden vaihteessa nettovaluuttapositio oli 5,5 miljoonaa euroa. Valuuttakaupankäynti keskittyi pääasiassa päivänsäiseen kaupankäyntiin.

Strukturoituja lainoja liikkeeseen laskettaessa syntyneet markkinariskit katettiin lainojen tuottorakenteita vastaavilla johdannaispimuksilla. Optioliiketoiminnan volyymit kasvoivat erityisesti korko-optioiden osalta, mutta avoimet optio-positiot pidettiin vähäisinä.

OKO-konsernin EUR- ja USD-määräinen korkoriski

OKO-konsernin kokonaisnettovaluuttapositio

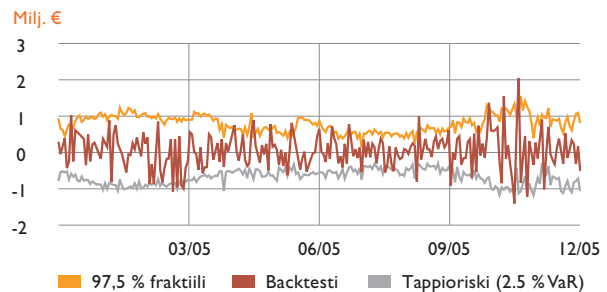

Markkinariskiasema

Milj. €	31.12.2005	31.12.2004
Korkoriski *)	10,4	7,8
josta varainhallinta	10,7	9,7
Osakesalkun markkina-arvo	26,6	32,6
OMX osakkeet	18,5	15,1
Pääomasijoitus-rahastot	34,8	36,0
Nettovaluuttapositio	5,5	3,6

*) 1 %-yksikön muutoksen vaikutus kassavirtojen nykyarvoon (valuuttojen itseisarvot yhteensä)

OKOn korkoriskin VaR 2005

Kokonais-VaR ml. korko-, valuutta- ja osakeriski oli vuoden 2005 aikana keskimäärin -0,7 miljoonaa euroa.

Johdannaisliiketoiminta

Tilinpäätöksen liitetiedoissa FAS 21 ja IFRS 62 on esitetty johdannaispimukset käyttötarkoituksen mukaan eriteltynä.

Suojaamistarkoituksessa tehtyjen koronvaihtosopimusten sekä koron- ja valuutanvaihtosopimusten määrät pieneivät vuoden 2005 aikana. Strukturoitujen lainojen lisätuottojen suojauksessa käytettyjen osake-, hyödyke- ja luottojohdannaisten määrät kasvoivat uusien lainojen liikkeeseenlaskuun liittyen.

Kaupankäyntitoiminnassa koronvaihtosopimusten ja korko-optioiden merkittävä volyymin kasvu johtui lisääntyneestä asiaskysynnästä. Myös korkofutuuriin ja valuuttatermiinien käyttö lisääntyi. Luottojohdannaisten kaupankäynti oli vähäistä vuoden 2005 aikana.

Johdannaispimusten luottovasta-arvot kasvoivat 234 miljoonasta eurosta 380 miljoonaan euroon.

OTC-johdannaiskaupankäynnin vastapuoliriskiä pienentämään on allekirjoitettu CSA-vakuussopimukset (Credit Support Annex -sopimus) merkittävempien vastapuolten kanssa. CSA-sopimus määrittää sopimusosapuolten velvollisuuden toimittaa vakuutta avoimen positoriskin kattamiseksi.

Rahoitusriski

Tilinpäätöksen liitetiedoissa FAS 35 ja IFRS 51 on esitetty keskeisten tase-erien maturiteettijakauma jäljellä olevan juoksuajan perusteella.

Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan taseen 1,7 miljardin euron kasvu 18,1 miljardiin euroon rahoitettiin pääosin yleiseen liikkeeseen lasketuilla velkakirjoilla. Vuoden 2005 aikana OKO laski liikkeeseen yhteensä 2,6 miljardin euron arvosta joukkovelkakirjalainoja, joista suurin osa 2–3 vuoden maturiteettiin. Pitkäaikaisen varainhankinnan kasvun seurauksena yleiseen liikkeeseen laskettujen velkakirjojen osuus varainhankinnassa kasvoi 37 prosentista 50 prosenttiin.

Huonommalla etuoikeudella olevia lainoja laskettiin liikkeeseen 300 miljoonaa euroa, josta Tier 1 -lainoja 150 miljoonaa euroa ja Tier 2 -lainoja 150 miljoonaa euroa.

Varainhankinnan rakenne

Milj. €	31.12.2005	Osuus, %	31.12.2004	Osuus, %
Velat luottolaitoksille				
ja keskuspankeille	2 028	11	1 181	7
Velat muulle OP-ryhmälle	1 536	8	3 129	19
Kaupankäynnin				
rahoitusvelat	4	0	0	0
Johdannaissopimukset	123	1	99	1
Velat asiakkaille	2 066	11	4 072	25
Talletukset	497	3	2 409	15
Muut velat	1 569	9	1 663	10
Yleiseen liikkeeseen				
lasketut velkakirjat	9 121	50	6 103	37
Joukkovelkakirjat	4 708	26	2 838	17
Sijoitustodistukset				
ja ECP:t	4 413	24	3 265	20
Velat, siirtovelat ja				
lask. verovelat	750	4	666	4
Muut velat, joilla				
huonompi etuoikeus	755	4	462	3
Oma pääoma	1 750	10	777	5
Yhteensä	18 133		16 489	

OP-ryhmän katetalletusjärjestelmä purettiin marraskuussa ja osuuspankkien katetalletukset 2,1 miljardia euroa maksettiin osuuspankeille. Osuuspankit maksoivat saamillaan varoilla ennaikaisesti takaisin OKOsta ottamiaan rahoitusluottoja. Velat osuuspankeille laskivat 19 prosentista 8 prosenttiin. Yleisötalletusten merkitys varainhankinnassa pieneni, kun niiden osuus laski 15 prosentista 3 prosenttiin vähittäispankkitoiminnan myynnin johdosta.

Myytyjen OKOn euromääräisten Euro Commercial Paper- ja muiden sijoitustodistusten erittely vastapuoliryhmittäin

Milj. €	31.12.2005	31.12.2004	muutos, milj. €	muutos, %
Liikkeeseenlasketut				
OKOn sijoitustodistukset				
ja ECP:t, joiden ostajina	4 413	3 265	1 148	35
- pankit	2 443	1 884	559	30
- yritykset	1 357	1 239	118	10
- muut asiakkaat	613	142	471	332

Pääasiallinen rahoitusvaluutta on euro. Pitkiä joukkovelkakirjalainoja on laskettu liikkeeseen myös Yhdysvaltain dollareissa sekä vähäisemmässä määrin Japanin jeneissä ja muissa valuutoissa. Valuuttamääräisten lainojen valuuttakurssiriski on suojattu koron- ja valuutanvaihtosopimuksin.

Maksuvalmiusreserviin luettavia saamia oli vuoden 2005 lopussa 4 115 miljoonaa euroa (3 363), josta 1 400 miljoonaa euroa (959) oli Suomen Pankilta otetun maksuvalmiusluoton vakuutena.

Kiinteistöriski

Kiinteistöomistuksiin sitoutunut pääoma oli vuoden 2005 lopussa 48 miljoonaa euroa (134), josta omassa käytössä olevien kiinteistöjen osuus oli 4 (45) miljoonaa euroa. Tämän lisäksi kiinteistösijoitusyhtiöomistuksia oli 20 miljoonaa euroa (24).

Vuoden 2005 aikana merkittävimmät myydyt kiinteistökohteet olivat Arkadiankatu 23, Dagmarinkatu 14 ja Lahden Trio.

Kiinteistösijoitusten nettotuotto oli 6,6 prosenttia (6,1) Kiinteistökohteiden käyvistä arvoista hankittiin vuonna 2005 ulkopuolisen tahon arviot, joiden perusteella käypien arvojen yhteismäärä vastaa kiinteistöihin sitoutunutta pääomaa. Kiinteistöriskien arvioidaan olevan vähäiset.

Operatiiviset riskit

Operatiivisten riskien hallinnassa keskityttiin riskikartoitusten yhteydessä tunnistettujen merkittävimpien riskien pienentämiseen.

Riskien toteutumista seurataan tilastoimalla operatiivisista riskeistä aiheutuneet vahingot.

Operatiivisten riskien tulosta heikentävä vaikutus oli 0,2 miljoonaa euroa (0,6).

Vakuutustoiminnan riskiasema

Seuraavassa analysoidaan vakuutustoiminnan riskiasemaa rakennejärjestelyyn liittyneiden myyntien jälkeen.

Riskinkantokyky

Vahinkovakuutuksen vakavaraisuuspääoma vuoden 2005 lopussa oli 836 miljoonaa euroa ja vastuunkantokyky oli 112 %. Pohjolan hallitus on vahvistanut vahinkovakuutuksen tavoitteeksi luottoluokituksen A. Standard & Poor'sin antama luottokelpoisuusluokitus Vahinko-Pohjolalle on A+ (19.10.2005).

Riskinkantokyvyllä kuvataan sitä, minkä verran yhtiöllä on vakavaraisuuspääomaa suhteutettuna erilaisiin tulos- ja tase-eriin. Korvauskuluihin ja vakuutusmaksutuottoihin suhteutettu vakavaraisuuspääoma kuvaa yhtiön kykyä selviytyä vakuutusteknisestä riskistä. Velkoihin vakuutus sopimuksista suhteutettu vakavaraisuuspääoma kuvaa yhtiön kykyä selviytyä vastuuvelan virhearvioista ja vastaavasti sijoituskantaan suhteutettu vakavaraisuuspääoma kuvaa yhtiön kykyä selviytyä sijoitustoiminnasta aiheutuvasta riskistä.

	2005		2004	
	Milj. €	Riskinkantokyky, %	Milj. €	Riskinkantokyky, %
Vakavaraisuuspääoma	836		670	
Korvauskulut *	532	157 %	453	148 %
Vakuutusmaksutuotot*	744	112 % **	643	104 %**
Velat vakuutus-				
sopimuksista*	1 811	46 %	1 734	39 %
Sijoituskanta	2 515	33 %	2 346	29 %

* Vähennettynä jälleenvakuuttajien osuudella (nettoliike)

** Vastuunkantokyky

Vakuutusriskiasema

Vahinkovakuutuksen jälleenvakuutus on hoidettu keskiteysti. Riskikohtaisten jälleenvakuutusten omalla vastuulla oleva osuus on enintään 5 miljoonaa euroa ja katastrofijälleenvakuutuksen 7,5 miljoonaa euroa.

Omaisuuksivakuutusten riskiä voidaan kuvata kohdekohtaisella maksimivahingon määrällä (EML= Estimated Maximum Loss). Vakuutuskannan EML-profiili kuvastaa, minkä verran suuria riskejä vakuutusyhtiö on vakuuttanut.

Vakuutusmaksutulo (brutto) EML-luokittain

Yritysten omaisuusvakuutus

Milj. €	Alle 5	5 –20	20–50	50–100	100–300
2005	31	11	10	8	1
2004	29	7	11	10	2

Omaisuuksivakuutuksessa vakuutusmaksuvelyymi on noussut etenkin pienimpien jälleenvakuutettavien riskien kohdalla.

Vastuuvakuutuksen riskiä kuvataan kokonaisvakuutusmäärän (TSI = Total Sum Insured) avulla.

Vakuutusmaksutulo (brutto) TSI-luokittain

Yritysten vastuuvakuutus

Milj. €	Alle 2	2–4	4–10	10–30	30–90
2005	7	1	3	7	1
2004	9	1	4	2	1

Takausvakuutuksessa myönnetään sopimustakauksia, lainat takauksia sekä lakisäätteistä rakennusvirhevakuutusta. Vastuumäärät jakautuvat seuraavasti:

Takausvakuutuksen sekä

rakennusvirhevakuutuksen vastuumäärät

Milj. €	Brutto		Netto*	
	2 005	2004	2 005	2004
Sopimustakaukset	107	116	106	114
Lainat takaukset	95	92	95	92
Muut	12	9	10	8
Yhteensä	213	218	211	214
Rakennusvirhevakuutus	848	620	680	452

* Vakuutusyhtiön vastuulla jälleenvakuuttajien

osuuden ja vastavakuuksien jälkeen

Rakennusvirhevakuutus on ollut myynnissä vasta kuusi vuotta, ja vakuutusten vastuu aika on 10 vuotta. Täten rakennusvirhevakuutuksen vastuumäärä on kasvanut ja kasvaa edelleen, koska kaikki tähän mennessä myönnetty vakuutukset ovat edelleen voimassa.

Vahinkovakuutuksen vastuuvälästä suuri osa on eläkevastuita, joiden määrään vaikuttaa arvioitu kuolevuus. Elinikäodottaman piteneminen lisää vastuuvälän määrää. Elinikäodottaman vaikutusta vastuuvälään ja yhdistettyyn kulu-

suhteeseen on kuvattu seuraavassa taulukossa.

	2005	2004
Diskontatun vastuvelan kokonaismäärä, milj. €	1 172	1 103
Eliniän vuoden pidentymisen vaikutus:		
Vastuuvelkaan	kasvaa 27 milj. €	kasvaa 25 milj.€
Yhdistettyyn kulusuhteeseen	heikkenee 3 %-yksikköä	heikkenee 4 %-yksikköä

Riskimuuttuja	Kokonaismäärä 2005, milj. €	Muutos riski- muuttujassa	Vaikutus tulokseen / vaka- varaisuuspääomaan, milj. €	Vaikutus yhdistettyyn kulusuhteeseen
Vakuutuskanta tai vakuutusmaksutulo	744	kasvaa 1 %	+ 7	paranee 1 %-yksikköä
Korvauskulut	532	kasvaa 1 %	- 5	heikkenee 1 %-yksikköä
Suurvahinko		1 kappale	- 5	heikkenee 1 %-yksikköä
Henkilöstökulut	95	kasvaa 8 %	- 8	heikkenee 1 %-yksikköä
Toimintokohtaiset kulut *	202	kasvaa 4 %	- 8	heikkenee 1 %-yksikköä

* Vahinkovakuutuksen toimintokohtaiset kulut ilman sijoitusten hoitokuluja ja muiden palveluiden tuottamiseen liittyviä kuluja

Liiketoiminnan normaali vaihtelu aiheuttaa tuloksen ja vakavaraisuuspääoman vaihtelua. Yllä olevassa taulukossa on kuvattu eri riskimuuttujien vaikutusta tulokseen ja vakavaraisuuspääomaan.

Suurvahinkojen vaikutus tuloksen vaihteluun on olennainen. Vahinkojen lukumäärä ja suuruus vaihtelevat vuosittain. Seuraavassa taulukossa on kuvattu havaittujen suurvahinkojen (yli 2 miljoonaa euroa) lukumäärät havaitsemisvuosittain sekä yhteenlaskettu korvausmeno viideltä vuodelta.

Suurvahingot	2001	2002	2003	2004	2005	2001–2005,
	kpl	kpl	kpl	kpl	kpl	milj. €

2-5 milj. €:n vahingot:

Bruttoliike	2	6	4	6	6	70
Nettoliike	2	3	4	2	6	55

Yli 5 milj. €:n vahingot:

Bruttoliike	2	1	0	0	1	51
Nettoliike	1	1	0	0	1	19

Pandemian puhkeaminen vaikuttaisi vahinkovakuutuksen taloudelliseen asemaan korvausmenon ja sijoitustoiminnan tuloksen kautta. Sairauskulu- ja matkavakuutusten korvausmenot kasvaisivat. Mahdolliset kuolemantapaukset voivat pienentää lakisääteisten vakuutuslajien eläkemuotoista korvausvastuuta.

Pandemian taloudellisia vaikutuksia arvioitaessa on tehty seuraavat oletukset koko Suomea koskien: sairastuneita 1 000 000 henkilöä, hoitoa vaativia 100 000 henkilöä ja kuolleita 10 000 henkilöä. Näillä oletuksilla Pohjolan korvausmenon arvioidaan lisääntyvän 20 miljoonaa euroa. Pörs-sikurssi- ja korkomuutosten vaikutus sijoitustoimintaan on tarkemmin kuvattu sijoitustoiminnan herkkyyssuhteissa.

Sijoitusriskiasema

Vahinkovakuutuksen sijoituskanta (allokaatiotaulukon mukaisesti) oli vuoden 2005 lopussa 2 562 miljoonaa euroa, kun se vuotta aiemmin oli 2 382 miljoonaa euroa. Sijoituskanta sisältää sekä vastuvelan että vakavaraisuuspääoman katteena olevat sijoitukset. Suurin omaisuuslaji vuonna 2005 oli joukkolainat, joiden osuus vahinkovakuutuksen sijoitussalkusta oli 70 prosenttia. Edellisvuodesta joukkolainojen osuus lisääntyi lähes kymmenellä prosenttiyksiköllä, kun rahamarkkinasijoituksia allokoitiin joukkolainoihin. Osakkeiden osuus pieneni noin neljällä prosenttiyksiköllä 16 prosenttiin.

Sijoitussalkun tuotto oli hyvä. Vuoden 2005 aikana osakekurssit nousivat ja pitkät korot laskivat, minkä seurauksena sijoitussalkun tuotto oli 8,5 prosenttia, kun se vuonna 2004 oli 8,7 prosenttia. Sijoitussalkun tuotto ylitti pitkän aikavälin odotetun tuottovaateen kolmella prosenttiyksiköllä.

Lisäksi Pohjola-Yhtymä Oyj:llä on vahinkovakuutustoimintaan kuuluton sijoitussalkku 131 miljoonaa euroa, joka koostuu rahamarkkinasijoituksista 78 miljoonaa euroa, osakesijoituksista 52 miljoonaa euroa ja kiinteistösijoituksista 1 miljoonaa euroa.

Sijoituskannan allokaatio

	Käypä arvo 2005, milj. €*	%	Käypä arvo 2004, milj. €*	%
Rahamarkkinat yhteensä	213	8	284	12
Rahamarkkinasijoitukset ja talletukset**	220	9	284	12
Johdannaiset***	-7	0	-	-
Joukkolainat ja korkorahastot yhteensä	1 788	70	1 438	60
Valtiot	1 224	48	1 112	47
Investment Grade	476	19	299	13
Kehittyvät markkinat ja High Yield	81	3	27	1
Johdannaiset***	7	0	-	-
Osakkeet yhteensä	407	16	470	20
Suomi	112	4	177	7
Kehittyneet markkinat	150	6	163	7
Kehittyvät markkinat	24	1	13	1
Käyttöomaisuus ja ei-noteeratut osakkeet	26	1	30	1
Pääomasijoitukset	95	4	87	4
Vaihtoehtoiset sijoitukset yhteensä	65	3	35	1
Absoluuttisen tuoton rahastot	22	1	20	1
Raaka-aineet	18	1	3	0
Vaihtovelkakirjalainat	25	1	13	1
Kiinteistöt	88	3	154	6
Yhteensä	2 562	100	2 382	100

* sisältää siirtyvät korot

** sisältää kauppahintasaamiset ja -velat sekä johdannaisten markkina-arvon +11,5 milj. € (+5,5 milj. € vuonna 2004).

*** Johdannaisten vaikutus omaisuuslajien allokaatioon (deltavasta-arvo)

Alla olevassa taulukossa on kuvattu sijoitusriskien herkkyttä ja niiden vaikutusta vakavaraisuuspääomaan.

Osakeriski ja vaihtoehtoiset sijoitukset

Osakesalkku on hyvin hajautettu. Suurimmat sijoitukset olivat SanomaWSOY (12,3 miljoonaa euroa) ja Rakentajain Konevuokraamo (12,3 miljoonaa euroa).

Raaka-ainesijoitusten osuutta vaihtoehtoisissa sijoituksissa on hieman lisätty.

Luottoriski

Vahinkovakuutuksen korkosalkun keskimääräinen luottoluokitus S&P:n luokituksen mukaan oli AA. Tämä oli lähes sama kuin vuotta aiemmin. Vahinkovakuutuksen joukkolainasalkku on luottoriskiltään suhteellisen konservatiivinen. Lisätuoton saamiseksi alle investointitason luokiteltuja lainoja lisättiin sijoitussalkussa noin 50 miljoonalla eurolla, mutta niiden osuus korkosalkusta on edelleen alhainen, alle neljä prosenttia. Luottokelpoisuusluokittelemattomien sijoitusten

Vahinkovakuutus	Kanta käyvin arvoin, milj. €		Riskiparametri	Muutos	Vaikutus vakavaraisuuspääomaan, milj. €	
	31.12.2005	31.12.2004			31.12.2005	31.12.2004
Joukkolainat ja korkorahastot ¹⁾	1 813	1 451	Korko	1 %-yksikkö	96	74
Osakkeet ²⁾	448	492	Markkina-arvo	10 %	45	49
Toimitilakiinteistöt ³⁾	43	45	Käteistuottovaade	+1 %-yksikkö	-4	-5
				-1 %-yksikkö	5	6

¹⁾ Sisältää vaihtovelkakirjalainat ja johdannaiset

²⁾ Sisältää absoluuttisen tuoton rahastot ja raaka-ainesijoitukset

³⁾ Yhtiöryhmän ulkopuolisille vuokratut tilat

osuus korkosalkusta oli noin 10 prosenttia. Näistä suurin osa oli rahamarkkinasijoituksia kotimaisiin yrityksiin.

Luottoluokitusjakauma, milj. €* 2005	2004
AAA	1 013
AA	252
A	198
BBB	120
High Yield	25
Not Rated	177
Yhteensä	1 785

* Sisältää rahamarkkinasijoitukset ja talletukset, joukkolainat ja korkorahastot sekä jälleenvakuuttajien osuuden vastuuvelasta ja saamiset jälleenvakuuttajilta.

Korkosalkun ja vastuuvelan duraatio

Vuoden 2005 lopussa vahinkovakuutuksen korkosalkun duraatio eli korkosijoitusten kassavirtojen keskimääräinen pituus oli 4,8 vuotta. Korkosalkku sisältää sekä joukkolainat että rahamarkkinasijoitukset. Duraatio piteni vuoden 2005 aikana noin puolella vuodella, mutta se oli edelleen vastuuvelan duraatiota lyhyempi. Korkosalkun juokseva korko vuoden vaihteessa oli 3,4 prosenttia.

Käypä arvo juoksujan tai uudelleen hinnoittelupäivän mukaan, milj. € 2005	2004
0-1 vuotta	381
1-3 vuotta	268
3-5 vuotta	421
5-7 vuotta	225
7-10 vuotta	140
>10 vuotta	281
Yhteensä	1 716
Duraatio	4,3
Efekttiivinen korko, %	3,1

Vastuuvelasta 1 172 miljoonaa euroa on diskontattu käyttäen 3,3 prosentin korkoa. Vastuuvelan duraatio on 11 vuotta. Muu osa vastuuvelasta (639 miljoonaa euroa) on diskonttaamatonta ja sen duraatio on 1,7 vuotta. Suomen lainsäädännön mukaan lyhytaikaista vastuuvelkaa (duraatio alle 4 vuotta) ei saa diskontata erillistilin päätöksissä.

Diskontatun vastuuvelan herkkyyden muutokset

diskonttauskoron muutokselle	2005	2004
Diskontatun vastuuvelan kokonaismäärä, milj. €	1 172	1 103
Diskonttauskoron aleneminen 0,1 %-yksiköllä:		
Kasvattaa vastuuvelkaa, milj. €	13	11
Heikentää yhdistettyä kulusuhdetta	2 % -yks.	2 % -yks.

Valuuttariski

Vahinkovakuutuksen avoin valuuttapositio oli 54 miljoonaa euroa eli runsaat kaksi prosenttia sijoituskannasta. Avoin valuuttariski oli pieni suhteessa vakavaraisuuspääomaan ja viranomaisten asettamaan rajaan, mikä on 20 prosenttia vastuuvelasta eli noin 400 miljoonaa euroa. Suurin avoin valuuttapositio oli Yhdysvaltain dollareissa.

Valuuttapositio,

milj. €	2005	2004
USD	39	12
SEK	10	-
JPY	7	2
GBP	6	17
Muut*	-8	4
Yhteensä	54	35

*Ryhmä "Muut" sisältää - 10 milj. €

EEK- ja LTL-määristä eurolla katettua vastuuvelkaa.

KONSERNIRAKENTEEN MUUTOKSET

Helmikuussa OKO myi omistamansa Automatia Pankkiautomaatit Oy:n osakkeet. Kesäkuussa purettiin Toimiraha Oy, Automatia Pankkiautomaatit ja Toimiraha olivat konsernitalin päätöksen yhdisteltyjä osakkuusyhtiöitä. OKO omisti kolmanneksen molemmista yhtiöistä. Automatian osakkeiden myynnin vaikutus konsernin tulokseen oli 0,3 miljoonaa euroa, kun taas Toimirahan purkamisella ei ollut tulovaikutusta.

Kesäkuussa OKO myi konsernitalin päätöksen aikaisemmin yhdistelty Kiinteistö Oy Arkadiankatu 23:n ja Kiinteistö Oy Dagmarinkatu 14:n osakkeet. Niistä tuloutui konsernissa myyntivoittoa noin 2,7 miljoonaa euroa. Syyskuussa OKO myi osuutensa Kiinteistö Oy Lahden Trion osakekannasta. Yhtiö oli konsernitalin päätöksen yhdistelty osakkuusyhtiö, jonka osakkeiden myynnistä tuloutui myyntivoittoa noin 2,5 miljoonaa euroa.

Heinäkuussa OKOn täysin omistaman tytäryhtiön OP-Sijoitus Oy:n nimi muutettiin OKO Capital East Oy:ksi, jonka tytäryhtiöksi perustettiin ZAO OKO Capital Vostok. Viimeksi mainitun yhtiön kotipaikka on Moskova. Yhtiö tarjoaa suomalaisille yrityksille yritysjärjestelyihin ja strukturoituun rahoitukseen liittyviä palveluita Venäjällä. OKO Capital East -al konserni on yhdistelty OKO-konserniin lokakuun alusta lukien.

Syyskuussa OKO myi osana Pohjola-kaupan rahoitusta täysin omistamansa Okopankki Oy:n osakkeet OPK:lle 325 miljoonan euron hintaan. Kauppa vahvistui 18.10.2005, kun Pohjola-kaupalle saatiin viranomaishyväksynät. Okopankki yhdisteltiin konsernitilinpäätökseen 31.10.2005 saakka. Okopankin myynnistä tuloutui konsernissa 153 miljoonan euron myyntivoitto.

Okopankin osakkeiden myynnin seurauksena OKO-konsernin omistusosuus OP-Kotipankki Oy:n osakkeista pieneni 16,9 prosenttiin ja äänistä 8,9 prosenttiin, joten OP-Kotipankki ei ole enää OKOn osakkuusyhtiö, eikä sen tulososuutta siten yhdistellä konserniin 1.1.2005 lähtien. Kotipankin yhdistelty tulososuus konsernissa oli vähäinen.

Pohjolasta tuli 18.10.2005 OKOn tytäryhtiö. Tilinpäätöspäivänä OKO omisti 86,3 prosenttia Pohjolan osakkeista ja osakkeiden kirjanpitoarvo oli noin 1,8 miljardia euroa. Pohjolan tulos on yhdistelty konsernin tuloslaskelmaan marraskuun alusta lukien. Marras-joulukuulta yhdistelty tulos oli 15 miljoonaa euroa.

Joulukuussa perustettiin OKOn tytäryhtiöksi OKO Corporate Finance Oy, jolle siirretään kevään aikana Opstock Oy:n kotimaassa harjoitettava Corporate Finance -toiminta osana OKO-konsernin investointipankkitoiminnan uudelleenjärjestelyä.

Juuri ennen vuodenvaihdetta Pohjola myi OPK:lle täysin omistamansa Pohjola Rahastoyhtiö Oy:n 73 miljoonalla eurolla ja Pohjolan Systeemipalvelu Oy:n 13 miljoonalla eurolla. Näillä kaupoilla ei ollut vaikutusta OKO-konsernin tulokseen.

TILIKAUDEN JÄLKEISET TAPAHTUMAT

Pohjolan loppuista osakkeista tehdystä lunastusarjouksesta ja lunastusoikeuden käytöstä on tehty selkoa tämän toimintakertomuksen kohdassa Pohjolan osakkeiden hankinta.

Syyskuussa ilmoitetun mukaisesti Pohjola myi 16.1.2006 Henkivakuutusosakeyhtiö Pohjolan OPK:lle 281 miljoonalla eurolla. Kaupalla ei ollut vaikutusta OKO-konsernin tulokseen. Samana päivänä Pohjola myi Pohjola Omaisuudenhoito Oy:n OKOLle 118,5 miljoonalla eurolla. Myynti oli osa

OKO-konsernin varainhoidon uudelleen järjestelyä.

Pohjolan 19.1.2006 pidetty ylimääräinen yhtiökokous hyväksyi edellä kerrotut kaupat.

Opstock Oy:n varainhoitotoiminta siirretään helmikuun lopussa liiketoimintasiirrolla Pohjola Omaisuudenhoito Oy:lle ja Corporate Finance -toiminta kevään aikana OKO Corporate Finance Oy:lle. Opstock Oy, joka liiketoimintasiirtojen jälkeen harjoittaa ainoastaan arvopaperinvälitystoimintaa, fuusioidaan emoyhtiönsä OKOon. Fuusio tulee suunnitelman mukaan voimaan syyskuun lopussa.

SIIRTYMINEN IFRS-RAPORTOINTIIN

OKO-konserni siirtyi suomalaisesta tilinpäätöskäytännöstä (FAS) kansainväliseen IFRS-käytäntöön 1.1.2005. IFRS-standardeihin siirtymispäivä oli 1.1.2004, joskin standardit IAS 39 (Rahoitusinstrumentit: Kirjaaminen ja arvostaminen) ja IAS 32 (Rahoitusinstrumentit: tilinpäätöksessä esitettävät tiedot ja esittämistapa) otettiin käyttöön 1.1.2005. Siirtymisen IFRS-raportointiin muutti tilinpäätöksen laatimisperiaatteita sekä tilinpäätöslaskelmia. IFRS:ään siirtymisen merkittävimmät vaikutukset liittyivät etuuspohjaisiin eläkejärjestelyihin (IAS 19 Työsuhde-etuudet), sijoituskiinteistöjen käsittelymuutoksiin, jotka johtuivat käypään arvoon arvostamisesta (IAS 40 Sijoituskiinteistöt) ja keskinäisten kiinteistöyhtiöiden yhdistelytavan muutoksesta (IAS 16 Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet ja IAS 31 Osuudet yhteisyrityksissä). Muilla oikaisuilla oli vähäinen vaikutus.

SIIRTYMINEN UUTEEN VAKAVARAISUUSKEHIKKOON

Baselin pankkivalvontakomitea julkisti kesäkuussa 2004 lopullisen version uusista luottolaitosten vakavaraisuuden laskentaa ja valvontaa koskevista suosituksista. Euroopan Unionin komissio on valmistellut Baselin suosituksiin perustuen uuden vakavaraisuusdirektiivin, joka hyväksyttiin Euroopan parlamentissa ja ministerineuvostossa vuoden 2005 syksyllä. Uusi vakavaraisuussäännöstö tulee voimaan EU:ssa vuoden 2007 alussa.

Uusi vakavaraisuussäännöstö perustuu riskienhallinnassa yleisesti käytettyihin menetelmiin ja se jakautuu kolmeen pilariin. Pilari I säätelee pankkien vähimmäispääoman ja vakavaraisuussuhteen laskentaa. Pilari II:n säännöksillä pyritään varmistumaan, että pankeilla on riittävästi omia pääomia suhteessa pankin riskiprofiiliin sekä riskienhallintajärjestelmien ja sisäisen valvonnan tasoon. Pilari III säätelee pankkien riski- ja vakavaraisuusasemaa koskevan informaation julkistamista.

Uudistuksella pyritään lisäämään rahoitusmarkkinoiden vakautta varmistamalla nykyistä paremmin pankkien omien varojen riittävyys. Tavoitteena on kannustaa pankkeja kehittämään riskienhallintajärjestelmiään ja edistämään riskien oikeaa hinnoittelua. Uuden vakavaraisuussäännösten kehittämisen yhtenä tavoitteena on ollut se, että omien varojen vähimmäismäärän määräytymisperusteiden muuttumisesta huolimatta koko kansainvälisen pankkitoimialan keskimääräinen vähimmäispääomavaatimus ei muutu.

Nykyisestä säännöstöstä poiketen valmisteilla oleva vakavaraisuussäännöstö sallii vähimmäispääoman laskennan usealla eri menetelmällä. Luottoriskien vähimmäispääomavaatimus voidaan tulevaisuudessa laskea myös asiakkaan ulkoisen tai pankin itse tekemän luottokelpoisuusluokituksen mukaan. Uusi säännöstö asettaa omien varojen vähimmäisvaatimuksen myös operatiivisille riskeille.

OKO-konsernin valmistautuminen vakavaraisuusuudistukseen

OKO-konsernin riskienhallintamenetelmien ja -järjestelmien kehittämisen lähtökohta on ensisijaisesti konsernin riskienhallinnan tarpeet ja toissijaisesti vakavaraisuussäännösten vaatimusten täyttämisen. Näistä lähtökohdista OKOn johtokunta on linjannut tavoitteet vähimmäispääomavaatimuksen laskennassa. Linjauksen mukaan vähittäisvastuiden luottoriskien vähimmäispääomavaatimus lasketaan sisäisten luokitusten menetelmällä, muiden vastuiden luottoriskien pääomavaatimus sisäisten luokitusten perusmenetelmällä ja operatiivisten riskien pääomavaatimus standardimenetelmällä. Markkinariskien pääomavaatimus lasketaan perusmenetelmällä kuten nykyisinkin.

Helmiukuussa 2005 OKOn johtokunta vahvisti käyttöönotettavien menetelmien osalta aiemmin tehdyt linjaukset ja päätti, että OKO hyödyntää vakavaraisuusuudistukseen liittyviä siirtymäsääntöjä. OKO siirtyy vaiheittain luottoriskien pääomavaatimuksen laskennassa sisäisten luokitusmenetelmien käyttöön siten, että ensimmäisten salkkujen, mm. yritys vastuut, pääomavaatimus lasketaan sisäisten luokitusten menetelmällä vuoden 2008 alusta lukien.

OKO on vahvasti mukana OP-ryhmän vakavaraisuusprojektissa, jonka tehtävänä on varmistaa, että OP-ryhmä ja sen jäsenluottolaitokset täyttävät uuden vakavaraisuussäännösten vaatimukset siirtymäaikataulun puitteissa. Vuoden 2005 aikana valmistautumista uuteen vakavaraisuussäännösten jatkettiin painopisteenä uudistuksen edellyttämien tietojärjestelmien määrittely ja rakentaminen, luottoriskimallien kehittäminen sekä luottokelpoisuusluokituksen laa-

jentaminen. Tämän lisäksi pääoman hallintaprosessi sekä operatiivisten riskien arviointimenetelmät ovat olleet kehittämisen kohteena.

NÄKYMÄT

Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan toimintaympäristön arvioidaan säilyvän vuonna 2006 suunnilleen edellisen vuoden kaltaisena. Yritysluottomarkkinan vuositason kasvu arvioidaan jatkuvan samantasoisena. Korkotaso pysynee alhaisena, mikä tukee luottojen kysyntää. Yritysten taloudellisen tilanteen ei uskota yleisesti heikkenevän. Kilpailu jatkuu kireänä, mutta luottomarginaalien ei ennakoida enää kaventuvan. Kilpailu saattaa kuitenkin alentaa palvelupalkkioita.

Osake- ja korkomarkkinoiden kehityksellä on merkittävä vaikutus pääomamarkkinatoiminnan ja varainhoidon tuloksiin. Osakkeiden hintojen nousu arvioidaan hidastuvan. Rahastosijoittamisen odotetaan jatkuvan vahvana, mikä kasvattaa hoidettavan varallisuuden määrää. OP-ryhmän vähittäispankkien luotonannon kasvu ylittää talletusten kasvun, mikä lisää pankkien rahoitustarvetta OKOsta.

OKOn yritysluottokannan arvioidaan kasvavan edelleen markkinoita nopeammin. Tavoitteena on myös kasvattaa tuntuvasti palkkiotuottoja Yrityspankki- ja Pääomamarkkinatoiminnassa sekä Varainhoidossa ja huolehtia kulujen kasvun hallinnasta. Riskitilanteen nähdään säilyvän hyvänä, eikä luottotappioiden määrän uskota merkittävästi kasvavan. Vuonna 2006 Pohjolan ja OKOn varainhoitotoiminnat yhdistetään, mikä vahvistaa OKOn asemaa varainhoitajana.

Vuonna 2006 OKOn Pankki- ja sijoituspalvelutoimintaan ei enää sisälly viime vuoden syksyllä myytyä Vähittäispankkitoimintaa, jonka tuloksella oikaistu Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan tulos ennen veroja oli 137 miljoonaa euroa vuonna 2005. Vastaavan tuloksen ennen veroja odotetaan muodostuvan vuonna 2006 vähintään samantasoiseksi kuin vuonna 2005.

Vahinkovakuutusten kysyntää kasvattavat myrskyjen ja muiden luonnonkatastrofien lisääntyminen. Asukasta kohden laskettu vapaaehtoisten vakuutusten maksutulo on Suomessa ja Baltiassa alhainen verrattuna muihin lähimarkkinoihin, mikä osaltaan tukee turvallisuus- ja hyvinvointipalveluiden kysynnän kasvua. Hintakilpailutilanteen arvioidaan pysyvän viime vuoden kaltaisena. Osake- ja korkomarkkinoiden kehityksellä on merkittävä vaikutus myös Vahinkovakuutuksen sijoitustoiminnan tulokseen.

Yhteistyö muun OP-ryhmän kanssa antaa Pohjolle uusia mahdollisuuksia kasvattaa erityisesti kotitalousasiakas-

kuntaa. Viime vuoden laskentaperustemuutosten ja vuoden 2006 alusta voimaan astuvien lakisääteisten tapaturma- ja tariffialennusten johdosta kuluvan vuoden vakuutusmaksutuottojen kasvun arvioidaan jäävän 2–4 prosenttiin. Vertailukelpoisen maksutuottojen kasvun arvioidaan jatkuvan bkt:n kasvua nopeampana myös vuonna 2006. Liikekulut kasvavat uusien perusjärjestelmien käyttöönoton vuoksi, kun ylläpito- ja käyttökustannukset sekä poistot lisääntyvät ennen vanhojen järjestelmien poistumista tuotannosta. Ennen aineettomien oikeuksien poistoa lasketun kulusuhteen arvioidaan olevan 90,0–95,0 prosenttia. Diskonttauksen purun tulosvaikutuksen arvioidaan olevan samaa suuruusluokkaa kuin vuonna 2005.

Osakealokaatiotavoite vuodelle 2006 on noin 14 prosenttia. Sijoitussalkun kokonaistuoton arvioidaan jäävän vuonna 2006 alhaisemmaksi kuin vuonna 2005. Realisoitavien myyntivoittojen tai -tappioiden määrä vaikuttaa sijoitustoiminnan tuottoihin tuloslaskelmassa. OKO-konsernissa Pohjolan sijoitussalkun hankinta-ajankohta on 31.10.2005, josta ajankohdasta lähtien Pohjola on yhdistelty OKO-konserniin.

OKO-konsernin vuoden 2006 tulosta rasittavat Pohjolan osakkeiden hankinnan rahoituskulut ja aineettomien hyödykkeiden poistot yhteensä noin 50 miljoonalla eurolla.

Konsernin johdolla ei ole vaikutusmahdollisuuksia liike-toiminnan yleiseen toimintaympäristöön. Korkomuutosten ja osakemarkkinoiden vaikutuksiin sijoitus- ja kaupankäyntitoiminnassa johto voi kuitenkin vaikuttaa sijoittamalla varat turvallisesti ja hajauttamalla riskit sekä huolehtimalla henkilöstön ammattitaidosta ja tehokkaasta riskienhallinnasta. Lisäksi johto voi vaikuttaa asiakaskohtaisen riskin asianmukaiseen hinnoitteluun ja sen seurauksena konsernin tulokseen.

Kaikki tässä toimintakertomuksessa esitetyt ennusteet ja arviot perustuvat tämänhetkiseen näkemykseen konsernin ja sen eri toimintojen talouden kehityksestä ja todelliset tulokset voivat olla merkittävästikin erilaiset.

YHTEISVASTUU

OKO on OP-ryhmän yhteistyömalliin perustuvan OPK:n tytäryhtiö. OPK tytäryhtiöineen ja sen 238 jäsenosuuspankia muodostavat yhteenliittymän. Yhteistyömallissa OP-ryhmän voimavarat turvaavat kaikkien jäsenpankkien toiminnan, sillä osuuspankkilain (Laki osuuspankeista ja muista osuus-kuntamuotoisista luottolaitoksista) mukaisesti OPK ja sen jäsenluottolaitokset ovat yhteisvastuussa niistä toistensa veloista ja sitoumuksista, joita ei saada suoritetuksi OPK:n tai jäsenluottolaitoksen varoista. Jos jäsenluottolaitoksen omat varat vähenevät tappioiden johdosta siten, ettei sen toimintaa voida saada turvatuksi, yhteenliittymän keskusyhteisöllä OPK:lla on oikeus periä jäsenluottolaitoksilta ylimääräisiä maksuja niiden viimeksi vahvistettujen taseiden mukaisessa suhteessa.

OPK:lla on velvollisuus antaa jäsenluottolaitoksille ohjeita niiden toiminnasta maksuvalmiuden, vakavaraisuuden ja riskien hallinnan turvaamiseksi. Lisäksi OPK:lla on velvollisuus antaa ohjeita noudatettavista laskentaperiaatteista ja valvoa jäsenluottolaitosten toimintaa. Valvontatehtävää tukevat sisäisen tarkastuksen jatkuvat tarkastukset.

TALLETUS- JA SIOITTAJASUOJA

Talletussuojarahastolain mukaan talletuspankkien on kuultava talletussuojarahastoon. OP-ryhmään kuuluvia talletuspankkeja pidetään talletussuojan osalta yhtenä pankkina, ja talletussuojarahastosta korvataan tallettajien saamiset OP-ryhmän jäsenpankeilta enintään 25 000 euroon asti. OP-ryhmässä talletuspankkeja ovat osuuspankit, OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj, Okopankki Oyj ja OP-Kotipankki Oyj.

OKO ja sen tytäryhtiö Opstock Oy kuuluvat sijoittajien korvausrahastoon. Korvausrahasto turvaa sijoittajien riidattomien ja erääntyneiden saamisten suorituksen silloin, kun sijoituspalveluyritys tai luottolaitos ei pysty muun kuin tilapäisen maksukyvyttömyyden vuoksi maksamaan sijoittajien saamia tietyn määräajan kuluessa. Sijoittajalle maksetaan 90 prosenttia hänen saamisistaan kuitenkin enintään 20 000 euroon saakka. Rahasto ei korvaa osakekurssien laskusta tai vääristä sijoituspäätöksistä johtuvia tappioita. Korvausrahasto korvaa vain ei-ammattimaisten sijoittajien saamia.

EMOPANKKI OKO

Osakepääoma ja osakelajit

OKOn osakkeet jakautuvat A- ja K-sarjoihin. A-osakkeet ovat yleisölle tarkoitettuja, Helsingin Pörssissä noteerattavia osakkeita. K-osakkeita voivat sen sijaan omistaa vain OP-ryhmään kuuluvat yhteisöt. Yhtiökokouksessa A-osake oikeuttaa äänestämään yhdellä äänellä ja K-osake viidellä äänellä. A-osakkeet oikeuttavat vuotuisen voitonjakoon, joka on vähintään yhden prosenttiyksikön korkeampi kuin K-osakkeille maksettava osinko. Vuoden lopussa osakkeita oli yhteensä 201 miljoonaa kappaletta, joista A-osakkeiden osuus oli 78,1 prosenttia eli 157 miljoonaa kappaletta.

Ylimääräinen yhtiökokous päätti 14.10.2005 johtokunnan ehdotuksen mukaisesti Pohjola-Yhtymä Oyj:n osakkeiden ostoon liittyneestä OKOn osakepääoman korottamisesta uusmerkinnällä. Uudet osakkeet tarjottiin ensisijaisesti yhtiön osakkeenomistajien merkittäviksi siten, että yhdellä A- tai K- osakkeella saattoi merkitä yhden uuden vastaavan osakkeen. Merkintähinta oli 7,20 euroa osakkeelta. Osakeannissa merkittiin kaikki tarjotut runsaat 100 miljoonaa osaketta. Osakepääoman korotus, yhteensä 211,5 miljoonaa euroa, merkittiin kaupparekisteriin 23.11.2005. Ylikurssirahastoon kirjattiin lisäksi 512,7 miljoonaa euroa.

Ylimääräinen yhtiökokous päätti myös muuttaa OKOn vuoden 1999 optiolainan ehtoja osakkeenomistajien ja optio-oikeuksien haltijoiden keskinäisen yhdenvertaisuuden turvaamiseksi siten, että yhdellä optio-oikeudella on merkittävässä neljä A-osaketta aiemman kahden A-osakkeen sijasta. Osakkeen merkintähinnaksi johtokunta päätti 4,6525 euroa.

Optio-oikeuksilla merkityistä A-osakkeista rekisteröitiin vuoden aikana vajaat 2,6 miljoonaa osaketta. Rekisteröintien seurauksena OKOn osakepääoma kasvoi 5,4 miljoonaa euroa. Lisäksi ylikurssirahastoon kirjattiin 0,5 miljoonaa euroa. Marras-joulukuussa merkityt 468 200 A-osaketta merkittiin kaupparekisteriin 12.1.2005. Kaikki edellä mainitut osakkeet oikeuttavat täyteen osinkoon vuodelta 2005.

Osakkeen merkintähinta oli 2,485 euroa 5.4.2005 asti ja sen jälkeen 2,105 euroa osakeantiin asti.

OKOn yhtiöjärjestykseen sisältyvän muuntolausekkeen perusteella osuuspankit muunsivat 83 600 K-osaketta samaksi määräksi A-osakkeita. Osakemuunnoilla ei ollut vaikutusta osakepääomaan, jonka määrä kasvoi kertomusvuonna yhteensä 217 miljoonaa euroa 423 miljoonaan euroon.

OKOlla ei ollut vuoden lopussa omia osakkeita, eikä yhtiökokous ole antanut valtuutusta omien osakkeiden hankkimiseksi.

Osakelajit, osakepääoma ja vuoden 2005 aikana rekisteröidyt osakepääoman korotukset on eritelty liitetiedossa 37. Henkilökunnan optioperusteisen kannustejärjestelmän ehdot, muiden pitkän aikavälin kannustejärjestelmien ehdot samoin kuin johtokunnalle annetut valtuutukset on selvitetty liitetiedossa 37.

Osakkeenomistajat

OKOlla oli vuoden lopussa 29 713 rekisteröityä osakkeenomistajaa. Määrä oli noin 3 800 suurempi kuin vuotta aikaisemmin. Omistajista valtaosa eli 28 100 oli yksityishenkilöitä. Suurin omistaja oli OKOn emoyhteisö Osuuspankkikeskus Osk, jonka osuus OKOn osakkeista oli 30,2 prosenttia ja äänistä 57 prosenttia. Hallintarekisteriin merkittyjen osakkeiden osuus kaikista A-osakkeista oli 19,5 prosenttia eli noin 2 prosenttiyksikköä pienempi kuin vuotta aikaisemmin. Yhteensä 157,2 miljoonasta A-osakkeesta Osuuspankkikeskus Osk ja sen jäsenosuuspankit omistivat 40,5 miljoonaa osaketta eli 25,8 prosenttia. Vuoden 2004 lopussa vastaava osuus oli 50,4 prosenttia.

Osakeomistusten jakautumista koskevat tiedot on esitetty liitetiedossa 38. Osakekohtaisten tunnuslukujen aikasarjat on esitetty sivulla 30. Osakeomistusten jakautumista samoin kuin OKOn A-osakkeen kurssikehitystä ja vaihtoa on lisäksi selvitetty vuosikertomuksessa.

Vakavaraisuus

OKOn vakavaraisuussuhde oli vuoden lopussa 18,8 prosenttia (12,0). Vakavaraisuussuhde ensisijaisilla omilla varoilla oli 16,0 prosenttia (8,0). Omien varojen määrä kasvoi 1 055 miljoonaa euroa. Lisäys johtui valtaosin osakeannilla kerätyistä 724,2 miljoonan euron varoista. Lisäksi OKO laski liikkeeseen vuoden aikana kolme ensisijaisiin omiin varoihin luettavaa pääomalainaa yhteismäärältään 150 miljoonaa euroa. Riskipainotetut erät kasvoivat 2,5 miljardia euroa eli 30 prosenttia.

Ulkomaiset sivukonttorit ja edustustot

OKOlla on edustustot Pietarissa ja Tallinnassa. Ulkomaisia sivukonttoreita ei ole.

Hallinto

OKOn varsinainen yhtiökokous 31.3.2005 vahvisti vuoden 2004 tilinpäätöksen ja myönsi tilivelvollisille vastuuvapauden. Osinkoa päätettiin jakaa johtokunnan ehdotuksen mukaisesti 0,53 euroa kullekin A-osakkeelle ja 0,50 euroa kullekin K-osakkeelle.

Varsinainen yhtiökokous valitsi uudet hallintoneuvoston jäsenet yhtiöjärjestyksen mukaisesti. Hallintoneuvosto valitsi samana päivänä pitämässään järjestäytymiskokouksessa puheenjohtajakseen uudelleen Seppo Penttisen ja varapuheenjohtajakseen niin ikään uudelleen Paavo Haapakosken. Hallintoneuvoston jäsenet on lueteltu vuosikertomuksessa. Siinä on myös kuvattu hallintoneuvoston keskeiset tehtävät.

Varsinaiseksi tilintarkastajiksi tilikaudeksi 2005 valittiin KHT-yhteisö KPMG Oy Ab ja Raimo Saarikivi, KHT.

Ylimääräinen yhtiökokous 14.10.2005 päätti johtokunnan ehdotuksen mukaisesti OKOn osakepääoman korottamisesta uusmerkinnällä ja yhtiön vuoden 1999 optio-ohjelman

ehtojes muuttamisesta edellä, kohdassa "Osakepääoma ja osakelajit" kuvatulla tavalla. Lisäksi se päätti OKOn yhtiöjärjestyksen muuttamisesta siten, että toimialapykälään lisättiin kappale, jonka mukaan yhtiö voi omistaa ja hallita rahoitus- ja vakuutusalan yritysten ja muiden yhteisöjen osakkeita ja osuuksia sekä harjoittaa sijoitustoimintaa.

Hallintomallin uudistaminen

OKOn johtokunta käynnisti syyskuussa 2004 selvityksen pankin hallintorakenteen uudistamisesta. Selvitys perustui joulukuussa 2003 julkistettuun suositukseen listayhtiöiden hallinnointi- ja ohjausjärjestelmistä. Selvityksessä tarkasteltiin mahdollisuutta OKOn hallintoneuvoston lakkauttamiseen ja sisäisen hallituksen (johtokunta) korvaamiseen ulkoisella hallituksella.

Laki osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista muutettiin 15.4.2005 siten, että hallintoneuvosto ei ole enää OKOn pakollinen toimielin. OKOn pääomistajan Osuuspankkikeskus Osk:n hallintoneuvosto päätti 12.9.2005, että OPK tulee keväällä 2006 pidettävässä OKOn yhtiökokouksessa kannattamaan hallintorakenteen muuttamista siten, että yhtiön hallintoneuvosto lakkautetaan ja sisäisen johtokunnan tilalle tulee ulkoinen hallitus. Suunnitelman mukaan uusi hallitus koostuu kymmenestä jäsenestä.

Johtokunta

Johtokunnan yhtiöjärjestyksen mukaiset tehtävät ja kokoonpano on selvitetty vuosikertomuksessa. Siinä on myös esitetty johtokunnan jäsenten ja varajäsenten OKOn A-sarjan osakeomistukset sekä optio-oikeudet.

Johtokunnan puheenjohtaja, pääjohtaja Antti Tanskanen on ilmoittanut jäävänsä eläkkeelle vuoden 2007 alusta lukien.

Palkitseminen

OKO-konsernissa sovelletaan lyhyen ja pitkän tähtäimen kannustejärjestelmiä.

Lyhyen tähtäimen palkitseminen perustuu kullekin vuodelle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseen. Vuosipalkitsemisjärjestelmät on räätälöity liiketoiminta-alueittain. Maksettavien palkkioiden yhteismäärät perustuvat liiketoiminta-alueiden tuloksiin.

OKO-konsernin pitkän tähtäimen kannustejärjestelmänä ollut optio-ohjelma päättyi lokakuun lopussa 2006. Optio-ohjelmaa korvaamaan perustettiin vuonna 2004 henkilös-

töraho ja vahvistettiin uusi johdon järjestelmä, jossa palkkiot maksetaan OKOn osakkeina. Molemmissa järjestelmissä palkitseminen perustuu OKOn strategisten tavoitteiden saavuttamiseen. Sitouttamisjakso henkilörahastossa on 5 vuotta ja johdon järjestelmässä 3 vuotta. Vuoden 2006 alusta vahinkovakuutustoiminnan johto on liitetty johdon järjestelmään. Vahinkovakuutustoiminnan strategisia tavoitteita on sisällytetty järjestelmän mittareihin.

Varainhoitoyhtiössä ja OKO Corporate Finance Oy:ssä avainhenkilöille on päätetty tarjota mahdollisuutta osakkuuteen yhtiössä.

JOHTOKUNNAN ESITYS JAKOKELPOISTEN VAROJEN KÄSITTELEMISESTÄ

Emoyhtiö OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj:n oma pääoma 31.12.2005 oli 1 464 367 622,78 euroa, josta jakokelpoinen oma pääoma oli 357 371 345,42 euroa.

Konsernin jakokelpoinen oma pääoma 31.12.2005 oli 378 711 727,20 euroa.

Konsernin jakokelpoiset varat eivät ole rajoitteena osingonjaolle, joten yhtiökokouksen käytettävissä on

	€
tilivuoden voitto	264 773 424,28
edellisten tilikausien voitto	54 817 454,31
ja vapaat rahastot	37 780 466,83
eli yhteensä	<hr/> 357 371 345,42

Emoyhtiön voitonjakokelpoisia varoja ehdotetaan jaettavaksi

A-sarjan 157 638 808 osakkeelle 0,60 euroa eli 94 583 284,80

K-sarjan 44 006 352 osakkeelle 0,57 euroa eli 25 083 620,64

---

119 666 905,44

Jätetään emoyhtiön jakokelpoiseen omaan pääomaan

237 704 439,98

ja konsernin jakokelpoiseen omaan pääomaan

259 044 821,76

Helsingissä 17. päivänä helmikuuta 2006

Antti Tanskanen

Reijo Karhinen

Mikael Silvennoinen
toimitusjohtaja

Erkki Böös

Timo Ritakallio

Heikki Vitie

Helena Walldén

TALOUELLISTA KEHITYSTÄ KUVAAVAT JA OSAKEKOHTAISET TUNNUSLUVUT

OKO-konsernin taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut

	2001	2002	2003	2004	2004	2005
	FAS	FAS	FAS	FAS	IFRS	IFRS
Oman pääoman tuotto (ROE), %	13,0	10,0	18,5	13,9	13,9	19,8
Koko pääoman tuotto (ROA), %	0,67	0,50	0,92	0,66	0,69	1,40
Omavaraisuusaste, %	4,9	5,0	5,0	4,5	4,7	8,8
Henkilöstö keskimäärin	1 070	1 117	1 138	1 246	1 246	1 668
Kulujen osuus tuotoista, %	51	56	45	56	51	58

OKO-konsernin osakekohtaiset tunnusluvut

	2001	2002	2003	2004	2004	2005
	FAS	FAS	FAS	FAS	IFRS	IFRS
Tulos/osake (EPS), euro	0,65	0,52	1,03	0,81	-	-
A-osake					0,86	1,96
K-osake					0,85	1,95
Tulos/osake (EPS) laimennettu, euro	0,62	0,49	1,00	0,79	-	-
A-osake					0,84	1,95
K-osake					0,83	1,93
Oma pääoma/osake, euro	5,15	5,27	5,93	5,84	6,15	8,76
Osinko/osake, euro	0,43	0,29	0,85	0,40	0,41	0,59*
Osinko/tulos, %	64,6	55,2	82,4	50	47,5	30,3*
Efektiivinen osinkotuotto, % (OKO A)	7,8	5,2	12,2	5,1	5,1	5,1*
Hinta/voitto -suhde (P/E)	8,4	10,8	6,8	9,9	9,5	6,1
Osakkeen kurssikehitys (OKO A)						
keskikurssi, euro	5,19	6,04	5,95	7,31	7,31	10,19
alin kurssi, euro	4,42	4,82	4,96	6,21	6,21	8,09
ylin kurssi, euro	6,22	6,69	7,20	8,39	8,39	12,34
vuoden lopun kurssi, euro	5,48	5,62	7,04	8,11	8,11	11,86
Osakkeen markkina-arvo (OKO A), milj.euro	495,7	514,6	670,7	791,4	791,4	1864,0
Osakkeiden vaihto (OKO A), 1 000 kpl	13 514,3	24 494,6	22 539,5	55 304,5	55 304,5	79 279,4
% osakkeista	15,0	27,0	24,1	57,5	57,5	74,8
Osakkeiden lukumäärä (kaikki)						
keskimäärin tilikaudella, kpl	120 065 384	120 065 384	122 020 971	124 552 885	124 552 885	136 048 529
tilikauden lopussa, kpl	120 065 384	120 065 384	123 745 174	126 009 771	126 009 771	201 176 960

OKOn osakeannin ja 23.11.2005 kaupparekisteriin merkityn osakepääoman korotuksen johdosta osakekohtaiset tunnusluvut on oikaistu takautuvasti osakeantikertomella. Lisäksi pankin liikkeessä olevien osakkeiden lukumäärä kaksinkertaistettiin osakepääomaa muuttamatta 31.3.2004 pidetyn yhtiökokouksen päätöksen mukaisesti. Muutos merkittiin kaupparekisteriin 30.4.2004. Osakekohtaiset tunnusluvut on myös tältä osin oikaistu takautuvasti.

* Johtokunnan ehdotus: 0,60 euroa A-sarjan osakkeelle ja 0,57 euroa K-sarjan osakkeelle.

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT

Oman pääoman tuotto (ROE), %

$$\text{FAS: } \frac{\text{Liikevoitto/-tappio} - \text{verot}}{\text{Oma pääoma} + \text{vähemmistöosuus} + \text{vapaaehtoiset varaukset ja poistoero lykätyllä verovelalla vähennettynä (vuoden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$$

$$\text{IFRS: } \frac{\text{Tilikauden voitto}}{\text{Oma pääoma (tilikauden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$$

Koko pääoman tuotto (ROA), %

$$\text{FAS: } \frac{\text{Liikevoitto/-tappio} - \text{verot}}{\text{Taseen loppusumma keskimäärin (vuoden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$$

$$\text{IFRS: } \frac{\text{Tilikauden voitto}}{\text{Taseen loppusumma keskimäärin (tilikauden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$$

Omavaraisuusaste, %

$$\text{FAS: } \frac{\text{Oma pääoma} + \text{vähemmistöosuus} + \text{vapaaehtoiset varaukset ja poistoero lykätyllä verovelalla vähennettynä}}{\text{Taseen loppusumma}} \times 100$$

$$\text{IFRS: } \frac{\text{Oma pääoma}}{\text{Taseen loppusumma}} \times 100$$

Kulujen osuus tuotoista, %

$$\text{FAS: } \frac{\text{Palkkiokulut} + \text{hallintokulut} + \text{poistot} + \text{liiketoiminnan muut kulut}}{\text{Rahoituskate} + \text{tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista} + \text{palkkiotuotot} + \text{arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot} + \text{liiketoiminnan muut tuotot}} \times 100$$

$$\text{IFRS: } \frac{\text{Henkilöstökulut} + \text{muut hallintokulut} + \text{liiketoiminnan muut kulut}}{\text{Korkokate} + \text{vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot} + \text{henkivakuutus-toiminnan nettotuotot} + \text{palkkiotuottojen ja -kulujen netto} + \text{kaupankäynnin nettotuotot} + \text{sijoitustoiminnan nettotuotot} + \text{liiketoiminnan muut tuotot}} \times 100$$

Tulos / osake (EPS)

$$\text{FAS: } \frac{\text{Liikevoitto} / \text{-tappio} \text{ +/- vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta} - \text{verot}}{\text{Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä keskimäärin tilikauden aikana}}$$

IFRS:	$\frac{\text{Emoyhtiön omistajien osuus tilikauden tuloksesta}}{\text{Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä keskimäärin tilikauden aikana}}$
Tulos/osake (EPS) laimennettu	Nimittäjä on osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä keskimäärin tilikauden aikana plus se määrä osakkeita, joka saadaan, mikäli kaikki optiot vaihdetaan osakkeiksi. Summasta vähennetään kaikkien optioiden vaihdolla saatavien osakkeiden lukumäärä kerrottuna osakkeen merkintähinnalla ja jaettuna osakkeen tilikauden keskimääräisellä kurssilla.
Oma pääoma / osake	
FAS:	$\frac{\text{Oma pääoma sekä vapaaehtoiset varaukset ja poistoero lykätyllä verovelalla ja vähemmistöosuudella vähennettynä tilikauden lopussa}}{\text{Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä tilinpäätöspäivänä}}$
IFRS:	$\frac{\text{Emoyhtiön omistajien osuus omasta pääomasta tilikauden lopussa}}{\text{Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä tilinpäätöspäivänä}}$
Osinko/osake	$\frac{\text{Tilikaudelta jaettu osinko}}{\text{Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä tilinpäätöspäivänä}}$
Osinko/tulos, %	$\frac{\text{Osakekohtainen osinko}}{\text{Osakekohtainen tulos}} \times 100$
Efektiivinen osinkotuotto, %	$\frac{\text{Osinko / osake}}{\text{Osakeantioikaistu tilikauden viimeinen kaupantekokurssi}} \times 100$
Hinta/voitto -suhde (P/E)	$\frac{\text{Osakeantioikaistu tilikauden viimeinen kaupantekokurssi}}{\text{Tulos / osake}}$
Keskikurssi	$\frac{\text{Osakkeen euromääräinen kokonaisvaihto}}{\text{Osakkeiden vaihto, kpl}}$
Osakekannan markkina-arvo	Osakkeiden lukumäärä x tilinpäätöspäivän viimeinen kaupantekokurssi

KONSERNITILINPÄÄTÖS, IFRS

TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

Konsernin tuloslaskelma

Milj. €	Viite	2005			2004			Muutos %
		Jatkuvat toiminnot	Lopetetut toiminnot	Yhteensä	Jatkuvat toiminnot	Lopetetut toiminnot	Yhteensä	
Korkotuotot	5	686	74	761	328	88	416	83
Korkokulut	5	600	18	618	248	21	269	
Korkokate ennen arvonalentumisia		87	56	143	80	66	147	-3
Saamisten arvonalentumiset	6	4	0	4	2	0	1	
Korkokate arvonalentumisten jälkeen		83	56	139	79	66	145	-4
Vahinkovakuustoittoiminnan nettotuotot	7	69	0	69	-	-	-	
Henkivakuustoittoiminnan nettotuotot	8	0	-2	-2	-	-	-	
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	9	71	25	96	63	23	85	13
Kaupankäynnin nettotuotot	10	16	0	16	2	0	2	
Sijoitustoiminnan nettotuotot	11	18	0	19	31	1	31	-40
Liiketoiminnan muut tuotot	12	20	2	23	7	0	7	
Tuotot yhteensä		278	82	360	181	90	271	33
Henkilöstökulut	13	64	22	86	37	23	59	46
Muut hallintokulut	14	54	18	72	32	17	49	46
Liiketoiminnan muut kulut	15	41	11	52	21	9	31	70
Kulut yhteensä		159	52	211	90	49	139	51
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta		1	0	1	6	0	6	-79
Tulos ennen veroja		120	30	150	98	40	138	9
Tuloverot	16	27	6	33	26	4	30	8
Myyntivoitto lopetetuista toiminnoista verojen jälkeen	3	-	153	153	-	-	-	
Tilikauden voitto		93	178	271	71	36	108	
Emoyhtiön omistajien osuus tilikauden tuloksesta		89	178	267	70	36	107	
Vähemmistön osuus kauden tuloksesta		4	-	4	1	-	1	
Yhteensä		93	178	271	71	36	108	
Tulos / osake (EPS) laimentamaton, €								
A-osake	17	0,65	1,31	1,96	0,57	0,29	0,86	
K-osake	17	0,65	1,30	1,95	0,56	0,29	0,85	
Tulos / osake (EPS) laimennusvaikutuksella oikaistu, €								
A-osake	17	0,65	1,30	1,95	0,55	0,29	0,84	
K-osake	17	0,64	1,29	1,93	0,55	0,28	0,83	

Lopetettujen toimintojen luvut on esitetty eliminoituna.

Konsernitase

Milj. €	Viite	31.12.2005	31.12.2004	Muutos %
Käteiset varat	18	479	297	61
Saamiset luottolaitoksilta	19	4 617	3 548	30
Kaupankäynnin rahoitusvarat	20	3 692	3 085	20
Johdannaissopimukset	21	123	93	32
Saamiset asiakkailta	22	6 755	8 664	-22
Vahinkovakuutustoiminnan varat	23	2 742	-	
Sijoitusomaisuus	24	326	339	-4
Sijoitukset osakkuusryityksissä	25	7	25	-74
Aineettomat hyödykkeet	26	942	10	
Aineelliset hyödykkeet	27	89	64	40
Muut varat	28	512	356	44
Verosaamiset	29	33	7	
Myytävänä olevat henkivakuutustoiminnan varat	4	1 873	-	
Muut myytävänä olevat omaisuuserät	4	81	-	
Varat yhteensä		22 270	16 490	35
Velat luottolaitoksille	30	3 563	4 310	-17
Kaupankäynnin rahoitusvelat	31	4	-	
Johdannaissopimukset	32	123	99	25
Velat asiakkaille	33	2 058	4 072	-49
Vahinkovakuutustoiminnan velat	34	1 926	0	
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	35	9 033	6 103	48
Varaukset ja muut velat	36	827	578	43
Verovelat	37	371	88	
Velat, joilla on huonompi etuoikeus	38	749	462	62
Myytävänä olevat henkivakuutustoiminnan velat	4	1 609	-	
Muihin myytävänä oleviin omaisuuseriin liittyvät velat	4	48	-	
Velat yhteensä		20 310	15 713	29
Oma pääoma	39			
Emoyhtiön omistajien osuus				
Osakepääoma		423	206	
Osakeanti		1	3	
Rahastot		791	234	
Kertyneet voittovarot		548	332	
Vähemmistön osuus		199	2	
Oma pääoma yhteensä		1 961	777	
Velat ja oma pääoma yhteensä		22 270	16 490	35

Konsernin rahavirtalaskelma

Milj. €	2005	2004
Liiketoiminnan rahavirta		
Kauden voitto	267	107
Oikaisut kauden voittoon	-62	31
Liiketoiminnan varojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-2 849	-2 266
Saamiset luottolaitoksilta	-1 089	-843
Kaupankäynnin rahoitusvarat	-585	-440
Saamiset asiakkailta	-1 007	-1 144
Vahinkokuutustoiminnan varat	28	-
Henkivakuutustoiminnan varat	-100	-
Sijoitusomaisuus	106	103
Muut varat	-202	58
Liiketoiminnan velkojen lisäys (+) tai vähennys (-)	288	225
Velat luottolaitoksille	167	-520
Kaupankäynnin rahoitusvelat	3	-
Velat asiakkaille	-167	765
Vahinkovakuutustoiminnan velat	-1	-
Henkivakuutustoiminnan velat	17	-
Varaukset ja muut velat	269	-20
Maksetut tuloverot	-31	-18
A. Liiketoiminnan rahavirta yhteensä	-2 387	-1 921
Investointien rahavirta		
Tytäryritysten hankinnat hankintahetken rahavaroilla vähennettynä	-1 675	0
Tytäryritysten myynnit myyntihetken rahavaroilla vähennettynä	402	4
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-20	-10
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutukset	11	1
B. Investointien rahavirta yhteensä	-1 282	-5
Rahoituksen rahavirrat		
Velat, joilla on huonompi etuoikeus, lisäykset	323	154
Velat, joilla on huonompi etuoikeus, vähennykset	-6	-58
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, lisäykset	3 310	23 425
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, vähennykset	-365	-22 101
Osakepääoma, lisäykset	214	5
Osakepääoman vähennykset	-	-
Maksetut osingot	-52	-106
Muut oman pääoman erien rahamääräiset lisäykset	509	1
C. Rahoituksen rahavirta yhteensä	3 933	1 320
Rahavarojen nettomuutos (A+B+C)	264	-606
Rahavarat tilikauden alussa	350	956
Rahavarat tilikauden lopussa	614	350
Saadut korot	697	353
Maksetut korot	-560	-195

Milj. €	2005	2004
Kauden voittoon tehdyt oikaisut		
Erät joihin ei liity maksutapahtumaa ja muut oikaisut		
Saamisten arvonalentumiset	4	3
Vahinkovakuutustoiminnan realisoitumaton nettotulos	-55	-
Henkivakuutustoiminnan realisoitumaton nettotulos	147	-
Kaupankäynnin käyvän arvon muutos	6	1
Valuuttatoiminnan realisoitumaton nettotulos	-23	1
Johdannaisopimusten käyvän arvon muutos	-5	-9
Sijoituskiinteistöjen käyvän arvon muutos	-2	-
Muut sijoitustoiminnan arvonalentumiset ja niiden peruutukset	-	-2
Poistot	21	10
Etuspohjaiset eläkejärjestelyt	-4	3
Osuus osakkuusyritysten tuloksista	-1	-6
Osinkotuotot osakkuusyrityksiltä	3	1
Tuloverot	2	29
Erät jotka esitetään muualla kuin liiketoiminnan rahavirrassa		
Myyntivoitot, investointien rahavirtaan kuuluva osuus	-155	-
Oikaisut yhteensä	-62	31

Konsernin oman pääoman muutoslaskelma

Milj. €	OKO-konsernin omistajille kuuluva oma pääoma					Yhteensä	Vähem- mistön osuus	Oma pääoma yhteensä
	Osake- pääoma	Muunto- erot	Käyvän arvon rahasto	Muut rahastot	Kertyneet voitto- varat			
Oma pääoma 1.1.2004	202			234	331	768	2	770
Kauden voitto					107	107	1	108
Kauden tuotot ja kulut yhteensä					107	107	1	108
Käytetyt osakeoptiot	4			3		7		7
Maksetut osingot					-106	-106	-1	-107
Oma pääoma 31.12.2004	206			237	332	775	2	777
Oma pääoma 1.1.2005	206			237	332	775	2	777
IAS 39/32 standardien käyttöönotto			13		2	14		14
Oikaistu oma pääoma 1.1.	206		13	237	334	790	2	791
Myytävikissä olevat rahoitusvarat								
Arvostusvoitot ja -tappiot			54			54		54
Tuloslaskelmaan siirretty osuus			-7			-7		-7
Muuntoerot ulkomaisista yksiköistä		-1				-1		-1
Laskennalliset verot			-12			-12		-12
Omaan pääomaan kirjatut nettotulot		-1	35			34		34
Kauden voitto					267	267	4	271
Kauden tuotot ja kulut yhteensä		-1	35		267	301	4	305
Osakeanti	212			513		724		724
Osakeantikulut				-6		-6		-6
Käytetyt osakeoptiot	5			0		6		6
Maksetut osingot					-52	-52	-1	-53
Rahastosiirrot								
Omana pääomana suoritettavat osakeperusteiset liiketoimet					0	0		0
Tytäryritysten hankinnat *							193	193
Oma pääoma 31.12.2005	423	-1	48	744	549	1 762	199	1 961

* Tilikauden aikaisista yrityshankinnoista on kerrottu liitetiedossa 3.

SEGMENTTIKOHTAISET TIEDOT

Ensisijainen segmenttiraportointi perustuu liiketoimintasegmentteihin, joiden mukaan konsernin sisäinen raportointi tapahtuu. OKOn liiketoiminta-alueet olivat vuonna 2005 Yrityspankkitoiminta, Investointipankkitoiminta, Vähittäispankkitoiminta sekä Keskuspankkitoiminta ja varainhallinta. OKOn ostettua enemmistön Pohjola-yhtymä Oyj:n osakkeista liiketoiminta laajeni Vahinkovakuutustoimintaan.

Lisäksi vuoden 2005 raportoinnissa esitetään erikseen Pohjolan varainhoito, joka vuonna 2006 muodostaa yhdessä Opstock Oy:n varainhoidon kanssa uuden liiketoiminta-alueen Varainhoito, ja lopetettuna toimintona Pohjola Henkivakuutusosakeyhtiö Oy, joka myytiin OPK:lle 16.1.2006.

Pohjola-konsernista yhdisteltiin OKOn omistusosuuden mukaisesti tuloslaskelman erät marras-joulukuulta.

Segmenttiraportoinnin laadintaperiaatteet

Segmenttiraportointi noudattaa konsernin tilinpäätöksen laatimisperiaatteita. Liiketoiminta-alueille on kohdistettu ne tuotot, kulut, varat ja velat, joiden katsotaan välittömästi kuuluvan tai olevan järkevällä perusteella kohdistettavissa liiketoiminta-alueelle. Ne tuotot, kulut, sijoitukset ja pääomat, joita ei ole kohdistettu liiketoiminta-alueisiin, sekä liiketoiminta-alueiden väliset konsernieliminoinnit esitetään Konsernihallinnossa. Konsernihallinnon tulos ennen veroja muodostui sijoitustoiminnasta saaduista myyntivoitoista ja osingoista, konsernihallinnon kuluista sekä osakkuusyhtiöiden tulososuuksista. Konsernihallinnon varoihin ja velkoihin on kohdistettu verosaamiset ja -velat.

Konsernin sisäiset siirtohinnat perustuvat markkinahintoihin. Investointeina on esitetty aineettomien ja aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden hankintamenot. Investoinnit liittyivät IT-järjestelmien kehittämiseen ja vähittäispankki-konttoreiden uudistamiseen ja palvelutason parantamiseen. Aineettomien hyödykkeiden lisäykset syntyivät pääosin yrityshankinnan myötä hankituista aineettomista hyödykkeistä.

Konsernissa ei ole maantieteellisiä segmenttejä.

Yrityspankkitoiminta

Yrityspankki tarjosi vuonna 2005 yritys- ja yhteisöasiakkaille rahoitus- ja kassanhallintapalveluja sekä raha-, valuutta- ja velkapääomamarkkinapalveluja. Se myönsi luottoja, takauksia sekä saatava- ja kohdevakuudellista rahoitusta, järjesti rahoitusta velkapääomamarkkinoilta ja harjoitti pääomasijoitustoimintaa. Tuotot muodostuivat pääosin luotonannon marginaaleista, asiakaskaupankäynnistä raha-, valuutta- ja velkapääomamarkkinoilla sekä rahoituksen järjestämisestä ja maksuliikkeen hoitamisesta saaduista palkkiotuotoista. Luotonannon korkokate ei ollut herkkä korkotason muutoksille, koska luotonanto rahoitettiin markkinaehtoisesti.

Liiketoiminta-alueiden välisten tuottojen vähennyksenä on esitetty OP-ryhmään kuuluvien yhtiöiden luotto- ja talletusmarginaalit, jotka sisältyvät korkokatteeseen. OP-ryhmään kuuluvia yhtiöitä ovat osuuspankit ja Osuuspankki-keskuksen tytäryhtiöt. Marginaalituotot on esitetty Keskuspankkitoiminnassa.

Vuonna 2006 alussa liiketoiminta-alueiden välinen työnjako muuttui. Yrityspankin osalta merkittävin muutos oli raha-, valuutta- ja velkapääomamarkkinapalvelujen siirtyminen uuteen Pääomamarkkinat-liiketoiminta-alueeseen.

Investointipankkitoiminta

OKOn investointipankkitoiminta oli vuonna 2005 keskitetty Opstock Oy:hyn, joka tarjosi yksityis- ja yhteisösijoittajille yksilöllistä varallisuudenhoitoa ja arvopaperinvälitystä. Lisäksi Opstock tarjosi sijoitustutkimusta, järjesti osakepohjaista rahoitusta ja toimi neuvonantajana yritysjärjestelyissä. Yhteistyössä osuuspankkien ja Okopankin kanssa Opstock tarjosi yksityisasiakkaille suunnattua räätälöityä pankki- ja varallisuudenhoitopalvelua. Liiketoiminnan tuotot kertyivät sijoitussalkkujen hoidosta ja rahastojen välityksestä, Corporate Finance -palveluista ja arvopapereiden välityksestä. Marraskuusta lähtien Investointipankkitoimintaan on yhdistelty OKOn tytäryhtiö OKO Capital East ja sen tytäryhtiö ZAO OKO Capital Vostok, joka tarjoaa yritysjärjestelyihin ja strukturoituun rahoitukseen liittyviä neuvontapalveluita Moskovaan perustetusta toimipisteestä.

Vuonna 2006 Opstockin varainhoitotoiminnot yhdistetään Pohjolan varainhoidon kanssa erilliseksi liiketoiminta-alueeksi. Arvonpaperinvälitys, sijoitustutkimus ja Corporate Finance -toiminta yhdistellään Pääomamarkkinat-liiketoiminta-alueeseen.

Vähittäispankkitoiminta

OKOssa vähittäispankkitoimintaa harjoitti Okopankki Oyj, joka palvelee pääkaupunkiseudun henkilöasiakkaita sekä pieniä ja keskisuuria yrityksiä. Okopankki tarjoaa kattavat rahoitus-, varallisuudenhoito- ja maksuliikepalvelut. Liiketoiminnan tuotot kertyvät pääosin luotonannon ja talletusten välisestä korkoerosta ja palkkiotuotoista, joita saadaan luottojen järjestelyistä, maksuliikepalveluista, sijoitus- ja vakuutus tuotteiden välityksestä sekä asunnonvälitys-toiminnasta. Tuottojen määrään vaikuttavat korkotasot, asiakasmarginaalit sekä luotonannon ja talletusvarainhankinnan välinen suhde.

Liiketoiminta-alueiden välisten tuottojen vähennyksenä on esitetty Okopankki Oyj:n rahoituksen marginaalit, jotka sisältyvät korkokatteeseen. Marginaalituotto on esitetty Varainhallinnassa.

OKO myi Okopankki Oyj:n OPK:lle. Tilikauden aikaisista myynneistä on kerrottu tarkemmin liitetiedossa 3. Lopetuksi toiminnoksi luokitellun Vähittäispankkitoiminnan tulos on esitetty tammi-lokakuulta 2005.

Keskuspankkitoiminta ja varainhallinta

Keskuspankkitoiminta ja varainhallinta -liiketoiminta-alueelle on keskitetty OKOn keskusrahallitustehtävät OP-ryhmässä sekä pankin oma varainhallinta.

Keskusrahallitoksena OKO vastaa osuuspankkien likviditeetin ylläpidosta ja talletusten vastaanottamisesta. OKO huolehtii myös maksuliikejärjestelmän edellyttämien vakuuksien hankinnasta sekä raha-, valuutta- ja pääomamarkkinapalveluiden tarjoamisesta osuuspankeille. Keskuspankkitoiminnan tuotot kertyvät OP-ryhmän maksuvalmiuden ja rahoituksen hoitamisesta.

Varainhallinta harjoittaa korko-, osake- ja kiinteistö sijoitustoimintaa. Lisäksi se vastaa konsernin pitkäaikaisesta varainhankinnasta sekä pankki- ja velkasijoittajasuhteiden hoidosta. Sijoitustoiminnan tarkoituksena on hyötyä korkojen ja kurssien tuottamasta arvonnoususta sekä osinko- ja muista tuotoista pitkällä aikavälillä. Varat sijoitetaan turvallisesti tavoitteena hyvä tuotto. Sijoitussalkut pyritään hajauttamaan mahdollisimman hyvin instrumenteittain, maittain ja toimialoittain. Markkinariskeiltä suojaudutaan johdannaissopeimuksilla.

Varainhallinnassa liiketoiminta-alueiden välisenä tuottona on esitetty tytäryhtiöiden rahoituksen marginaalituotto. Keskuspankkitoiminnassa liiketoiminta-alueiden välisenä tuottona on esitetty OP-ryhmään kuuluvien yhtiöiden marginaalituotto.

Vahinkovakuutustoiminta

Vahinkovakuutustoimintaa harjoitetaan Suomessa kolmessa yhtiössä. Vahinko-Pohjola on yleisvahinkovakuutusyhtiö, A-Vakuutus on keskittynyt ammattiliikenteen vahinkovakuuttamiseen ja Eurooppalainen matka-vakuuttamiseen. Baltiassa vahinkovakuutustoiminta on paikallisissa Seesam-tytäryhtiöissä.

Vahinkovakuutustoiminnan tuotteisiin kuuluvat yritys- ja yksityisasiakkaille myytävät vahinkovakuutukset. Siihen sisältyy myös irtisanottu ulkomainen vakuutusliike (run off). Kotimaan palveluverkko myy myös Varainhoidon tuotteita ja Ilmarisen työeläkevakuutuksia sekä hoitaa Suomi-yhtiön ja Ilmarisen asiakaspalvelua. Lisäksi palkkiotuottoja kertyy eräiden lakisääteisten maksujen hoidosta ja riskienhallintapalveluista.

Run off -liikkeen omaisuus- ja velkaerät luokiteltiin 22.12.2005 myytävänä oleviksi.

Pohjola varainhoito

Pohjolan varainhoito- ja henkivakuutusliiketoiminnat tarjoavat sijoituspalveluita yksityisasiakkaille ja instituutiosijoittajille. Pohjola tarjoaa säästämisen ja sijoittamisen alueella yksilöllisen varallisuudenhoidon palveluita, jotka koostuvat omista rahasto- ja henkivakuutus tuotteista sekä yhteistyökumppaneiden täydentävistä sijoituspalveluista. OKO myi sijoitusrahastojen hallinnointia harjoittavan Pohjola Rahastoyhtiön 30.12.2006. Lopetetuksi toiminnoksi luokiteltu henkivakuutus myytiin OPK:lle 16.1.2005.

Varainhoidon tuotteisiin kuuluvat osake-, korko- ja yhdistelmärahastot, salkunhoitopalvelut ja omaisuudenhoito. Asiakkaita ovat suomalaiset ja kansainväliset instituutiot, yksityishenkilöt ja yritykset. Varainhoito myy palvelujaan vahinkovakuutukselle, henkivakuutukselle sekä Suomi-yhtiölle. Henkivakuutuksen tuotteisiin kuuluvat perustekorkoiset ja sijoitussidonnaiset henkivakuutukset. Tuotteisiin sisältyy myös joitain sijoitussopimuksia, joihin liittyy sijoitusten hallinnointia. Henkivakuutus hoitaa myös Suomi-yhtiön olemassa olevaa vakuutuskantaa.

Muutokset konsernin liiketoiminta-alueissa vuonna 2006

OKOn johtokunta päätti 2.11.2005 konsernin liiketoiminta-alueiden uudelleen organisoinnista. Vuoden 2006 alusta lukien segmenttiraportoinnissa esitetään Vahinkovakuutustoiminta sekä Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnasta seuraavat liiketoiminta-alueet: Yrityspankkitoiminta, Pääomamarkkinat, Keskuspankki- ja varainhallinta ja Varainhoito.

Segmenttiraportointi 2005

Milj. €	Pankki- ja sijoituspalvelutoiminta				Pohjola Vahinko- vakuutus- toiminta	Pohjola varain- hoito	Lopetetut toiminnot		Konsernihallinto		OKO- konserni
	Yrityspankki- toiminta	Investointi- pankki-	Keskuspankki- toiminta ja varainhallinta				Vähittäis- pankki- toiminta	Pohjola Henki- vakuutus	Kohdistamattomat tuotot ja kulut	Elimi- noinnit	
			Keskus- pankki- toiminta	Varain- hallinta							
	2005	2005	2005	2005	11-12/-05	11-12/-05	1-10/-05	11-12/-05	2005	2005	2005
Korkokate	85	0	20	8	0	0	40	-1	-10	1	143
Saamisten arvonalentumiset	-5	0	0	1	0	0	0	0	1	0	-4
Korkokate arvonalentumisten jälkeen	80	0	20	9	0	0	40	-1	-9	1	139
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot					68	0		0	0	0	69
Henkivakuutustoiminnan nettotuotot					0	0		-2	0	0	-2
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	39	33	2	0	0	3	25	0	-1	-6	96
Kaupankäynnin nettotuotot	11	0	2	3	0	1	0	0	0	0	16
Sijoitustoiminnan nettotuotot	0	0	0	16	1	-1	0	0	2	0	19
Liiketoiminnan muut tuotot	7	1	3	2	15	4	0	3	1	-11	23
Tuotot yhteensä	137	33	26	29	84	7	66	0	-7	-16	360
josta liiketoiminta-alueiden väliset	-1		1	2	3	9	-2	0		-12	
Henkilöstökulut	-24	-9	-3	-1	-21	-3	-20	-2	-4	0	-86
IT-kulut	-8	-3	-3	-1	-2	-2	-8	0	-2	0	-29
Poistot	-7	-1	-1	0	-5	-2	-2	-2	0	0	-21
Muut kulut	-17	-5	-3	-1	-29	-5	-17	-4	-10	16	-75
Kulut yhteensä	-56	-18	-9	-3	-58	-11	-46	-8	-17	16	-211
Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksesta	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Tilikauden tulos ennen veroja	81	15	17	26	26	-4	20	-8	-23	0	150
Verot											-33
Myyntivoitto lopetetuista toiminnoista verojen jälkeen							153				153
Tilikauden voitto											271

Milj. €	Pankki- ja sijoituspalvelutoiminta				Pohjola Vahinko- vakuutus- toiminta	Pohjola varain- hoito	Lopetetut toiminnot		Konserihallinto		OKO- konserni
	Yrityspankki- toiminta	Investointi- pankki-	Keskuspankki- toiminta ja varainhallinta				Vähittäis- pankki- toiminta	Pohjola Henki- vakuutus	Kohdistamattomat varat ja velat	Eliimi- noinnit	
			2005	2005							
	2005	2005	2005	2005	11-12/-05	11-12/-05	1-10/-05	11-12/-05	2005	2005	2005
Saamiset asiakkailta	6 672	0	69	16	0	0			0	-1	6 755
Saamiset luottolaitoksilta	649	20	4 413	5	17	12			0	-20	5 096
Vahinkovakuutustoiminnan varat					2 756	0				-14	2 742
Kaupankäynnin ja sijoitusomaisuuden varat	1 031	1	1 974	868	163	32			30	-81	4 017
Sijoitukset osakkuusyhteisöissä	0	0	0	0	9	-3			0	0	7
Muut varat	437	15	71	71	920	142			49	-7	1 699
Myytävänä olevat henkivakuutustoiminnan varat								1 894	3	-24	1 873
Myytävissä olevat muut omaisuuserät					81						81
Varat yhteensä	8 789	36	6 527	960	3 946	184		1 894	82	-147	22 270
Velat asiakkaille	1 836	0	206	24	1	28			0	-37	2 058
Velat luottolaitoksille	1 941	2	1 615	7	0	0			0	-2	3 563
Vahinkovakuutustoiminnan velat					1 926	0					1 926
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	0	0	0	9 070	0	0			0	-37	9 033
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	0	0	0	749	0	0					749
Muut velat	628	9	62	118	81	9			438	-20	1 325
Myytävänä olevat henkivakuutustoiminnan velat								1 635	21	-47	1 609
Myytävänä oleviin muihin omaisuuseriin liittyvät velat					48						48
Velat yhteensä	4 405	11	1 882	9 968	2 056	37		1 635	459	-143	20 310
Oma pääoma											1 961
Velat ja oma pääoma yhteensä											22 270
Investoinnit	4	2	0	6	826	120	3	112	0		1 074
Tilikaudella tehdyt poistot	-7	-1	-1	0	-5	-2	-2	-2	0		-21
Muut maksutapahtumaa sisältämättömät kulut kuin poistot	1	2	0	0	6	0	2	0	0		

Segmenttiraportointi 2004

Milj. €	Yrityspankki-	Investointi-	Keskuspankkitoiminta ja		Vähittäis-	Konserihallinto		OKO-konserni
	toiminta	pankki-	Keskuspankki-	Varain-	pankkitoiminta	Kohdistamat-	Eliminoinnit	
	2004	toiminta	toiminta	hallinta	2004	tomat tuotot	2004	2004
		2004	2004	2004		ja kulut		
						2004		
Korkokate	75	0	19	8	47	-4	1	147
Saamisten arvonalentumiset	-2	0	0	0	0	1		-1
Korkokate arvonalentumisten jälkeen	73	0	19	8	47	-3	1	145
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	36	23	1	0	25	0	0	85
Kaupankäynnin nettotuotot	4	0	2	-4	0	0	0	2
Sijoitustoiminnan nettotuotot	-1	0	0	31	1	2	-1	31
Liiketoiminnan muut tuotot	3	0	1	3	0	1	-2	7
Tuotot yhteensä	115	24	24	38	74	0	-2	271
josta liiketoiminta-alueiden väliset	-1		1	2	-2			
Henkilöstökulut	-21	-8	-4	-1	-22	-3		-59
IT-kulut	-7	-3	-3	-1	-9	-3	0	-25
Poistot	-5	-1	-1	0	-2	0		-10
Muut kulut	-14	-4	-2	-1	-20	-7	2	-46
Kulut yhteensä	-47	-16	-9	-4	-52	-13	2	-139
Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksesta	0	0	0	0	0	6		6
Tilikauden tulos ennen veroja	68	8	14	34	21	-8	0	138
Verot								-30
Tilikauden voitto								108

Mili. €	Yrityspankki-	Investointi-	Keskuspankkitoiminta ja		Vähittäis-	Konsernihallinto		OKO-konserni
	toiminta	pankki	Keskuspankki-	Varain-	pankkitoiminta	Kohdistamat-	Eliminoinnit	
	2004	2004	toiminta	hallinta	2004	tomat varat	2004	2004
			2004	2004		ja velat		
						2004		
Saamiset asiakkailta	5 931	0	39	32	2 658	4	0	8 664
Saamiset luottolaitoksilta	394	12	3 435	812	92	0	-900	3 845
Kaupankäynnin ja sijoitusomaisuuden varat	651	4	1 970	636	200	-13	-24	3 425
Sijoitukset osakkuusyrityksissä	0	0	0	0	0	25		25
Muut varat	324	29	62	33	67	21	-5	531
Varat yhteensä	7 299	45	5 506	1 514	3 017	37	-929	16 490
Velat asiakkaille	1 917	0	296	0	1 862	0	-3	4 072
Velat luottolaitoksille	1 194	0	3 150	50	814	0	-898	4 310
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat		0		6 133		0	-30	6 103
Velat, joilla on huonompi etuoikeus								
kuin muilla veloilla	0	0	0	462	23		-23	462
Muut velat	432	29	59	117	39	89		765
Velat yhteensä	3 543	29	3 505	6 762	2 738	89	-954	15 713
Oma pääoma								777
Velat ja oma pääoma yhteensä								16 490
Investoinnit	3	1	0	1	5			11
Tilikaudella tehdyt poistot	-5	-1	-1	0	-2	0		-10
Muut maksutapahtumaa sisältämättömät								
kulut kuin poistot	1	1	0	1	1	0		

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET JA LIITETIEDOT

Liitetietojen sisällysluettelo

1. Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet
2. Riskienhallinnan periaatteet
3. Tilikauden aikana hankitut ja myydyt liiketoiminnot
4. Tilikauden aikana lopetetut toiminnot ja myytäväksi luokitellut omaisuuserät
- Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot**
5. Korkotuotot ja -kulut
6. Saamisten arvonalentumiset
7. Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot
8. Henkivakuutustoiminnan nettotuotot
9. Palkkiotuotot ja -kulut
10. Kaupankäynnin nettotuotot
11. Sijoitustoiminnan nettotuotot
12. Liiketoiminnan muut tuotot
13. Henkilöstökulut
14. Muut hallintokulut
15. Liiketoiminnan muut kulut
16. Tuloverot
17. Osakekohtainen tulos
- Tasetta koskevat liitetiedot**
18. Käteiset varat
19. Saamiset luottolaitoksilta
20. Kaupankäynnin rahoitusvarat
21. Johdannaissopimukset
22. Saamiset asiakkailta
23. Vahinkovakuutustoiminnan varat
24. Sijoitusomaisuus
25. Sijoitukset osakkuusyhtymyksissä
26. Aineettomat hyödykkeet
27. Aineelliset hyödykkeet
28. Muut varat
29. Verosaamiset
30. Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille
31. Kaupankäynnin rahoitusvelat
32. Johdannaissopimukset
33. Velat asiakkaille
34. Vahinkovakuutustoiminnan velat
35. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat
36. Varaukset ja muut velat
37. Verovelat
38. Velat, joilla on huonompi etuoikeus
39. Oma pääoma
- Riskienhallinnan liitetiedot**
40. Varat ja niistä tilikaudella kirjatut arvonalentumistappiot
41. Arvonalentumisten jakautuma riskilajeittain
42. Omat varat ja riskipainotettu tase
43. Vastuut tase-erittäin kirjanpitosaldojen mukaan
44. Vastuut sektoreittain kirjanpitosaldojen mukaan
45. Luottotappioiden ja arvonalentumisten kehitys
46. Yritysvastuut toimialoittain
47. Yritysvastuut raiting-luokittain
48. Yritysvastuiden jakauma asiakkaan vastuun määrän mukaan
49. Toissijainen maariski maariskiryhmittäin
50. Varainhankinnan rakenne
51. Varojen ja velkojen maturiteettijakauma jäljellä olevan juoksuajan mukaan
52. Varojen ja velkojen alle vuoden maturiteetit erääntymisen tai uudelleenhinnoittelun mukaan
53. Markkinariskin herkkyysanalyysi
54. Osakeriski
55. Kiinteistörisiikki
56. Vahinkovakuutustoiminnan riskiasema
- Muut tasetta, vastuusitoumuksia ja johdannaisia koskevat liitetiedot**
57. Varojen ja velkojen käyvät arvot
58. Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset
59. Annetut vakuudet
60. Saadut rahoitusvakuudet
61. Taseen ulkopuoliset sitoumukset
62. Johdannaissopimukset
63. Ehdolliset velat ja varat
64. Muut vuokrasopimukset
65. Varainhoito
66. Omistuksia muissa yrityksissä koskevat liitetiedot
- Muut liitetiedot**
67. Lähipiiritapahtumat
68. Pitkän aikavälin kannustejärjestelmät
69. Tilinpäätöspäivän jälkeiset tapahtumat
70. Siirtyminen IFRS-raportointiin

LIITE I. Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

YLEISTÄ

OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj (jäljempänä OKO) on suomalainen luottolaitos, jonka liiketoiminta-alueet olivat vuonna 2005 Yrityspankkitoiminta, Investointipankkitoiminta, Keskuspankkitoiminta ja Varainhallinta sekä Vahinkovakuutus toiminta. OKO keskittyy suomalaisiin asiakkaisiin, mutta tarjoaa ulkomaisille asiakkaille pankkipalvelut näiden Suomeen liittyvän liiketoiminnan tarpeisiin. Vahinkovakuutus toimintaa harjoitetaan Suomessa ja Baltiassa.

Tilikaudella Vähittäispankkitoiminta myytiin Osuuspankki-keskus Osk:lle (jäljempänä OPK). Vähittäispankkitoiminta on esitetty tilinpäätöksessä lopetettuna toimintona. Lisäksi lopetettuna toimintona on esitetty Henkivakuutusosakeyhtiö Pohjola, joka myytiin OPK:lle tammikuussa 2006.

OKOn kotipaikka on Helsinki ja sen rekisteröity osoite on Teollisuuskatu 1b, PL308, 00101 Helsinki.

OKOn johtokunta hyväksyi tilinpäätöksen julkaistavaksi 17.2.2006.

LAATIMISPERUSTA

Tämä on ensimmäinen OKOn konsernitilinpäätös, joka on laadittu kansainvälisten IFRS-tilinpäätösstandardien (International Financial Reporting Standards) mukaisesti. Tilinpäätöksen laadinnassa on sovellettu niitä IAS- ja IFRS-standardeja ja SIC- ja IFRIC-tulkintoja, jotka olivat voimassa tilikauden lopussa. Kansainvälisillä tilinpäätösstandardeilla viitataan niihin standardeihin ja tulkintoihin, jotka on hyväksytty Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1606/2002 mukaisesti. IFRS-standardien lisäksi OKO-konsernin tilinpäätöksen laadintaan sovelletaan luottolaitostoiminnasta annetun lain 30 pykälän 6 momenttia.

Kansainväliset tilinpäätösstandardit otettiin käyttöön OKO-konsernissa vuoden 2005 alusta lukien. Käyttöön oton yhteydessä sovellettiin IFRS I-standardia Ensimmäinen IFRS-standardien käyttöönotto. Vuoden 2004 vertailutiedot on muutettu IFRS-standardien mukaisiksi lukuun ottamatta IAS 32:n ja IAS 39:n mukaista rahoitusinstrumenttien käsittelyä, jota ei IFRS I -standardiin sisältyvän helpotuksen mukaisesti

edellytetä. Rahoitusinstrumenttien arvostamiseen on vertailuvuoden 2004 osalta sovellettu suomalaista tilinpäätöskäytäntöä (jäljempänä FAS), mutta luokittelu on muutettu IFRS:n mukaiseksi.

Konsernitilinpäätös on esitetty miljoonina euroina ja se on laadittu alkuperäisiin hankintamenoihin perustuen lukuun ottamatta kaupankäynnin rahoitusvaroja ja velkoja, myytävissä olevia rahoitusvaroja, johdannaissopimuksia, suojauskohteita käyvän arvon suojauksessa ja sijoituskiinteistöjä, jotka on arvostettu käypään arvoon.

Arvioiden käyttö

Tilinpäätöksen laatiminen IFRS-standardien mukaisesti edellyttää johdolta arvioiden tekemistä ja harkintaa laatimisperiaatteiden soveltamisessa. Johdon arvioita ja harkintaa edellyttäviä laatimisperiaatteita on käsitelty jäljempänä yksityiskohtaisemmin kohdassa "Johdon harkintaa edellyttävät laatimisperiaatteet ja arvioihin sisältyvät keskeiset epävarmuustekijät".

YHDISTELYPERIAATTEET

Konsernitilinpäätös sisältää emoyhtiön, OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj:n (jäljempänä OKO) sekä tytäryhtiöt, joista emoyhtiö omistaa joko suoraan tai välillisesti enemmän kuin 50 prosenttia tytäryhtiöiden osakekannan äänimäärästä tai joissa emoyhtiöllä on muutoin määräysvalta.

Osakkuusyhtiöt, joissa OKOlla on 20-50 prosenttia osakekannan äänimäärästä ja joissa OKO käyttää huomattavaa vaikutusvaltaa mutta ei määräysvaltaa, yhdistellään konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmää käyttäen.

Keskinäiset kiinteistöyhtiöt yhdistellään IAS 31 -standardin mukaisen yhteisessä määräysvallassa olevan omaisuuden tavoin.

Konsernin sisäiset liiketapahtumat, saamiset, velat ja voitonjako eliminoidaan konsernitilinpäätöstä laadittaessa. Realisoitumattomat voitot konsernin ja osakkuusyhtiön tai yhteisyrityksen välillä on eliminoitu konsernin omistusosuu- den mukaisesti. Realisoitumattomia tappioita ei eliminoida siinä tapauksessa, että tappio johtuu arvonalentumisesta.

Tilikauden aikana hankitut yhtiöt sisältyvät konsernitilinpäätökseen hankintahetkestä lähtien ja myydyt myyntihetkeen saakka. Hankitut yhtiöt yhdistellään hankintamenoa menetelmää käyttäen.

IFRS-siirtymispäivästä lähtien liikearvona esitetään määrä, jolla hankintameno ylittää hankittujen yksilöitävissä olevien nettovarojen käyvän arvon. Mikäli hankintameno on pienempi kuin nettovarojen käypä arvo, erotus tuloutetaan välittömästi.

IFRS I -standardin salliman helpotuksen mukaisesti ennen IFRS-siirtymispäivää 1.1.2004 yhdisteltyjen yhtiöiden hankintamenoa laskelmia ei ole muutettu IFRS:n mukaisiksi, vaan ne ovat FAS:n mukaisia. Ennen IFRS-siirtymispäivää hankittujen, mutta aikaisemmin yhdistelemättömien ja siirtymisajankohdan jälkeen yhdisteltyjen yhtiöiden hankintamenoa laskelmat on laadittu IFRS-siirtymisajankohdasta.

Tulos ja oma pääoma jaetaan emoyhtiön omistajien ja vähemmistön osuuteen. Vähemmistön osuus omasta pääomasta esitetään omana eränään omassa pääomassa. IFRS-siirtymisajankohdasta lähtien hankituista yhtiöistä vähemmistön osuus lasketaan hankintamenoa laskelmalla yhdisteltävän yhtiön varojen ja velkojen käyvistä arvoista ja esitetään omana eränään taseessa.

ULKOMAAN RAHAN MÄÄRÄISET ERÄT

Ulkomaan rahan määräinen omaisuus, velat sekä muut sitoumukset muutetaan euroiksi Euroopan keskuspankin tilinpäätöspäivänä noteeraamaan kurssiin. Arvostuksessa syntyneet kurssierot kirjataan tuloslaskelmassa erään "Kaupankäynnin nettotuotot".

Ulkomaisten tytäryritysten tuloslaskelmat muutetaan euroiksi tilikauden keskikursseja ja taseet tilinpäätöspäivän kurssia käyttäen. Kauden tuloksen muuntaminen eri kursseilla tuloksessa ja taseessa aiheuttaa muuntoeron, joka kirjataan omaan pääomaan. Ulkomaisten tytäryritysten hankintamenoa eliminoinnista ja hankinnan jälkeen kertyneiden oman pääoman erien syntyvät muuntoerot kirjataan omaan pääomaan. Kun tytäryritys myydään, kertyneet muuntoerot kirjataan tuloslaskelmaan osana myyntivoittoa tai -tappiota.

RAHOITUSINSTRUMENTIT

Käyvän arvon määräytyminen

Rahoitusinstrumentin käypä arvo määritellään joko toimivilta markkinoilta saatavien hintanoteerausten avulla tai jos ei ole toimivia markkinoita omia arvostusmenetelmiä käyttäen. Arvostusmenetelmissä käytetään diskontattujen kassa-

virtojen menetelmää, nykyarvon laskentaa sekä vertailua samanlaisiin, aktiivisilla markkinoilla noteerattaviin instrumentteihin. Arvostusmenetelmissä otetaan huomioon arvio luottoriskistä, käytettävistä diskonttauskoroista, ennenaikaisen takaisinmaksun mahdollisuudesta ja muista sellaisista tekijöistä, jotka vaikuttavat rahoitusinstrumentin käyvän arvon määrittämiseen luotettavasti.

Rahoitusvarojen ja -velkojen netottaminen

Rahoitusvaroja ja -velkoja ei netoteta, jollei niiden kuittaamiseen ole lakisääteistä oikeutta ja jollei kuittausta aiota käyttää.

Arvopapereiden osto- ja myyntisopimukset

Molempia osapuolia velvoittavin takaisinmyyntiehdoin ostettujen arvopapereiden ostohinta merkitään taseeseen saamiseksi vastapuolen mukaan määräytyvään tase-erään. Ostohinnan ja takaisinmyyntihinnan erotus jaksotetaan korkotuotoksi sopimuksen voimassaoloajalle.

Molempia osapuolia velvoittavin takaisinostoehdoin myytyjen arvopapereiden myyntihinta kirjataan rahoitusvelaksi vastapuolen mukaan määräytyvään tase-erään. Myyntihinnan ja takaisinostohinnan erotus jaksotetaan korkokuluksi sopimuksen voimassaoloajalle. Takaisinostovelvollisuus myydyt ja vastaavat marginaalivakuudeksi annetut arvopaperit sisällytetään alkuperäiseen tase-erään sopimuksesta huolimatta.

Luokittelu ja kirjaaminen

Kaupankäynnin rahoitusvarat ja -velat

Kaikki rahoitusvarat ja -velat, joista katsotaan saatavan korkojen, hintojen ja kurssien aiheuttamaa tuottoa lyhyellä aikavälillä, tai jos kytketty johdannaista ei kyetä erottelemaan pääsopimuksesta, luokitellaan kaupankäyntitarkoituksessa pidettäväksi rahoitusvaroiksi tai -veloiksi. Kaupankäynnin rahoitusvaroihin ja -velkoihin sisällytetään myös ei-suojat johdannaisinstrumentit.

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettäväksi luokitellut rahoitusvarat ja -velat kirjataan taseeseen kaupantekopäivänä arvostettuina käypään arvoon ja käyvän arvon muutokset kirjataan välittömästi tuloslaskelmaan. Myyty omaisuus kirjataan pois taseesta kaupantekopäivänä ja mahdollinen luovutusvoitto tai -tappio tuloutetaan.

Tilinpäätöksessä ei ole muita rahoitusvaroja tai -velkoja Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat -luokassa.

Lainat ja saamiset

Lainoiksi ja saamisiksi luokitellut rahoitusvarat ovat muita

kuin johdannaisvaroihin kuuluvia rahoitusvaroja, joilla on kiinteät tai määritettävissä olevat maksuvirrat ja jotka on aikaansaatu luovuttamalla rahaa tai palveluita. Lainoja ja saamisista ei noteerata aktiivisilla markkinoilla ja ne käsitellään kirjanpidossa hankintamenon määräisinä. Tähän erään luokitellut rahoitusvarat kirjataan taseeseen selvityspäivänä ja esitetään Saamiset asiakkailta -erässä.

Lainojen ja saamisten arvonalentumisia kirjataan saamis-kohtaisesti ja saamisryhmäkohtaisesti. Arvonalentuminen arvioidaan ja kirjataan saamis-kohtaisesti, mikäli asiakkaan vastuiden määrä on merkittävä. Pienten asiakasvastuiden osalta arvonalentuminen arvioidaan ja kirjataan saamisryhmäkohtaisesti. Arvonalentumiset kirjataan luottojen tase-erän vähennykseksi. Arvonalentumisen jälkeen koron tulouttamista jatketaan arvonalennetulle määrälle.

Arvonalentuminen kirjataan vain silloin, kun on saatu objektiivista näyttöä asiakkaan maksukyvyyn heikkenemisestä sen jälkeen, kun saaminen alun perin kirjattiin taseeseen. Saamisen arvo on alentunut, jos siitä tulevat rahavirrat – vakuuden käypä arvo huomioituna – ovat pienemmät kuin luoton ja sen maksamattomien korkojen yhteenlaskettu kirjanpitoarvo. Tulevat rahavirrat diskontataan lainan alkuperäisellä korolla. Jos laina on vaihtuvakorkoinen, diskontauskorkona käytetään tarkasteluhetken sopimuksen mukaista korkoa. Arvonalentumisena kirjataan lainan kirjanpitoarvon ja sitä alhaisemman kerrytettävissä olevien rahavirtojen erotus.

Saamisryhmästä kirjataan ryhmäkohtainen arvonalentuminen, mikäli on saatu objektiivista näyttöä, että ryhmään kuuluvien saamisten takaisinmaksuun liittyy epävarmuutta. Arvonalentumisena kirjattava määrä perustuu kokemukseen siitä, missä määrin maksuhäiriöt johtavat luottotappioihin ja paljonko vakuuksien realisoinnit kattavat syntyvää tappiota.

Mikäli on saatu objektiivista näyttöä arvonalentumisen testauksessa aiemmin mukana olleen asiakkaan maksukyvyyn parantumisesta, arvonalentumisen määrä arvioidaan uudelleen ja maksukyvyyn parantumisesta aiheutuneet muutokset kirjataan tuloslaskelmaan.

Eräpäivään saakka pidettävät sijoitukset

Eräpäivään saakka pidettävät sijoitukset ovat muita kuin johdannaisvaroihin kuuluvia rahoitusvaroja, joilla on kiinteät tai määritettävissä olevat maksuvirrat ja jotka on hankittu aikomuksella ja kyvyllä pitää ne eräpäivään saakka. Eräpäivään saakka pidettävät sijoitukset kirjataan taseeseen kaupantekopäivänä ja ne on käsitelty kirjanpidossa jaksotetun hankintamenon määräisinä. Sijoitusten myynnit kirjataan pois taseesta kaupantekopäivänä ja mahdollinen luovutusvoitto

ja -tappio tuloutetaan. Joukkovelkakirjalainojen nimellisarvon ja hankinta-arvon välinen erotus jaksotetaan sopimuksen jäljellä olevalle juoksuajalle.

Mikäli eräpäivään pidettävän saamisen arvonalentumisesta on objektiivista näyttöä, se siirretään myytävissä oleviin rahoitusvaroihin ja arvostetaan käypään arvoon. Käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelman erään "Sijoitus-toiminnan nettotuotot".

Tähän erään luokitellut rahoitusvarat esitetään taseessa Sijoitusomaisuudessa. Tilinpäätöksessä taseessa ei ole "Eräpäivään saakka pidettäviä" sijoituksia.

Myytävissä olevat rahoitusvarat

Myytävissä olevat rahoitusvarat ovat muita kuin johdannaisvaroihin kuuluvia rahoitusvaroja, jotka on suoraan luokiteltu Myytävissä oleviksi tai joita ei ole sisällytetty edellä mainittuihin rahoitusvarojen luokkiin. Myytävissä olevat rahoitusvarat kirjataan ostohetkellä taseeseen hankintamenon määräisinä ja arvostetaan käypään arvoon. Arvonmuutokset kirjataan omaan pääomaan käyvän arvon rahastoon, josta ne kirjataan tuloslaskelmaan, kun omaisuuserä kirjataan pois taseesta tai sen arvon on todettu alentuneen. Saamistodistukset ja osakkeiden ostot kirjataan taseeseen kaupantekopäivänä. Sijoitusten myynnit kirjataan pois taseesta kaupantekopäivänä ja mahdollinen luovutusvoitto tai -tappio tuloutetaan. Pääomarahastosijoituksissa tapahtuvat muutokset kirjataan taseeseen selvityspäivänä. Tähän erään luokitellut rahoitusvarat esitetään taseessa Sijoitusomaisuudessa.

Rahavarat

Rahavarat koostuvat käteisistä varoista ja vaadittaessa maksettavista saamisista luottolaitoksilta.

Muut rahoitusvelat

Muut rahoitusvelat -luokkaan sisällytetään muut kuin kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät rahoitusvelat. Muut rahoitusvelat kirjataan taseeseen selvityspäivänä ja käsitellään kirjanpidossa alkuperäisen kirjaamisen jälkeen hankintamenon määräisinä.

Johdannaissopimukset

Johdannainen on rahoitus- tai muu instrumentti, jonka arvo muuttuu tietyn koron, rahoitusinstrumentin tai hyödykkeen hinnan, valuuttakurssin, hinta- tai korkoindexin, luotto- luokituksen tai luottoindexin tai muun vastaavan kohde-etuuden arvon muuttuessa. Johdannainen edellyttää sopimusta tehtäessä vain vähäistä nettosijoitusta, ja sopimus selvitetään tiettyinä päivinä tulevaisuudessa.

Johdannaiset merkitään aina taseeseen kaupantekopäivänä käypään arvoon. Ei-suojaavien koronvaihtosopimusten korkokertymä merkitään korkoihin ja niitä vastaavat siirtyvät korot muihin varoihin ja muihin velkoihin. Ei-suojaavien korko-, valuutta- ja osakejohdannaisten arvonmuutokset kirjataan tuloslaskelman erään "Kaupankäynnin nettotuotot". Positiiviset arvonmuutokset kirjataan varoiksi erään "Johdannaissopimukset, varat" ja negatiiviset erään "Johdannaissopimukset, velat".

Liikkeeseen laskettuihin strukturoituihin lainoihin ja korkokatollisiin asuntoluottoihin liittyvät ns. kytketyt johdannaiset erotetaan pääsopimuksesta ja arvostetaan taseeseen käypään arvoon. Näiden kytkettyjen johdannaisten ja niitä suojaavien johdannaisten käypien arvojen muutokset kirjataan korkoihin.

Suojauslaskenta

OKO-konsernissa tehdään johdannaissopimuksia, joilla tosiasiassa suojaudutaan taloudellisilta riskeiltä, mutta jotka eivät täytä nykyisiä suojauslaskennan vaatimuksia, eikä niitä voida siten käsitellä suojaavina kirjanpidossa. Pankin riskienhallinta laatii suojauslaskennassa käytettävät menetelmät ja sisäiset periaatteet, joiden mukaisesti rahoitusinstrumentti voidaan määritellä suojaavaksi. Suojauslaskennalla todennetaan, että suojaussuhteessa olevan suojaavan instrumentin käyvän arvon muutokset kumoavat suojatun kohteen käyvän arvon tai rahavirtojen muutokset kokonaan tai osittain.

Tällä hetkellä suojauslaskenta käsittää korkoriskin suojauksen käyvän arvon menetelmällä. Korkoriskin suojaus kohdistuu pitkäaikaisiin, kiinteäkorkoisiin velkoihin (omat emissiot), yksittäisiin joukkovelkakirjalaina- ja luottoportfolioihin sekä yksittäisiin luottoihin.

Silloin, kun rahoitusinstrumentti määritellään suojaavaksi, suojaavan instrumentin (instrumenttien) ja suojattavan instrumentin välinen yhteys dokumentoidaan määrämuotoisesti. Dokumentaatio sisältää tiedot riskienhallinnan periaatteista sekä suojausstrategiasta, sekä menetelmät, joilla suojauksen tehokkuus osoitetaan. Suojauksen tehokkuus osoitetaan suojauksen teko hetkellä ja sen jälkeen juoksevasti vertailemalla suojaavan ja suojattavan instrumentin käypien arvojen muutoksia keskenään. Suojaus katsotaan tavallisesti tehokkaaksi, teko hetkellä ja myöhemmin, mikäli suojattavan erän käyvän arvon muutokset kumoutuvat suojattavan instrumentin käyvän arvon muutoksilla vaihteluvälillä 80–125 prosenttia.

Sopimuksia ei voida käsitellä suojauslaskennan sääntöjen mukaisesti kirjanpidossa, mikäli IAS 39:n edellyttämä suojausinstrumentin ja siihen liittyvän suojauskohteen välinen

suojaussuhde ei enää täytä standardin kriteerejä.

Käyvän arvon suojauslaskennassa suojaavan ja suojattavan instrumentin arvonmuutokset kirjataan korkokatteeseen (luotot, omat emissiot) ja Sijoitustoiminnan nettotuotoihin (jvk-lainat).

Johdannaisia, joiden katsotaan olevan taloudellisessa mielessä suojaavia, mutta jotka eivät täytä suojauslaskennan kriteerejä, käsitellään kirjanpidossa kuten ei-suojaavia johdannaisia.

SIJOTUSKIINTEISTÖT

Sijoituskiinteistö on maa-alue ja/tai rakennus tai rakennuksen osa, joka omistetaan vuokratuoton ja/tai omaisuuden arvonnousun hankkimiseksi. Sijoituskiinteistöiksi luetaan myös sellaiset kiinteistöt, joista vähäinen osuus on omistajayhtiön omassa tai sen henkilökunnan käytössä.

Sijoituskiinteistöt merkitään taseeseen alun perin hankintamenoon ja alkuperäisen kirjaamisen jälkeen ne arvostetaan käypään arvoon. Käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelman erään "Sijoituskiinteistöjen nettotuotot".

Sijoituskiinteistöjen käypä arvo perustuu niiden markkina-arvoon. Merkittävässä kohteissa käyvän arvon perusteena käytetään riippumattoman asiantuntijan antamaa arviota. Muiden kohteiden arvot perustuvat joko riippumattoman asiantuntijan arvioon, markkinatietojen pohjalta laskettuihin tuottoarvoihin tai johdon omiin arvioihin kohteen markkina-arvosta. Liike-, toimisto- ja teollisuustilojen käypä arvo määritetään pääasiassa tuottoarvomenetelmällä. Asuntojen ja maa-alueiden käypä arvo määritetään pääasiassa kauppaa-arvomenetelmällä.

AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

Liikearvo

Liikearvo vastaa sitä osaa hankintamenoista, joka ylittää konsernin osuuden 1.1.2004 jälkeen hankittujen yksilöitävissä olevien varojen, velkojen ja ehdollisten velkojen nettomääräisestä käyvästä arvosta hankinta-ajankohtana. Tätä aiempien liiketoimintojen yhdistämisten liikearvo vastaa aieman tilinpäätösnormiston mukaista kirjanpitoarvoa, sillä näiden hankintojen käsittelyä ei ole oikaistu konsernin avavaa IFRS-tasetta laadittaessa. Tytäryritysten liikearvo esitetään aineettomissa hyödykkeissä ja osakkuusyritysten liikearvo osakkuusyrityssijoituksissa.

Liikearvo testataan vuosittain mahdollisen arvonalentumisen varalta ja arvostetaan alkuperäiseen hankintamenoon vähennettynä kertyneillä arvonalentumistappioilla. Arvon-

alentumistestausta varten liikearvo kohdistetaan rahavirtaa tuottaville yksiköille, jotka ovat joko liiketoimintasegmenttejä tai niihin kuuluvia yrityksiä.

Hankitun vakuutuskannan arvo

Hankitusta vakuutuskannasta kirjataan hankitun vakuutuskannan arvoa vastaava aineeton hyödyke silloin, kun vakuutus-kanta hankitaan joko suoraan toiselta vakuutusyhtiöltä tai tytäryhtiön hankinnan kautta. Hankittujen vakuutus-sopimusten käypä arvo määritetään arvioimalla tulevien raha-virtojen nykyarvo hankintahetken vakuutuskannan mukaan. Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä hankittujen vakuutus-sopimusten käypä arvo jaetaan kahteen osaan eli vakuutus-sopimuksiin liittyvään velkaan, joka arvostetaan siihen sovellettavia periaatteita noudattaen, ja aineettomaan hyödyk-keeseen. Hankinnan jälkeen aineeton hyödyke kirjataan tasapoistoina kuluksi hankittujen sopimusten arvioituna vai-kutusaikana. Vaikutusaika tarkistetaan vuosittain ja arvo poistetaan vahinkovakuutuksessa 1–4 vuodessa ja henki-vakuutuksessa 10 vuodessa. Aineeton hyödyke testataan vuosittain vakuutus-sopimuksiin liittyvän velan riittävyystestin yhteydessä.

Vakuutus-sopimusten aktivoituiden hankintamenot

OKO-konsernin eräissä tytäryrityksissä jatketaan osittain aiemman tilinpäätösnormiston noudattamista ja aktivoidaan osa sellaisista palkkio- ym. menoista, jotka liittyvät uusien vakuutus-sopimusten hankintaan tai olemassa olevien sopi-musten uudistamiseen. Syntyvä aineeton hyödyke poiste-taan tasapoistoin sopimusten vaikutusaikana. Vahinko-vakuutuksessa poistoaika on vakuutuskausi ja henkivakuu-tuksessa viisi vuotta. Aineeton hyödyke testataan vuosittain vakuutus-sopimuksiin liittyvän velan riittävyystestin yhtey-dessä.

Asiakassuhteet

Liiketoimintojen yhdistämisissä hankitut yksilöitävissä olevat asiakassuhteet arvostetaan hankinnan yhteydessä käypään arvoon. Asiakassuhteista muodostuva aineeton hyödyke kirjataan tasapoistoina kuluksi arvioitun taloudellisen vaiku-tusajan kuluessa. OKO-konsernissa hankittujen asiakassuh-teiden taloudelliseksi vaikutusajaksi on arvioitu 5-12 vuotta. Asiakassuhteiden arvoa testataan arvonalentumisen varalta.

Tuotemerkit

Liiketoimintojen yhdistämisissä hankitut yksilöitävissä olevat tuotemerkit arvostetaan hankinnan yhteydessä käypään arvoon. Liiketoimintojen yhdistymisissä hankittujen tuote-

merkkien taloudellinen vaikutusaika on arvioitu rajoittamat-tomaksi, koska ne vaikuttavat rahavirtojen kerryttämiseen määrittelemättömän ajan. Tuotemerkkien arvoa testataan vuosittain arvonalentumisen varalta.

Muut aineettomat hyödykkeet

Muut aineettomat hyödykkeet arvostetaan poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn hankintamenuon. Poistot kirjataan kuluksi arvioitun taloudellisen pitoajan kuluessa, joka tietokoneohjelmistojen ja lisenssien osalta on 2–5 vuotta ja muiden aineettomien hyödykkeiden osalta pää-sääntöisesti 5-10 vuotta. Hyödykkeiden taloudellinen vaiku-tusaika tarkistetaan jokaisessa tilinpäätöksessä ja tarvittaessa hyödykkeiden arvoa testataan arvonalentumisen varalta.

Sisäisesti aikaansaatuisten aineettomien hyödykkeiden (tuotteet ja palvelut) kehittämisestä johtuvat menot akti-voidaan siitä lähtien, kun on todettu, että tuotteesta tai palvelusta saadaan tulevaisuudessa taloudellista hyötyä. Hyödykettä poistetaan siitä lähtien, kun se on valmis käy-tettäväksi. Poistoaika on pääosin 3–5 vuotta. Hyödyke, joka ei ole vielä valmis käytettäväksi, testataan vuosittain arvonalentumisen varalta.

AINEELLISET HYÖDYKKEET

Aineelliset hyödykkeet arvostetaan poistoilla ja arvonalen-tumisilla vähennettyyn hankintamenuon. Hyödykkeistä teh-dään suunnitelman mukaiset tasapoistot arvioitun talou-dellisen vaikutusajan kuluessa. Maa-alueista ei tehdä suun-nitelman mukaisia poistoja. Hyödykkeeseen liittyvät alkupe-räisen hankinnan jälkeen syntyvät menot aktivoidaan hyö-dykkeen kirjanpitoarvoon vain, jos on todennäköistä, että hyödykkeestä kertyy alun perin arvioitua suurempaa talou-dellista hyötyä.

IFRS 1-siirtymästandardin salliman menettelytavan mukaisesti suomalaisen tilinpäätöskäytännön mukaisia maa-alueisiin ja omassa käytössä oleviin kiinteistöihin kohdistuvia arvonorotuksia ei ole IFRS-siirtymässä 1.1.2004 purettu, vaan ne on sisällytetty kyseisten omaisuuserien oletushan-kintamenuon.

Arvioituiden taloudellisten vaikutusajien ovat pääosin seuraavat:

Rakennukset	30–50 vuotta
Koneet ja kalusto	4–10 vuotta
Atk-laitteistot	3–5 vuotta
Autot	6 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet	5–10 vuotta

Hyödykkeiden jäännösarvo ja taloudellinen vaikutusaika tarkistetaan jokaisessa tilinpäätöksessä ja tarvittaessa oikaistaan kuvastamaan taloudellisen hyödyn odotuksissa tapahtuneita muutoksia.

Aineellisen ja aineettoman omaisuuden arvonalentumiset

Jokaisen tilinpäätöksen yhteydessä arvioidaan, onko omaisuuden arvonalentumisesta viitteitä. Jos viitteitä on, arvioidaan kyseisestä omaisuuserästä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Viitteiden olemassaolosta riippumatta kerrytettävissä oleva rahamäärä arvioidaan vuosittain keskeneräisistä hyödykkeistä, liikearvosta ja niistä aineettomista hyödykkeistä, joiden taloudellinen vaikutusaika on rajoittamaton (tuotemerkit). Jos omaisuuserän kirjanpitoarvo on suurempi kuin arvio sen tulevaisuudessa kerryttämästä rahamäärästä, ylitys kirjataan kuluksi.

Kerrytettävissä oleva rahamäärä on omaisuuserän käypä arvo vähennettynä myynnistä johtuvilla menoilla (nettomyyntihinta) tai sitä korkeampi käyttöarvo. Kerrytettävissä oleva rahamäärä pyritään lähtökohtaisesti määrittämään omaisuuserän nettomyyntihinnan kautta. Jos nettomyyntihintaa ei voida määrittää, omaisuuserälle määritellään käyttöarvo. Käyttöarvo on niiden vastaisten rahavirtojen nykyarvo, jonka omaisuuserän odotetaan kerryttävän. Edellä mainittujen vuosittain testattavien omaisuuserien arvonalentumistarve määritellään aina käyttöarvon laskennan kautta.

Mikäli omaisuuserälle ei voida määrittää nettomyyntihintaa eikä se kerrytä itsenäistä, muista eristä riippumatonta rahavirtaa, määritellään arvonalentumistarve sen rahavirtaa tuottavan yksikön kautta, johon omaisuuserä kuuluu. Tällöin verrataan yksikköön sisältyvien omaisuuserien kirjanpitoarvoja koko rahavirtaa tuottavan yksikön kerrytettävissä olevaan rahamäärään.

Arvonalentumistappio peruutetaan, jos olosuhteissa on tapahtunut muutos ja hyödykkeen kerrytettävissä oleva rahamäärä on muuttunut arvonalentumisen kirjaamisajankohdasta. Arvonalentumistappiota ei peruuteta enempää, kuin mikä hyödykkeen kirjanpitoarvo olisi ilman arvonalentumistappion kirjaamista. Liikearvosta kirjattua arvonalentumistappiota ei peruuteta missään tilanteessa.

VUOKRASOPIMUKSET

Vuokrasopimukset luokitellaan rahoitusleasingopimuksiksi tai muiksi vuokrasopimuksiksi liiketoimen tosiasiallisen sisällyksen mukaan. Vuokrasopimus on rahoitusleasingopimus, mikäli se siirtää vuokralle ottajalle olennaisilta osin omista-

miselle ominaiset riskit ja edut. Muutoin se on muu vuokrasopimus. Vuokrasopimukset luokitellaan sopimuksen syntymisajankohtana.

Rahoitusleasingopimuksilla vuokralle annetut hyödykkeet esitetään taseessa saamisina. Saaminen kirjataan määrään, joka on yhtä suuri kuin vuokrasopimuksen nettosijoitus. Sopimuksesta saatava rahoitustuotto kirjataan korkotuottoihin siten, että se tuottaa vuokralle antajan jäljellä olevalle nettosijoitukselle kultakin tilikaudelta samansuuruisen tuottoasteen.

Rahoitusleasingopimuksella vuokralle otetut hyödykkeet esitetään aineellisissa hyödykkeissä ja vastaava rahoitusleasingvelka muissa veloissa. Vuokralle otetut hyödykkeet merkitään sopimuksen alkamisajankohtana taseeseen varoiksi ja veloiksi määrään, joka on yhtä suuri kuin vuokratun hyödykkeen käypä arvo, tai sitä alempi vähimmäisvuokrien nykyarvo. Poistot aineellisiin hyödykkeisiin kirjatuihin varoista tehdään taloudellisen pitoajan tai lyhyemmän vuokra-ajan kuluessa. Rahoitusmenot kirjataan korkokuluihin siten, että jäljellä olevalle velalle tulee kullakin tilikaudella samansuuruisen korkoprosentti. Myynti- ja takaisinvuokraustilanteissa myyntivoitot jaksotetaan vuokrasopimusajalle.

Muulla vuokrasopimuksella vuokralle annetut hyödykkeet esitetään aineellisissa hyödykkeissä ja vuokratuotot kirjataan tasa-erinä vuokra-ajan kuluessa. Vuokralle otettujen hyödykkeiden vuokrat merkitään kuluksi tuloslaskelmaan tasasuuruusina erinä vuokra-ajan kuluessa.

TYÖSUHDE-ETUUDET

Eläke-etuudet

OKOn konserniyhtiöiden työntekijöiden lakisääteinen eläketurva hoidetaan joko OP-Eläkekassassa tai vakuutusyhtiöiltä otetuina vakuutusina. Eräät OKO-konsernin yritykset ovat järjestäneet työntekijöille lisäeläketurvan joko OP-Eläkesäätiön tai vakuutusyhtiön kautta.

Konsernissa on sekä etuus pohjaisia että maksupohjaisia eläkejärjestelyjä. OP-Eläkekassassa hoidetut eläkejärjestelyt työkyvyttömyys- ja vanhuuseläkkeiden rahastoiduilta osin katsotaan etuus pohjaisiksi järjestelyiksi. Vakuutusyhtiöissä hoidetut järjestelyt voivat olla joko etuus- tai maksupohjaisia. OP-Eläkesäätiössä hoidetut järjestelyt ovat kokonaisuudessaan etuus pohjaisia.

Eläkejärjestelyistä johtuvat kulut kirjataan tuloslaskelman erään "Henkilöstökulut". Maksupohjaisissa järjestelyissä vakuutusmaksut maksetaan vakuutusyhtiölle ja kirjataan

kuluksi sille tilikaudelle, jota veloitus koskee. Maksupohjaisissa järjestelyissä muita maksuveltoitteita ei ole.

Etuuspohjaiset järjestelyt vakuutusyhtiöissä, Eläkekassassa ja Eläkesäätiössä rahoitetaan suorituksilla, jotka perustuvat vakuutusmatemaattisiin laskelmiin.

Etuuspohjaisissa järjestelyissä omaisuuseränä esitetään järjestelystä johtuvien veloitteiden nykyarvo vähennettynä järjestelyyn kuuluvien varojen käyvällä arvolla tilinpäätöspäivänä. Lisäksi otetaan huomioon vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot sekä takautuvaan työsuoritukseen perustuvat menot.

Etuuspohjaisten eläkejärjestelyjen veloitteet on laskettu kustakin järjestelystä erikseen. Laskenta on suoritettu käyttäen ennakoituun etuus oikeusyksikköön perustuvaa menetelmää (project unit credit method). Eläkemenot kirjataan kuluksi henkilöiden palvelusajalle auktorisoitujen vakuutusmatemaattikkojen suorittamien laskelmien perusteella. Eläkeveloitteen nykyarvoa laskettaessa käytetään diskonttauskorkona Saksan tai Ranskan valtioiden liikkeeseen laskemia, veloitteen mukaisen maturiteetin mittaisia joukkovelkakirjalainojen korkoa.

Tilinpäätöksessä on sovellettu IFRS 1 -standardin sallimaa helpotusta, jonka mukaisesti siirtymähetkellä ei ole etuuspohjaisiin järjestelyihin liittyviä kirjaamattomia vakuutusmatemaattisia voittoja tai tappioita. Etuuspohjaisten järjestelyjen varat on siirtymähetkellä 1.1.2004 arvostettu käypään arvoon ja velvoite nykyarvoon siirtymähetken 1.1.2004 laskentaolettamusten perusteella. Tämän jälkeen syntyneet vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot kirjataan tuloslaskelmaan henkilöiden keskimääräiselle jäljellä olevalle palvelusajalle siltä osin kuin ne ylittävät suuremman seuraavista: 10 prosenttia eläkeveloitteesta tai 10 prosenttia varojen käyvästä arvosta.

Osakeperusteiset työsuhde-etuudet

Osakeperusteiset työsuhde-etuudet arvostetaan käypään arvoon niiden myöntämishetkellä ja kirjataan tasaerinä kuluksi ja oman pääoman lisäykseksi ansainta- ja sitouttamisjakson kuluessa. Rahana maksettavat osakeperusteiset palkkiot ja niitä vastaava velka arvostetaan käypään arvoon kunkin kauden päättyessä velan suorittamiseen saakka.

Eräissä OKO-konsernin yrityksissä on käytössä optio-perusteisia henkilöstön kannustejärjestelmiä. OKO-konserni on soveltanut IFRS 2 -standardia "Osakeperusteiset maksut" kaikkiiin sellaisiin optiojärjestelyihin, joissa optiot on myönnetty 1.1.2002 jälkeen ja joihin ei ole syntynyt oikeutta ennen 1.1.2005.

VAKUUTUSTOIMINNAN VARAT JA VELAT

Vakuutustoiminnan rahoitusvarojen luokittelu

Vakuutustoiminnan rahoitusvarat luokitellaan seuraaviin ryhmiin: käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat, lainat ja muut saamiset ja myytävissä olevat rahoitusvarat. Luokittelu tehdään hankinnan yhteydessä sen tarkoituksen perusteella, mihin rahoitusvarat on alun perin hankittu. Vakuutustoiminnassa sovellettu luokittelu poikkeaa joiltakin osin edellä kohdassa "Rahoitusinstrumentit" esitellystä rahoitusvarojen luokittelusta. Luokkien kirjaamis- ja arvostusperiaatteet ovat kuitenkin samat kuin edellä on esitetty.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat

Ryhmä jakautuu kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviin ja alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi luokiteltuihin rahoitusvaroihin.

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviin varoihin kuuluvat arvopaperit, jotka on hankittu myytäväksi tai takaisin ostettaviksi lyhyen ajan kuluessa. Kaikki johdannaissovimukset esitetään kaupankäyntitarkoituksessa pidettävissä varoissa tai kaupankäyntiveloissa. Suojauslaskentaa ei ole käytetty.

Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien ryhmään luokitellaan yhdistelmäinstrumentit, sellaiset sijoitukset osakkuusyrityksiin, joiden tekijöinä ovat venture capital -sijoittajat, sijoitus-sidonnaisiin vakuutuksiin liittyvät sijoitukset sekä run-off-yhtiöiden salkuissa olevat valuuttamääräiset rahoitusmarkkinavälineet

Lainat ja muut saamiset

Lainat ja muut saamiset ovat johdannaisvaroihin kuulumattomia varoja, joihin liittyvät maksut ovat kiinteät tai määritettävissä ja joita ei noteerata toimivilla markkinoilla ja joita ei aiota myydä lyhyen ajan kuluessa. Lainat ja muut saamiset voivat sisältää suoraan yrityksille myönnettyjä pääoma- ym. lainoja. Vakuutussopimuksiin, korvaustenhoidosopimuksiin sekä sijoitusten myyntiin liittyvät saamiset esitetään myös tässä ryhmässä.

Myytävissä olevat rahoitusvarat

Myytävissä olevat rahoitusvarat ovat sellaisia johdannaisvaroihin kuulumattomia rahoitusvaroja, jotka on luokiteltu tähän ryhmään tai joita ei ole luokiteltu muihin ryhmiin. Myytävissä olevat rahoitusvarat koostuvat osakkeista ja osuuksista sekä rahoitusmarkkinavälineistä.

Vakuutus sopimukset ja sijoitus sopimukset -luokittelu

Vakuutus sopimuksia ovat sopimukset, joilla siirretään merkittävä vakuutus riski. Vakuutus sopimukset luokitellaan sopimuksittain tai sopimustyypeittäin. Jos useampi sopimus tehdään samanaikaisesti saman vastapuolen kanssa tai sopimukset riippuvat toisistaan, arvioidaan nämä sopimukset kuitenkin yhdessä.

Sijoitus sopimuksia ovat sopimukset, joilla siirretään rahoitus riski mutta ei merkittävää vakuutus riskiä. Kapitalisaatiosopimukset eivät sisällä vakuutus riskiä, joten ne luokitellaan sijoitus sopimuksiksi.

Konserniyritysten väliset vakuutus sopimukset eliminoidaan, sillä ne eivät täytä vakuutus sopimuksen määritelmää.

Kohtuusperiaate

Sijoitussidonnaisia vakuutus sopimuksia lukuun ottamatta lähes kaikki henkivakuutukset ja osa kapitalisaatiosopimuksista ovat oikeutettuja taattujen etujen lisäksi harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä (asiakashyvitykseen), joka on todennäköisesti merkittävä osa sopimuksen mukaisista kokonaiseduista mutta jonka määrä ja ajoittuminen on sopimuksen mukaan konsernin harkittavissa. Osalla sijoitussidonnaisia vakuutuksia on mahdollisuus harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä. Tämä mahdollisuus voidaan toteuttaa siirtämällä vakuutuksen säästöjä korkotuottoiseen osaan.

Ylijäämän jaon taustalla on Suomen vakuutusyhtiölakiin kirjoitettu ns. kohtuusperiaate, joka edellyttää, että kohtuullinen osa näiden vakuutusten tuottamasta ylijäämästä palautetaan lisäetuina näille vakuutuksille, mikäli vakavaraisuusvaatimukset eivät estä palautusten antamista. Lisäetujen tason suhteen on pyrittävä jatkuvuuteen. Kohtuusperiaate vaikuttaa siihen, miten realisoitumattomat voitot jakautuvat pitkällä tähtäimellä omistajien ja vakuutuksenottajien kesken synnyttämättä kuitenkaan kumpaankaan ryhmään kuuluville yksittäisille henkilöille saamisoikeutta kyseisiin varoihin.

OKO-konsernin vakuutusyhtiöissä sovelletaan kohtuusperiaatetta, mutta asiakkaiden osuutta tulevista voitoista ei ole määritelty ennakoon. Asiakashyvityksistä päättävät tytäryhtiöiden hallitukset.

Vakuutus sopimukset

Vakuutus sopimusten ryhmittely

Vakuutus sopimukset jaetaan pääryhmiin. Ryhmittelyn perustana ovat eroavuudet joko vakuutetun kohteen laadussa tai sopimusehdoissa. Näillä on olennainen merkitys riskin luonteeseen. Lisäksi ryhmittelyssä otetaan huomioon eroavuudet

det vakuutus sopimuskausien pituuksissa tai siinä kuinka kauan keskimäärin kuluu vakuutustapahtuman sattumisesta siihen, että se on kokonaan korvattu (vahingon selviämisenopeus).

Vahinkovakuutus sopimukset

Lyhytkestoiset vahinkovakuutus sopimukset

Lyhytkestoisten vakuutus sopimusten voimassaoloaika on yleensä 12 kuukautta tai vähemmän, hyvin harvoin yli kaksi vuotta. Etenkin yksityishenkilöiden vakuutukset, ajoneuvo vakuutukset ja lakisääteiset tapaturmavakuutukset ovat yleensä jatkuvia vuosivakuutuksia. Lyhytkestoisten vahinkovakuutus sopimusten pääryhmittely on seuraava: lakisääteiset vakuutukset, muut tapaturma- ja sairausvakuutukset, kasko- ja kuljetusvakuutukset, omaisuus- ja keskeytysvakuutukset, vastuu- ja oikeusturvavakuutukset.

Pitkäkestoiset vahinkovakuutus sopimukset

Pitkäkestoisiksi vakuutus sopimuksiksi luokitellaan ne vakuutus sopimukset, joiden keskimääräinen voimassaoloaika on vähintään kaksi vuotta. Pitkäkestoisiksi vahinkovakuutuksiksi luokitellaan rakennusvirhevakuutukset, ainaiset omaisuusvakuutukset ja takausvakuutukset.

Henkivakuutus sopimukset

Henkivakuutus sopimuksia ovat säästöpainotteiset kerta- ja jatkuvamaksuiset henkivakuutukset, yksilölliset eläkevakuutukset, ryhmäeläkevakuutukset, jotka täydentävät lakisääteistä eläketurvaa, sekä riskivakuutukset, jotka pääosin on myönnetty kuoleman tai työkyvyttömyyden varalta.

Henki- ja eläkevakuutusten säästöt voivat olla joko perustekorkoisia, joilla on oikeus harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä tai sijoitussidonnaisia. Ryhmäeläke on toistaiseksi pääosin perustekorkoista ja oikeutettua harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä. Riskivakuutuksiin ei kerry varsinaista vakuutussäästöä.

Vakuutus sopimusten arvostaminen ja kirjaaminen

Vahinkovakuutus sopimukset

Vakuutus maksut tuloutetaan vakuutus sopimuksen voimassaoloaikana pääsääntöisesti ajan kulumisen suhteessa. Rakennusvirhevakuutuksissa ja ainaisvakuutuksissa tuloutus tapahtuu kuitenkin vakuutus riskin jakautumisen suhteessa. Tilinpäätöspäivän jälkeiseen aikaan kohdistuva osuus vakuutusmaksutulosta merkitään taseeseen vakuutusmaksuvastuuna. Jos vakuutusmaksuvastuu ei riitä voimassa olevista vakuu-

tussopimuksista johtuviin tuleviin korvauksiin ja kuluihin, varataan erotuksen suuruinen täydennyserä vakuutusmaksuvastuuseen. Vakuutusmaksutulosta vähennetään vakuutusmaksuvero ja ulkopuolisten puolesta perityt julkiset maksut, mutta ei palkkioita eikä vakuutusmaksusaamisten luotto-tappioita.

Asiakkaalle maksettavat korvaukset ja konsernille vahingonselvittelystä aiheutuvat välittömät ja välilliset kustannukset kirjataan kuluksi vahingon sattumishetken perusteella. Jo sattuneista vahingoista tilinpäätöshetkellä vielä maksamatta olevat korvaukset ja niiden selvittelykulut, myös konsernille vielä ilmoittamatta olevien vahinkojen osalta, varataan korvausvastuuseen. Korvausvastuu muodostuu sekä tapauskohtaisesti varatuista vahingoista että tilastollisesti varatuista vahingoista. Korvausvastuuseen sisältyvä varaus jo sattuneiden vahinkojen vielä toteutumattomia vahingonselvittelykuluja varten perustuu korvauskäsittelyn arvioituihin kustannuksiin.

Lakisääteisen rakennusvirhevakuutuksen ja ainaisvakuutusten vakuutusmaksuvastuu sekä eläkemutoisiin korvauksiin liittyvä korvausvastuu lasketaan diskonttausta käyttäen. Konsernin soveltama diskonttokorko on luonteeltaan kiinteä. Sen määrittämisessä otetaan huomioon yleinen korkokehitys. Korko ei saa ylittää vastuuta kattavan omaisuuden tuotto-odotusta eikä viranomais määräyksillä säädettyä tasoa. Ajan kulumisesta johtuva vastuuvelan lisäys (diskonttauksen purkautuminen) esitetään tuloslaskelmassa omana eränään rahoituskulujen ryhmässä.

Henkivakuutusopimukset

Saadut vakuutusmaksut kirjataan tuloslaskelmaan. Vakuutusmaksusaaminen kirjataan vain, jos vakuutusturva on voimassa tilinpäätöshetkellä. Riskivakuutuksissa vakuutusmaksut tuloutuvat maksukauden aikana ajan kulumisen suhteessa. Vakuutusmaksutulosta ei vähennetä palkkioita eikä luotto-tappioita.

Vakuutusopimuksiin perustuvat etuudet kirjataan kuluksi tuloslaskelmaan. Vastuavelka määritetään muodostamalla tulevien etuuksien, sopimuksen hallinnointiin liittyvien kulujen ja tulevien vakuutusmaksujen pääoma-arvo. Laskennassa käytetään korkoutuvuuteen, kuolevuuteen, työkyvyttömyyteen ja liikekuluihin liittyviä vakuutusmatemaattisia oletuksia. Vastuu lasketaan uudelleen jokaisena tilinpäätöspäivänä käyttäen vakuutuksen hinnoittelussa käytettyjä oletuksia, diskonttokorko mukaan lukien. Tehdyistä asiakas-hyvityspäätöksistä aiheutuva tulevien kassavirtojen muutos sisällytetään vastuuvelkaan. Sijoitussidonnaisten vakuutusten

vastuavelka arvostetaan kuitenkin käypään arvoon vastavasti kuin vastuuta kattava omaisuus.

Vakuutusopimuksiin liittyvän velan riittävyystesti

Konserni arvioi tilinpäätöspäivänä, onko taseeseen merkitty vastuuvelka riittävä. Testauksessa käytetään tarkasteluhetken arvioita vakuutusopimusten tulevista rahavirroista. Jos arviointi osoittaa, että vakuutusopimuksista aiheutuvan velan kirjanpitoarvo vähennettynä vakuutusopimusten aktivoituihin hankintamenoihin ja hankittuihin vakuutuskantoihin liittyvillä aineettomilla hyödykkeillä ei ole riittävä, vajaus kirjataan tulokseen ensisijaisesti tekemällä lisäpoisto aineettomista hyödykkeistä ja toissijaisesti kasvattamalla vastuuvelan määrää.

Menevä jälleenvakuutus

Konsernin ottamalla jälleenvakuutuksella tarkoitetaan sopimusta, joka täyttää vakuutusopimuksen määritelmän ja jonka perusteella konserni voi saada korvauksia toiselta vakuutusyhtiöltä, mikäli konserni joutuu itse muiden vakuutusopimusten perusteella korvausvelvolliseksi.

a. Vahinkovakuutus

Jälleenvakuutusopimusten perusteella saatavat suoritukset merkitään taseessa joko "Lainoihin ja muihin saamisiin" tai "Saamisiin jälleenvakuutusopimuksista". Viimeksi mainitut saamiset vastaavat jälleenvakuuttajien osuutta konsernin jälleenvakuuttamien vakuutusopimusten vakuutusmaksu- ja korvausvastuusta. "Lainoihin ja muihin saamisiin" merkityt erät ovat lyhyempiaikaisia saamia. Jälleenvakuuttajille maksumatta olevat vakuutusmaksut kirjataan tase-erään "Ostovelat ja muut velat".

Jälleenvakuutusopimuksiin perustuvat saamiset testataan tilinpäätöksen yhteydessä arvonalentumisen varalta. Jos on objektiivista näyttöä siitä, että konserni ei saa mahdollisesti kaikkia rahamääriä, joihin sillä on oikeus sopimuksen ehtojen mukaan, saamisen kirjanpitoarvo alennetaan tulosvaikutteisesti kerrytettävissä olevaa rahamäärää vastaavalle tasolle

b. Henkivakuutus

Menevään jälleenvakuutukseen liittyvät saamiset ja velat arvostetaan yhdenmukaisesti jälleenvakuutettujen sopimusten velkojen ja saamisten kanssa ja merkitään taseeseen erikseen.

Vakuutus sopimuksiin liittyvät saamiset ja velat

Vahinkovakuutuksen vakuutusmaksusaamiset kirjataan vakuutuskauden alkaessa, kun oikeus saamiseen syntyy. Henkivakuutuksen vakuutusmaksusaamiset kirjataan pääsääntöisesti tilinpäätöksen yhteydessä. Saamiset ovat pääasiassa saamia vakuutuksenottajilta ja vain vähäisessä määrin vakuutusedustajilta. Etukäteen maksetut vakuutusmaksut merkitään tase-erään "Ostovelat ja muut velat".

Vahinkovakuutuksen vakuutus sopimuksiin perustuvat saamiset testataan tilinpäätöksen yhteydessä arvonalentumisen varalta. Jos on objektiivista näyttöä saamisen arvonalentumisesta, saamisen kirjanpitoarvo alennetaan tulosvaikutteisesti. Saamisista vähennetään sekä lopullisiksi todetut arvonalentumiset (luottotappiot) että veloituksen perimisvaiheen perusteella tilastollisesti todetut arvonalentumiset

Vahinkotavara ja regressisaamiset

Osassa vakuutus sopimuksista konsernille syntyy oikeus vahingoittuneeseen omaisuuteen korvausselvittelyn yhteydessä. Vastuuvakuutuksessa ja lakisääteisissä vakuutuksissa konsernille voi syntyä oikeus periä osa korvauksesta takaisin toiselta vakuutusyhtiöltä, jos vakuutus tapahtuma on katettu myös toisen yhtiön myöntämän vakuutus sopimuksen perusteella. Regressioikeus voi joissain vakuutus sopimuksissa kohdistua myös vahingon aiheuttajaan. Takausvakuutukseen liittyy usein vastavakuus esim. pantti tai kiinnitys.

Yhtiön omistukseen siirtynyt vahinkotavara kirjataan käyvästä arvostaan korvauskulujen vähennyseräksi ja taseen "Muihin varoihin". Regressisaamiset otetaan huomioon sattuneiden vahinkojen korvausvastuuta vähentävänä eränä. Kun korvaus suoritetaan, merkitään saaminen tase-erään "Lainat ja muut saamiset". Takausvakuutuksen vastavakuus arvostetaan käypään arvoon ja siitä korvausvastuuta tai maksettua korvausta vastaava osuus merkitään tase-erään "Lainat ja muut saamiset". Saaminen vahingon aiheuttajalta kirjataan vasta, kun suoritus saadaan tai sen saaminen on muutoin käytännössä varmaa.

Sijoitus sopimukset

Sijoitus sopimusten ryhmittely, arvostaminen ja kirjaaminen

OKO-konsernin vakuutusyhtiöiden sijoitus sopimukset ovat ns. kapitalisaatiosopimuksia.

Sijoitus sopimukset esitetään taseessa osana rahoitusvelkoja ja niiden perusteella maksettavat etuudet esitetään

tuloslaskelmassa. Sijoitus sopimuksiin liittyvästä sijoitusten hallinnoinnista saadut palkkiot esitetään palkkiotuottoina.

Sellaisiin sijoitus sopimuksiin, joihin liittyy oikeus harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä (asiakashyvitys) tai jotka voi vaihtaa tällaisiksi sopimuksiksi, sovelletaan kuitenkin IFRS 4 -standardin sallimaa helpotusta. Tämän perusteella yritysten kapitalisaatiosopimukset arvostetaan ja kirjataan kuten vakuutus sopimukset.

Rahoitusvelat

Rahoitusvelat merkitään alun perin kirjanpitoon saadun vastikkeen perusteella käypään arvoon. Mahdolliset transaktiomenot sisällytetään rahoitusvelkojen alkuperäiseen kirjanpitoarvoon. Myöhemmin rahoitusvelat arvostetaan jaksotettuun hankintamenuon efektiivisen koron menetelmää käyttäen. Erotus kirjataan tulosvaikutteisesti velan juoksuaikana. Rahoitusvelat voivat olla korollisia tai korottomia.

Johdannaissopimukset arvostetaan tulosvaikutteisesti käypään arvoon

Yhteistakuuerä

Yhteistakuuerä kirjataan varauksen tavoin. Tapaturmavakuutuslaissa, liikennevakuutuslaissa ja potilasvahinkolaissa säädetään yhteistakuusta, jonka perusteella kyseistä toimintaa harjoittavat vakuutusyhtiöt vastaavat yhdessä niistä korvauksista, jotka jäävät asiakkaalle maksamatta jonkun em. vakuutusyhtiön selvitystilan tai konkurssin seurauksena. Vakuutusyhtiöt varaavat etukäteen lakisääteisesti taseisiinsa yhteistakuuerän. Varattua yhteistakuuerää ei voi purkaa muutoin kuin käyttämällä sitä em. tarkoitukseen tai siirtämällä sen toiseen vakuutusyhtiöön vakuutuskannan luovutuksen yhteydessä.

VARAUKSET

Veloitteen perusteella kirjataan varaus, mikäli veloitte perustuu aiempaan tapahtumaan ja sen toteutuminen on todennäköistä mutta toteutumisaikajankohta tai toteutuva määrä on epävarma. Lisäksi veloitteen pitää perustua joko tosiasialliseen tai oikeudelliseen veloitteeseen ulkopuolista kohtaan. Jos osasta veloitetta on mahdollista saada korvaus joltakin kolmannelta osapuolelta, korvaus kirjataan erilliseksi omaisuuseräksi, mutta vasta siinä vaiheessa, kun korvauksen saaminen on käytännössä varmaa.

MYYTÄVÄNÄ OLEVAT PITKÄAIKAISET OMAISUUS-ERÄT JA LOPETETUT TOIMINNOT

Pitkäaikainen omaisuuserä (tai luovutettavien erien ryhmä) luokitellaan myytävänä olevaksi, mikäli sen kirjanpitoarvoa vastaava määrä tulee kertymään pääasiassa omaisuuserän myynnistä jatkuvan käytön sijaan. Tällaisen omaisuuserän arvostusperuste on kirjanpitoarvo tai sitä alempi myynnistä aiheutuvilla menoilla vähennetty käypä arvo. Myytävänä olevaksi luokiteltu pitkäaikainen omaisuuserä sekä siihen liittyvät velat esitetään omana eränä taseessa.

Lopetetulla toiminnolla tarkoitetaan joko merkittävää erillistä liiketoimintayksikköä tai maantieteellistä aluetta edustavaa yksikköä tai tytäryritystä, josta on luovuttu tai joka on luokiteltu myytävänä olevaksi. Lopetetun toiminnon tuloslaskelman erät esitetään tuloslaskelmassa omana sarakekeenaan .

TULOVEROT

Tuloslaskelman veroihin sisältyvät OKOn konserniyhtiöiden tilikauden verotettavaan tuloon perustuvat verot, aikaisempien tilikausien verot ja laskennallinen verokulu tai -tuotto.

Laskennallinen verovelka lasketaan kaikista konsernitilinpäätökseen sisältyvien varojen ja velkojen kirjanpitoarvojen ja verotuksellisten arvojen välisistä väliaikaisista eroista. Laskennallinen verosaaminen lasketaan tilinpäätökseen sisältyvistä kirjanpidon ja verotuksellisten arvojen välisistä vähennyskelpoisista väliaikaisista eroista ja verotuksessa vahvistetuista tappioista. Mikäli verotettavan tulon kertyminen on todennäköistä siten, että saaminen voidaan hyödyntää, se kirjataan. Konsernitilinpäätös sisältää myös yhdistelytoimenpiteistä aiheutuneet laskennalliset verovelat ja -saamiset.

Laskennalliset verovelat ja -saamiset netotetaan yhtiöittäin. Yhdistelytoimenpiteistä aiheutuneita laskennallisia verovelkoja ja -saamisia ei netoteta. Laskennalliset verovelat ja -saamiset lasketaan sen säädetyn verokannan mukaan, jonka ennakoidaan olevan voimassa väliaikaisen eron purkautuessa. Mikäli laskennallinen vero aiheutuu tase-eristä, joita ei kirjata tuloslaskelmaan, myöskään laskennallisen veron muutosta kirjata tuloslaskelmaan vaan omaan pääomaan.

TULOUTUSPERIAATTEET

Palkkiotuotot ja -kulut palveluista kirjataan palvelun suorittamisen yhteydessä. Sellaisista kertamaksuisista palkkioista,

joita koskevat useita vuosia ja joita mahdollisesti joudutaan palauttamaan myöhemmin, tuloutetaan vain tilikaudelle kuuluva osuus.

Osingot tuloutetaan pääsääntöisesti silloin, kun osinkoa jakavan yhtiön yhtiökokous on tehnyt päätöksen osingon jaosta.

Korollisten omaisuus- ja velkaerien korkotuotot ja -kulut kirjataan suoriteperusteisesti. Myös sellaisten saamisten korot tuloutetaan, joiden erääntyneitä maksuja on hoitamatta. Tällainen korkosaaminen sisällytetään arvonalentumisen testaukseen. Saamisen hankintamenon ja sen nimellisarvon välinen ero jaksotetaan korkotuottoihin ja velasta saadun määrän ja sen nimellisarvon erotus korkokuluihin.

SEGMENTTIRAPORTOINTI

Segmentit on määritelty siten, että eri segmenttien riskit ja tuloksen muodostuminen poikkeavat muista segmenteistä. OKO-konsernissa ei ole maantieteellisiä segmenttejä. OKO-konserni raportoi segmenttikohtaiset tuloslaskelmat ja taseet Yrityspankkitoiminta, Investointipankkitoiminta ja Keskuspankkitoiminta ja varainhallinta liiketoiminta-alueista sekä Vahinkovakuutustoiminnasta. Lisäksi esitetään erikseen Pohjolan varainhoito, johon on yhdistelty muut Pohjola-konsernin yhtiöt, joita ei ole yhdistelty Vahinkovakuutustoimintaan. Varsinaiseen liiketoimintaan kuulumattomat tuotot, kulut, sijoitukset ja pääomat on kohdistettu Konsernihallintoon.

JOHDON HARKINTAA EDELLYTTÄVÄT LAATIMISPERIAATTEET JA ARVIOIHIN LIITTYVÄT KESKEISET EPÄVARMUUSTEKIJÄT

Tilinpäätöstä laadittaessa joudutaan tekemään tulevaisuutta koskevia arvioita ja oletuksia, joiden lopputulemat voivat poiketa tehdyistä arvioista ja oletuksista. Lisäksi joudutaan käyttämään harkintaa tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden soveltamisessa.

Vakuutus sopimuksista johtuvan velan määrään sisältyy useita harkinnanvaraisia tekijöitä ja epävarmuustekijöitä. Vahinkovakuutuksen osalta ulkoista toimintaympäristöä koskevien oletusten lisäksi arviointi pohjautuu pääosin omien vahinkotilastojen vakuutusmatemaattiseen analysointiin. Henkivakuutus sopimuksista aiheutuva velka muodostetaan suomalaiset säännökset täyttävän laskuperusteen mukaan, joka pohjautuu samoihin tulevaisuutta koskeviin oletamiin

kuin hinnoittelu. Tulevaisuutta koskevien olettamien asianmukaisuutta tarkkaillaan jatkuvasti.

Yritysten yhteenliittymissä hankittujen vakuutussojien, asiakassuhteiden ja tuotemerkkien arvot perustuvat arvioihin muun muassa tulevista rahavirroista sekä käytettävästä diskonttokorosta.

Liikearvo, taloudelliselta vaikutusajaltaan rajoittamattomat hyödykkeet sekä keskeneräiset aineettomat hyödykkeet testataan vuosittain arvonalentumisen varalta. Arvonalentumistestauksessa määriteltävä kerrytettävissä oleva rahamäärä pohjautuu usein käyttöarvoon, jonka laskemisessa on tehtävä arvioita tulevista rahavirroista ja käytettävän diskonttokoron suhteen.

Saamisten arvonalentumistestaus perustuu arvioihin saamisesta kerrytettävissä olevaan rahamäärään tulevaisuudessa. Kertyvät rahavirrat arvioidaan saamiskohtaisessa arvonalentumistestauksessa lainakohtaisesti. Saamisryhmäkohtaiset arvonalentumiskirjaukset perustuvat historia-tietoon pohjautuvaan arvioon tulevista tappioista.

Etuuspohjaisissa eläkejärjestelyissä omaisuuseränä esitetään järjestelystä johtuvien velvoitteiden nykyarvo vähennettynä järjestelyyn kuuluvien varojen käyvillä arvoilla ja kirjaamattomilla vakuutusmatemaattisilla voitoilla ja tappioilla sekä takautuvaan työsuoritukseen perustuvilla menoilla. Laskennassa on käytetty tulevaisuutta koskevia vakuutusmatemaattisia olettamia muun muassa diskonttaus korkoa, varojen tuotto-odotusta, tulevia palkkojen ja eläkkeiden korotuksia, työvoiman vaihtuvuutta ja inflaatiota koskien.

Sijoituskiinteistöjen arvostaminen käypään arvoon pohjautuu tietyiltä osin johdon tekemiin arvioihin kohteiden markkina-arvoista. Sijoituskiinteistöjen arvostuksessa on käytössä myös tuottoarvomenetelmään pohjautuva laskentamalli, jossa hyödynnetään arvioita kohteiden tulevista nettotuotoista.

UUDET STANDARDIT JA TULKINNAT

Vuonna 2006 OKO-konserni ottaa käyttöön seuraavat standardit ja tulkinnat:

- IAS 19 -standardiin "Työsuhde-etuudet" vuonna 2004 annetut muutokset, jotka laajentavat liitetietovaatimuksia.
- IFRS 7 -standardi "Financial Instruments: Disclosures". IFRS 7:n myötä otetaan käyttöön myös muutos IAS 1 -standardiin nimeltään "Amendment to IAS 1: Capital Disclosures". Muutokset laajentavat liitetietovaatimuksia.
- IFRIC 4 "Miten määritetään sisältääkö järjestely vuokrasopimuksen". Tulkinnalla ei ole merkittävää vaikutusta vuokralle otetuiksi luokiteltujen hyödykkeiden määrään OKO-konsernissa.
- IAS 39 "Rahoitusinstrumentit: kirjaaminen ja arvostaminen" -standardin muutos ("The Fair Value Option")
- IAS 39 - ja IFRS 4 "Vakuutus sopimukset" -standardien muutos ("Financial Guarantee Contracts")

LIITE 2. Riskienhallinnan periaatteet

Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan riskienhallinnan periaatteet

Arvot, strategiset valinnat ja pitkän tähtäimen taloudelliset tavoitteet muodostavat riskienhallinnan perustan.

Riskienhallinnan tehtävänä on tunnistaa ne uhkat ja mahdollisuudet, jotka vaikuttavat strategian toteutumiseen. Riskienhallinnan tavoitteena on tukea strategiassa asetettujen tavoitteiden saavuttamista valvomalla, että otetut riskit ovat oikeassa suhteessa riskinkantokykyyn.

Riskienhallinnan organisointi

OKOn johtokunta on ylin päätöksentekuelin riskienhallintaan liittyvissä asioissa. Se päättää riskienhallinnan tavoitteista ja organisoinnista, vahvistaa riskienhallintastrategian ja riskipolitiikat sekä valvoo riskienhallinnan toteuttamista. Johtokunta hyväksyy myös päätöksentekojärjestelmän ja -valtuudet.

Johtokunnan alaisuudessa toimiva Riskienhallintajohto koordinoi ja ohjaa riskienhallinnan periaatteita ja toimintalinjoja kokonaisuutena sekä nimittää Rating-komitean jäsenet. Riskienhallintajohtoon puheenjohtajana toimii konsernipalveluista vastaava OKOn johtokunnan jäsen, jolle Riskienhallintaosasto raportoi.

Rating-komitean tehtävänä on määrittää luottokelpoisuusluokat yritysasiakkaille. Rahoitusjohto tekee johtokunnan vahvistamien valtuuksien puitteissa asiakas-, pankki- ja maariskiä koskevia vastuuraja-, limiitti- ja luottopäätöksiä. Rahoitusjohtoon puheenjohtajana toimii OKOn toimitusjohtaja. Luottokomitea, limiittitoimikunta sekä osasto- ja yksikötason päätöksentekuelimet tekevät luottoriskiä koskevia päätöksiä vahvistettujen valtuuksien puitteissa.

Liiketoimintayksiköillä on ensisijainen vastuu asiakkuuksista ja riskinotosta. Yksiköillä on oikeus tehdä luotto-, markkina- ja rahoitusriskien ottamista koskevia päätöksiä hyväksyttyjen valtuuksien ja limiittien puitteissa.

Riskienhallintaosaston tehtävänä on kehittää ja toteuttaa kokonaisvaltaista riskienhallintaa.

Osasto raportoi riskinkantokyvystä, riskiasemasta ja riskipolitiikkojen toteutumisesta. Lisäksi sen tehtäviin kuuluu päätöksentekovaltuuksien ja -ohjeiden valmistelu ja ylläpito.

Riskejä seurataan aktiivisesti myös liiketoimintayksiköissä. Luottopäätösprosessissa Riskienhallintaosasto toimii päätöksenteon tukena ja laadunvalvojana.

Riskienhallintastrategia

OKOn johtokunta hyväksyy riskienhallintajohtoon esityksestä vuosittain tarkistettavan riskienhallintastrategian, jossa määritellään riskinkantokyky, suhtautuminen riskinottoon ja riskienhallinnan periaatteet. Riskienhallintastrategiassa on kuvattu myös pääomanhallinnan periaatteet ja suunnitelma vakavaraisuuden ylläpitämiseksi.

Lisäksi riskienhallintastrategiaan sisältyy kuvaus liiketoimintaan liittyvistä riskeistä ja riskienhallinnan organisoinnista. Siinä on myös selostettu eri päätöksentekotasojen ja riskienhallintaan osallistuvien organisaatioyksiköiden tehtävät ja keskinäinen vastuunjako.

Riskinkantokyky ja pääomanhallinta

Riskinkantokyvyllä tarkoitetaan omien varojen määrää suhteessa riskipainotettuihin sitoumuksiin. Vakavaraisuustavoite ensisijaisilla omilla varoilla laskettuna on keskimäärin 7 prosenttia.

Liiketoimintaa ohjataan ja seurataan liiketoiminnoittain. Tulosta verrataan toiminnan sitomaan 7 prosentin tavoitetason mukaiseen Tier I -pääomaan Basel I:n mukaan laskettuna. Tämän perusteella pääomat allokoitetaan eri liiketoiminnoille ja lasketaan liiketoimintojen oman pääoman tuotot (ROE).

Pääomanhallintaprosessissa laaditaan tulos- ja kasvurien perusteella vakavaraisuusennuste ja sen herkkyysoanalyysi. Lisäksi kuvataan eri uhkaskenaarioria ja arvioidaan niiden vaikutuksia vakavaraisuuteen. Tämän lisäksi prosessissa kartoitetaan toimenpiteet, joilla vakavaraisuustaso ylläpidettäisiin mahdollisen uhkaskenaarion toteutuessa.

Riskinottohalukkuus

Suhtautuminen riskinottoon on maltillinen. Liiketoiminta perustuu harkittuun riski-tuotto-ajatteluun, jonka mukaisesti hyödynnetään luottoriskiä, markkinariskejä ja rahoitusriskiä. Liiketoiminnan harjoittamiseen liittyy myös strateginen riski ja operatiivisia riskejä.

Tavoitteena on, ettei luottotappioiden ja tehtyjen varauksen nettomäärä suhdannekierron aikana keskimäärin ylitä 0,35 prosenttia luotto- ja takauskannasta.

Riskipolitiikat

Riskinottoa ohjataan riskipolitiikoilla, jotka laaditaan vuosittain. Kokonaisriskipolitiikassa riskinottohalu kohdennetaan riskilajeille.

Kokonaisriskipolitiikkaa täydentävät riskilajikohtaiset politiikat, joita ovat luotto-, korko-, valuutta-, osake-, kiinteistö-, ja rahoitusriskipolitiikat sekä operatiivisten riskien politiikka.

Luottoriskien hallinta

Luottoriskillä tarkoitetaan riskiä, joka johtuu siitä, etteivät pankin sopimusosapuolet kykene suoriutumaan sovituista velvoitteistaan eivätkä saadut vakuudet turvaa saatavia. Luottoriski sisältää myös maa- ja selvitysrisikit. Maariski on maittain kohdistettuihin ulkomaisiin saamisiin liittyvä luottoriski. Selvitysrisiki on selvitysprosessiin liittyvä, selvityksen kohteena olevan saamisen menettämisen riski.

Luottoriskien hallinnan tavoitteena on rajoittaa asiakasvastuista syntyvien luottoriskien negatiiviset tulosvaikutukset hyväksyttävälle tasolle ja pyrkiä samalla optimoimaan riski-tuotto-suhdetta. Keskeisessä asemassa luottoriskien hallinnassa ovat luottopäätöksenteko ja luottoprosessin laatu. Prosessia ohjaavat vahvistetut luottoriskipolitiikat, päätöksentekovaltuudet ja toimintaohjeet.

Selvitysrisikin hallinnassa korostuu vastapuolten luotettavuuden varmistaminen. Selvitysrisikiä pyritään vähentämään vakiomuotoisin sopimuksin sekä keskittämällä selvitykset luotettaviin clearing-keskuksiin.

Luottoriskejä pyritään vähentämään hajauttamalla luottosalkkua sekä määrittelemällä asiakaskohtaiset vakuus- ja kovenanttipolitiikat. Luottoriskinottoa rajoittavat myös omien varojen perusteella määritellyt suurimmat mahdolliset asiakasvastuut ja käytössä oleva limiittijärjestelmä. Luottoriskien hallinnassa on myös käytetty luottoriskijohdannais-sopimuksia. Luottoja ei ole arvopaperistettu.

Luottoriskipolitiikka

Luottoriskipolitiikoissa määritellään kokonaisvastuiden koostumusta, hajautusta, asiakasvalintaa sekä vakuuksien ja kovenanttien käyttöä koskevat periaatteet. Tarkoituksena on varmistaa luottosalkun riittävä hajautuminen, jotta ei synny liiallisia riskikeskittymiä maittain, asiakasryhmittäin, toimialoittain, luottokelpoisuusluokittain, asiakaskonserneittain tai ajallisesti.

Portfoliotarkastelussa asiakkaat on jaettu kuuteen ryhmään, jotka ovat yritykset, rahoitus- ja vakuutuslaitokset,

yksityisasiakkaat, osuuspankit ja OP-keskus, julkisyhteisöt sekä voittoa tavoittelemattomat yhteisöt. Yrityisasiakkailla sekä rahoitus- ja vakuutuslaitosasiakkailla on laadittu omat luottoriskipolitiikat. Näiden lisäksi on tehty maariskipolitiikka.

Yrityisasiakkaiden luottoriskipolitiikassa yritys vastuulle on asetettu tavoitearvot rating-luokittain ja suhteelliset enimmäismäärät toimialoittain.

Rahoitus- ja vakuutuslaitosten riskiä on hajautettu luottokelpoisuusluokittain, liikkeeseenlaskijoittain ja tuotteittain. Lisäksi jälkimmäisten saamistodistussijoitusten likviditeetin varmistamiseksi on määritelty minimikoot emissioille, joihin voidaan sijoittaa.

Maariskipolitiikassa riskiä on hajautettu asettamalla enimmäismäärät maaryhmäkohtaisille vastuulle.

Luottoriskien limitointi

Limitti on asiakas- tai maakohtaisesti asetettu vastuiden tai avoimen position enimmäismäärä. Limiittipäätöksessä voidaan lisäksi asettaa ajallisia ja tuotekohtaisia rajoitteita, esimerkiksi enimmäismäärät lyhytaikaisille ja pitkäaikaisille vastuille. Useimmille yritys- ja yhteisöasiakkailla vahvistetaan myös asiakaskohtainen riskinotto-politiikka eli vakuuksien vähimmäismäärä ja käytettävät kovenantit.

Vastuuraja on euromääräinen asiakaskohtaisten vastuiden enimmäismäärä. Vastuuraja vahvistetaan vuosittain niille yritysasiakkailla, joiden vastuut tai suunnitellut vastuut ylittävät 5 miljoonaa euroa.

Rahoituslaitoslimiitti on ajallisesti määritelty, euromääräinen vastapuolilimiitti, jonka rajoissa rahoituslaitosten kanssa liiketoimintaa harjoitetaan. Limiitin myöntäminen edellyttää, että rahoituslaitos sijaitsee maassa, jolle on hyväksytty maalimiitti. Rahoituslaitoslimiitti tarkistetaan vuosittain.

Maalimiitti on euromääräinen enimmäismäärä saamisille tietystä maasta. Kunkin maan limiitin määrä ja siihen mahdollisesti liittyvä aikarajoitus määritellään maan luottokelpoisuuden ja OKOn riskinkantokyvyn mukaisesti niin, että se tukee hyväksytyjä liiketoimintaperiaatteita. Maalimiitti tarkistetaan vähintään kerran vuodessa.

Luottoprosessi

Päivittäinen luottoprosessi on ratkaisevassa asemassa luottoriskien hallinnassa. Riskienhallinnan näkökulmasta luottoprosessin keskeisimmät vaiheet ovat luottokelpoisuuden arviointi, päätöksenteko ja toimeenpano, jotka on eriytetty toisistaan. Luottoprosessin toimivuutta ja laatua valvoo Riskienhallintaosasto.

Luottokelpoisuuden arviointi

Yritysiasiakkaiden luottokelpoisuus arvioidaan OP-ryhmän sisäisellä 12-portaisella luokituksella. Luokitukseen vaikuttaa yrityksen tilinpäätösinformaation kertoma taloudellinen asema, jossa keskeisiä ovat vakavaraisuus, kannattavuus ja maksuvalmius. Lisäksi huomioidaan yrityksen markkina-asema, kilpailukyky, tuotteiden laatu, kasvupotentiaali ja toimialan tilanne. Jos yrityksellä on julkinen luottokelpoisuusluokitus, sitä käytetään yhtenä tekijänä luottokelpoisuutta arvioitaessa.

Luottokelpoisuusluokittelussa ei oteta huomioon asiakkaan vastuulle saatuja vakuuksia tai takauksia. Vastuukohtainen riskiarviointi tehdään asiakkaan luottokelpoisuuden, esitettävän vastuun sekä vastuulle saatavien vakuuksien ja takauksien perusteella päätöksentekovaiheessa, jolloin vahvistetaan myös vastuiden hinnoittelu.

Luokittelun tavoitteena on jakaa yritysasiakkaat maksukyvyyn perusteella luottokelpoisuusluokkiin siten, että luokittelu täyttää riskienhallinnan tarpeet sekä uuden vakavaraisuuskehikon (Basel II) sisäisille luokittelumalleille asettamat kriteerit. Kahteen heikoimpaan luokkaan kuuluvat ne asiakkaat, joilla on joko vakavia maksuhäiriöitä tai jotka ovat joko yrityssaneerauksessa tai konkurssissa.

Sisäistä luottokelpoisuusluokitusta hyödynnetään vastuiden hinnoittelussa ja luottopäätöksenteossa sekä riskisopeutetun pääomavaateen laskennassa.

Luottokelpoisuuden määrittely asiakasryhmittäin

<i>Asiakasryhmä</i>	<i>Luottokelpoisuuden määrittely</i>
Yritysiasiakkaat, vastuut yli 3 milj. €	Rating-komitean antama luottokelpoisuusluokitus
Yritysiasiakkaat, vastuut alle 3 milj. €	Tilinpäätös- ja maksukäyttämistietoihin perustuva luottokelpoisuusluokitus
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	Ulkopuolisen luokituslaitoksen luottokelpoisuusluokitus
Osuuspankit ja OP-keskus	Rating-komitean luottokelpoisuusluokitus
Maat	Ulkopuolisen luokituslaitoksen luottokelpoisuusluokitus
Yksityisasiakkaat	Masukäyttämistietoihin ja credit scoringiin perustuva luottokelpoisuusluokitus

Maat on jaettu Moody'sin luottokelpoisuusluokituksen perusteella viiteen maariskiryhmään. Alin investointitason luokitus (Investment Grade) on Baa3 eli maariskiryhmään 3 kuuluvat maat.

Maariskiryhmien vastaavuus Moody'sin**luottokelpoisuusluokkien kanssa**

<i>Maariskiryhmä</i>	<i>Moody's-vastaavuus</i>
Ryhmä 1	Aaa
Ryhmä 2	Aa1–A3
Ryhmä 3	Baa1–Baa3
Ryhmä 4	Ba1–B3
Ryhmä 5	Caa1–C sekä luokittelemattomat

Päätöksenteko

Luottopäätösesityksen perustan muodostaa luottokelpoisuusarvio. Asiakasvastaavat valmistelevat vastuuraja-, limiittisekä rahoitusesitykset ja esittelevät ne päätöksentekokomitealle. Luottopäätösesitys sisältää selvityksen luoton hakijasta ja asiakkaalle aikaisemmin myönnettyistä vastuista sekä niiden vakuuksista ja avoimesta positioista. Yritysiasiakkaiden luottopäätösesitys sisältää luottokelpoisuusarvion lisäksi vakuus- ja kovenanttipolitiikan lyhyille ja pitkille vastuille sekä ennusteen asiakkaan taloudellisen tilan kehittymisestä. Yritysiasiakkaiden vastuurajausesitykseen liitetään aina tilinpäätösanalyysi ja uusista yritysasiakkaista usein myös yritystutkimus. Useimmiten yritys- ja rahoituslaitosasiakkaiden luottopäätösesityksiin sisältyy Riskienhallintaosaston kannanotto esitettävästä luottoriskistä.

Päätöksentekokomiteat tekevät riskinottopäätöksiä valtuuksiansa puitteissa noudattaen vahvistettuja luottoriskipolitiikoja, limiittejä ja linjauksia. Päätöksentekokomitean päätösvaltuudet on porrastettu asiakkaan luottokelpoisuusluokan sekä vastuun ja avoimen position määrän perusteella. Yksityisasiakkaiden pieniä luottopäätöksiä tehdään myös credit scoringiin perustuvalla automaattisella luottopäätösjärjestelmällä.

Toimeenpano

Toimeenpanovaiheessa laaditaan hyväksytyjen päätösten perusteella tarjous- ja sopimusasiakirjat. Nostoehtojen tähtyminen tarkistetaan vielä ennen rahojen siirtoa asiakkaan käyttöön. Lisäksi valvotaan sopimusehtojen täyttymistä sopimuksen voimassaoloaikana.

Luottoriskin mittaus, seuranta ja raportointi

Luottoriskiä mitataan asiakaskohtaisesti vastuiden ja avoimen position määrällä. Vastuu tarkoittaa tase-erien ja taseen ulkopuolisten erien yhteismäärää, joka pankilla on tietyltä asiakkaalta. Avoin positio lasketaan vähentämällä vastuista vakuudet vakuusarvon määräisenä. Luottoriskiä mitataan myös painotetulla avoimella positioilla, joka saadaan kertomalla asiakaskohtainen avoin positio asiakkaan luottokelpoi-

suuden mukaisella maksuhäiriötodennäköisyydellä. Lisäksi luottoriskin mittareina käytetään ongelmaluottojen ja erään-tyneiden maksuerien osuutta luotto- ja takauskannasta sekä luottotappioiden osuutta luotto- ja takauskannasta.

Asiakasseuranta jakaantuu vuosittaiseen tilinpäätösten ja osavuositarkastusten analysointiin sekä jatkuvaan maksukäyt-tytymisen ja asiakkaan toiminnan seurantaan.

Asiakkaiden maksukäyttytymistä, erään-tyneitä maksu-eriä ja ongelmaluottoja seurataan jatkuvasti sekä OP-ryh-män sisäisestä että ulkoisesta valvontapalvelusta saatavien tietojen perusteella.

Asiakkaat, joiden taloudellisen tilan kehitystä, luotto-riskin määrää ja maksukäyttytymistä halutaan tarkastella tavallista tiiviimmin, otetaan erityisseurantaan. Samassa yhte-ydessä arvioidaan myös asiakkaan luottokelpoisuus-luokituksen muutostarve, luottotappion todennäköisyys sekä arvonalennuksen tarpeellisuus. Tämä merkitsee usein myös sitä, että luottopäätös tehdään ylemmässä päätöksen-tekoelimessä.

Yritysassiakkaiden vastuurajojen käyttöä ja rahoituslaitos-konsernien limiittejä seurataan luottopäätösprosessissa. Lisäksi luottopäätöksiä valvotaan myös päätöksenteko-elimissä, jotka toimittavat päätöspöytäkirjat aina tiedoksi seuraavalle päätöksentekotasolle.

Luottoriskien raportointi on keskitetty Riskienhallinta-osastolle. Luottoriskipolitiikan noudattamista tarkastellaan johtokunnalle laadittavassa riskianalysissä, jossa raportoi-daan lisäksi muun muassa kokonaisvastuiden määrän, jakau-man ja laadun sekä ongelmaluottojen kehitystä.

Limiittien käyttö ja niiden mahdolliset ylitykset rapor-toidaan säännöllisesti. Lisäksi Riskienhallintaosasto laatii salkkuanalyysseja.

Markkinariskien hallinta

Markkinariskejä ovat markkinahintojen (korkojen sekä valuutta- ja osakekurssien) ja volatiliteettien vaikutukset pankin tulokseen. Markkinoiden likviditeettiriski on osa markkinariskiä. Riski syntyy, jos markkinoilla ei ole riittävästi syvyyttä tai markkinat eivät toimi häiriön takia, minkä vuoksi pankki ei kykene realisoimaan tai kattamaan riskejään vallit-seviin markkinahintoihin.

Markkinariskien hallinnan tavoitteena on rajoittaa taseen ja taseen ulkopuolisten erien hintamuutoksista aiheutuvat riskit hyväksyttävälle tasolle sekä edistää tuloksenteko-mahdollisuuksia optimoimalla riski-tuotto -suhdetta.

Markkinariskejä sisältyy sekä kaupankäyntitoimintaan että varainhallintaan. Trading-toiminta perustuu aktiiviseen lyhyen aikavälin kaupankäyntiin ja markkinariskien hallintaan.

Trading-toiminnassa ylläpidetään OP-ryhmän likviditeetti-reservejä mahdollisimman tuottavasti.

Varainhallinnan tehtävänä on turvata pankin kotimainen ja ulkomainen varainhankinta ja hallita pankin sijoitustoimin-nan osake-, luotto- ja korkoriskiä sekä rakenteellista korko-riskiä, joka syntyy luotto- ja talletuskannasta sekä muusta taseesta (esimerkiksi osakkeet, kiinteistöt ja omat pääomat). Tavoitteena on myös suojata konsernin rahoituskatetta korko-tason muutoksilta. Varainhallinnassa ei oteta valuuttakurssi-riskiä.

Markkinariskien hallinnan periaatteet ja riskipolitiikat vahvistaa OKOn johtokunta. Riskienhallintajohto koordinoi ja ohjaa markkinariskien hallinnan periaatteita sekä valvoo limiittien käyttöä. Markkinariskit keskitetään ao. riskiin oikeu-tetuille liiketoimintayksiköille, jotka vastaavat positioidensa riskeistä ja tuloksesta asetettujen limiittien puitteissa. Ris-kienhallintaosasto seuraa ja raportoi markkinariskit ja niistä syntyvät tulokset sekä liiketoiminnalle että johdolle. Peri-aatteet ja mittarit ovat yhteneväiset sekä kaupankäyntitoi-minnan että varainhallinnan markkinariskien hallinnassa.

Korko-, valuutta-, osake- ja kiinteistöriskeille on laadittu riskipolitiikat, joissa on määritelty position rakennetta ja hajauttamista koskevat periaatteet ja limiitit. Tarkoituksena on varmistaa, ettei synny riskinkantokykyyn nähden liian suuria markkinariskejä. Riskilimiitit on edelleen allokoitu kaupankäyntitoimintaan (korko, valuutta- ja volatiliteetti-riski) ja varainhallintaan (korko- ja osakeriski).

Korkoriskiä hajautetaan valuutoittain, tuotteittain ja periodeittain. Valuutariski suojataan valuutoittain. Osake- ja pääomasijoitusten riskiä hajautetaan markkina-alueittain, toimialoittain ja liikkeeseenlaskijoittain. Pääomarahastosijoi-tuksissa riskin hajautus hoidetaan rahaston sääntöjen mukai-sesti. Optioliiketoiminnalle on määritelty omat limiitit.

Markkinariskien hallinnassa keskeisessä asemassa on jat-kuva riskipositioiden rakenteiden ja markkinoiden analy-sointi sekä muutosten vaikutusten ennakointi pankin riski-asemaan ja tulokseen. Tehokas markkinariskien hallinta edellyttää ajantasaista ja oikeaa tietoa positioista ja markki-noista sekä nopeaa reagoitua muutoksiin. Markkinariskejä hallitaan muokkaamalla riskipositioita sekä tase- että joh-dannaisinstrumentein kulloisenkin markkinanäkemyksen perusteella riskilimiittien puitteissa. Markkinariskipositioita tai yksittäisiä sopimuksia voidaan myös suojata johdan-naisinstrumentein niiden markkina-arvojen muutoksilta tai position rahoituskatteen turvaamiseksi.

Lisäksi korko-, valuutta- ja osakeriskejä mitataan Value at Risk (VaR) -analyysin avulla.

Markkinariskien mittausta, seuranta ja raportointi

OKO-konsernissa markkinariskejä seurataan seuraavassa taulukossa kuvattuja mittareita käyttäen:

Riskilaji	Riskimittari	Tulosmittari	Frekvenssi
Korkoriski / kaupan- käyntisalkut	<ul style="list-style-type: none"> 100 korkopisteen koronmuutoksen vaikutus tulevien kassavirtojen nykyarvoon VaR 	<ul style="list-style-type: none"> Markkina-arvon muutos 	Päivittäin
Korkoriski / varainhallinta	<ul style="list-style-type: none"> 100 korkopisteen koronmuutoksen vaikutus tulevien kassavirtojen nykyarvoon VaR 	<ul style="list-style-type: none"> Markkina-arvon muutos Rahoituskate 	Päivittäin
Valuutariski	<ul style="list-style-type: none"> Kokonaisnettopositio Valuuttaparipositiot VaR 	<ul style="list-style-type: none"> Markkina-arvon muutos 	Päivittäin
Osakeriski	<ul style="list-style-type: none"> Markkina-arvo VaR 	<ul style="list-style-type: none"> Markkina-arvon muutos 	Päivittäin / viikoittain
Volatiliteettiriski	<ul style="list-style-type: none"> Spot / volatilitteetti-matrisin mukainen enimmäistappio 	<ul style="list-style-type: none"> Markkina-arvon muutos 	Päivittäin
Kiinteistöriski	<ul style="list-style-type: none"> Vuokrattavissa oleviin kohteisiin sitoutunut pääoma sekä kiinteistöjen vajaakäyttöaste 	<ul style="list-style-type: none"> Nettotuotto 	Neljännesvuosittain

VaR-malli perustuu korkojen sekä valuutta- ja osakekurssien historialliseen kehitykseen. Mallin avulla arvioidaan positioiden markkina-arvojen muutoksia yhden päivän aikana. Se on aika, joka tosiasiallisesti tarvitaan position sulkemiseen tai riskin kattamiseen. Malli antaa tappioennusteen, jonka mukaan tappio on 97,5 prosentin todennäköisyydellä pienempi tai enintään yhtä suuri kuin mallin antama ennuste.

VaR-analyysi perustuu historiallisiin hintamuutoksiin (volatiliteettiin) ja antaa tappioestimaatin "normaaleissa" markkinaolosuhteissa. Stressitestauksen avulla voidaan arvioida tarkastelujakson aikana toteutuneita suurempien markkinamuutosten vaikutuksia avoimen riskiposition tulokseen. Mallin ennustekykä seurataan päivittäisellä back-testauksella: testin tulos saa ylittää tappioestimaatin keskimäärin 2,5 kertaa sadan päivän aikana.

Historialliseen simulaatioon perustuvan menetelmän etuja ovat empiiriset, markkinoilla toteutuneet jakaumat ja korrelaatiot. Ongelmia tuottavat toteutuneeseen kehitykseen perustuva riskin ennustaminen, aikasarjaotoksen pituuden vaikutus riskimittarin arvoon, äärimmäisten muutosten epäjatkuvuus erityisesti jakauman tappiolaidalla ja aikasarjoihin sisältyvä autokorrelaatio.

Riskienhallintaosasto seuraa OKOn korko-, valuutta- ja osakeriskilimiittejä ja hälytysrajoja päivittäin ja raportoi niistä liiketoiminnalle ja johdolle.

Korkoriski

Korkoriski syntyy, kun taseen tai taseen ulkopuolisten erien maturiteetit, korontarkistusajankohdat tai korkoperusteet poikkeavat toisistaan. Kaupankäyntitoiminnassa korkoriski toteutuu markkinakorkojen muuttuessa arvopapereiden markkina-arvon muutoksena. Varainhallinnan korkoriskin osalta riski toteutuu muutoksena korkokatteessa.

Korkoriskiä saavat ottaa annettujen limiittien puitteissa vain erikseen määritellyt yksiköt.

Varainhallinnan korkoriski

Varainhallinnan korkoriski syntyy korkotason muutoksesta ja korontarkistusten eriaikaisuudesta taseen saatavia ja velkoja uudelleen hinnoiteltaessa. Korkojen noustessa pankille aiheutuu tappiota, jos sijoitusten korkosidonnaisuus on varainhankintaa pidempi.

Taseeseen sisältyy myös rakenteellista korkoriskiä, joka syntyy pääosin vähittäisottolainauksesta ja korottomista tase-eristä. Korkoriskiin vaikuttavat myös asiakassopimusten mahdolliset ennenaikaiset takaisinmaksut.

Muusta kuin kaupankäyntitoiminnasta aiheutuva korkoriski keskitetään varainhallintaan, joka hoitaa positiota annettujen limiittien puitteissa.

Varainhallinnan korkoriski mitataan ja raportoidaan osana OKOn kokonaiskorkoriskiä käyttäen samoja mittareita ja limitointiperiaatteita kuin kaupankäyntisalkussa. Näiden avulla arvioidaan myös kertyvän korkokatteen herkkyyttä korkojen muutoksille.

Valuuttariski

Valuuttariski syntyy, kun samassa valuutassa olevien saatavien ja velkojen määrät poikkeavat toisistaan.

Valuuttakurssiriskin hoito on keskitetty kaupankäyntitoimintaan. Position riskiä rajoitetaan kokonaisnettovaluuttapositioneille ja päävaluuttojen (USD, GBP, SEK) valuuttaparipositioneille asetettujen limiittien avulla. Lisäksi valuuttakurssiriskin VaR-luvulle on asetettu hälytysraja. Riskiä rajoitetaan myös stop / loss-limiitein.

Osakeriski

Osakeriskiä syntyy osake- ja pääomasijoitustoiminnasta. Osakesijoitukset sisältävät sekä kaupankäyntitarkoitukseen että pitempiaikaiseen omistukseen hankittuja osakkeita.

Osakeriskipolitiikassa määritellään osakesalkun koostumusta ja sijoituskohteiden valintaa ohjaavat periaatteet.

Myytävässä oleviin kirjattuihin osakesalkun hoito on keskitetty varainhallintaan.

Volatiliteettiriski

Volatiliteettiriskiä otetaan pienimuotoisesti korko- ja valuuttapositioneissa sekä liikkeeseen laskettujen indeksilainojen takaisinostoissa.

Riskiä mitataan VaR-tyyppisen position enimmäistappioriskimittarin (spot/volatiliteetti-matriisin) avulla, joka stressaa sekä johdannaisen kohde-etuutena olevan instrumentin markkinahintaa että johdannaisen markkinahinnan volatiliiteettia.

Kiinteistöriski

Kiinteistöriskillä tarkoitetaan kiinteistöomistuksiin liittyviä arvonmuutos- ja tuottoriskejä.

Kiinteistöriskipolitiikassa määritellään kiinteistöomistussalkun koostumusta ja sijoituskohteiden valintaa ohjaavat periaatteet. Kiinteistöomistuksista laaditaan vuosittain kohdekohtaiset arviot ja toimenpidesuunnitelmat. Kiinteistöriskit raportoidaan neljännesvuosittain konsernin riskianalyyseissä.

Rahoitusriskin hallinta

Rahoitusriski tarkoittaa jälleenrahoituksen saatavuuteen liittyvää riskiä ja pankin luottokelpoisuuden kehityksen vaikutusta rahoituksen hintaan. Riski syntyy, jos saamisten ja velkojen maturiteetit poikkeavat toisistaan. Rahoitusriski syntyy myös, jos joko velat tai saatavat tai molemmat ovat keskittyneet vastapuolten, instrumenttien tai markkinasegmenttien suhteen. Rahoitusriskiä voi syntyä myös asiakaskäyttäytymisen tai taloudellisen toimintaympäristön muutosten seurauksena.

Maksuvalmiusriski tarkoittaa riskiä rahoituksen saatavuudesta velkojen tai muiden maksujen erääntyessä. Riskin toteutuminen voi johtua esimerkiksi markkinoiden likviditeetin vähenemisestä tai luottontarvitsijan luottokelpoisuuden heikkenemisestä. Maksuvalmiusriskin varaudutaan ylläpitämällä likvideistä saamistodistuksista koostuvaa reservisalkkua.

Likviditeetin hallintaa säätelevät Euroopan Keskuspankin vähimmäisvaranto- ja maksuvalmiusluottojärjestelmät.

Rahoitus- ja maksuvalmiusriskien hallinnan merkittävyyttä korostaa OKOn keskusrahallitustehtävään kuuluva velvollisuus huolehtia OP-ryhmän maksuvalmiudesta ja maksuvalmiusreservien riittävyydestä. Maksuvalmiusreservisalkun osuus Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan taseesta on noin neljännes.

Rahoitusriskin hallinnan tarkoituksena on varmistaa riskinkantokyvyn kannalta oikein mitoitettu pääomarakenne ja rajoittaa taserakenteesta aiheutuvaa rahoitus- ja maksuvalmiusriskiä. Rahoitusriskiä hallitaan maksuvalmiuden ja taseen rakenteen suunnittelulla, ylläpitämällä riittävää maksuvalmiusreserviä ja hajauttamalla varainhankintaa maturiteetti- luokittain, vastapuolittain ja instrumenteittain.

Rahoitus- ja maksuvalmiusriskien hallinnan periaatteet ja riskipolitiikan vahvistaa OKOn johtokunta. Riskienhallintajohto koordinoi ja ohjaa periaatteita sekä valvoo limiittien käyttöä. OKOn rahoitus- ja maksuvalmiusriskien hoito ja pitkäaikainen varainhankinta sekä reservisalkkujen ylläpito on keskitetty varainhallintaan. Riskienhallintaosasto seuraa ja raportoi rahoitusriskit sekä liiketoiminnalle että johdolle.

Keskeiset rahoituslähteet ovat sijoitustodistus- ja joukkovelkakirjaemissiot, muilta pankeilta ja osuuspankeilta otetut talletukset, yleisötalletukset sekä oma pääoma. Kansainvälisillä raha- ja pääomamarkkinoilla rahoituksen saatavuuteen ja hintaan vaikuttaa OKOn luottokelpoisuusluokitus.

Rahoitusriskipolitiikassa määritellään tukkuvarainhankintaan ja sen rakenteeseen liittyvät periaatteet ja limiitit. Lisäksi rahoitusriskipolitiikkaan sisältyy varainhankintasuunnitelma.

Rahoitusriskin mittaaminen, seuranta ja raportointi

Rahoitusriskiä seurataan taseen rakenteen sekä saatavien ja velkojen erääntymisjakauman perusteella. Taseen kasvusta merkittävä osa rahoitetaan tukkuvarainhankintana ja se pyritään hajauttamaan maturiteetti- luokittain siten, että tukkuvarainhankinnan uusiminen ja lisähankinta kyetään toteuttamaan joustavasti markkinatilanteesta riippumatta. Tukkuvarainhankinnan riittävän hajautumisen varmistamiseksi

tukkuvarainhankinnan maturiteettijakauma on rajoitettu neljään vuoteen saakka. Lyhin maturiteettiluokka on alle yhden kuukauden kuluessa erääntyvä tukkuvarainhankinta, jonka määrä ei saa ylittää maksuvalmiusreservien määrää. Tämän lisäksi maksuvalmiusreservien määrälle on asetettu OP-ryhmän pankkiliiketoiminnan taseeseen suhteutettu limiitti.

Päivittäistä likviditeettiä seurataan laskelmin ja ennustein 30 päivää eteenpäin. Ne sisältävät sekä omien liiketapahtumien vaikutukset että ennusteet pankkien välisessä maksuliikenteessä kulkevista rahavirroista.

Riskienhallintaosasto raportoi rahoitusriskit kuukausittain sekä liiketoiminnalle että johdolle. Päivittäin laaditaan kassavirtalaskelmat valuutoittain ja arviolaskelma maksuvalmiusreservien riittävydestä.

Johdannaisliiketoiminta

OKO-konserni käyttää aktiivisesti korko- ja valuuttajohdannaisia sekä vähäisemmässä määrin osake-, osakeindeksi- ja luottojohdannaisia. Näiden kohde-etuksien ja luottovastarvojen määrät on esitetty liitetiedossa 62. Johdannaisia käytetään sekä kaupankäynti- että suojaustarkoitukseen osana ao. kokonaisposition hoitoa. Johdannaisien riskiä seurataan osana kaupankäyntitoiminnan ja varainhallinnan kokonaispositioiden riskejä käyttäen samoja mittareita kuin tasepositioissakin. Poikkeuksen muodostavat optiot, joiden riskiä mitataan erikseen edellä kohdassa volatilitteettirisiki kuvatulla tavalla.

Johdannaisliiketoiminnan vastapuolirisikiä seurataan käyttäen luottovasta-arvoja, jotka on määritelty sopimusten jälleenhankintakustannusten (markkina-arvo) ja instrumentti-kohtaisten tulevaisuuden luottoriskikertoimien perusteella.

Luottojen ja liikkeeseen laskettujen velkaemissioiden korkoriskiltä suojauksen tarkoituksena on suojattavan ja suojaavan erän välisen korkoeron eli marginaalin lukitseminen. Suojauksen tehokkuuden todentaminen tehdään suojattavien erien ja suojien korkoriskilukujen ja markkina-arvojen suhdetta käyttäen.

Liikkeeseen laskettujen indeksilainojen lisätuotokomponentit on suojattu johdannaisrakenteilla. Suojaavat johdannaiset ovat osake-, osakeindeksi-, valuutta-, korko-, hyödyke- sekä luottojohdannaisia.

Operatiivisten riskien hallinta

Operatiivisella riskillä tarkoitetaan riskiä siitä, että toiminnasta aiheutuu tappioita tai tulonmenetystä johtuen puutteellisesti toimivista sisäisistä prosesseista, henkilöistä, järjestelmistä tai ulkoisista tapahtumista. Operatiivinen riski,

joka sisältää oikeudellisen riskin, mutta ei strategista riskiä, saattaa ilmetä myös maineen menetyksenä.

Vastuu operatiivisten riskien hallinnasta on liiketoimintayksiköillä. Riskienhallintaosasto valvoo operatiivisten riskien hallinnan toteutusta, riskitasoa ja riskien toteutumisesta aiheutuneita menetyksiä sekä raportoi niistä.

Operatiivisille riskeille on laadittu riskipolitiikka, jossa määritellään operatiivisen riskin tunnistamista, arvioimista, seuranta ja raportointia ohjaavat periaatteet. Poliitikassa on määritelty myös operatiivisten riskien hallinnan keskeiset tavoitteet.

Operatiivisten riskien hallinnan tavoitteena on luoda riskejä ennaltaehkäisevä kulttuuri, jonka luomisessa organisaation periaatteet ja arvot sekä johtamis- ja toimintakulttuuri ovat avainasemassa. Riskienhallinta perustuu liiketoiminnan kaikilla osa-alueilla noudatettavaan suunnitelmallisuuteen, huolellisuuteen ja jatkuvuuteen.

Keskeisessä asemassa operatiivisten riskien hallinnassa on riskien tunnistaminen ja arviointi sekä sen pohjalta tapahtuva toiminnan kehittäminen.

Riskien toteutumista pyritään ennaltaehkäisemään kehittämällä prosesseja ja henkilöstön osaamista sekä eriyttämällä päätöksenteko, toimeenpano ja valvonta toisistaan. Uusien tuotteiden käyttöönottoa edeltää tuotteiden kuvaus, toimintaprosessien suunnittelu ja ohjeistus sekä tuotteen hyväksyntä. Oikeudellisen riskin hallinnassa korostuu sopimusten sitovuuden ja lainmukaisuuden varmistaminen. Tiedon hallinnassa olennaista on tiedon oikeellisuuteen, käytettävyyteen sekä eheyteen liittyvien riskien hallinta, joiden tärkeys korostuu erityisesti sähköisessä asioinnissa. Tietojärjestelmien kehitystyössä ja käyttöönotossa kiinnitetään erityistä huomiota riittävään määrittelyyn, sisällölliseen ja tekniseen osaamiseen, testaukseen sekä pilotointiin. Tieto- ja pankkiturvallisuuden hallinnassa sekä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisessä tehdään tiivistä yhteistyötä OP-ryhmässä.

Yllättäviin tilanteisiin on varauduttu liiketoiminnan jatkuvuussuunnitelmilla ja tietotekniikan toipumissuunnitelmilla, joita kehitetään ja päivitetään säännöllisesti. Tärkeä osa operatiivisten riskien hallintaa ovat sisäisen tarkastuksen tekemät selvitykset. Operatiivisista riskeistä aiheutuvilta menetyksiltä on suojauduttu myös esine-, rikos- ja vastuuvakuutuksiin.

Operatiivisten riskien tunnistaminen, seuranta ja raportointi

Liiketoimintaan liittyvät operatiiviset riskit tunnistetaan riskikartoituksissa pääsääntöisesti prosesseittain yli organisaatio-

rajojen. Merkittävien riskien osalta arvioidaan, kuinka todennäköinen riski on ja millainen tulosvaikutus riskin toteutumisesta voisi aiheutua. Riskit arvioidaan uudelleen säännöllisesti ja aina merkittävien muutosten yhteydessä

Toteutuneista operatiivisista riskeistä kerätään vahinkotilasto, jonka tavoitteena on tapahtumiin johtaneiden syiden ymmärtäminen ja sitä kautta toiminnan kehittäminen.

Riskienhallinta raportoi johdolle säännöllisesti operatiivisten riskien kartoitusten tuloksista ja toteutuneista vahingoista sekä suosittelee kehityshankkeita tai uusia toimintatapoja arviointeihin perustuen.

Strateginen riski

Strategisella riskillä tarkoitetaan väärin valitun liiketoimintastrategian johdosta syntyviä menetyksiä.

Strategisten riskien uhkaa ja vaikuttavuutta seurataan ja arvioidaan vuosittain riskienhallintastrategian päivitysten yhteydessä. Samassa yhteydessä arvioidaan myös toimintaympäristössä ja kilpailutilanteessa tapahtuneita muutoksia ja niiden vaikutusta strategian toteuttamiseen.

Vakuutustoiminnan riskienhallinnan periaatteet

Vakuutustoiminnassa riskin ottaminen on osa liiketoiminnallista tehtävää ja riskien hallinta on yksi ydinosaamisen alueista. Vakuutustoiminnan tehtävä on kantaa asiakkaiden puolesta heihin kohdistuvat riskit ja varmistaa, ettei heidän varallisuutensa arvo häviä tai toimentulonsa vaarannu ennalta arvaamattomissa tilanteissa. Näihin palveluihin liittyy sekä vakuutusteknisiä että luotto- ja markkinariskejä, joiden hallinta edellyttää riskienhallinnan integrointia päivittäiseen johtamiseen ja organisointiin.

Riskienhallinnan organisointi

Vakuutusyhtiöiden hallituksilla on ylin vastuu riskienhallintaan liittyvissä asioissa. Riskienhallinnan lähtökohtana ovat vahvistetut yhteiset suuntaviivat koko sisäiselle valvonnalle. Sisäinen valvonta sisältää riskienhallintajärjestelmän, jonka avulla toimintaan kohdistuvat riskit kyetään tunnistamaan ja rajoittamaan. Hallitus on asettanut tavoitteet oman pääoman tuotolle, yhdistetylle kulusuhteelle ja vahinkovakuutuksen vakavaraisuudelle.

Riskienvälvontatoiminto on riippumaton riskiä ottavasta liiketoiminnosta. Riskienhallintatoiminto koordinoi ja kehittää riskienhallintaa ja siihen liittyvää raportointia sekä valmistelee riskienhallintasuunnitelman hallituksen hyväksyttäväksi. Sisäisen tarkastuksen toiminto vastaa sisäisen tarkastuksen toteuttamisesta hallituksen hyväksymän toimintaohjeen mukaisesti. Sisäinen tarkastus ja riskienhallintatoiminto

raportoivat säännöllisesti hallitukselle ja toimitusjohtajalle. Hallitus arvioi vähintään kerran vuodessa sisäisen valvonnan tilan.

Pääaktuaarilla on keskeinen rooli riskienhallinnan toteuttamisessa. Pääaktuaarin tehtäviin kuuluu vastuuvelan riittävyyden seuranta, vakuutusmaksuperusteiden ja jälleenvakuutusperiaatteiden asianmukaisuuden seuranta sekä lausunnon antaminen sijoitussuunnitelmasta.

Riskinkantokyky ja pääomanhallinta

Vakuutustoiminnassa oikein mitoitettulla pääomalla on keskeinen rooli. Vakuutusyhtiön toimilupa edellyttää laissa säädettyjen vakavaraisuusvaatimusten täyttämistä. Pääoman määrä vaikuttaa sekä oman pääoman tuottoon että riskinkantokykyyn. Hyvä kannattavuus puolestaan tukee molempia edellä mainittuja tavoitteita. Vakavaraisuus asettaa viime kädessä rajat sille, miten suuria riskejä voidaan ottaa.

Vahinkovakuutuksen vakavaraisuus pyritään säilyttämään tasolla, joka vastaa A-luottokelpoisuusluokitusta.

Vahinkovakuutuksella on käytössä todennäköisyysmalli vakuutus- ja sijoitusriskien arvioimiseksi. Mallin avulla arvioidaan sijoitusallokaation, vakuutuskannan ja vakavaraisuuden optimaalinen rakenne siten, että pääoman tuotto maksimoidaan. Mallin avulla määritetään myös vakavaraisuudelle tavoitealue.

Vakuutusriskien osalta mallissa on otettu huomioon vakuutuslajien erilainen luonne sekä jälleenvakuuttamisaste. Sijoitusriskien osalta käytetään sijoitusinstrumentin laadun perusteella tehtävään luokitteluun perustuvaa mallia, jossa on otettu huomioon sijoitusluokkien odotettu tuotto ja hajonta sekä luokkien välinen korrelaatio.

Vakuutustoiminnan riskit

Vakuutustoiminta perustuu riskin ottamiseen ja sen hallintaan. Merkittävimmät riskit liittyvät riskin valintaan ja hinnoitteluun, jälleenvakuutussuojan hankkimiseen ja vastuuvelan riittävyyteen. Vastuuvelariski liittyy erityisesti sellaisiin vakuutuslajeihin, joissa vahingot selviävät hitaasti. Lisäksi merkittävä vakuutustoiminnan riski tulee vastuuvelkaa kattavan omaisuuden sijoitusriskistä.

Luotto- ja markkinariskit

Luotto- ja markkinariskejä on sekä vakuutustoiminnassa että sijoitustoiminnassa. Nämä riskit voivat toteutua joko:

- markkinariskinä, jolloin muutokset markkinariskitekijöissä vaikuttavat negatiivisesti varoihin ja / tai velkoihin ja vastuisiin
- luottoriskinä, jonka toteutumisen seurauksena

- syntyy taloudellinen tappio vastapuolen maksukyvyttömyydestä
- likviditeettiriskinä, jonka toteutumisen seurauksena omaisuutta joudutaan realisoimaan mahdollisesti alle käyvän arvon

Vakuutustoiminnassa riski ilmenee vastuovelkaa kattavan omaisuuden markkinariskinä ja vastapuoli- tai luottoriskinä. Sijoitustoiminnan riskit voivat toteutua odotettua alhaisempaa tuottona tai sijoitusten arvojen alentumisena.

Vakuutustoiminnan riskienhallinnassa kiinnitetään erityistä huomiota markkinariskien hajauttamiseen, sijoitusten likviditeetin ja vastapuoliriskien. Jälleenvakuutustoimintaa varten asetetaan vuosittain jälleenvakuuttajakohtaisesti maksimirajat vastuiden määrälle. Strategian mukaan sijoituksia tehdään korko-, osake- ja kiinteistöinvestointeihin sekä kotimaassa että ulkomailla. Tavoitteena on taata hyvä tuotto pitkällä aikavälillä. Sijoitustoiminta perustuu vuosittain tehtäviin sijoitussuunnitelmiin sekä sijoitustoiminnan valtuuksiin.

Riskikeskittymiä voi syntyä esimerkiksi siten, että myönnetään vakuutusturva asiakkaille, jonka liikkeeseen laskemia arvopapereita on hankittu joko osakesijoituksena tai joukko-velkakirjasijoituksena. Riskikeskittymät otetaan huomioon vakuutus- ja sijoitustoiminnassa.

Operatiiviset riskit

Vakuutustoimintaan liittyy myös operatiivisia riskejä, joista voi seurata suoraa tai epäsuoraa tulosvaihtelua. Operatiiviset riskit syntyvät yleensä sisäisten toimintaprosessien tehottomuudesta tai kyyttömyydestä hallita ulkoa tulevia muutospainetta tai yllättäviä tapahtumia. Vakuutustoiminnassa on erillinen riskienhallintatoiminto, joka koordinoi riskienhallinnan kehittämistä yhteistyössä liiketoimintojen riskienhallintavastaavien kanssa.

Operatiivisten riskien hallinta on liiketoimintayksikköjen vastuulla ja niiden vaikutus koko vakuutustoiminnan riskiprofiiliin arvioidaan säännöllisesti. Tarvittaessa riskeistä raportoidaan ylimmälle johdolle. Operatiivisten riskien hallinta edellyttää osaavaa henkilöstöä ja toimivia tietojärjestelmiä. Yllättäviin ulkoisiin tapahtumiin varaudutaan liiketoiminnan jatkuvuussuunnitelmilla ja vakuutuksilla.

Kaikissa toiminnoissa noudatetaan voimassa olevaa lainsäädäntöä, viranomais määräyksiä ja -ohjeita sekä alan itse-sääntelynormistoa. Vakuutustoiminnassa ei ole tiedossa, että vireillä tai uhkaamassa olisi oikeudenkäyntejä tai välimiesmenettelyjä, joilla voisi olla merkittävää vaikutusta taloudelliseen asemaan. Vakuutusliiketoiminta on voimakkaasti riippuvainen tietojärjestelmistä ja -teknikasta. Siksi on eri-

tyisesti panostettu niistä johtuvien riskien hallitsemiseen. Tietoturvallisuuden kehittämisen painopisteinä ovat ohjelmavirusten aiheuttaman riskin torjunta, tietojärjestelmien käytettävyyden turvaaminen ja tietoverkon suojaaminen.

Vahinkovakuutusriskit

Vakuutus sopimuksella vakuutuksenottaja siirtää vakuutusriskinsä vakuutuksenantajalle. Vahinkovakuutuksessa yksittäisen vakuutus sopimuksen vakuutusriski muodostuu kahdesta elementistä. Näistä ensimmäinen on riski, että sattuu yksi tai useampi vakuutus sopimuksen perusteella korvattava vahinko. Toiseksi, jokaiseen sattuvaan vahinkoon liittyy riski korvattavan vahingon suuruudesta. Sekä korvattavien vahinkojen lukumäärä että kunkin yksittäisen vahingon suuruus ovat sattumanvaraisia. Jo yhtiön vakuutusehdot edellyttävät, että korvattavan vahingon sattuminen on ennalta arvaamaton tapahtuma. Toisaalta vakuutetulle kohteelle sattuvan vahingon suuruus riippuu yleensä voimakkaasti esimerkiksi vahingon syystä ja sattumishetken olosuhteista sekä tapahtumien kulun yksityiskohdista. Lisäksi yhdellä vakuutus sopimuksella voi olla katettuna useita laadultaan tai arvoltaan poikkeavia kohteita.

Vakuutuskanta muodostuu hyvin suuresta määrästä myönnettyjä vahinkovakuutus sopimuksia. Vakuutuskannan suuruudesta johtuen myös sattuvien vahinkojen odotettavissa oleva lukumäärä on suuri. Jos sattuvat vahingot ovat toisistaan täysin riippumattomia, niin todennäköisyyslaskennan suurten lukujen lain mukaan havaitun vahinkomenon suhteellinen vaihtelu tulee sitä pienemmäksi mitä enemmän vakuutuskannassa on vakuutus riskejä.

Koska vakuutus riskien keskinäinen riippumattomuus ei todellisuudessa kuitenkaan toteudu täydellisesti, niin vakuutus yhtiön vahinkoriski suhteutettuna vakuutuskannan suuruuteen ei kuitenkaan kokonaan katoa, olipa vakuutuskanta kuinka suuri hyvänsä. Tätä vakuutus riskien keskinäisestä riippuvuudesta aiheutuvaa jäännösriskiä kutsutaan ei-hajautettavissa olevaksi riskiksi. Ei-hajautettavissa olevat riskit liittyvät yleensä sellaisiin ulkoisessa toimintaympäristössä tapahtuviin muutoksiin, kuten esimerkiksi talousuhdannevaihtelut, jotka vaikuttavat systemaattisesti tietyn vakuutus sopimusten ryhmän vahinkotiheyteen tai vahinkojen suuruuksiin. Esimerkiksi inflaatio voi vaikuttaa vahingon suuruutta lisäävästi samanaikaisesti suuressa osassa yhtiön vakuutuskantaa. Väestön yleisessä kuolevuuskehityksessä tapahtuvat muutokset taas heijastuisivat yhtiön koko lakisääteisten vakuutusten eläkekantaan. Toisaalta ei-hajautettavissa oleva riski voi joskus liittyä myös vielä tunnistamattomaan, piilevään vahinkoriskiin, joka koskee suurta määrää vakuutus sopimuksia, josta tunne-

tuin esimerkki lähihistoriasta on asbestivahingot.

Oman riskityyppinsä muodostavat luonnonkatastrofien tai ihmisen toiminnasta aiheutuneiden suurkatastrofien synnyttämä vahinkokumulaatio. Tällöin yksi ja sama katastrofitapahtuma aiheuttaa käytännössä samanaikaisesti korvattavia vahinkoja suureen määrään vakuutettuja riskejä, jolloin katastrofista aiheutuva kokonaiskorvausmeno voi nousta erittäin suureksi. Tämä riski on kuitenkin hajauttavissa, sillä yhtiö toimii alueella jossa luonnonkatastrofiriskiä pidetään suhteellisen alhaisena ja näin ollen yhtiö voi suojautua katastrofiriskiltään jälleenvakuutuksella.

Vakuutusrisikin hallinnassa tärkeimmät tehtävät liittyvät riskin valintaan ja hinnoitteluun, jälleenvakuutusuojan hankkimiseen sekä korvausmenon kehittymisen seurantaan ja vastuuvelan arviointiin.

Riskinvalinnan ja hinnoittelun merkitystä korostetaan toimintamalleissa. Riskien suuruudelle ja laajuudelle on vakuutuslaji- ja riskikeskittymäkohtaisesti asetettu rajoitukset. Tätä tukeva tietovarasto ja analysointisovellukset on otettu käyttöön. Vakuutusehtojen merkitys riskin rajoittamisen keinona on olennainen, tämän lisäksi suoritetaan asiakas- tai lajikohtaisesti riskianalyseja riskien rajoittamiseksi.

Jälleenvakuutusperiaatteista ja omalla vastuulla pidettävästä riskistä on myös tehty linjaukset. Jälleenvakuutus vaikuttaa vakavaraisuuspääoman tarpeeseen. Jälleenvakuuttajaksi hyväksytään ainoastaan yhtiö, jonka vakavaraisuusluokitus on riittävä. Jälleenvakuuttajittain on lisäksi vahvistettu ylärajat sille, kuinka paljon riskiä yhdelle jälleenvakuuttajalle voidaan antaa. Yläraja riippuu riskin luonteesta ja yhtiön vakavaraisuudesta. Jälleenvakuutukset on pääosin sijoitettu yhtiöihin, joiden luokitus on Standard & Poor'sin mukaan vähintään A.

Vastuuvelan riittävyttä seurataan vuosittain. Vastuuvelan arviointiin liittyy aina epävarmuustekijöitä, jotka voivat joutua mm. vahinkokehityksen ennustamisesta, vahinkojen todentamisen viiveestä, kustannusinflaatiosta tai lainsäädöllisistä muutoksista sekä yleisestä taloudellisesta kehityksestä.

Lakisääteiset vakuutukset

Lakisääteisistä vakuutuksista pääosan korvausmenosta muodostavat korvaukset ansionmenetyksestä ja sairaanhoidosta sekä liikennevakuutuksessa näiden lisäksi esinevahingoista maksettavat korvaukset.

Ansionmenetykskorvaukset on sidottu vahingoittuneen ansionmenetykseen. Ansionmenetykskorvaukselle ei ole asetettu absoluuttista ylärajaa. Pysyvät ansiomenetykskorvaukset maksetaan elinaikaisina eläkkeinä. Eläkkeiden indeksiko-

rotukset eivät kuulu vakuutus sopimuksella katettujen korvausten piiriin (ks. jakojärjestelmä).

Sairaanhoitokulut korvataan täysimääräisenä. Lakisääteisten vakuutuslajien perusteella korvattavien vahinkojen tapauksessa myös julkinen sektori laskuttaa sairaanhoidosta aiheutuneiden todellisten kustannusten mukaan niistä vahingoista, jotka ovat sattuneet vuoden 2004 jälkeen. Sairaanhoitokulukorvausten riskiä rajoittaa kuitenkin olennaisesti se, että sairaanhoitokulut vahingoista, joiden sattumisesta on kulunut yli 10 vuotta, eivät kuulu vakuutus sopimuksella katettujen korvausten piiriin (ks. jakojärjestelmä). Lisäksi vakuutusyhtiö pyrkii aktiivisesti tekemään sopimuksia eri sairaanhoitoa toteuttavien tahojen kanssa kustannusten minimoimiseksi.

Lakisääteisestä tapaturmavakuutuksesta korvataan tapaturmien lisäksi ammattitautitapaukset. Ammattitaudeille on ominaista vahinkojen hidas syntyminen. Tämän vuoksi ammattitautien tapauksessa korvausmenon arviointiin sisältyy enemmän epävarmuutta kuin tapaturmissa. Ääriesimerkinä tästä ovat latentit ammattitaudit, joissa altistumisesta sairauden ilmenemiseen saattaa kulua jopa kymmeniä vuosia. Asbestin aiheuttamat ammattisairaudet ovat tällaisia. Vakavimpiin asbestisairauksiin eli mesoteliomaan tai keuhkosyöpään sairastuneilla kuolleisuus on erittäin korkea.

Lakisääteisessä tapaturmavakuutuksessa on vakuutetuna työnantajan kaikki työntekijät. Tällöin on mahdollisuus suurvahinkoon, koska pienellä alueella saattaa työskennellä paljon vakuutettuja henkilöitä. Myös liikennevahingossa voi yhdessä vahingossa olla esinevahinkojen lisäksi useita loukkaantuneita ja kuolleita. Esinevahingon osalta yhdestä liikennevakuutuksesta maksettaville korvauksille on asetettu 3,3 miljoonan euron korvauskatto.

Koska lakisääteisissä vakuutuslajeissa vakuutuksen ottaminen on pakollista, niin lainsäädäntö edellyttää, että vakuutuksenottajan tulee pyrkiä vakuutusten hinnoittelussa riskivastaavuuteen siten, että vakuutusmaksu on kohtuullisessa suhteessa vakuutuksista aiheutuviin kustannuksiin. Liikennevakuutuksessa on käytössä bonusjärjestelmä, jossa vahingon sattuminen nostaa vakuutusmaksua. Suurempien yritysten lakisääteisissä tapaturmavakuutuksissa vakuutuksenottajan valittavana on erikoistariiffijärjestelmiä, joissa vakuutusmaksut on sidottu vakuutuksenottajan omaan vahinkokehitykseen, sitä voimakkaammin mitä suurempi yritys. Mitä suurempi yritys, sitä luotettavammin yhtiön todellinen riskitaso pystytään arvioimaan yrityksen oman vahinkokehityksen perusteella. Vastaavaa periaatetta sovelletaan myös suurimmissa, saman vakuutuksenottajan ajoneuvoista muodostuvien suurten ajoneuvoryhmien hinnoittelussa. Näin rajoite-

taan hinnoitteluun liittyvää riskiä, koska vakuutetun riskin hinnoittelu seuraa automaattisesti, joskaan ei täysimääräisesti, vakuutuksenottajan omaa vahinkokehitystä.

Lakisääteisen tapaturmavakuutuksen jälleenvakuutus on järjestetty kansallisen suurvahinkopoolin kautta. Yhtiön osuus poolissa määräytyy lajin markkinaosuuden mukaan. Yhtiön pooliraja on 1,5 miljoonaa euroa ja suurvahinkopoolin omapidätsyrajana on 6 miljoonaa euroa. Pooli on hankkinut jälleenvakuutuksen 100 miljoonaan euroon saakka. Liikennevakuutuksessa vahinkotapahtumakohtainen omapidätys on 3 miljoonaa euroa.

Eläkemuotoinen korvausvastuu muodostuu lähes kokonaan lakisääteisten lajien eläkkeistä. Eläkemuotoisen korvausvastuun laskennassa käytetään diskonttausta. Käytettävällä diskonttauskorolla on merkittävä vaikutus korvausvastuun määrään.

Lakisääteisissä lajeissa on ominaista että vahingon sattumisesta kuluu usein pitkä aika siihen, että vahinko on kokonaan maksettu. Tällaisesta vakuutusliikkeestä muodostuu pitkäaikainen kassavirta, jonka arviointiin vaikuttavat voimakkaimmin korvaustensaajien kuolevuus ja sairaanhoitokuluinflaatio. Aleneva kuolevuustrendi kasvattaa vahingoista aiheutuvaa kassavirtaa, koska ansionmenetykskorvaukset maksetaan pääsääntöisesti elinaikaisina eläkkeinä. Kuolevuuden aleneminen on jatkunut Suomessa ja muissa kehittyneissä teollisuusmaissa useiden vuosikymmenien ajan. Vastasyntyneiden odotettavissa oleva elinikä on kasvanut Suomessa keskimäärin 1,5 vuotta kymmenessä vuodessa. Yhtiön vastuunlaskennassaan käyttämässä kuolevuusmallissa on oletettu, että tämä trendi jatkuu myös tulevaisuudessa. Sairaanhoitokuluinflaation arvioinnilla on myös merkittävä osa kassavirtojen arvioinnissa. Lääketieteen ja elinolojen kehittyminen ovat sekä alentaneet kuolevuutta, että nostaneet sairaanhoitokuluja. Yhtiö on olettanut tulevien kassavirtojen arvioissa, että sairaanhoitokuluinflaatio on 2 prosenttiyksikköä yleistä inflaatiota korkeampi.

Lakisääteisten vakuutusten korvauspiiri on täysin määrätty lainsäädännössä. Tämän takia kaikilla on tiedossa mitkä vahinkoja korvataan, ja mikä on kustakin vahingosta maksettavan korvauksen suuruus. Tämä parantaa tulevien kassavirtojen ennustettavuutta.

Jakojärjestelmä

Jakojärjestelmä on kunkin lakisääteisen vakuutuslajin erityislakeihin perustuva järjestely, jolla tiettyjen näissä laeissa määrättyjen korvausten, nk. jakojärjestelmäkorvausten, rahoittaminen on toteutettu jakojärjestelmällä. Jakojärjestelmä on lakiin perustuva järjestely, josta ei kerry vakuutus-

yhtiölle taloudellista hyötyä tai haittaa, joka johtaisi oman pääoman muutokseen.

Jakojärjestelmäkorvauksia ovat eläkemutoisten korvausten indeksikorotukset, lakisääteisen tapaturmavakuutuksen ja liikennevakuutuksen yli kymmenen vuotta vahingon sattumisen jälkeen maksettavat sairaanhoidon kulut sekä tietyt muut korvausten korotukset siten kun vakuutuslajia koskevissa erityislaeissa määrätään.

Mainittujen lakien mukaisesti jakojärjestelmäkorvaukset rahoitetaan vakuutusyhtiöiden vakuutuksenottajiltaan kunakin vuonna vakuutusmaksun yhteydessä perittävällä maksuosuudella. Maksuosuuden suuruus määräytyy yhtiön saman vuoden kyseisen vakuutuslajin markkinaosuuden perusteella. Erityisesti vakuutusyhtiö, joka ei enää merkitse kyseistä vakuutuslajia, ei osallistu lainkaan jakojärjestelmäkorvausten rahoittamiseen. Tällä maksuosuudella kerätty määrä tilitetään vuosittain laissa määrättylle, kyseisen vakuutuslajin keskusyhteisölle, joka huolehtii niiden jakamisesta edelleen siten, että jokainen kyseistä vakuutuslajia harjoittava, tai aiemmin harjoittanut yhtiö saa täsmälleen sen määrän, jonka verran se on sinä vuonna maksanut jakojärjestelmäkorvauksia.

Tulevaisuudessa maksettavien jakojärjestelmäkorvausten rahoituksen maksavat siis tulevat vakuutuksenottajasukupolvet. Kaikkia lakisääteisiä vakuutuslajeja koskeva vakuuttamispakko takaa järjestelmän rahoituspohjan. Esimerkiksi lakisääteisen tapaturmavakuutuksen tapauksessa maksu tietynä vuonna maksettavien jakojärjestelmäkorvausten rahoittamiseksi peritään kaikilta niiltä työnantajilta, joilla on kyseisenä vuonna työntekijöitä Suomessa tai Suomesta ulkomaille lähetettyjä työntekijöitä. Lakisääteisen vakuutuslajin erityislakien mukaisen jakojärjestelmän rahoitus voisi siis pettää ainoastaan siinä tapauksessa, että työn tekeminen, moottoriajoneuvoliikenne tai sairaanhoito Suomessa lakkaisi kokonaan.

Muut tapaturma- ja sairausvakuutukset

Muussa tapaturma- ja sairausvakuutuksessa vahingot ovat pääsääntöisesti pieniä. Korvauksia maksetaan pääasiassa sairaanhoitokuluista, pysyvästä viasta tai haitasta. Lisäksi maksetaan kertausummaa kuolemantapauksissa.

Suurimmat vahingot voivat aiheutua katastrofissa, joissa vahingoittuu suuri määrä ihmisiä. Nimetyillä kriisialueilla vakuutusturva ei ole voimassa.

Vakuutuksissa on pääsääntöisesti asetettu yläikäraja vakuutetulle henkilölle. Tällä pyritään rajoittamaan vakuutuksesta maksettavien korvausten määrää. Lisäksi sairauskuuluvakuutuksissa pyydetään vakuutetulta terveys selvitys, jonka perusteella rajataan vakuutetun oikeutta korvauksiin.

Yhtiöllä on mahdollisuus muuttaa vakuutuksen hintaa ja ehtoja vuosittain jatkuvia vuosivakuutuksia uudistettaessa. Vakuutuslainsäädännössä on kuitenkin rajoitettu vakuutusmaksun ja ehtojen muuttamisen syitä, ja lisäksi nämä syyt on lueltava vakuutus sopimuksessa. Vakuutus sopimusta ei myöskään saa irtisanoa vahingon sattumisen vuoksi.

Uusissa vuoden 2004 jälkeen myönnettyissä sairauskulu vakuutuksissa yhtiö on asettanut vakuutuskohtaisen 50 000 euron ylärajan sairaanhoitokorvauksille.

Yhtiö on ottanut jälleenvakuutuksen luokan muut tapaturma- ja sairausvakuutukset katastrofikumulaation varalta. Jälleenvakuutuksen omapidätys on 2,5 miljoonaa euroa, ja jälleenvakuutus kattaa vahingot 25 miljoonaan euroon saakka. Lisäksi omalle vastuulle jäävä osuus on jälleenvakuutettu yleisellä katastrofikumulaatiosuojalla. Jälleenvakuutus ei kata tartuntatauti epidemian aiheuttamia vahinkoja.

Sairaanhoitokuluinflaatiolla on merkittävä vaikutus sairauskuluvakuutuksen kassavirtojen ennustamiseen niissä sairauksissa, joissa korvauksia maksetaan pitkään. Sairaanhoitokuluinflaatiota kasvattaa lääketieteen nopea kehittyminen ja lääkkeiden kallistuminen.

Tuleviin kassavirtoihin vaikuttaa myös julkisen sairaanhoidon kehitys. Mikäli verovaroin rahoitetut julkisen sairaanhoidon palvelut vähenevät, alkavat vakuutetut kustantamaan sairaudenhoitoaan yhä enemmän sairauskuluvakuutuksilla.

Kasko- ja kuljetusvakuutukset

Kasko- ja kuljetusvakuutuksista korvataan maa-ajoneuvoille, aluksille, ilma-aluksille ja raiteilla liikkuvalla kalustolle aiheutuneet vahingot. Sääolojen vaihtelulla on suurin vaikutus sattuvien vahinkojen lukumäärään ja suuruuteen. Tästä johtuen talvikautena korvausmeno on suurempi kuin kesäkautena.

Suurimpia yksittäisiä vahinkoja yhtiölle voi aiheutua alusten vakuutuksista, varsinkin, jos samalla aluksella on kuljettavana tavaraa, jota yhtiö on myös vakuuttanut. Yhtiö ei vakuuta lainkaan suuria liikennelentokoneita.

Maa-ajoneuvovakuutuksien hinnoittelussa on käytössä bonus-järjestelmä, jossa vahingon sattuminen nostaa vakuutusmaksua. Lisäksi vakuutusyhtiöllä on oikeus muuttaa vakuutusmaksua vuosittain. Kuitenkin vakuutuksenottajan ollessa yksityishenkilö, voidaan vakuutusmaksua muuttaa ainoastaan vakuutus sopimuksessa luettujen ehtojen täytyessä.

Yhtiö on ottanut erillisen jälleenvakuutuksen aluksille ja kuljettaville tavaroille sattuvien suurvahinkojen varalle. Jälleenvakuutuksen omavastuu on 4 miljoonaa euroa. Lisäksi omalle vastuulle jäävät vahingot on jälleenvakuutettu katas-

trofin varalta samassa jälleenvakuutuksessa kuin omaisuus- ja keskeytysvakuutukset. Tämän katastrofikumulaatiosuojan omavastuu on 7,5 miljoonaa euroa vahinkotapahtumaa kohden.

Maa-ajoneuvojen vakuutus kannasta pääosa on yksityishenkilöiden vakuutuksia. Muilta osin vakuutus riski tässä luokassa muodostuu pääosin yritysten vakuutuksista.

Tulevien kassavirtojen ennustamiseen ei yksityishenkilö ja maa-ajoneuvovakuutuksissa sisälly merkittäviä epävarmuuksia. Lähes kaikki vahingot on maksettu 6 kuukauden kuluttua vahingon sattumisesta. Muiden vakuutusten osalta vahinkojen maksuaikataulu on jonkin verran pidempi.

Omaisuus- ja keskeytysvakuutukset

Omaisuus- ja keskeytysvakuutuksessa suurimmat yksittäiset riskit ovat yritysten tuotantolaitosten ja rakennusten palo-, luonnonilmiö-, rikkoontumisvahinkoriskejä sekä näihin liittyviä keskeytysriskejä. Yksityistalouksien yksittäiset omaisuusriskit ovat pieniä, eikä niiden osalta yksittäisellä vahingolla ole olennaista vaikutusta yhtiön tulokseen. Yksityistalouksipuolella pääosa korvausmenosta aiheutuu vuoto-, palo- sekä murto vahingoista.

Suomessa ja Baltian alueella luonnonkatastrofien riskiä on pidetty vähäisenä. Ruotsin metsätuhot ovat johtaneet luonnonkatastrofiriskin uudelleen arviointiin. Pohjola on vakuuttanut myrskyn varalta noin 5 prosenttia kaikista Suomen talousmetsistä ja ne eivät ole keskittyneet maantieteellisesti. Suoritettujen selvitysten perusteella on nykytietämyksen mukaan edelleen epävarmaa johtuvatko viimeaikaiset myrskyt ilmastomuutoksesta tai sääolojen luonnollisesta vaihteluvälistä. Selvityksessä on kuitenkin saatu indikaatiota siitä, että ainakin pidemmällä aikavälillä luonnonolosuhteet muuttuvat toiminta-alueellamme. Ennustettu lämpötilan nousu näkyy todennäköisesti kesä- ja talviolosuhteiden muuttumisena ja mm. sateiden lisääntymisenä. Vaikka lämpötilan nousun myrskyjen voimakkuutta lisäävästä vaikutuksesta alueellamme ei ole selvää näyttöä, I.I.2006 alkaen on kuitenkin varmuuden vuoksi korotettu katastrofijälleenvakuutus suojan kapasiteettia 30 miljoonalla eurolla 80 miljoonaan euroon. Suojan kapasiteetti on lähes 10-kertainen suurimpiin toteutuneisiin katastrofikumulaatioihin.

Rakennuskannan omaisuusvakuutuksissa tulvavahingot on pääsääntöisesti ehdoissa poissuljettu.

Yhtiön omaisuus- ja keskeytysriskien valinnassa noudatetaan asiakassegmenttien erilaisiin vakuuttamistarpeisiin ja -ratkaisuihin perustuvia, ohjeistettuja toimintatapoja. Suurasiakkaiden hinnoittelu tehdään sertifioitun laatujärjestelmän mukaisesti. Hinnoittelu tapahtuu porrastetusti riskin

suuruuden ja vaikeuden mukaan resursseja ja esimiespää-töksiä suuruuden ja vaikeusasteen mukaan lisäten.

Keskisuurien yritys- ja yhteisöasiakkaiden hinnoittelua ohjaa asiakasvalintaohje ja alennusohje. Asiakasvalinta-ohjeessa määritellään asiakkaan yleiset edellytykset tulla asiakkaaksi esim. maksuhäiriöiden vuoksi ja tiukennetaan riskienvalintaa suuririskisillä toimialoilla. Alennusohjeella sää-dellään myyjän, riskipäällikön, underwriterin sekä esimiesten alennusvaltuudet vakuutuslajeittain ja osin asiakassegmen-teittäin. Pienyritysten hinnoittelua ohjataan lisäksi järjestel-mävaltuuksin.

Omaisuus- ja keskeytysvakuutusten kannattavuutta seu-rataan vakuutus- ja vahinkotietovarastoon perustuvalla monipuolisella seuranta- ja analyysijärjestelmällä. Kannatta-vuusanalyysiä tehdään vakuutuslajeittain, asiakassegmen-teittäin, toimialoittain ja asiakashoito-organisaatioittain.

Yhtiöllä on oikeus uudelleen hinnoitella vakuutus uudis-tuksen yhteydessä tai irtisanoa vakuutus. Kuitenkin kun asi-akas on yksityishenkilö, voidaan vakuutusmaksua muuttaa ainoastaan vakuutussopimuksessa lueteltujen ehtojen täyt-tyessä.

Vakuutuskanta on jälleenvakuutettu ei-suhteellisella jäl-leenvakuutuksella, jossa omavastuu on 5 miljoonaa euroa vakuutusriskiltä. Lisäksi on tehty jälleenvakuutus katastrofi-kumulivahingon varalta. Tässä jälleenvakuutuksessa oma-vastuu on 7,5 miljoonaa euroa vahinkotapahtumalta.

Omaisuus- ja keskeytysvakuutuksessa tulevien kassavir-tojen arvioinnissa ei ole merkittäviä vaikeuksia. Vahingot maksetaan pääsääntöisesti vuoden sisällä vahingon sattumi-sesta ja vahinkojen suuruus on arvioitavissa luotettavasti. Yleisesti ottaen suurinta epävarmuutta vahinkokohtaisissa arvioissa on uusissa keskeytys- ja kumulaatiovahingoissa.

Myrskyvahinkojen suuruuden seurannassa yhtiö seuraa erikseen kunkin myrskyn aiheuttamia vahinkoja. Jokaisen kuukauden raportoinnissa verrataan alun perin tehtyä koko-naisvahinkoarviota havaittuun vahinkomenoon ja tarkaste-taan arviota tarvittaessa.

Vastuu- ja oikeusturvavakuutukset

Vastuuvakuutuksen vahinkojen lukumäärään ja suuruuteen vaikuttaa merkittävästi vahingonkorvausta säätelevä lainsää-däntö ja oikeuskäytäntö.

Yksityishenkilöiden osalta vahingot ovat pieniä. Lisäksi yksityishenkilöiden osuus luokan kokonaisriskistä on vähäi-nen.

Yritysten vastuuvakuutuksista pääosa on tuote- ja toi-mintavastuuvakuutuksia. Vakuutusriskin valinnassa sovelle-taan vastaavaa ohjeistusta kuin omaisuus- ja keskeytysva-

kuutuksessa. Samasta virheestä tai teosta aiheutuneiden ns. sarjavahinkojen riskiä on esimerkiksi tuotevastuuvakuutuk-sessa pienennetty siten, että yhdestä virheestä eri aikoina aiheutuneista vahingoista korvataan yhteensä enintään sen kauden vakuutusmäärä, jonka aikana ensimmäinen vahinko ilmenee

Oikeusturvavakuutuksesta korvataan vakuutetulle aiheutuneet kulut oikeudenkäynneistä. Koska vakuutetulla on mahdollisuus vaikuttaa oikeudenkäynnistä aiheutuvaan kustannukseen, esimerkiksi asianajajan valinnalla, on oikeusturvavakuutuksessa käytössä suhteellinen omavastuu, jossa asiakas maksaa aina tietyn prosenttiosuuden kokonais-vahingosta.

Yhtiön jälleenvakuutuksen omapidätys tämän luokan riskien osalta on 4 miljoonaa euroa vahingolta.

Vastuuvakuutuksen luonteeseen liittyy yleisesti vahinko-jen hidas tietoon tuleminen. Kun vahinko on tullut tietoon, erävarmuutta voi edelleen liittyä sen suuruuteen. Merkittä-vin epävarmuus on kuitenkin tuntemattomien vahinkojen arviointi.

Vastuuvakuutuksessa voidaan vahingot kohdistaa joko vahingon sattumishetken mukaan (Occurance) tai vahinko-ilmoituksen tekemisen mukaan (Claims made). Kassavirtojen arvioinnin kannalta tällä on olennainen vaikutus. Mikäli vakuutuksessa on sovittu vahingon kohdistamisesta vahinko-ilmoituksen mukaan, vakuutuksenottajalla ei ole enää mah-dollisuutta ilmoittaa uusista vahingoista sovitun määräajan jälkeen vakuutuksen päättymisestä.

Lopetetun ulkomaisen jälleenvakuutuksen tulevien kas-savirtojen ennustamiseen liittyy epävarmuutta. Tähän liik-keeseen kohdistuvasta vastuuvahingosta noin puolet on APH -liikettä (Asbestos, Pollution, Health hazard). Tästä vastuu-velasta 70 prosenttia on peräisin USA:sta ja 30 prosenttia UK:sta. Sekä APH -liikkeen vastuut että muutkin vastuut ovat peräisin 1980 -luvulla ja aikaisemmin tehdystä vakuutus-sopimuksista.

Oikeusturvavakuutusten kassavirtoihin ei sisälly merkit-tävää epävarmuutta, koska vahingot tulevat aina nopeasti tietoon. Myöskään vahingon suuruudessa ei ole tällöin mer-kittävää epävarmuutta.

Pitkäaikaiset vakuutussopimukset

Takausvakuutuksen vahinkojen lukumäärään vaikuttaa mer-kittävästi talouden tila. Noususuhdanteen aikana takaus-vahinkoja on vähemmän ja laskusuhdanteessa vahinkoja on merkittävästi enemmän. Takausvakuutukset jakaantuvat laina-takauksiin ja sopimustakauksiin. Lainatakaukset ovat kestol-taan keskimäärin 5–7 vuotta ja sopimustakaukset maksimis-

saan 2 vuotta. Takausvakuutuksessa yli puolet on sopimustakauksia.

Takausvakuutuksessa yhtiöllä ei pääsääntöisesti ole jälleenvakuutusta. Yhtiöllä on osalle takausvastuista turvaavat vakuudet. Tällöin vahingon sattuessa yhtiö voi realisoida vakuutena olevan omaisuuden, ja näin pienentää tappiota. Takausvakuutus on pitkäaikaista vakuuttamista, ja siksi yhtiön on säännöllisesti seurattava vakuutetun taloudellista tilaa, vastuiden määrän kehittymistä sekä vastavakuuksien turvaavuutta. Suurin osa rakennusvirhevakuutuksista on lakisääteisiä rakennusvirhevakuutuksia. Näissä asuinrakennuksia koskevissa vakuutuksissa vakuutustapahtuma edellyttää sekä rakennusvirhettä että rakennuttajan maksukyvyttömyyttä. Koska vakuutuksen vastuu-aika on 10 vuotta, niin vakuutukseen liittyy sarjavahingon mahdollisuus. Rakennuttajan, jolla on poikkeuksellisen paljon rakennusvirheitä, maksukyvyttömyysriski kasvaa olennaisesti.

Sarjavahinkojen varalta yhtiöllä on merkitsemisvuosittaisen kumulaation varalle stop loss -jälleenvakuutus, jossa omapidätys on kullekin merkitsemisvuodelle 400 prosenttia vakuutusmaksutulosta kuitenkin vähintään 6 miljoonaa euroa.

Ainavakuutukset ovat kiinteistöjen ja metsien palovakuutuksia. Vakuutuksesta korvataan samoja palo- ja luonnonilmiövahinkoja, kuin kiinteistöjen ja metsien vuosivakuutuksissa. Inflaation pitkäaikaisesta vaikutuksesta ainavakuutusten vakuutusmäärät ovat pieniä.

Pitkäaikaisien vakuutusten kassavirtojen ennustamisen suurin ongelma on se, että korvausmäärä riippuu olennaisesti tulevien vuosien taloussuhdanteista, joiden ennustaminen on vaikeaa.

Ainavakuutuksiin liittyviin kassavirtoihin liittyvä suurin epävarmuus on takaisinostojen määrä. Takaisinostoja on nykyisin erittäin vähän. Suurin riski on, että takaisinostojen määrä lisääntyy merkittävästi. Vuosittain takaisinostoja on ollut 0,2 miljoonan euron edestä, jos kaikki vakuutukset ostettaisiin heti takaisin, olisi maksettava määrä 15 miljoonaa euroa.

Sijoitustoiminnan riskit

Vuosittain laaditaan sijoitussuunnitelma, jota varten arvioidaan:

- toimintaympäristön tila ja kehitysnäkymät
- sijoitukseen sisältyvät riskit tuoton, turvaavuuden ja valuuttaliikkeen suhteen
- vastuuelan luonteen asettamat vaatimukset sijoitusten tuoton, likvidiyden ja valuuttaliikkeen suhteen
- riskinkantokyky sijoitusten osalta lyhyellä ja pitkällä tähtäyksellä

Sijoitukset ovat vastuuelan ja oman pääoman katteena olevaa varallisuutta. Hallitulla sijoitusriskin ottamisella pyritään sijoitussalkun tuoton kasvattamiseen. Perusallokaatioksi kutsutaan sijoitussalkun rakennetta, jolla tuotto maksimoidaan valitulla riskitasolla. Vahinkovakuutuksessa on käytössä Asset/Liability Management -malli (ALM-malli), jonka avulla perusallokaatio määritellään. Omaisuuden arvovaihtelun ja aktiivisen sijoitustoiminnan seurauksena perusallokaatiosta ajoittain poiketaan asetettujen rajojen puitteissa. Sijoitussuunnitelmassa määritellään sijoitusvaltuudet eri omaisuusluokille ja omaisuusluokkien sisäiselle hajautukselle.

Markkinariski

Markkinariski muodostuu hinta-, korko- ja valuuttariskistä. Osakekurssien, korkojen ja valuuttojen muutokset vaikuttavat sijoitusomaisuuden arvoon. Vahinkovakuutuksen sijoitusriskin ja vakavaraisuuspääoman suhdetta tarkastellaan sisäisellä ALM-mallilla ja markkinariskin herkkyysoanalyysillä.

Hintariskiä sisältävien osakkeiden, vaihtoehtoisten sijoitusten ja kiinteistöjen maksimimäärä on rajoitettu perusallokaatiossa. Sijoitusriskiä hallitaan myös hajauttamalla sijoitukset eri sijoitusinstrumentteihin, maantieteellisesti ja toimialoittain.

Markkinariskin hallintaan käytetään myös johdannaisia. Johdannaisten käytön periaatteet määritellään vuosittain sijoitussuunnitelmassa. Korko- ja osakejohdannaisia voidaan käyttää sekä suojaukseen että salkun riskitason lisäämiseen rajojen puitteissa. Valuuttajohdannaisia voidaan käyttää vain suojaamiseen. Luottoriskijohdannaisia ei käytetä. Johdannaisia voidaan tehdä säännellyillä markkinoilla tai vastapuolen kanssa, jonka pitkäaikainen luottoluokitus on vähintään A3 (Moody's) tai A- (Standard & Poor's).

Korkoriski

Korkosalkkujen korkoriskiä seurataan herkkyysoanalyysin lisäksi modifioidulla duraatiolla. Korkosalkkujen modifioidulle duraatiolle on asetettu sijoitussuunnitelmassa vertailusalkun modifioituun duraatioon suhteutetut vaihteluvälit.

Valuuttariski

Vahinkovakuutuksen valuuttariskit muodostuvat lähinnä ulkomaisista osakesijoituksista. Valuuttariskille on asetettu

enimmäisrajoitus sijoitussuunnitelmassa. USA:n dollari, Englannin punta ja Japanin jeni muodostavat suurimmat taseen valuuttapositiot. Valuuttariskejä suojataan aktiivisesti johdannaisilla.

Luottoriski

Joukkovelkakirjalainasijoitukset ovat pääosin euromaiden valtioiden euromääräisiä joukkovelkakirjoja. Luottoriskiä hallinnoidaan hajauttamalla salkkua ja rajoittamalla heikoman luottoriskin osuutta salkusta. Sijoitussuunnitelmassa on määritelty luottoluokitusrajoitukset. Luottoluokittelemattomista liikkeeseenlaskijoista tehdään sisäinen luottoriskin arviointi, jonka perusteella voidaan tehdä sijoituspäätös.

Likviditeettiriski

Sijoitussalkkua koostettaessa huomioidaan yhtiön likviditeettivaatimukset. Likviditeettipuskurina toimii ensisijaisesti rahamarkkinasalkku. Sijoitukset osakkeisiin ja joukkovelkakirjalainoihin ovat pääosin noteerattuja ja likvidejä.

LIITE 3. Tilikauden aikana hankitut ja myydyt liiketoiminnot

OKO osti 12.9.2005 Keskinäinen Henkivakuutusosakeyhtiö Suomelta ja Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmariselta niiden omistamat Pohjola-Oyj:n osakkeet 1195 miljoonan euron kauppahinnalla. Kaupan jälkeen OKO omisti noin 58,5 prosenttia Pohjolan osakkeista ja äänimäärästä. Kauppa toteutui lopullisesti 18.10.2005, kun OKO sai kaupan ehtona olleet viranomaishyväksynät. Kaupan toteuduttua Pohjola Oyj:stä tuli OKOn tytäryhtiö. Vuoden loppuun mennessä OKO kasvatti omistusosuutensa Pohjola Oyj:n osakkeista 86,3 prosenttiin.

Hankitut Pohjola-konsernin keskeiset liiketoiminnot ovat vahinkovakuutus-, henkivakuutus- ja varainhoitotoiminta. Juuri ennen vuodenvaihdetta Pohjola myi OPK:lle täysin omistamansa Pohjola Rahastoyhtiö Oy:n 73 miljoonalla eurolla ja Pohjolan Systeemipalvelu Oy:n 13 miljoonalla eurolla. Näillä kaupoilla ei ollut vaikutusta OKO-konsernin tulokseen.

Tilinpäätöksen 2005 konserniyhdistelyssä hankintamenona on käytetty tilanteen 31.12.2005 mukaista Pohjola Oyj:n osakkeiden hankintamenoa lisättynä osakkeiden hankintaan liittyvillä välittömällä kustannuksilla. Hankintameno yhteismäärä oli 1773 miljoonaa euroa, josta osakkeiden hankintameno oli 1766 miljoonaa euroa ja muiden hankintaan liittyvien välittömien kulujen osuus 7 miljoonaa euroa. Hankintameno maksettiin rahana.

Yhdistelyn seurauksena syntynyt liikearvo muodostuu hankintameno ja hankittujen yksilöitävissä olevien varojen ja velkojen käypien arvojen erotuksena. Hankitut yksilöitävissä olevat varat ja velat muodostuvat Pohjolan käypään arvoon arvostetuista nettovaroista ja hankinnan yhteydessä tunnistetuista muista yksilöitävissä olevista omaisuuseristä, jotka eivät sisälly hankittujen Pohjola-yhtiöiden taseisiin. Liikearvo kuvaa hankinnan muita tulonodotuksia ja synergioita.

OKO -konsernin tilikauden tulos oli 271 miljoonaa euroa. Yhdistellyistä Pohjola yhtiöistä on huomioitu OKOn konsernitalinpäätöksessä marras-joulukuun voitto, yhteensä 11 miljoonaa euroa. Mikäli Pohjola yhtiöt olisi hankittu tilikauden alussa, olisi OKO-konsernin tulokseen yhdistelty Pohjola yhtiöistä koko tilikauden voitto, jolloin OKO-konsernin tilikauden voitto olisi muodostunut selvästi suuremmaksi. Tämän yhdistelyn vaikutusta OKO-konsernin tulokseen ei voida kuitenkaan käytännössä arvioida, sillä Pohjolan ja OKO-konsernin yhdistelyn edellyttämiä oikaisuja ei ole selvitetty omistusta edeltävältä ajalta.

	Yhdistämisessä käytetyt arvot	Kirjanpito- arvot ennen yhdistämistä
Aineelliset hyödykkeet	55,3	52,0
Sijoituskiinteistöt	66,0	58,4
Aineettomat hyödykkeet		
Tuotemerkit	179,1	
Asiakassuhteet	314,5	20,6
Vakuutussopimukset	46,3	2,0
Ohjelmistot	75,3	40,3
Liikearvo	15,7	
Rahoitusvarat	4433,3	4433,3
Muut varat	71,9	71,9
Rahavarat	99,5	99,5
Varat yhteensä	5341,2	4793,7

		Yhdistämisessä käytetyt arvot	Kirjanpito- arvot ennen yhdistämistä
Vakuustoihinnan velat		3268,0	3268,0
Rahoitusvelat		150,3	150,3
Laskennalliset verovelat		261,6	120,8
Varaukset		37,7	37,7
Eläkevelvoitteet		9,3	4,5
Osto ja muut velat		155,3	155,3
Velat yhteensä		3882,2	3736,6
Nettovarat		1459,0	1057,1
Omistusosuus hankituista nettovaroista 31.12.2005	86,3 %	1258,7	
Hankintameno		1773,2	
Liikearvo hankintahetkellä*		514,5	
Rahana maksettu kauppahinta		1773,2	
Hankitun tytäryrityksen rahavarat		99,5	
Rahavirtavaikutus		1673,7	

* Tarkempi erittely liikearvosta löytyy aineettomien hyödykkeiden liitetiedosta numero 26.

Myydyt liiketoiminnot

OKO myi syyskuussa osana Pohjola-kaupan rahoitusta täysin omistamansa Okopankki Oyj:n osakkeet OPK:lle 325 miljoonan euron hintaan. Kauppa vahvistui 18.10.2005, kun Pohjola-kaupalle saatiin viranomaishyväksynät. Myynnistä tuloutui konsernissa 153 miljoonan euron myyntivoitto.

Okopankin osakkeiden myynnin seurauksena OKO-konsernin omistusosuus OP-Kotipankki Oyj:n osakkeista pieneni 16,9 prosenttiin ja äänistä 8,9 prosenttiin, joten OP-Kotipankki ei ole enää OKOn osakkuusyhtiö. Kotipankin yhdistelty tulososuus konsernissa oli vähäinen.

Luovutetut varat		
Aineettomat hyödykkeet		0,8
Aineelliset hyödykkeet		38,1
Rahoitusvarat		2955,7
Muut varat		35,2
Yhteensä		3029,8
Luovutetut velat		
Korolliset velat		2801,0
Muut velat		75,3
Yhteensä		2876,3
Rahana saatu kauppahinta		325,0
Varainsiirtoverosta 1,6% puolet		2,6
Luovutetut rahavarat		15,2
Rahavirtavaikutus		307,2

LIITE 4. Tilikauden aikana lopetetut toiminnot ja myytäväksi luokitellut omaisuuserät

OKOn tytäryritysten myynneistä lopetettuna liiketoimintona on esitetty Okopankki Oyj sekä sen tytäryhtiö Helsingin Seudun OP-Kiinteistökeskus Oy. Vähittäispankkitoiminnan tulos on esitetty segmenttiraportoinnissa erillään muista lopetetuista toiminnoista.

Pohjola-konsernin integrointi OP-ryhmään sisälsi suunnitelman, jonka mukaan Pohjola myy kauppaan sisältyneet Henkivakuutusosakeyhtiö Pohjolan, Pohjola Rahastoyhtiö Oy:n ja Pohjolan Systeemipalvelu Oy:n OPK:lle. Näistä Pohjola Rahastoyhtiö Oy:n ja Pohjolan Systeemipalvelu Oy:n kaupat tehtiin 30.12.2005 ja Henkivakuutusosakeyhtiö Pohjolan kauppa 16.1.2006 sovittuihin hintoihin. Henkivakuutusosakeyhtiö Pohjola on raportoitu lopetettuna toimintona ja siihen liittyvät omaisuus- ja velkaerät on luokiteltu myytävänä oleviksi. Segmenttiraportoinnissa Henkivakuutusosakeyhtiö Pohjola on esitetty lopetettuina toimintona.

Pohjola-Yhtymä Oyj on myynyt 22.12.2005 kokonaan omistamansa run off-yhtiöt Vakuutusosakeyhtiö Bothnia Internationalin ja Moorgate Insurance Company Ltd:n konsernin ulkopuoliselle ostajalle. Myynnin ehtojen odotetaan toteutuvan lopullisesti kevään 2006 kuluessa, mikäli tarvittavat viranomaisluvut saadaan ja muut sovitut ehdot täyttyvät.

Lopetetun Vähittäispankkitoiminnan osuus rahavirroista

Milj. euroa	2005	2004
Liiketoiminnan rahavirrat	61	35
Investointien rahavirrat	-3	-2
Rahoituksen rahavirrat	-95	-35
Rahavirrat yhteensä	-37	-2

Myytävänä oleviksi luokitellut varat ja velat

Milj. euroa	Henki- vakuutus	Run off	Yhteensä
Varat			
Vahinkovakuutustoiminnan varat		80,4	80,4
Henkivakuutustoiminnan varat	1754,7		1754,7
Aineettomat hyödykkeet	109,7		109,7
Aineelliset hyödykkeet	0,1		0,1
Muut varat	5,6	-0,3	5,3
Verosaamiset	2,7	0,7	3,4
Varat yhteensä	1872,8	80,8	1953,6

Velat

Vahinkovakuutustoiminnan velat		45,2	45,2
Henkivakuutustoiminnan velat	1577,2		1577,2
Varaukset ja muut velat	10,4	2,3	12,7
Verovelat	21,1		21,1
Velat yhteensä	1608,7	47,5	1656,2

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

LIITE 5. Korkotuotot ja -kulut	2005	2004
Korkotuotot		
Saamisista luottolaitoksilta	114,3	83,5
Saamisista asiakkailta	284,7	274,0
Lainoista	272,0	263,1
Rahoitusleasingsaamisista	11,7	10,9
Arvoltaan alentuneista lainoista ja muista sitoumuksista	1,0	-
Saamistodistuksista	98,7	89,4
Kaupankäynnin eristä	34,4	41,2
Myytävissä olevista	64,3	48,2
Johdannaissopimuksista	262,0	-31,2
Suojauslaskennasta	-3	-17,1
Muista	265,0	-14,1
Muista korkotuotoista	1,2	-
Yhteensä	760,9	415,7
Korkokulut		
Veloista luottolaitoksille	93,3	81,5
Veloista asiakkaille	51,5	40,3
Kaupankäynnin rahoitusveloista	0,4	0,5
Suojauslaskennasta	-8,8	-
Muista	276,5	-8,7
Yleiseen liikkeeseen lasketuista velkakirjoista	181,2	139,0
Veloista, joilla on huonompi etuoikeus	21,8	14,5
Pääomalainoista	7,1	1,6
Muista	14,7	12,9
Johdannaissopimuksista	267,7	-8,7
Muista korkokuluista	2,1	2,0
Yhteensä	618,1	269,1
Korkokate ennen arvonalentumisia	142,7	146,6

Korkotuottojen ja -kulujen kirjaus- ja esittämistapamuutosten johdosta vuosien 2004 ja 2005 korkotuottojen ja -kulujen erittelyt eivät ole keskenään vertailukelpoisia.

LIITE 6. Saamisten arvonalentumiset		
Luotto- ja takaustappioina poistetut saamiset	2,5	0,9
Palautukset poistetuista saamisista	-0,6	-2,2
Arvonalentumisten lisäys	2,8	3,8
Arvonalentumisten peruutukset	-5,1	-1,1
Ryhmäkohtaiset arvonalentumiset	4,0	-
Korkosaamisten arvonalentumiset	-	-
Vakuutuskorvaukset	0	0
Yhteensä	3,6	1,2

LIITE 7. Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot	11-12/05	2004
Vakuutusmaksutuotot, netto	137,8	-
Sijoitustoiminnan nettotuotot	12,1	-
Korvauskulut	-69,0	-
Muut vahinkovakuutustoiminnan erät	-12,2	-
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot	68,7	-
Vakuutusmaksutuotot ja jälleenvakuuttajien osuus		
Lyhytaikaisista vakuutussopimuksista		
Vakuutusmaksutulo	67,0	-
Vakuutusmaksuvastuun muutos	73,4	-
Vakuutusmaksuvastuun täydennysvastuun muutos	0,3	-
Pitkäaikaisista vakuutussopimuksista		
Vakuutusmaksutulo	1,2	-
Vakuutusmaksuvastuun muutos	-1,0	-
Vakuutusmaksutuotot, brutto	140,9	-
Jälleenvakuuttajien osuus lyhytaikaisten vakuutussopimusten		
Vakuutusmaksutulosta	-2,0	-
Vakuutusmaksuvastuun muutoksesta	-1,0	-
Jälleenvakuuttajien osuus pitkäaikaisten vakuutussopimusten		
Vakuutusmaksutulosta	0	-
Vakuutusmaksuvastuun muutoksesta	-0,1	-
Jälleenvakuuttajien osuus yhteensä	-3,1	-
Vakuutusmaksutuotot, netto	137,8	-
Vakuutusmaksutulo yhteensä	68,2	-
Vakuutusmaksuvastuun muutos yhteensä	72,7	-
Vakuutusmaksutuotot, yhteensä	140,9	-
Vahinkovakuutuksen sijoitustoiminnan nettotuotot		
Lainat ja muut saamiset		
Korkotuotot	-0,1	-
Myyntivoitot ja -tappiot	-	-
Arvonalentumiset	-	-
Yhteensä	-0,1	-
Käypään arvoon tulovaikutteisesti kirjattujen rahoitusvarojen nettotuotot		
Korkotuotot		
Saamistodistuksista	-	-
Muista	0,4	-
Myyntivoitot ja -tappiot		
Saamistodistuksista	-	-
Osakkeista ja osuuksista	1,5	-
Muista	-	-
Arvostusvoitot ja -tappiot		
Saamistodistuksista	-1,9	-
Osakkeista ja osuuksista	-2,2	-
Johdannaisista	-1,1	-
Muista	-	-
Yhteensä	-3,2	-

	11-12/05	2004
Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot		
Saamistodistuksista		
Korkotuotot	10,5	-
Muut tuotot	0,3	-
Myyntivoitot ja -tappiot	-0,1	-
Käyvän arvon rahastosta tilikaudelle siirretty		-
Arvonalentumiset ja niiden peruutukset		-
Yhteensä	10,7	-
Osakkeista ja osuuksista		
Osingot	0,9	-
Muut tuotot		-
Myyntivoitot ja -tappiot	3,1	-
Käyvän arvon rahastosta tilikaudelle siirretty		-
Arvonalentumiset		-
Yhteensä	4,0	-
Yhteensä	14,7	-
Sijoituskiinteistöjen nettotuotot		
Vuokratuotot	1,2	-
Myyntivoitot ja -tappiot	-0,1	-
Voitot käypään arvoon arvostamisesta	0	-
Vastike- ja hoitokulut	-0,7	-
Muut	0,2	-
Yhteensä	0,6	-
Vahinkovakuutuksen sijoitustoiminnan nettotuotot yhteensä	12,1	-
Vahinkovakuutuksen korvaukset		
Korvauskulut		
Maksetut korvaukset (pl. korvaustoiminnon kulut)	-67,6	-
Lisäys (vähennys) edellisiin tilikausiin	3,2	-
Korvauskulut yhteensä, brutto	-64,4	-
Jälleenvakuuttajien osuus	-4,6	-
Korvauskulut yhteensä, netto	-69,0	-

LIITE 8. Henkivakuutustoiminnan nettotuotot

Vakuutusmaksutulo	148,0	
Jälleenvakuuttajien osuus	-	-
Sijoitustoiminnan nettotuotot	53,5	-
Korvauskulut		
Maksetut korvaukset	-21,0	-
Korvausvastuun muutos	-82,6	-
Jälleenvakuuttajien osuus	-	-
Vastuuelan muutos		
Vakuutusmaksuvastuun muutos	-98,1	-
Jälleenvakuuttajien osuus	-	-
Muut	-1,6	-
Henkivakuutustoiminnan nettotuotot yhteensä	-1,8	-

Henkivakuutuksen vakuutusmaksutulo

Maksutulo vakuutusmaksuista, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä

Säästövakuutus	-5,3	-
Yksilöllinen eläkevakuutus	14,3	-
Ryhmäeläkevakuutus	100,8	-
Riskivakuutus		
Yksilöllinen vakuutus	2,3	-
Vapaamuotoinen ryhmävakuutus	0,8	-
Työntekijöiden ryhmähenkivakuutus	0,0	-
Maksutulo sijoitussidonnaisista vakuutuksista		-
Säästövakuutus	22,1	-
Yksilöllinen eläkevakuutus	12,3	-
Ryhmäeläkevakuutus	0,7	-
Ensivakuutus yhteensä	148,0	-
Maksutulo yhteensä	148,0	-
Jatkuvat vakuutusmaksut vakuutusmaksuista	38,0	-
Kertamaksut vakuutusmaksuista	110,0	-
Yhteensä	148,0	-

Henkivakuutuksen sijoitustoiminnan nettotuotot**Lainat ja muut saamiset**

Korkotuotot	0,5	-
-------------	-----	---

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattujen rahoitusvarojen nettotuotot

Korkotuotot		
Muista	0,9	-
Arvostusvoitot ja -tappiot		
Johdannaisista	0	-
Yhteensä	0,9	-

Myytävässä olevien rahoitusvarojen nettotuotot

Saamistodistuksista		
Korkotuotot	4,3	-
Myyntivoitot ja -tappiot	-0,1	-
Osakkeista ja osuuksista		
Myyntivoitot ja -tappiot	9,1	-
Yhteensä	13,3	-

Sijoituskiinteistöjen nettotuotot

Vuokratuotot	0,2	-
Myyntivoitot ja -tappiot		-
Voitot käypään arvoon arvostamisesta	0,1	-
Vastike- ja hoitokulut	0	-
Muut	0	-
Yhteensä	0,3	-

	11-12/05	2004
Sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena oleva omaisuus		
Osakkeet ja osuudet		
Myyntivoitot ja -tappiot	5,5	-
Arvostusvoitot ja -tappiot	33,0	-
Muut	0,0	-
Yhteensä	38,5	
Henkivakuutuksen sijoitustoiminnan nettotuotot yhteensä	53,5	
Henkivakuutuksen korvaukset		
Korvaukset vakuutus sopimuksista		
Korvaukset vakuutus sopimuksista, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä		
Säästövakuutus		
Erääntymiset	-5,0	-
Kuolemantapauskorvaukset	-1,0	-
Takaisinostot	-4,0	-
Yksilöllinen eläkevakuutus		
Eläkkeet	-1,0	-
Ryhmäeläkevakuutus		
Eläkkeet	-1,0	-
Summamuotoiset korvaukset		-
Riskivakuutukset		
Vapaamuotoinen ryhmävakuutus	-1,0	-
Korvaukset sijoitussidonnaisista vakuutuksista		
Säästövakuutus		
Kuolemantapauskorvaukset	-1,0	-
Takaisinostot	-6,0	-
Korvaukset sijoitussopimuksista		
Korvaukset sijoitussopimuksista, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä		
Kapitalisaatiosopimukset		
Takaisinostot	-1,0	-
Korvaukset sijoitussidonnaisista sijoitussopimuksista		
Takaisinostot	-1,0	-
Ensivakuutus yhteensä	-21,0	-
Henkivakuutuksen korvaukset yhteensä	-21,0	-

LIITE 9. Palkkiotuotot ja -kulut	2005	2004
Palkkiotuotot		
Luotonannosta	21,7	18,0
Talletuksista	0,4	0,5
Maksuliikkeestä	21,6	22,5
Arvopapereiden välityksestä	29,5	21,7
Rahastoista	1,9	-
Arvopapereiden liikkeeseen laskusta	6,0	5,9
Omaisuuksien hoidosta ja lainoillista tehtävistä	16,9	13,8
Vakuutusten välityksestä	4,1	3,9
Takauksista	4,9	5,1

	2005	2004
Asunnonvälityksestä	7,2	6,5
Asiakasbonusvarauksesta	-3,3	-3,6
Muista	3,2	4,8
Yhteensä	114,4	99,2
Palkkiokulut		
Maksuliikkeestä	5,6	5,1
Arvopapereiden välityksestä	7,0	4,7
Arvopapereiden liikkeeseenlaskusta	2,0	1,0
Omaisuuksienhoidosta ja lainopillisista tehtävistä	2,9	2,1
Muista	-1,0	1,3
Yhteensä	24,9	14,1
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	96,0	85,1

LIITE 10. Kaupankäynnin nettotuotot

Kaupankäynnin rahoitusvaroista ja -veloista		
Myyntivoitot ja -tappiot sekä realisoituneet arvonmuutokset		
Saamistodistuksista	3,1	7,7
Osakkeista ja osuuksista	-1,2	-5,5
Johdannaisista	0,8	-11,8
Realisoitumattomista arvonmuutoksista		
Saamistodistuksista	-6,0	-1,4
Osakkeista ja osuuksista	0,4	0,4
Johdannaisista	10,5	6,7
Osinkotuotoista	0	0,1
Valuuttatoiminnan nettotuotoista	8,2	5,8
Yhteensä	15,8	2,1

LIITE 11. Sijoitustoiminnan nettotuotot

Myytävässä olevista rahoitusvaroista		
Saamistodistuksista ja ostetuista lainoista		
Myyntivoitoista ja -tappioista	1,2	3,6
Käyvän arvon rahastosta tilikaudella siirretyistä	0,1	0
Arvonmuutoksista	0,0	2,5
Osakkeista ja osuuksista		
Myyntivoitoista ja -tappioista	5,0	15,0
Käyvän arvon rahastosta tilikaudella siirretyistä	7,0	0
Arvonalentumisista	-4,2	-
Osinkotuotoista	5,4	7,3
Myytävässä olevista rahoitusvaroista yhteensä	9,2	21
Sijoituskiinteistöistä		
Vuokratuotoista	6,8	8,7
Myyntivoitoista ja -tappioista	2,5	-0,1
Voitoista tai tappioista käypään arvoon arvostamisesta	-0,7	-0,2
Vastike- ja hoitokuluista	-4,7	-6,1
Muista	0,4	1,1
Sijoituskiinteistöistä yhteensä	4,3	3,4
Sijoitustoiminnan nettotuotot yhteensä	18,9	31,4

LIITE 12. Liiketoiminnan muut tuotot	2005	2004
Vuokratuotoista oman käytön kiinteistöistä	0,3	0,8
Myyntivoitoista oman käytön kiinteistöistä	1,4	0,4
Vakuutuskorvauksista	0,1	0,1
Haltuunotettujen kohteiden realisoinneista	1,0	0,7
Muulla vuokrasopimuksella vuokralle annetun omaisuuden vuokratuotoista	5,1	2,1
Vahinkovakuutustoiminnan jälleenvakuutuspalkkioista	1,8	-
Muista*	13,5	3,3
Yhteensä	23,1	7,3

*Pohjasta yhdisteltiin liiketoiminnan muihin tuottoihin 9,8 miljoonaa euroa, johon sisältyy yhteistyökumppanien jakeluverkon ja vakuutuskantojen hoitamisesta kertyneitä tuottoja.

LIITE 13. Henkilöstökulut		
Palkoista ja palkkioista	72,7	51,1
Osakeperusteisista maksuista	0,1	-
Eläkekuluista	7,8	4,2
Maksupohjaisista järjestelyistä	9,4	4,8
Etuuspohjaisista järjestelyistä	-1,6	-0,7
Muista henkilösivukuluista	5,5	4,0
Yhteensä	86,2	59,2

LIITE 14. Muut hallintokulut		
Toimistokuluista	15,3	9,0
IT-kuluista	29,2	24,6
Yhteyskuluista	5,1	3,4
Markkinointikuluista	9	6,2
Muista hallinnon kuluista	13,8	6,3
Yhteensä	72,4	49,5

LIITE 15. Liiketoiminnan muut kulut		
Vuokrakuluista	0,3	1,3
Oman käytön kiinteistöistä ja toimitiloista	15,4	9,4
Oman käytön kiinteistöjen myyntitappioista	0	0
Haltuunotettujen kohteiden realisoinneista	1,0	0,8
Vahinkovakuutustoiminnan jälleenvakuutuspalkkioista	0,2	-
Vahinkovakuutustoiminnan luottotappioista	2,0	-
Vahinkovakuutuksen yhteistakuun muutoksesta	0,2	-
Poistoista		
Rakennuksista	0,4	0,2
Koneista ja kalustosta	4,2	2,1
Aineettomista hyödykkeistä	11,0	4,5
Muista	5,1	2,9
Yhteensä	20,7	9,7

	2005	2004
Arvonalentumisista		
Oman käytön kiinteistöistä	0	-0,1
Liikearvosta	0	0
Muista	-	-
Yhteensä	0	-0,1
Muista	12,5	9,6
Yhteensä	52,4	30,7

LIITE 16. Tuloverot

Tilikauden verotettavaan tuloon perustuvasta verosta	25,2	15,9
Aikaisempien tilikausien veroista	-6,6	0,6
Laskennallisista veroista	14,1	13,9
Tuloslaskelman verot	32,7	30,4
Yhteisön tuloveroprosentti	26	29

**Voimassaolevan verokannan mukaan laskettujen verojen täsmäytys
tuloslaskelmassa esitettyihin veroihin**

Tilikauden tulos	303,5	138,0
Verokannan mukainen osuus tilikauden tuloksesta	78,9	40,0
Edellisten tilikausien verot	-6,6	0,6
Verovapaiden tuottojen vaikutus	-43,0	-2,0
Vähennyskeltottomien kulujen vaikutus	0,5	1,8
Veron oikaisut	2,9	-0,7
Verokantaeron vaikutus	-	-9,3
Tuloslaskelman verot	32,7	30,4

LIITE 17. Osakekohtainen tulos**Laimentamaton**

Osakekohtainen tulos lasketaan jakamalla osakkeenomistajille kuuluva tilikauden tulos ulkona olevien osakkeiden osakeantioikaistun lukumäärän painotetulla keskiarvolla tilikauden aikana.

	2005			2004		
	Jatkuvat toiminnot	Lopetetut toiminnot	Yhteensä	Jatkuvat toiminnot	Lopetetut toiminnot	Yhteensä
Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden voitto (milj. €)	89	178	267	70	36	107
Osakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo (1000)						
A-osakkeet	106 025	106 025	106 025	96 155	96 155	96 155
K-osakkeet	30 024	30 024	30 024	28 397	28 397	28 397
Yhteensä	136 049	136 049	136 049	124 553	124 553	124 553
Laimentamaton osakekohtainen tulos (EUR / osake)						
A-osakkeet	0,65	1,31	1,96	0,57	0,29	0,86
K-osakkeet	0,65	1,30	1,95	0,56	0,29	0,85

Laimennusvaikutuksella oikaistu

OKOlla on osakkeiden määrää lisääviä laimentavia osakeoptioita. Osakeoptioilla on laimentava vaikutus, kun osakkeen merkintähinta optioilla on alempi kuin osakkeen käypä arvo. Laimennusvaikutus lasketaan lisäämällä osakkeiden osakeantioikaistun lukumäärän painotettuun keskiarvoon se määrä osakkeita, joka saadaan mikäli kaikki optiot vaihdetaan osakkeiksi. Summasta vähennetään kaikkien optioiden vaihdolla saatavien osakkeiden lukumäärä kerrottuna osakkeen merkintähinnalla ja jaettuna osakkeen tilikauden osakeantioikaistulla keskimäärällä.

	2005		2004			
	Jatkuvat toiminnot	Lopetetut toiminnot	Yhteensä	Jatkuvat toiminnot	Lopetetut toiminnot	Yhteensä
Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden voitto (milj. eur)	89	178	267	70	36	107
Osakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo (1000)						
A-osakkeet	106 025	106 025	106 025	96 155	96 155	96 155
K-osakkeet	30 024	30 024	30 024	28 397	28 397	28 397
Yhteensä	136 049	136 049	136 049	124 553	124 553	124 553
Osakeoptioiden vaikutus (1000)	1 191	1 191	1 191	3 139	3 139	3 139
Osakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo laimennusvaikutuksella oikaistuna (1000)	137 239	137 239	137 239	127 692	127 692	127 692
Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos (EUR/osake)						
A-osakkeet	0,65	1,30	1,95	0,55	0,29	0,84
K-osakkeet	0,64	1,29	1,93	0,55	0,28	0,83

Kantaosakkeita koskevat tilinpäätöksen jälkeiset liiketoimet

Marras-joulukuussa 2005 optioilla merkittiin 468 200 OKOn A-osaketta. Nämä osakkeet merkittiin kaupparekisteriin 12.1.2006. Rekisteröinnin seurauksena OKOn osakepääoma kasvoi vajaat 1 miljoonaa euroa.

Tasetta koskevat liitetiedot

LIITE 18. Käteiset varat	31.12.2005	31.12.2004
Kassa	1,2	8,0
Vaadittaessa maksettavat talletukset keskuspankeissa		
Yön yli -talletukset	0	0
OKOn vähimmäisvarantotalletus	115,7	84,0
Muut	362,0	204,9
Käteiset varat yhteensä	478,9	296,9

Eurojärjestelmän vähimmäisvarantojärjestelmän mukaisesti luottolaitokset joutuvat pitämään vähimmäisvarantoja (varantotalletus) kansallisissa keskuspankeissa. Varantotalletus on Euroopan keskuspankin ilmoittaman velvoiteprosentin mukainen osuus varantopohjasta. Varantopohjaan luetaan talletukset (laaja), sekä enintään kahden vuoden velkapaperit. Talletuksi toisilta varantovelvollisilta ei lueta varantopohjaan. Varantotalletus on tällä hetkellä 2 prosenttia varantopohjasta. OP-ryhmässä luottolaitokset tekevät varantotalletuksen OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj:öön. OKO huolehtii ryhmän luottolaitosten valtuuttamana välittäjänä koko ryhmän talletusvelvollisuudesta Suomen Pankkiin.

LIITE 19. Saamiset luottolaitoksilta	31.12.2005	31.12.2004
Talletukset keskuspankeissa		
Muut kuin vaadittaessa maksettavat	0	0
Saamiset luottolaitoksilta		
Talletukset		
Vaadittaessa maksettavat	76,6	52,9
Muut	430,8	567,6
Yhteensä	507,3	620,5
josta alle 3 kuukauden saamiset luottolaitoksilta	507,3	609,5
Luotot ja muut saamiset		
Vaadittaessa maksettavat		
Osuspankeilta	0	0
Muilta luottolaitoksilta	0	0
Yhteensä	0	0
Muut		
Osuspankeilta	2 677,7	2 566,5
Muilta luottolaitoksilta	1 432,3	361,5
Yhteensä	4 112,1	2 928,0
Saamiset luottolaitoksilta yhteensä	4 619,4	3 548,5
Arvonalentumiset		
Osuspankeilta	0,0	0,0
Muilta luottolaitoksilta	-2,0	-
Yhteensä	-2,0	-
Saamiset luottolaitoksilta yhteensä	4 617,4	3 548,5

Saamiin luottolaitoksilta sisältyy repo-saamisia 35,3 Meur (0).

LIITE 20. Kaupankäynnin rahoitusvarat	31.12.2005	31.12.2005
Valtion saamistodistukset		
Valtion velkasitoumukset, maturiteetti 3 kk tai alle	0,0	59,3
Muut valtion velkasitoumukset	0,0	8,4
Valtion joukkovelkakirjat, maturiteetti 3 kk tai alle	3,5	0,0
Muut valtion joukkovelkakirjat	261,7	253,4
Yhteensä	265,2	321,2
Muut saamistodistukset	3 480,3	2 775,5
Osakkeet ja osuudet	5,8	2,4
Ostetut luotot ja muut saamiset	-	-
Kaupankäynnin rahoitusvarat yhteensä	3 691,8	3 085,1

Muut kaupankäynnin saamistodistukset sisältää sijoitustodistuksia 1594,4 Meur (1632,5), yritystodistuksia 194,1 Meur (2,5), debentureja 59,5 Meur (13,9), joukkovelkakirjoja 1626,4 Meur (1126,6) ja muita saamistodistuksia 5,9 Meur (0).

Kaupankäynnin saamistodistusten sekä osakkeiden ja osuuksien erittely noteerauksen ja liikkeeseenlaskijan perusteella

	31.12.2005 Saamistodis- tukset	Osakkeet ja osuudet	31.12.2004 Saamistodis- tukset	Osakkeet ja osuudet
Noteeratut				
Julkisyhteisöiltä	281,2		408,4	
Muilta	1 709,3	5,8	1 039,3	2,4
Muut				
Julkisyhteisöiltä	98,6		0,2	
Muilta	1 597,0	0	1 634,8	0
Yhteensä	3 686,0	5,8	3 082,7	2,4
arvonalentumistappiot				

Kaupankäynnin rahoitusvaroihin sisältyy keskuspankkirahoitukseen oikeuttavia saamistodistuksia 2587,0 Meur (1870,1) Kaupankäynnin rahoitusvaroihin sisältyy huomattavalla etuoikeudella olevia julkisesti noteerattuja saamistodistuksia muilta 59,5 Meur (13,9) ja pantattuja saamistodistuksia 1507,6 Meur (1287,6).

LIITE 21. Johdannaissopimukset	31.12.2005	31.12.2004
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät		
Korkojohdannaiset	77,8	44,2
Valuuttajohdannaiset	32,8	49,2
Osakejohdannaiset	0	0
Luottojohdannaiset	0	0
Muut	0	0
Yhteensä	110,7	93,4
Suojaavat johdannaissopimukset - käyvän arvon suojaus		
Korkojohdannaiset	12,4	0
Valuuttajohdannaiset	0	0
Osakejohdannaiset	0	0
Luottojohdannaiset	0	0
Muut	0	0
Yhteensä	12,4	0
Johdannaissopimukset yhteensä	123,1	93,4

Johdannaissopimukset -erä sisältää positiiviset arvonmuutokset.

LIITE 22. Saamiset asiakkailta	31.12.2005	31.12.2004
Luotot yleisölle ja julkisyhteisöille	4 648,8	6 868,3
Rahoitusleasingsaamiset	370,4	314,2
Ostetut luotot ja muut saamiset		
Muut	1 754,6	1 503,7
Arvonalentumistappiot luotoista		
Luottoriskiä perustuvat	-19,0	-22,1
Saamiset asiakkailta yhteensä	6 754,8	8 664,1

Luottojen ja takausten arvonalentumisten muutokset

	Luotot	Pankki-takaus-saamiset	Korko-saamiset	Yhteensä
Arvonalentumiset 1.1.2005	22,1	3,6	-0,9	24,8
Arvonalentumisten lisäykset	3,7	0,5	0,0	4,3
Arvonalentumisten peruutukset	-2,5	-0,9	0,0	-3,4
Myydyt liiketoiminnot	-2,0	-0,2	0,0	-2,2
Taseesta poistetut luotot ja takausaamiset, joista tehty saamiskohtainen arvonalentuminen	-1,2	0,0	0,0	-1,2
Arvonalentumiset 31.12.2005	20,0	3,0	-0,9	22,1

	Luotot	Pankki-takaus-saamiset	Korko-saamiset	Yhteensä
Arvonalentumiset 1.1.2004	23,8	1,1	0,0	25,7
Arvonalentumisten lisäykset	1,3	2,5	0,0	3,8
Arvonalentumisten peruutukset	-1,1	0,0	0,0	-1,1
Taseesta poistetut luotot ja takausaamiset, joista tehty saamiskohtainen arvonalentuminen	-1,9	0,0	0,0	-1,9
Arvonalentumiset 31.12.2004	22,1	3,6	0,0	25,7

Rahoitusleasingisaamiset

OKO-konserni tarjoaa vuokralle pääasiassa kuljetuskalustoa, teollisuuden koneita ja laitteita rahoitusleasing-sopimuksilla.

	31.12.2005	31.12.2004
Rahoitusleasingisopimusten erääntymisajat		
Yhden vuoden kuluessa	132,5	119,9
Yli vuoden kuluessa ja enintään viiden vuoden kuluttua	204,6	192,5
Yli viiden vuoden kuluttua	81,3	32,4
Bruttosijoitus rahoitusleasingisopimukseen	418,4	344,8
Kertymätön rahoitustuotto (-)	-48,0	-26,2
Vähimmäisvuokrien nykyarvo	370,4	318,6
Vähimmäisvuokrasiimien nykyarvo		
Yhden vuoden kuluessa	121,5	111,1
Yli vuoden kuluessa ja enintään viiden vuoden kuluttua	188,7	179,3
Yli viiden vuoden kuluttua	60,2	28,2
Yhteensä	370,4	318,6
Vuokralle antajan hyväksi tuleva takaamaton jäännösarvo	-	-
Kaudella tuloutetut muuttuvat vuokrat	-	-
Vähimmäisvuokrasiimista kirjattu vähennyserä	-	-
Bruttokasvu tilikauden aikana	175,0	149,5

LIITE 23. Vahinkovakuutustoiminnan varat	31.12.2005	31.12.2004
Sijoitukset		
Lainat ja muut saamiset	67,5	-
Osakkeet	407,0	-
Kiinteistöt	62,7	-
Saamistodistukset	1 626,0	-
Muut	288,5	-
Yhteensä	2 451,7	-

	31.12.2005	31.12.2004
Muut varat		
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	0,1	
Muut		
Ensivakuutustoiminnasta	184,1	-
Jälleenvakuutustoiminnasta	74,4	-
Rahat ja pankkisaamiset	32,0	-
Yhteensä	290,6	-
Vahinkovakuutustoiminnan varat yhteensä	2 742,4	-

Vahinkovakuutuksen sijoitukset

Lainat ja muut saamiset		
Lainat ja muut saamiset	67,5	-
Jälleenvakuutustalletesaamiset	3,2	-
Yhteensä	70,7	
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjatut rahoitusvarat		
Valtion saamistodistukset	-	-
Muut saamistodistukset	25,2	-
Osakkeet ja osuudet	-	-
Johdannaissopimukset		
Valuuttajohdannaiset	-	-
Korkojohdannaiset	-	-
Yhteensä	25,2	-
Myytäväissä olevat rahoitusvarat		
Saamistodistukset	1 658,2	-
Osakkeet ja osuudet	407,0	-
Muut	287,9	-
Yhteensä	2 353,2	-
Sijoituskiinteistöt		
Maa- ja vesialueet	5,8	-
Rakennukset	21,8	-
Kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet	35,1	-
Yhteensä	62,7	-
Vahinkovakuutuksen sijoitukset yhteensä ennen siirtoja	2 511,8	-
Siirto myytävänä oleviin omaisuuseriin liittyviin varoihin	-60,1	

Vahinkovakuutuksen sijoitukset yhteensä 2 451,7

Vahinkovakuutuksen kaupankäynnin saamistodistusten sekä osakkeiden ja osuuksien erittely noteerauksen ja liikkeeseenlaskijan perusteella 31.12.2005

	Saamistodistukset	Osakkeet ja osuudet
Noteeratut		
Julkisyhteisöiltä	10,4	-
Muilta	11,8	-
Muut		
Julkisyhteisöiltä	3,0	-
Muilta	-	-
Yhteensä	25,2	-

Vahinkovakuutuksen myytävissä olevat rahoitusvarat 31.12.2005

	Myytävissä olevat saamistodistukset			Myytävissä olevat osakkeet ja osuudet		
	Käypään arvoon	Hankintameno	Yhteensä	Käypään arvoon	Hankintameno	Yhteensä*
Noteeratut						
Julkisyhteisöiltä	1 099,6	-	1 099,6			
Muilta	470,8	-	470,8	578,1		578,1
Muut						
Julkisyhteisöiltä	3,8	-	3,8			
Muilta	84,0	-	84,0	115,2	1,7	116,9
Yhteensä	1 658,2	-	1 658,2	693,3	1,7	695,0
arvonalentumistappiot	-	-	-	2,6	-	2,6

Vahinkovakuutuksen myytävissä oleviin rahoitusvaroihin sisältyy pantattuja eriä 4,5 miljoonaa euroa.

* Myytävissä olevat osakkeet ja osuudet sisältävät osakkeita ja osuuksia 407,0 miljoonaa euroa sekä muita rahoitusvaroja 287,9 miljoonaa euroa. Muut rahoitusvarat sisältävät pääasiassa korko-, rahamarkkina-, raaka-aine- ja absoluuttisen tuoton rahastoja.

Vahinkovakuutuksen sijoitukset osakkuusyriyksissä	31.12.2005	31.12.2004
Sijoitukset I.I.	-	-
Liiketoimintojen hankinnat	1,7	-
Osuus kauden tuloksesta	0	-
Osingot	-	-
Sijoitukset 31.12.	1,7	-

Vahinkovakuutuksen johdannaissopimukset

	Nimellisarvot/jäljellä oleva juoksuaika				Käyvät arvot Varat	Luotto- vasta-arvo
	Alle 1v	>1-5v	>5 v	Yhteensä		
Valuuttajohdannaiset						
Valuuttatermiinit	71	-	-	71	0	0
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	-	-	-	-	-	-
Valuuttaoptiot						
Ostetut	63	-	-	63	0	1
Asetetut	67	-	-	67	-	0
OTC valuuttajohdannaiset yht.	201	-	-	201	0	1
Valuuttafutuurit	-	-	-	-	-	-
Valuuttajohdannaiset yhteensä	201	-	-	201	0	1
Korkojohdannaiset						
Korkofutuurit	6	-	-	6	0	-
Pörssijohdannaiset yhteensä	6	-	-	6	0	-
Korkojohdannaiset yhteensä	6	-	-	6	0	-

LIITE 24. Sijoitusomaisuus	31.12.2005	31.12.2004
----------------------------	------------	------------

Myytävissä olevat rahoitusvarat		
Saamistodistukset	140,1	166,5
Osakkeet ja osuudet	150,3	90,9
Yhteensä	290,4	257,5
Sijoituskiinteistöt		
Maa- ja vesialueet	0,4	11,7
Rakennukset	34,7	70,1
Yhteensä	35,1	81,8
Sijoitusomaisuus yhteensä	325,5	339,4

Vertailuvuoden tiedot on arvostettu aikaisemman tilinpäätösnormiston mukaisesti.

Myytävässä olevat rahoitusvarat 31.12.2005

	Myytävässä olevat saamistodistukset Jaksotettuun			Myytävässä olevat osakkeet ja osuudet		
	Käypään arvoon	hankinta- menoon	Yhteensä	Käypään arvoon	Hankinta- menoon	Yhteensä
Noteeratut						
Julkisyhteisöiltä		0	0			
Muilta	58,9	0	58,9	45		45
Muut						
Julkisyhteisöiltä		0	0			
Muilta	81,2	0	81,2		105,3	105,3
Yhteensä	140,1	0	140,1	45	105,3	150,3
arvonalentumistappiot	-	-	-	-	4,5	4,5

Myytävässä oleviin rahoitusvaroihin sisältyy huomionmalla etuoikeudella olevia julkisesti noteerattuja saamistodistuksia muilta 38,2 milj. euroa (56,3) sekä muita kuin julkisesti noteerattuja saamistodistuksia muilta 10,1 milj. euroa (26,9). Myytävissä oleviin rahoitusvaroihin sisältyy pantattuja saamistodistuksia 6,8 milj. euroa (0). Sijoitukset pääomarahastoihin (17 milj. euroa) on arvostettu hankintamenoon. Ei noteerattuja osakkeita salkussa oli 88 milj. euroa, jotka on myös arvostettu hankintamenoon. Sijoituksille ei ole mahdollista määritellä luotettavasti käypää arvoa.

Myytävässä olevat rahoitusvarat 31.12.2004

	Myytävässä olevat saamistodistukset Jaksotettuun			Myytävässä olevat osakkeet ja osuudet		
	Käypään arvoon	hankinta- menoon	Yhteensä	Käypään arvoon	Hankinta- menoon	Yhteensä
Noteeratut						
Julkisyhteisöiltä	0,7	-	0,7			
Muilta	140,4	-	140,4	30,3		30,3
Muut						
Julkisyhteisöiltä	0	-	0			
Muilta	25,4	-	25,4		60,7	60,7
Yhteensä	166,5	-	166,5	30,3	60,7	90,9
arvonalentumistappiot	0		0			

LIITE 25. Sijoitukset osakkuusyrietyksissä 31.12.2005 31.12.2004

Sijoitukset I.1.	25,4	20,6
Liiketoimintojen hankinnat	6,7	-
Osuus kauden tuloksesta	1,3	6,1
Osingot	-3,3	-1,4
Konsernirakenteen muutos	-23,4	-
Sijoitukset 31.12.	6,7	25,4

Omistukset konsernitilinpäätökseen yhdistellyissä osakkuusyrietyksissä 2005

Nimi	Kotipaikka	Varat	Velat	Liikevaihto	Voitto/ Tappio	Omistus- osuus, %
Nooa Säästöpankki Oy	Helsinki	76,1	69,4	2,2	-0,5	25,0
Autovahinkokeskus Oy	Espoo	1,5	0,5	1	0	27,8
Vahinkopalvelu Oy	Loppi	1,4	0,7	1,5	0	46,7

Autovahinkokeskus Oy ja Vahinkopalvelu Oy sisältyvät taseen erään vahinkovakuutustoiminnan varat.

Omistukset konsernitilinpäätöksen yhdistellyissä osakkuusyhtymyksissä 2004

Nimi	Kotipaikka	Varat	Velat	Liikevaihto	Voitto/ Tappio	Omistus- osuus, %
OP-Kotipankki Oyj	Helsinki	247,2	197,5	37,1	7,3	20,8
Automatia Pankkiautomaatit Oy	Helsinki	348,9	310,1	70,1	4,8	33,3
Toimiraha Oy	Helsinki	11,6	0,2	2,3	7,2	33,3
Yhteensä		607,7	507,8	109,5	19,3	

Osakkuusyhtymykset ovat noteeraamattomia yrityksiä.

LIITE 26. Aineettomat hyödykkeet

Aineettomien hyödykkeiden muutokset	31.12.2005					31.12.2004		
	Liikearvo	Tuote- merkit	Vakuutusopi- muksiin liittyvät asiakassuhteet ja vakuutusten hankintamenot	Muut aineettomat hyödyk- keet	Yhteensä	Liikearvo	Muut aineettomat hyödyk- keet	Yhteensä
Hankintameno l.l.	-	-	-	33,4	33,4	-	32,5	32,5
lisäykset*	-	-	-	9,3	9,3	-	4,0	4,0
vähennykset	-78,3	-	-6,0	-1,0	-85,3	-	-0,1	-0,1
siirrot erien välillä	-	-	-	-	-	-	-3,1	-3,1
siirto myytävänä oleviin omaisuuseriin	-44,4	-	-53,4	-14,0	-111,8	-	-	-
hankitut liiketoiminnot	514,4	179,1	360,8	75,3	1129,6	-	-	-
Hankintameno 31.12.	391,7	179,1	301,4	103,0	975,2	-	33,4	33,4
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset l.l.	-	-	-	-23,2	-23,2	-	-20,4	-20,4
tilikauden poistot	-	-	-4,8	-7,4	-12,2	-	-4,3	-4,3
tilikauden arvonalentumiset	-	-	-	0,0	0,0	-	-	-
tilikauden arvonalentumisten peruutukset	-	-	-	0,0	0,0	-	-	-
vähennykset	-	-	-	0,2	0,2	-	1,2	1,2
siirto myytävänä oleviin omaisuuseriin	-	-	0,9	1,2	2,1	-	-	-
muut muutokset	-	-	-	0,0	0,0	-	-	-
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-	-	-4,8	-30,4	-33,1	-	-23,4	-23,4
Kirjanpitoarvo 31.12.	391,7	179,1	296,6	72,6	942,1	-	10,0	10,0

*Sisäisen kehittämistyön osuus 1,2 milj. euroa.

Muihin aineettomiin hyödykkeisiin sisältyy tietokoneohjelmia kirjanpitoarvoltaan 71,3 milj. euroa ja kehitettävänä olevia tietokoneohjelmia 2,5 milj. euroa. Vuoden 2004 aineettomat hyödykkeet muodostuvat pääosin tietokoneohjelmista 1,0 milj. euroa sekä kehitettävänä olevia tietokoneohjelmia 0,2 milj. euroa.

Poistot, arvonalentumistappiot ja niiden peruutukset on kirjattu tuloslaskelman erään Liiketoiminnan muut kulut.

Aineettomat hyödykkeet, joiden taloudellinen vaikutusaika on rajaton

	31.12.2005	31.12.2004
Liikearvo	391,7	-
Tuotemerkit	179,1	-
Yhteensä	570,8	-

Liiketoimintojen yhdistämissä hankittujen liikearvojen ja tuotemerkkien vaikutusaika on arvioitu rajoittamattomaksi, sillä ne vaikuttavat rahavirtojen kerryttämiseen määrittelemättömän ajan.

Liikearvon arvonalentumistesti

Arvonalentumistestausta varten liikearvo kohdistetaan rahavirtaa tuottaville yksiköille, jotka ovat joko liiketoimintasegmenttejä tai niihin sisältyviä yrityksiä. Konsernin liikearvo on syntynyt kokonaisuudessaan yhdisteltäessä Pohjola-konsernin yrityksiä OKO-konsernin tilinpäätökseen. OKO-konsernin taseeseen sisältyvä liikearvo jakaantuu yksiköille seuraavasti:

Vahinkovakuutustoiminta	297,7
Pohjola Omaisuudenhoito Oy	94,0
Pohjola Henkivakuutus Oy	44,4
Yhteensä	436,1
Siirto myytävissä oleviin omaisuuseriin	-44,4
Yhteensä	391,7

OKO-konsernin liikearvot ovat syntyneet kokonaisuudessaan Pohjolan liiketoimintojen hankinnasta. Liikearvo määrytyi kauppahinnan kohdistamisprosessissa, joka saatiin päätökseen 31.12.2005. Hankinta- ja tilinpäätösajan kohtien välillä olosuhteissa ei ole tapahtunut muutoksia, joilla olisi vaikutusta liikearvon suuruuteen.

Muut olennaisimmat aineettomat hyödykkeet

	31.12.2005		31.12.2004	
	Kirjanpito-arvo	jäljellä oleva poistoaika	Kirjanpito-arvo	jäljellä oleva poistoaika
Asiakassuhteet	297,4	10–13 v.	-	-
Tuotemerkit	179,1	-	-	-
Tietokoneohjelmat	70,2	2–5 v.	0,9	2–5 v.
Kehitettävänä olevat tietokoneohjelmat	2,5	-	0,2	-

Liikearvot, tuotemerkit, asiakassuhteet, vakuutus sopimukset ja merkittävä osa tietokoneohjelmista hankittiin tilikaudella osana Pohjola konsernin liiketoimintojen hankintaa. Tilikaudella hankittuja liiketoimintoja on kuvattu tarkemmin liitetiedossa 3.

LIITE 27. Aineelliset hyödykkeet	31.12.2005	31.12.2004
Omassa käytössä olevat kiinteistöt		
Maa- ja vesialueet	5,8	6,0
Rakennukset	21,1	36,5
Yhteensä	26,9	42,6
Koneet ja kalusto	16,3	4,9
Muut aineelliset hyödykkeet	6,9	1,6
Vuokralle annettu omaisuus	38,8	14,5
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	88,9	63,5
josta keskeneräiset hankinnat	3,6	1,6

Aineellisten hyödykkeiden ja sijoituskiinteistöjen muutokset 31.12.2005

	Oman käytön Kiinteistöt	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Vuokralle annettu omaisuus	Aineelliset hyödykkeet yhteensä	Sijoituskiinteistöt
Hankintameno I.I.	49,2	78,8	1,8	15,2	145,1	81,1
lisäykset	5,0	0,5	0,5	29,6	35,6	1,3
vähennykset	-7,0	-0,7	0	-1,2	-8,9	-50,0
siirrot erien välillä	0	0	0	0	0,0	0
siirto myytävänä oleviin omaisuuseriin	-	-0,1	-	-	-0,1	-
hankitut liiketoiminnot	16,0	16,2	5,7	-	37,9	0
myydyt liiketoiminnot	-34,8	-12,0	-1,0	-	-47,8	0
Hankintameno 31.12.	28,4	82,7	7	43,5	161,6	32,4
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset I.I.	-6,6	-73,9	-0,3	-0,7	-81,5	0
tilikauden poistot	-0,3	-3,2	0	-4,7	-8,2	0
tilikauden arvonalentumiset	0	0	0	0	0,0	0
tilikauden arvonalentumisten peruutukset	2,3	0	0	0	2,3	0
vähennykset	0	0,6	0	0,6	1,2	0
siirto myytävänä oleviin omaisuuseriin	0	0,1	0,0	-	0,1	-
myydyt liiketoiminnot	3,3	9,9	0,3	-	13,5	-
muut muutokset	0	0	0	0	0,0	0
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-1,3	-66,5	0	-4,8	-72,6	0
Kertyneet käyvän arvon muutokset I.I.	0	0	0	0	0,0	0,8
tilikauden käyvän arvon muutokset	0	0	0	0	0,0	-0,7
vähennykset	0	0	0	0	0,0	2,7
muut muutokset	0	0	0	0	0,0	0
Kertyneet käyvän arvon muutokset 31.12.	0	0	0	0	0,0	2,7
Kirjanpitoarvo 31.12.	27,0	16,2	6,9	38,8	88,9	35,1

Sijoituskiinteistöjen lisäykset sisältää hankinnan jälkeen toteutuneita aktivoituja menoja 0,3 milj. euroa (0,1).

Poistot, arvonalentumistappiot ja niiden peruutukset on kirjattu liiketoiminnan muihin kuluihin. Sijoituskiinteistöjen käyvän arvon muutokset on kirjattu sijoitustoiminnan nettotuottoihin.

Konsernilla on sopimuksiin perustuvia sijoituskiinteistöjen rakentamis- ja korjausveloitteita 1 milj. euroa.

OKO-konserni tarjoaa vuokralle pääasiassa henkilöautoja muulla vuokrasopimuksella.

OKO-konserni on vuokrannut sille tarpeettomat toimitilat ja tällaiset toimitilat on luokiteltu tilinpäätöksessä sijoituskiinteistöiksi.

Muulla vuokrasopimuksella vuokralle annettujen sijoituskiinteistöjen ja aineellisten hyödykkeiden erittely liitteessä 64.

Aineellisten hyödykkeiden ja sijoituskiinteistöjen muutokset 31.12.2004

	Oman käytön Kiinteistöt	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Vuokralle annettu omaisuus	Aineelliset hyödykkeet yhteensä	Sijoituskiinteistöt
Hankintameno l.l.	42,2	77,1	1,8	4,6	125,8	81,5
lisäykset	3,8	2,1	0,1	11,3	17,2	1,3
vähennykset	-0,8	-0,4	0	-0,7	-1,9	-1,6
siirrot erien välillä	4	0	0	0	4	0
yrityshankinnat	0	0	0	0	0	0
Hankintameno 31.12.	49,2	78,8	1,8	15,2	145,1	81,1
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset l.l.	-4,7	-72,1	-0,3	-0,4	-77,4	0
tilikauden poistot	-0,9	-2,1	0	-1,7	-4,8	0
tilikauden arvonalentumiset	0	0	0	0	0	0
tilikauden arvonalentumisten peruutukset	0,1	0	0	0	0,1	0
vähennykset	-1,2	0,2	0	0,1	-0,9	0
muut muutokset	0	0	0	1,4	1,4	0
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-6,6	-73,9	-0,3	-0,7	-81,6	0
Kertyneet käyvän arvon muutokset l.l.	0	0	0	0	0	1,1
tilikauden käyvän arvon muutokset	0	0	0	0	0	-0,2
vähennykset	0	0	0	0	0	-0,1
muut muutokset	0	0	0	0	0	0
Kertyneet käyvän arvon muutokset 31.12.	0	0	0	0	0	0,8
Kirjanpitoarvo 31.12.	42,6	4,9	1,6	14,5	63,5	81,9

LIITE 28. Muut varat	31.12.2005	31.12.2004
Maksujenvälityssaamiset	3,3	3,9
Takaussaamiset	7,0	2,4
Takaussaamisten arvonalentumiset	-3,0	0,0
Eläkevarat	31,5	46,5
Siirtosaamiset		
Korot	206,4	143,0
Muut siirtosaamiset	5,5	9,2
Muut	266,3	151,1
Yhteensä	517,1	356,2
Siirto myytävänä oleviin omaisuuseriin liittyviin varoihin	5,3	-
Muut varat yhteensä	511,8	356,2

Muut -erä sisältää mm. arvopapereiden myyntisaamia 81,1 milj.eur (85,4), kauppahintasaamia 86,0 milj.eur (0), saatuja preemioita 39,5 milj.eur (15,8), muita johdannaissaamia 26,0 (0) ja eläkesaamia 31,5 milj.eur (46,5).

Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt

OKO-konsernin eläkejärjestelyt on hoidettu OP-Eläkekassassa, OP-Eläkesäätiössä ja vakuutusyhtiöissä. Lisäeläkeisiin liittyvät järjestelyt eläkesäätiössä ja vakuutusyhtiössä samoin kuin eläkekassassa hoidettu TEL:n rahastoitu vanhuuseläke ja työkyvyttömyyseläkejärjestelyt on käsitelty etuuspohjaisina järjestelyinä. TEL:n jakojärjestelmään suoritettavat maksut on käsitelty maksupohjaisena järjestelyinä.

Etuus pohjaisten eläkejärjestelyjen tasearvot	31.12.2005	31.12.2004
Varojen käypä arvo	113,9	169,3
Rahastoitujen velvoitteiden nykyarvo (-)	-87,8	-121,9
Rahastoimattomien velvoitteiden nykyarvo	-4,8	-1,0
Kirjaamattomat vakuutusmatemaattiset voitot (+) ja tappiot (-)	1,8	-
Kirjaamattomat takautuvaan työsuoritukseen perustuvat menot (-)	-	-
Määrä, jota ei ole merkitty taseeseen omaisuuseräksi (-)	-	-
Nettosaaminen (+)/-velka (-) taseessa	23,0	46,5
Eläkejärjestelyn varoihin sisältyy		
OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj:n osakkeita	3,5	2,1
OP-ryhmään kuuluvien yritysten liikkeeseen laskemia arvopapereita	0,9	2,2
Muita saamia OP-ryhmään kuuluvilta yrityksiltä	2,1	4,2
OPK-konsernin käytössä olevat kiinteistöt	1,1	7,7
Yhteensä	7,5	16,2
Etuus pohjaiset eläkekulut tuloslaskelmassa		
Tilikauden työsuoritukseen perustuvat menot	1,8	2,5
Korkomenot	3,8	5,8
Varojen odotettu tuotto	-6,0	-9,0
Vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot	-	-
Siirto tasausjärjestelmästä	-1,2	-
Takautuvaan työsuoritukseen perustuvat menot	-	-
Järjestelyn supistamisen tai veloitteen täyttämisen vaikutus	-	-
Yhteensä tulo (-)/kulu(+) sisältyy henkilöstökuluihin	-1,6	-0,7
Järjestelyyn kuuluvien varojen toteutunut tuotto	6,2	14,1
Etuus pohjaisen nettomääräisen omaisuuserän muutokset		
Omaisuuserä 1.1.	46,5	44,0
Liiketoimintojen hankinnat	-8,3	1,8
Maksusuoritukset järjestelyyn	0,8	0,7
Eläkekulut tuloslaskelmassa	1,6	0,7
Tytäryritysten myynnit	-17,6	-
Omaisuuserä 31.12.	23,0	47,1
Käytetyt keskeiset vakuutusmatemaattiset oletukset	2005	2004
Diskonnttauskorko %	4,50	5,00 – 5,25
Varojen pitkäaikainen odotettu tuotto %	5,12 – 5,40	5,25 – 5,77
Tuleva palkankorotusolettama %	3,00 – 3,50	3,00
Tulevat eläkkeiden korotukset %	1,30 – 2,10	1,80 – 2,30
Vaihtuvuus	0,00 – 3,00	0,00 – 3,00
Inflaatio	2,00	2,00
Arvioitu jäljellä oleva työssäoloaika vuosina	2 – 16	9 – 16

LIITE 29. Verosaamiset	31.12.2005	31.12.2004
Tuloverosaamiset	19,4	0
Laskennalliset verosaamiset	14,0	7,5
Verosaamiset yhteensä	33,4	7,5
Verosaamisten ja -velkojen erittely		
Laskennalliset verosaamiset		
Aineellisten hyödykkeiden poistoista ja arvonalennuksista	2,4	0,2
Varauksista ja luottojen arvonalenemisista	4,5	1,4
Verotuksellisista purkutappioista	6,1	-
GE-vakuutuksen jaksotuksesta		2,6
Konsernieliminoinneista	2,2	2,0
Muista eristä	2,5	1,2
Netotettu laskennallisista verovelosta	-3,7	
Yhteensä	14,0	7,5
Laskennalliset verovelat		
Verotuksellisista varauksista	78,5	74,0
Myytävissä olevista rahoitusvaroista	56,7	-
Tasoituspääntien eliminoinnista	64,3	-
Eläkevastuun jaksotuksesta	8,9	12,2
Kiinteistöjen käypään arvoon arvostamisesta	0,9	1,5
Yritystalon kauppahinnan kohdistuksesta	131,2	-
Konsernieliminoinneista	2,5	-
Muista eristä	0,8	-
Netotettu laskennallisista verosaamisista	-3,7	-
Yhteensä	340,1	88,1
Laskennallisten verojen muutokset		
Laskennalliset verosaamiset/-velat I.I.	-80,6	-66,7
Laskentaperiaatteiden muutosten vaikutus yhteensä	-5,0	-
Laskennalliset verosaamiset/-velat I.I.	-85,6	-66,7
Kirjattu tuloslaskelmaan		
Ostettujen yritysten myyntivoittojen eliminointi	10,9	-
Varaukset ja saamisten arvonalenemiset	0,6	0,8
Verotukselliset varaukset	-20,6	-23,5
Tasoituspääntien eliminointi	-6,9	-
Verokantaedun vaikutus	-	9,3
Muut	1,8	-0,5
Kirjattu taseeseen		
Yritystalon ja -myyntien vaikutus	-85,2	-
Kauppahinnan allokointi	-131,2	-
Kirjattu omaan pääomaan		
Myytävissä olevat rahoitusvarat		
Käyvän arvon muutokset	-11,8	-
Siirrot tuloslaskelmaan	1,9	-
Laskennalliset verovelat /-saamiset yhteensä 31.12.	-326,1	-80,6
Tuloverosaamiset /-velat	-11,4	0
Verosaamiset /-velat yhteensä	-337,5	-80,6

Laskennalliset verovelat ja -saamiset on netotettu yhtiöittäin. Yhdistelytoimenpiteistä aiheutuneita laskennallisia verovelkoja ja -saamia ei ole netotettu.

Sellaiset verotukselliset tappiot, joista ei ole kirjattu laskennallista verosaamista olivat vuoden 2005 lopussa 1,5 miljoonaa euroa (0). Tappioista 1 miljoona euroa vanhenee vuosina 2006-2013. Konsernilla oli vuoden 2005 lopussa tytäryritysten purkautumisesta syntynyttä purkutappiota verotuksessa vähentämättä 63 miljoonaa euroa (0). siitä on kirjattu taseeseen laskennallista verosaamista 6 miljoonaa euroa. Taseeseen kirjaamatonta laskennallista verosaamista purkutappiosta oli 10 miljoonaa euroa. Baltian tytäryritysten jakamattomista voittovaroista 12 miljoonaa euroa (0) ei ole kirjattu laskennallista verovelkaa, koska varat on sijoitettu kyseisiin maihin pysyvästi.

LIITE 30. Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille	31.12.2005	31.12.2004
Velat keskuspankeille	1 562,5	959,5
Velat luottolaitoksille		
Vaadittaessa maksettavat		
Talletukset	427	309,4
Muut velat	0	0
Yhteensä	427	309,4
Muut kuin vaadittaessa maksettavat		
Talletukset	1 573,6	3 041,5
Muut velat	0	0
Repovelat	0	0
Yhteensä	1 573,6	3 041,5
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille	3 563	4 310,4

LIITE 31. Kaupankäynnin rahoitusvelat		
Arvopapereiden lyhyeksimyneistä	3,5	0
Muut	0	0
Kaupankäynnin rahoitusvelat yhteensä	3,5	0

LIITE 32. Johdannaissopimukset		
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät		
Korkojohdannaiset	16,6	14,7
Valuuttajohdannaiset	89,9	84,1
Osake- ja indeksijohdannaiset	0	0
Luottojohdannaiset	0	0
Muut	0	0
Yhteensä	106,4	98,8
Suojaavat johdannaissopimukset – käyvän arvon suojaus		
Korkojohdannaiset	13,8	0
Valuuttajohdannaiset	3	0
Osake- ja indeksijohdannaiset	0	0
Luottojohdannaiset	0	0
Muut	0	0
Yhteensä	16,8	0
Johdannaissopimukset yhteensä	123,2	98,8

Johdannaissopimukset -erä sisältää negatiiviset arvonmuutokset.

LIITE 33. Velat asiakkaille	31.12.2005	31.12.2004
Talletukset		
Vaadittaessa maksettavat		
Yksityiset	14,5	982,5
Yritykset ja julkisyhteistöt	473,5	1 026,3
Yhteensä	488,0	2 008,8
Muut		
Yksityiset	0,5	335,2
Yritykset ja julkisyhteistöt	6,0	64,9
Yhteensä	6,5	400,1
Muut rahoitusvelat		
Vaadittaessa maksettavat		
Yksityiset	0,2	0,3
Yritykset ja julkisyhteistöt	0	21,4
Yhteensä	0,2	21,7
Muut		
Yksityiset	0	0
Yritykset ja julkisyhteistöt	1 563	1 641,7
Yhteensä	1 563	1 641,7
josta repovelat	0	0
josta rahoitusleasingvelat	0	0
Muut rahoitusvelat yhteensä	1 563,2	1 663,3
Velat asiakkaille yhteensä	2 057,7	4 072,2

LIITE 34. Vahinkovakuutustoiminnan velat

Vastuovelka	1 843,9	-
Yhteistakuuerä	34,9	-
Velat ensivakuutustoiminnasta	23,6	-
Velat jälleenvakuutustoiminnasta	23,7	-
Vahinkovakuutustoiminnan velat yhteensä	1 926,1	-

	31.12.2005			31.12.2004		
	Brutto	jälleenvakuuttajien osuus	Netto	Brutto	jälleenvakuuttajien osuus	Netto
Eläemuotoinen korvausvastuu	982,3	0,0	982,3	-	-	-
Muut tapauskohtaiset varaukset	122,7	-35,9	86,9	-	-	-
Ammattitautien erillisvaraus	45,2	-	45,2	-	-	-
Kollektiivinen korvausvastuu	435,1	-7,1	428,0	-	-	-
Varatut korvaustenhoitokulut	48,6	-	48,6	-	-	-
Vakuutusmaksuvastuu	248,4	-29,0	219,4	-	-	-
Vakuutusmaksuvastuun täydennyserä	0,6	-	0,6	-	-	-
Vahinkovakuutukset yhteensä ennen siirtoja	1 882,9	-72,0	1 811,0	-	-	-
Siirto myytävänä oleviin omaisuuseriin liittyviin velkoihin	39,1	-9,6	29,5	-	-	-
Vahinkovakuutukset yhteensä	1 843,9	-62,4	1 781,5	-	-	-

Vakuutus sopimuksista aiheutuvien velkojen ja jälleenvakuutus sopimuksista aiheutuvien saamisten muutokset

	2005		2004			
	Brutto	Jälleenvakuutus	Netto	Brutto	Jälleenvakuutus	Netto
Korvausvastuu						
Tunnettu korvausvastuu	203,5	-32,5	171,0	-	-	-
Kollektiivinen korvausvastuu	426,9	-9,0	417,9	-	-	-
Velka/jälleenvakuuttajien osuus l.l.l.	630,4	-41,5	588,9	-	-	-
Maksetut korvaukset tilikaudella	-67,6	-6,0	-73,6	-	-	-
Velan/saamisen muutos	64,4	4,6	69,0	-	-	-
Diskonttauksen purkautuminen	6,1	-	6,1	-	-	-
Kurssivoitot (tappiot)	0,7	-0,1	0,6	-	-	-
Velka/jälleenvakuuttajien osuus 31.12.	633,9	-43,0	590,9	-	-	-
Tunnettu korvausvastuu	198,8	-35,9	162,9	-	-	-
Kollektiivinen korvausvastuu	435,1	-7,1	428,0	-	-	-
Velka/jälleenvakuuttajien osuus 31.12.	633,9	-43,0	590,9	-	-	-
Vakuutusmaksuvastuu						
Velka/jälleenvakuuttajien osuus l.l.l.	321,0	-30,0	290,9	-	-	-
Velan/saamisen muutos	-72,4	1,1	-71,3	-	-	-
Diskonttauksen purkautuminen	0,1	-	0,1	-	-	-
Kurssivoitot (tappiot)	-0,3	0,0	-0,3	-	-	-
Velka/jälleenvakuuttajien osuus 31.12.	248,4	-29,0	219,4	-	-	-
Vakuutusmaksuvastuun täydennysvastuu						
Velka/jälleenvakuuttajien osuus l.l.l.	0,9	-	0,9	-	-	-
Velan/saamisen muutos	-0,3	-	-0,3	-	-	-
Velka/jälleenvakuuttajien osuus 31.12.	0,6	-	0,6	-	-	-
Vahinkovakuutukset yhteensä ennen siirtoja	882,9	-72,0	811,0	-	-	-
Siirto myytävänä oleviin omaisuuseriin liittyviin velkoihin	39,1	-9,6	29,5	-	-	-
Vahinkovakuutukset yhteensä	843,9	-62,4	781,5	-	-	-

LIITE 35. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat

	Keski-korko%	31.12.2005	Keski-korko%	31.12.2004	Muutos-%
Joukkovelkakirjalainat	2,58	4 567,9	2,24	2 867,2	59
Muut					
Sijoitustodistukset	2,36	3 473,9	2,16	2 775,4	25
Yritystodistukset	2,74	926,4	2,18	432,6	
Rahamarkkinavelkakirjat	0,00	0	0,00	0	
Muut	1,04	124,6	1,50	57,3	
Kaupankäynnissä omaan salkkuun sisältyvät (-)		-59,8		-29,5	
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat yhteensä		9 033		6 103	

Pitkäaikaiset lainat ja korkosidonnaisuudet

	Nimellis- määrä	Korko-%
OIP OKO- Investointiluottopankki Oyj Obligaatiolaina 1999 V	14,9	5 %
OP-joukkovelkakirjalaina 2004 I	15,8	2,4 %
OP-joukkovelkakirjalaina 2003 I	11,3	3,0 %
OP-joukkovelkakirjalaina 2004 II	2,9	2,2 %
OP-joukkovelkakirjalaina 2003 III	5,6	2,5 %
OP-joukkovelkakirjalaina 2004 IV	5,1	2,4 %
OP-joukkovelkakirjalaina 2005 I	3,8	2,35 %
OP-joukkovelkakirjalaina 2005 II	6,4	2,4 %
OP-joukkovelkakirjalaina 2004 III	14,1	3,0 %
OP-joukkovelkakirjalaina 2005 III	2,1	2,3 %
OP-joukkovelkakirjalaina 2004 V	4,6	2,65 %
OP-joukkovelkakirjalaina 2005 IV	8,4	2,70 %
OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj ("OKO Bank") Issue Of AUD 80,000,000 Floating Rate Instruments Due 22 December 2008	49,7	3kk BBSW LIBOR + 0.08%
OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj ("OKO Bank") Issue Of AUD 22,000,000 Floating Rate Instruments Due 18 February 2009	13,7	3kk BBSW LIBOR + 0.17%
OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj("OKO Bank") Issue Of CHF 50,000,000 1.50 per.cent. Instruments 2005-2008	32,2	1,50 %
OKOBANK, Osuuspankkien Keskuspankki Oyj EUR 400,000,000 Floating Rate Instruments Due January 2006	400,0	3kk Euribor + 0.10% p.a.
OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj ("OKO Bank") Issue Of EUR 10,000,000 Floating Rate Instruments Due November 2006	10,0	3kk Euribor + 0.07%
OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj ("OKO Bank") Issue Of EUR 200,000,000 Floating Rate Instruments Due January 2007	200,0	3kk Euribor + 0.02%
OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj ("OKO Bank") Issue Of EUR 200,000,000 Floating Rate Instruments Due February 2007	200,0	3kk Euribor + 0.02%
OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj ("OKO Bank") Issue Of EUR 600,000,000 Senior Floating Rate Instruments Due November 2007	600,0	3kk Euribor + 0.02%
OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj ("OKO Bank") Issue Of EUR 1,000,000,000 Floating Rate Instruments Due 2008	1 000,0	3kk Euribor + 0.03%
OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj ("OKO Bank") Issue Of EUR 50,000,000 Floating Rate Instruments Due 2007	50,0	3kk Euribor + 0.01%
OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj ("OKO Bank") Issue Of EUR 15,000,000 Fixed Rate Instruments Due 14 December 2007	15,0	2,88 %
OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj ("OKO Bank") Issue Of EUR 600,000,000 Floating Rate Instruments Due March 2009	600,0	3kk Euribor + 0.10%
OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj ("OKO Bank") Issue Of HKD 100,000,000 3.40% Fixed Rate Instruments Due 26 March 2007	10,9	3,40 %
OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj ("OKO Bank") Issue Of JPY 5,000,000,000 Floating Rate Instruments Due 2007	36,0	3kk JPY LIBOR
OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj "OKO Bank") Issue Of NOK 400,000,000 5.2% Fixed Rate Notes Due June 2014	50,1	5,20 %
OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj ("OKO Bank") Issue Of SEK 150,000,000 4.11% Notes Due 22 October 2009	16,0	4,11 %
OKOBANK, Osuuspankkien Keskuspankki Oyj Issue Of EUR 500,000,000 Floating Rate Instruments Due December 2010	500,0	3kk Euribor + 0.075 %
OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj ("OKO Bank") Issue Of U.S.\$ 500,000,000 Floating Rate Instruments Due November 2009	423,8	3kk US dollar LIBOR + 0.075%
JPY 8,000,000,000 Term Loan Facility	57,6	0,85 %
JPY 2,000,000,000 Term Loan Facility	14,4	1,706 %
JPY 5,000,000,000 Term Loan Facility	36,0	1,41 %
JPY 3,000,000,000 Term Loan Facility	21,6	1,645 %

Korko-% on liikkeeseenlaskuvaluutan mukainen korko. Eurovasta-arvot laskettu käyttäen tilinpäätöspäivän EKP:n keskirurssia.

Lisäksi OKOn liikkeeseen laskemien strukturoitujen joukkovelkakirjalainojen nimellismäärä oli 290,2 miljoonaa euroa. Lainojen korko määräytyy korko-, osake-, osakeindeksi tms. kohde-etuksien perusteella. Lainojen mahdollinen lisätuotto sijoittajalle on suojattu vastaavanlaisella johdannaisrakenteella.

LIITE 36. Varaukset ja muut velat	31.12.2005	31.12.2004
Varaukset	13,7	1,9
Muut velat		
Maksujenvälitysvelat	326,7	255,9
Rahoitusleasingvelat	0	0
Siirtovelat		
Korkovelat	187,5	130
Muut siirtovelat	52,6	19,9
Muut	246,5	170,7
Yhteensä	813,3	576,5
Varaukset ja muut velat yhteensä	827,0	578,4

Muiden velkojen muut erä sisältää mm. arvopapereiden ostovelkoja 97,4 Meur (83,9), saatuja preemioita 47,4 Meur (20,5), osake- ja johdannaisvelkoja 55,7 Meur (32,9) ja eläkevelkoja 8,5 Meur (0,0).

Varausten muutokset

	Tappiolliset sopimukset	Muut varaukset	Yhteensä
1.1.2005		1,9	1,9
Hankitut liiketoiminnot	1,1	5	6,1
Varausten lisäykset	6,1	0,5	6,6
Käyttämättömät varaukset		-0,9	-0,9
31.12.2005	7,2	6,5	13,7

Tappiolliset sopimukset

Konsernilla on useampia ei-purettavissa olevia vuokrasopimuksia tiloihin, joita konserni ei pysty enää hyödyntämään toiminnassaan. Konserni on pystynyt vuokraamaan osan tiloista edelleen, mutta sopimuksista saatava vuokratuotto ei kata konsernin maksamia vuokratuloja. Tappiollisia sopimuksia koskeva varaus kattaa näiden sopimusten nettotappion ja muiden sopimusten vuokravastuun täysimääräisesti.

Muut varaukset

Muihin varauksiin sisältyy erään OKOn omistaman kiinteistöyhtiön saastuneen maaperän puhdistuskustannusten kattamiseksi vuonna 2004 tehty miljoonan euron varaus, jota on lisätty 0,5 miljoonalla eurolla vuonna 2005. Hankituista liiketoiminnoista muihin varauksiin sisältyy irtisanotun ulkomaisen vakuutusliikkeen myynnistä syntyvästä tappiosta tehty varaus 5,0 miljoonaa euroa.

LIITE 37. Verovelat	31.12.2005	31.12.2004
Tuloverovelat	30,8	0
Laskennalliset verovelat	340,1	88,1
Verovelat yhteensä	370,9	88,1

LIITE 38. Velat, joilla on huonompi etuoikeus

	Keski- korko%	31.12.2005	Keski- korko%	31.12.2004	Muutos-%
Pääomalainat	4,35	215,4	4,23	71,6	
Muut					
Ikkuiset lainat (Perpetuaalit)	4,41	199,3	6,00	50	
Debentuurit	3,36	334,5	3,23	340,3	-2
Muut	0		0		
Velat, joilla on huonompi etuoikeus yhteensä		749,1		461,8	62

Pääomalainat**Ensisijaisiin omiin varoihin rinnastettavat pääomalainat**

1) Pääomalaina 10 miljardia Japanin jeniä (eurovasta-arvo 71,9 milj.)

Laina on perpetuaalilaina eli eräpäivätön laina. Lainan korko on kiinteä 4,23% 18.6.2034 saakka, ja sen jälkeen vaihtuva 6 kuukauden Yen-Libor + 1,58 %. Lainan korko maksetaan vuosittain 18.6. ja 18.12. Mikäli joltain korkojaksolta ei korkoa voida maksaa, korkojakson koron maksamisvelvollisuus raukeaa. Laina voidaan eräännyttää ensimmäisen kerran vuonna 2014. Laina voidaan maksaa vuoden 2014 jälkeen takaisin koron eräpäivänä vuosittain 18.6. tai 18.12. Lainan koko pääoma on maksettava kerralla.

2) Pääomalaina 50 miljoonaa euroa

Laina on perpetuaalilaina ilman korkoporrastuksia, mutta jossa on 8 prosentin korkokatto. Laina laskettiin liikkeesen 31.3.2005 ja sen korko on ensimmäisenä vuonna 6,5 % ja ensimmäisen vuoden jälkeen CMS 10 vuotta + 0,1%. Lainan korko maksetaan vuosittain 11.4. Mikäli joltain korkojaksolta ei korkoa voida maksaa, korkojakson koron maksamisvelvollisuus raukeaa. Laina voidaan eräännyttää Rahoitustarkastuksen luvalla ensimmäisen kerran vuonna 2010. Lainan koko pääoma on maksettava kerralla.

3) Pääomalaina 60 miljoonaa euroa

Perpetuaalilainan korko on vaihtuva 3 kuukauden euribor + 0,65%. Lainan korko maksetaan neljännesvuosittain 28.2., 30.5., 30.8. ja 30.11. Mikäli joltain korkojaksolta ei korkoa voida maksaa, korkojakson koron maksamisvelvollisuus raukeaa. Laina voidaan eräännyttää Rahoitustarkastuksen luvalla ensimmäisen kerran 30.11.2015 ja sen jälkeen koron eräpäivinä. Vuoden 2015 jälkeen lainan korko on vaihtuva 3 kuukauden euribor + 1,65% (Step up). Lainan koko pääoma on maksettava kerralla.

4) Pääomalaina 40 miljoonaa euroa

Perpetuaalilainan korko on vaihtuva 3 kuukauden euribor + 1,25%. Lainan korko maksetaan neljännesvuosittain 28.2., 30.5., 30.8. ja 30.11. Mikäli joltain korkojaksolta ei korkoa voida maksaa, korkojakson koron maksamisvelvollisuus raukeaa. Laina voidaan eräännyttää Rahoitustarkastuksen luvalla ensimmäisen kerran vuonna 30.10.2010 ja sen jälkeen koron eräpäivinä. Lainan koko pääoma on maksettava kerralla.

Näistä lainoista hybridejä ovat lainat 1, 2 ja 3.

Lainojen korko- ja valuuttakurssiriski on suojattu johdannaisilla. Tilinpäätöksessä suojauksesta on kirjattu arvomuutosta -6,6 miljoonaa euroa.

Perpetuaalit ja debentuurit

1. Perpetuaali 50 miljoonaa euroa, joka voidaan ensimmäisen kerran eräännyttää Rahoitustarkastuksen luvalla 19.6.2007. Lainasta maksetaan vuosittain kiinteää 6 prosentin korkoa.
2. Perpetuaali 150 miljoonaa euroa, joka voidaan ensimmäisen kerran eräännyttää Rahoitustarkastuksen luvalla 30.11.2012. Lainasta maksetaan vuosittain kiinteää 3,875 prosentin korkoa.

3. Debentuurlaina 150 miljoonaa euroa, joka voidaan ensimmäisen kerran eräännyttää Rahoitustarkastuksen luvalla 7.3.2006. Lainan korko on 3 kuukauden Euribor + 60 bps.
4. Debentuurlaina 50 miljoonaa euroa, joka voidaan ensimmäisen kerran eräännyttää Rahoitustarkastuksen luvalla 27.3.2006. Lainan korko on 3 kuukauden Euribor + 60 bps.
5. Debentuurlaina 70 miljoonaa euroa, joka voidaan ensimmäisen kerran eräännyttää Rahoitustarkastuksen luvalla 30.11.2010. Lainasta maksetaan vuosittain kiinteää 3,5 prosentin korkoa.

Lainat 1–5 on laskettu liikkeeseen kansainvälisillä pääomamarkkinoilla.

Kotimassa liikkeeseen laskettuja, kiinteäkorkoisia debentuurlainoja oli 31.12.2005 yhteensä 64,8 miljoonaa euroa

Liikkeeseen lasku pvm	Kirjanpitoarvo milj. eur	Korko-%	Eräpvm
11.4.2000	4,1	5,0 %	11.4.2006
21.3.2001	7,9	5,0 %	21.3.2007
29.8.2001	5,7	4,5 %	29.8.2007
25.2.2002	6,0	4,5 %	25.2.2008
12.9.2002	11,0	4,5 %	12.9.2008
4.6.2003	5,4	3,4 %	4.6.2009
19.11.2003	6,8	3,9 %	19.11.2009
10.3.2004	5,2	3,5 %	10.3.2010
15.9.2004	6,1	3,5 %	15.9.2010
16.3.2005	5,2	3,3 %	16.3.2011
30.11.2005	1,4	3,2 %	30.11.2011

OKOlla ei ole lainasopimusten ehtoja koskevia rikkomuksia pääoman, koron eikä muiden ehtojen osalta.

Tilinpäätöksessä lainojen hintaerona on kirjattu 0,1 miljoonaa euroa.

LIITE 39. Oma pääoma	31.12.2005	31.12.2004
Emoyhtiön omistajien osuus		
Osakepääoma	423	206,2
Rahastot		
Sidotut rahastot		
Ylikurssirahasto	515,5	6,5
Vararahasto	203,3	203,3
Muut sidotut rahastot	1,5	3,8
Vapaat rahastot		
Käyvän arvon rahasto		
Muuntoeroista	0	0
Käypään arvoon arvostamisesta	47,7	0
Muut vapaat rahastot	23,4	23,4
Kertyneet voittovarot		
Edellisten kausien voitto (tappio)	281	225,4
Kauden voitto (tappio)	266,7	106,7
OKO-konsernin omistajien osuus	1 762,00	775,4
Vähemmistön osuus	198,5	1,8
Oma pääoma yhteensä	1 960,50	777,2

	Osakkeiden lukumäärä A-sarja	K-sarja	Osake- pääoma	Ylikurssi- rahasto	Omat osakkeet	Yhteensä
1.1.2004	37 059 707	11 076 718	202,4	5		207,4
Osakkeiden splittaus	37 059 707	11 076 718				
Osakeanti						
Osakeoptioiden käyttö	1 761 840		3,7	1,5		5,2
Osakkeiden muunnot	66 660	-66 660				
Omien osakkeiden hankinta						
31.12.2004	75 947 914	22 086 776	206,1	6,5		212,6
Osakeanti	78 585 304	22 003 176	211,5	506,4		717,9
Osakeoptioiden käyttö	2 553 790		5,4	2,5		7,9
Osakkeiden muunnot	83 600	-83 600				
Omien osakkeiden hankinta						
31.12.2005	157 170 608	44 006 352	423,0	515,4		938,4

Osakepääoma ja osakkeet

Osakkeet jakautuvat A- ja K-sarjan osakkeisiin. A- ja K-sarjan osakkeita on yhteensä vähintään 94 miljoonaa ja enintään 570 miljoonaa kappaletta (vuonna 2004 vähintään 52 miljoonaa ja enintään 350 miljoonaa kappaletta). Osakkeilla ei ole nimellisarvoa. Osakkeen kirjanpidollinen vasta-arvo on 2,10 euroa (ei tarkka arvo). Osakepääoman vähimmäismäärä on 200 miljoonaa euroa ja enimmäismäärä 1,2 miljardia euroa, joissa rajoissa osakepääomaa voidaan korottaa tai alentaa yhtiöjärjestyksestä muuttamatta. Kaikki liikkeeseen lasketut osakkeet on maksettu täysimääräisesti.

A-sarjan osakkeet ovat yleisölle tarkoitettuja Helsingin Pörssissä noteerattavia osakkeita. A-sarjan osakkeiden hankintaa ei ole rajoitettu. K-sarjan osakkeita voivat omistaa vain suomalaiset osuuspankit, osuuspankkiosakeyhtiöt ja osuuspankin yhteenliittymän keskusyhteisö Osuuspankkikeskus Osk. K-sarjan osake voidaan osakkeenomistajan tai hallintarekisteröityjen osakkeiden osalta arvo-osuusrekisteriin merkityn omaisuudenhoitajan kirjallisesta vaatimuksesta muuntaa A-sarjan osakkeiksi yhtiöjärjestyksessä määrättyjen osakelajien vähimmäis- ja enimmäismäärien puitteissa.

Jos osinkoa jaetaan, A-sarjan osakkeet oikeuttavat vuotuisen voitonjakoon, joka on vähintään yhden (1) prosenttiyksikön korkeampi kuin K-sarjan osakkeille maksettava osinko.

Omat osakkeet

OKOlla tai sen tytär- ja osakkuusyrityksillä ei ollut vuoden lopussa hallussaan OKOn omia osakkeita. Yhtiökokous ei ole antanut OKOille valtuutusta omien osakkeiden hankkimiseksi.

Esitetty osingonjako

Johtokunta esittää yhtiökokoukselle, että osinkoa jaetaan kullekin A-sarjan osakkeelle 0,60 euroa (0,53) ja kullekin K-sarjan osakkeelle 0,57 euroa (0,50). Jaettavien osinkojen yhteismäärä on 119,7 miljoonaa euroa (51,9).

Rahastot

Ylikurssirahasto

Ylikurssirahastoon kirjataan osakeyhtiölain 12 luvun 3 a §:n mukaiset erät. Tällaisia eriä ovat uusmerkinnässä osakkeista maksettu nimellisarvon ylittävä määrä, optio-oikeuteen ja vaihtovelkakirjaan perustuvasta merkintäoikeudesta maksettu määrä, omien osakkeiden myyntivoitto, se osakepääoman alentamismäärä, jota ei käytetä vahvistetun tappion kattamiseen, siirretä yhtiökokouksen päätöksen mukaisesti käytettävään rahastoon tai jaeta osakkeenomistajille, korvaukset osakeyhtiön perustamisen yhteydessä maksettavista merkitsemättömistä osakkeista,

yhtiölle tulleet korvaukset osakkeista, jotka on myyty sen johdosta, että osakkeenomistaja ei ole liittännyt osakkeitaan arvo-osuusjärjestelmään, suoritus jonka yritys on saanut rahastoannissa vaatimatta jääneestä osakkeesta.

Ylikurssirahastoa voidaan käyttää vahvistetun taseen osoittaman tappion kattamiseksi, jolle tappiota voida kattaa vapaa omalla pääomalla, osakepääoman korottamiseksi rahastoannilla tai samoihin tarkoituksiin kuten osakepääomaa alennettaisiin.

Vararahasto

Vararahasto on muodostunut sinne aikaisempina kausina siirretyistä voittovaroista sekä vuonna 1990 vararahastoon siirretyistä luottotappiovarauksista. Vararahastoa voidaan käyttää sellaisten tappioiden kattamiseen, joihin vapaa oma pääoma ei riitä. Vararahastoa voidaan käyttää myös osakepääoman korottamiseen ja sitä voidaan alentaa samalla tavoin kuin osakepääomaa.

Muut sidotut rahastot

Rahastot on muodostettu aikaisempien tilikausien voittovaroista perustuen yhtiöjärjestykseen tai sääntöihin, joissa on määritelty myös niiden käyttötarkoitus.

Muuntoero

Muuntoerot sisältää ulkomaisten tytäryritysten tilinpäätösten muuntamisesta syntyneet muuntoerot.

Käyvän arvon rahasto

Rahasto sisältää myytävissä olevien rahoitusvarojen käyvän arvon muutoksen. Rahastoon merkityt erät realisoituvat tuloslaskelmaan silloin kun myytävissä olevasta arvoapaperista luovutaan tai kirjataan arvonalennus. Vakuutusyhtiöissä käyvän arvon rahastoon kirjatut erät eivät ole jakokelpoisia varoja.

Muut vapaat rahastot

Rahastot on muodostettu aikaisempien tilikausien voittovaroista perustuen yhtiökokouksen päätöksiin.

Kertyneet voittovarat

Kertyneet voittovarat sisältävät myös konserniyritysten erillistiinpäätöksiin sisältyvät vapaaehtoiset varaukset ja poistoeron sekä vakuutusyhtiöiden tasoistumäärän, jotka IFRS-tilinpäätöksessä on merkitty kertyneisiin voittovarioihin laskennallisella verolla vähennettynä. Näitä erä ei lueta voitonjakokelpoisiin varoihin. Vakuutusyhtiöiden sijoituskiinteistöjen realisoitumattomat arvonnousut eivät myöskään ole jakokelpoisia varoja.

Riskienhallinnan liitetiedot

Pankki- ja sijoituspalvelutoiminta (Liitetiedot 40 – 55)

Pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan erät vuodelta 2005 sisältävät Pohjolasta yhdisteltyjä eriä, joiden merkitys on kuitenkin vähäinen. Vuoden 2004 luvuissa on mukana Okopankki tilinpäätöstietojen mukaisesti. Liitetiedoissa esitetyissä jaotteluissa on käytetty Tilastokeskuksen luokituksia.

Vakuustoitominnan riskiasema on esitetty liitetiedossa 56.

LIITE 40. Varat ja niistä tilikaudella kirjatut arvonalentumistappiot

	Kirjanpito- arvo	31.12.2005 Arvon- alentumis- tappiot	Kirjanpito- arvo	31.12.2004 Arvon- alentumis- tappiot
Käteiset varat	478,9		296,9	
Saamiset luottolaitoksilta	4 619,4	-2	3 548,5	0
Kaupankäynnin rahoitusvarat				
Saamistodistukset	3 686		3 082,7	
Osakkeet ja osuudet	5,8		2,4	
Muut	0		0	
Johdannaissopimukset				
Kaupankäyntitarkoituksessa	110,7		93,4	
Suojaavat	12,4		0	
Lainat ja muut saamiset				
Myönnettyt lainat	4 648,8	-19	6 866,9	-20,7
Rahoitusleasingsaamiset	370,4	0	314,2	0
Repo-sopimukset	0		0	
Takaussaamiset	7	-3	2,4	-3,6
Muut saamiset	1 754,6		1 503,7	
Myytavissä olevat rahoitusvarat				
Saamistodistukset	140,1		166,5	
Osakkeet ja osuudet	149,6		90,6	
Muut	0	0	0	0
Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset				
Saamistodistukset	0		0	
Taseen ulkopuoliset sitoumukset				
Pankkitakaukset	305,9		289,8	
Yhteensä	16 289,6	-24	16 258	-24,3

Kirjanpitoarvot eivät sisällä arvonalentumisia, vaan ne on esitetty omassa sarakkeessa.

LIITE 41. Arvonalentumisten jakautuma riskilajeittain

	31.12.2005	31.12.2004
Luottorisktiin perustuvat	-24,0	-24,3
Maarisktiin perustuvat	0	0
Muut	0	0
Yhteensä	-24,0	-24,3

LIITE 42. Omat varat ja riskipainotettu tase**Omat varat**

	31.12.2005	31.12.2004	Muutos-%
Ensisijaiset omat varat	1 001,9	751,4	33
josta pääomalainat	223,7	73,7	
Toissijaiset omat varat	550,1	355,8	55
Vähennykset omista varoista	-212,7	-15,1	
Omat varat yhteensä	1 339,3	1 092,1	23

Riskipainotettu tase

Riski-luokka	Riskipaino, %	Tase-erät 2005		Tase-erät 2004	
		Kirjanpito-arvo	Riskipainotettu arvo	Kirjanpito-arvo	Riskipainotettu arvo
Ryhmä I	0	5 959,9		4 944,3	
Ryhmä II	20	4 552,2	910,4	3 473,9	694,8
Ryhmä III	50	393,8	196,9	2 158,9	1 079,4
Ryhmä IV	100	6 490,5	6 490,5	5 823,4	5 823,4
Ryhmä V	10				
Yhteensä		17 396,4	7 597,8	16 400,5	7 597,6
Taseen ulkopuoliset sitoumukset			2 023,7		1 788,2
Riskipainotetut saamiset, sijoitukset ja taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä			9 621,5		9 385,9
Markkinariskin riskipainotettu arvo yhteensä			867,6		564,8
Riskipainotetut erät yhteensä			10 489,1		9 950,7

Yllä olevissa taulukoissa on esitetty OKO-konsernin luvut.

LIITE 43. Vastuut tase-erittäin kirjanpitosaldojen mukaan

31.12.2005	Kirjanpito-saldo	Kotimaa Arvon-alentumiset	Siirtyvä korko	Kirjanpito-saldo	Ulkomaa Arvon-alentumiset	Siirtyvä korko
Varat						
Saamiset luottolaitoksilta	4 041,7	0	17,7	575,7	-2	1,6
Saamiset asiakkailta	621,8	-19	27,6	166,3	0	0,2
Rahoitusleasing	370,4	0	0	0,1	0	0
Saamistodistukset	2 827,5	0	14	998,6	0	6,4
Takaussaamiset	4	-3	0	0	0	0
Johdannaissopimukset	0	0	0	0	0	0
Muut	5,7	0	0	0	0	0
Yhteensä	13 467,3	-22	59,3	1 740,6	-2	8,2
Taseen ulkopuoliset sitoumukset						
Nostamattomat luotot ja limiitit	2 580,9	0	0	62	0	0
Takaukset ja remboursit	1 370,6	0	0	177	0	0
Johdannaissopimukset	69,4	0	0	317,4	0	0
Muut	134,1	0	0	340,9	0	0
Yhteensä	4 155,1	0	0	897,4	0	0
Vastuut yhteensä	17 622,4	-22	59,3	2 638	-2	8,2

31.12.2005	Kirjanpito- saldo	Kotimaa Arvon- alentumiset	Siirtyvä korko	Kirjanpito- saldo	Ulkomaa Arvon- alentumiset	Siirtyvä korko
Varat						
Saamiset luottolaitoksilta	2 887,2	0	13,5	661,3	0	0,7
Saamiset asiakkailta	8 271,8	-19,8	30,8	78,2	-0,9	0,4
Rahoitusleasing	313,9	0	0	0,3	0	0
Saamistodistukset	2 641,7	0	20,6	607,5	0	3,8
Takaussaamiset	2,4	-3,6	0,2	0	0	0
Johdannaissopimukset	0	0	0	0	0	0
Muut	3,1	0	0	0	0	0
Yhteensä	14 120,1	-23,4	65	1 347,3	-0,9	4,8
Taseen ulkopuoliset sitoumukset						
Nostamattomat luotot ja limiitit	2327	0	0	25,5	0	0
Takaukset ja rembursit	1 281,9	0	0	127,9	0	0
Johdannaissopimukset	34,4	0	0	200,9	0	0
Muut	31,4	0	0	336,6	0	0
Yhteensä	3 674,8	0	0	690,9	0	0
Vastuut yhteensä	17 794,9	-23,4	65	2 038,2	-0,9	4,8

Johdannaissopimuksista on esitetty luottovasta-arvo, johon sisältyy kirjanpitoon kirjattu positiivinen markkina-arvo. Kirjanpitosaldo sisältää arvonalentumiset.

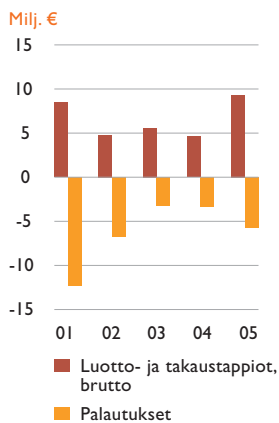
LIITE 44. Vastuut sektoreittain kirjanpitosaldojen mukaan

31.12.2005	Taseen nettovastuut		Taseen ulkopuoliset		Yhteensä
	Kotimaiset	Ulkomaiset	Kotimaiset	Ulkomaiset	
Yritykset	6 010,8	138,0	3 739,9	98,5	9 987,2
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	6 158,7	1 518,4	342,8	797,1	8 817,0
Kotitaloudet	588,3	1,8	12,5	1,8	604,5
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	154,4	0	23,4	0	177,8
Julkisyhteisöt	614,4	90,6	36,5	0	741,5
Yhteensä	13 526,6	1 748,8	4 155,1	897,4	20 328,0
31.12.2004					
Yritykset	6 040,3	87,4	3 312,1	80,7	9 520,6
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	4 842,3	1 222	192,8	609,3	6 866,3
Kotitaloudet	2 551,4	2,2	143,2	1	2 697,7
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	154,7	0	19,2	0	173,8
Julkisyhteisöt	596,3	40,6	7,4	0	644,3
Yhteensä	14 185	1 352,1	3 674,8	690,9	19 902,8

Taseen nettovastuina on esitetty kirjanpitosaldot mukaan lukien arvonalentumiset ja siirtyvät korot.

45. Luottotappioiden ja arvonalentumisten kehitys

Luottotappioiden kehitys

Uusia luotto- ja takaustappioita sekä arvonalentumisia kirjattiin yhteensä 9 miljoonaa euroa (5). Luottotappio- palautusten ja arvonalentumisten vähennysten yhteismäärä oli 6 miljoonaa euroa (3). Luotto- ja takaustappioiden sekä arvonalentumisten nettomääräinen tulosvaikutus oli 3 miljoonaa euroa (1).

Vuonna 2005 luotto- ja takaustappioiden ja arvonalentumisten osuus luotto- ja takauskannasta oli 0,04 prosenttia (0,01).

LIITE 46. Yritysvastuut toimialoitain

31.12.2005	Taseen Nettovastuut		Yhteensä	%-jakauma
	Tase	ulkopuoliset		
Metalliteollisuus	526	690,8	1 216,8	12,18
Metsäteollisuus	492	392,7	884,8	8,86
Kauppa	556,7	422,3	978,9	9,8
Rakentaminen	308,4	258,9	567,3	5,68
Muu teollisuus	451,7	357,5	809,2	8,1
Elintarviketeollisuus	219	304,2	523,2	5,24
Muiden kiinteistöjen hallinta	1 630,1	200,2	1 830,2	18,33
Energian tuotanto	308	329,8	637,8	6,39
Kuljetus ja liikenne	298,5	338,9	637,3	6,38
Palvelut	649,5	315,5	964,9	9,66
Tietoliikenne ja elektroniikka	150,9	130,3	281,2	2,82
Viestintä ja kustantaminen	165,8	25,6	191,4	1,92
Muut toimialat	392,4	71,8	464,2	4,65
Yhteensä	6 148,8	3 838,4	9 987,2	100,00

31.12.2004

	Tase	Taseen ulkopuoliset	Netto vastuut Yhteensä	%-jakauma
Metalliteollisuus	480,7	511,1	991,7	10,4
Metsäteollisuus	422,7	383,7	806,4	8,5
Kauppa	590,5	323,3	913,9	9,6
Rakentaminen	287,2	377,1	664,3	6,98
Muu teollisuus	360	294,8	654,8	6,88
Elintarviketeollisuus	268,3	235,5	503,8	5,29
Muiden kiinteistöjen hallinta	1 794,1	252,5	2 046,6	21,5
Energian tuotanto	197,1	221,4	418,5	4,40
Kuljetus ja liikenne	303,6	252,5	556,1	5,84
Palvelut	751,7	267,2	1 018,8	10,7
Tietoliikenne ja elektroniikka	115,1	99	214,1	2,25
Viestintä ja kustantaminen	184,7	41,6	226,3	2,38
Muut toimialat	372	133,2	505,2	5,31
Yhteensä	6 127,8	3 392,8	9 520,6	100,00

Asunto-osakeyhtiöt sisältyvät ylläoleviin lukuihin.

LIITE 47. Yritysvastuut raiting-luokittain

Luokka	Vastuut	31.12.2005	%
1–2	442,4		4,43
3–4	4 324,6		43,3
5–6	2 513,5		25,17
7–8	1 995,7		19,98
9–10	349,8		3,5
11–12	66,0		0,66
Luokittelemattomat	295,3		2,96
Yhteensä	9 987,2		100

LIITE 48. Yritysvastuiden jakauma asiakkaan vastuun määrän mukaan

31.12.2005

Vastuun määrä, milj. €	Kotimaa	Ulkomaa	Yhteensä	%
0–1	905,7	18,2	923,9	9,25
1–10	2 026,2	107,6	2 133,8	21,37
10–50	2 649,4	110,7	2 760,1	27,64
50–100	2 335,2	0	2 335,2	23,38
100–	1 834,2	0	1 834,2	18,37
Yhteensä	9 750,7	236,5	9 987,2	100,00

31.12.2004

Vastuun määrä, milj. €	Kotimaa	Ulkomaa	Yhteensä	%
0–1	1 253,6	14	1 267,7	13,32
1–10	2 181,2	77,1	2 258,3	23,72
10–50	2 596,8	77,8	2 674,6	28,09
50–100	1 721,2	0	1 721,2	18,08
100–	1 598,8	0	1 598,8	16,79
Yhteensä	9 351,6	168,9	9 520,6	100,00

LIITE 49. Toissijainen maariski maaryhmittäin

Maariski-ryhmä	Moody's vastaavuus	31.12.2005		31.12.2004	
		Nettovastuu	%	Nettovastuu	%
Ryhmä 1	Aaa	2 292,3	88,05	1 774,3	88,75
Ryhmä 2	Aa1–A3	137,8	5,29	97,7	4,89
Ryhmä 3	Baa1–Baa3	52,5	2,02	8,4	0,42
Ryhmä 4	Ba1–B3	115,5	4,44	113,9	5,7
Ryhmä 5	Caa1–C	5,1	0,2	5,0	0,25
Yhteensä		2 603,3	100	1 999,3	100

LIITE 50. Varainhankinnan rakenne

	31.12.2005	Osuus, %	31.12.2004	Osuus, %
Velat luottolaitoksille	3 563	19,58	4 310,4	26,44
Kaupankäynnin rahoitusvelat	3,5	0,02	0	0
Velat asiakkaille				
Talletukset	494,5	2,72	2 408,9	14,78
Muut	1 563,2	8,59	1 663,3	10,2
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat				
Sijoitus- ja yritystodistukset sekä ECP:t	4 395,3	24,16	3 208	19,68
Joukkovelkakirjat	4 637,7	25,49	2 895	17,76
Muut velat	826	4,54	576,5	3,54
Velat, joilla huonompi etuoikeus	749,1	4,12	461,8	2,83
Oma pääoma	1 960,5	10,78	777,2	4,77
Yhteensä	18 192,8		16 301,1	

LIITE 51. Varojen ja velkojen maturiteettijakauma jäljellä olevan juoksuajan mukaan

31.12.2005	31.12.2005					Yhteensä
	alle 3 kk	3–12 kk	1–5 v	5–10 v	Yli 10 v	
Käteiset varat	478,9					478,9
Kaupankäynnin rahoitusvarat						
Saamistodistukset	876,6	1 154,9	925,5	708,3	20,6	3 686
Saamiset luottolaitoksilta	1 149,2	958,3	2 350,8	155,7	3,4	4 617,4
Saamiset asiakkailta	945	1 213,1	2 869,9	868,4	858,4	6 754,8
Sijoitusomaisuus						
Myytavissä olevat saamistodistukset	0	0	88,3	51,2	0,5	140,1
Eräpäivään asti pidettävät saamistodistukset	0	0	0	0	0	0
Velat luottolaitoksille	3 336,5	138,5	60,9	27,1	0	3 563
Kaupankäynnin rahoitusvelat	3,5	0	0	0	0	3,5
Velat asiakkaille	1 601,5	20,2	0,2	225,5	210,3	2 057,7
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	3025	1 859,2	3 912,8	236	0	9033
Velat, joilla on huonompi etuoikeus	193,3	4,1	173,7	288	90	749,1

31.12.2004

	alle 3 kk	3–12 kk	1–5 v	5–10 v	Yli 10 v	Yhteensä
Käteiset varat	296,9					296,9
Kaupankäynnin rahoitusvarat						
Saamistodistukset	755	1 214,4	725,8	368,7	18,8	3 082,7
Saamiset luottolaitoksilta	698,5	974,2	1 869,6	6,1	0	3 548,5
Saamiset asiakkailta	832,3	1 303,8	3570	709,8	2 248,2	8 664,1
Sijoitusomaisuus						
Myytavissä olevat saamistodistukset	0	6,3	57,9	27,7	74,7	166,5
Eräpäivään asti pidettävät saamistodistukset	0	0	0	0	0	0
Velat luottolaitoksille	1 568,4	55,9	681,8	28,9	1 975,4	4 310,4
Kaupankäynnin rahoitusvelat	0	0	0	0	0	0
Velat asiakkaille	3 592,6	104,3	74,7	120,4	180,1	4 072,2
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	2 338,1	1 727,6	1 872,6	164,8	0	6 103
Velat, joilla on huonompi etuoikeus	0	14,3	296,9	150,6	0	461,8

LIITE 52. Varojen ja velkojen alle vuoden maturiteetit eräntymisen tai uudelleenhinnoittelun mukaan

31.12.2005

Varat	1 kk tai alle	>1–3 kk	>3 kk –12 kk	1–2 v	2–5v	yli 5 v	Yhteensä
Käteiset varat	478,9						478,9
Kaupankäynnin rahoitusvarat							
Saamistodistukset	720,1	969,5	1 260,6	136,0	245,8	354,1	3 686,0
Saamiset luottolaitoksilta	1 413,7	1 191,5	1 741,6	71,9	198,0	0,4	4 617,1
Saamiset asiakkailta	1 588,1	1 569,2	2 147,3	296,6	608,9	544,7	6 754,8
Myytavissä olevat rahoitusvarat							
Saamistodistukset	20,2	39,4	71,0	4,2	4,8	0,5	140,1
Eräpäivään asti pidettävät rahoitusvarat							
Saamistodistukset	0	0	0	0	0	0	0
Velat							
Velat luottolaitoksille	3 183,4	1 54,7	138,5	29,2	27,4	29,8	3 563,0
Kaupankäynnin rahoitusvelat	3,5	0	0	0	0	0	3,5
Velat asiakkaille	1 612,0	424,2	21,2	0	0,2	0	2 057,6
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	2 219,2	4 528,2	1 974,3	70,0	59,8	181,5	9 033,0
Velat, joilla on huonompi etuoikeus	0	300,0	126,1	63,6	110,5	149,0	749,2

31.12.2004

Varat	1 kk tai alle	>1-3 kk	>3 kk -12 kk	1-2 v	2-5v	yli 5 v	Yhteensä
Käteiset varat	296,9						296,9
Kaupankäynnin rahoitusvarat							
Saamistodistukset	366,2	845,4	1 871,1	0	0	0	3 082,7
Saamiset luottolaitoksilta	1 214,8	934,2	1 169,8	102,0	125,3	2,3	3 548,4
Saamiset asiakkailta	1 931,6	1 954,8	3 300,8	278,4	684,9	513,4	8 664,0
Myytavissä olevat rahoitusvarat							
Saamistodistukset	5,0	53,7	107,8	0	0	0	166,5
Eräpäivään asti pidettävät rahoitusvarat							
Saamistodistukset	0	0	0	0	0	0	0
Velat							
Velat luottolaitoksille	3 923,5	230,1	49,2	31,3	45,3	31,0	4 310,4
Kaupankäynnin rahoitusvelat	0	0	0	0	0	0	0
Velat asiakkaille	3 484,1	409,8	97,1	51,2	21,9	8,1	4 072,2
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	2 104,1	2 418,1	1 568,1	0	12,7	0	6 103,0
Velat, joilla on huonompi etuoikeus	0	219,0	242,9	0	0	0,0	461,8

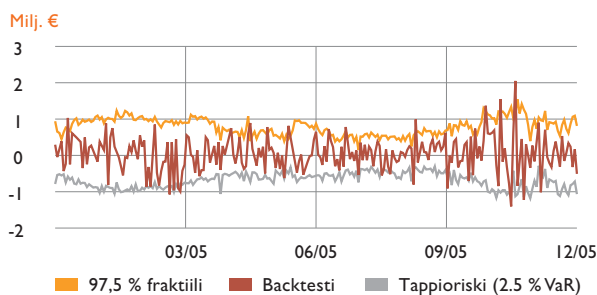
LIITE 53. Markkinariskin herkkyyshanalyysi

Markkinariskien osuus riskipainotetuista eristä oli vuoden vaihteessa 8 prosenttia (6 prosenttia vuonna 2004).

Milj. €	31.12.2005	31.12.2004
Korkoriski *)	10,4	7,8
josta varainhallinta	10,7	9,7
Osakesalkun markkina-arvo	26,6	32,6
OMX osakkeet	18,5	15,1
Pääomasijoitus-rahastot	34,8	36
Nettovaluuttapositio	5,5	3,6

*) 1%-yksikön muutoksen vaikutus kassavirtojen nykyarvoon (valuuttojen itseisarvot yhteensä)

OKOn korkoriskin VaR 2005

LIITE 54. Osakeriski

Osake- ja pääomasijoitusrahastojen markkina-arvo vuoden lopussa oli 80 miljoonaa euroa (84), josta osakesalkku muodosti 27 miljoonaa euroa, OMX:n osakkeet 18 miljoonaa euroa ja pääomasijoitusrahastot sijoituslupauksineen 35 miljoonaa euroa. Osakesalkun kolme suurinta toimialaa ja niiden suhteelliset osuudet olivat: perusteollisuus 31 prosenttia, teollisuustuotteet ja -palvelut 13 prosenttia ja yhdyskuntapalvelut 12 prosenttia. Sijoitukset pääomasijoitusrahastoihin olivat 18,7 miljoonaa euroa (20,2), minkä lisäksi sitovia sijoituslupauksia oli 16,1 miljoonaa euroa (15,8).

LIITE 55. Kiinteistöriski

Kiinteistöomistuksiin sitoutunut pääoma oli vuoden 2005 lopussa 48 miljoonaa euroa (134), josta omassa käytössä olevien kiinteistöjen osuus oli 4 (45) miljoonaa euroa. Tämän lisäksi kiinteistösijoitusyhtiöomistuksia oli 20 miljoonaa euroa (24).

Vuoden 2005 aikana merkittävimmät myydyt kiinteistökohteet olivat Arkadiankatu 23, Dagmarinkatu 14 ja Lahden Trio.

Kiinteistösijoitusten nettotuotto oli 6,6 prosenttia (6,1). Kiinteistökohteiden käyvistä arvoista hankittiin vuonna 2005 ulkopuolisen tahon arviot, joiden perusteella käypien arvojen yhteismäärä vastaa kiinteistöihin sitoutunutta pääomaa. Kiinteistöriskien arvioidaan olevan vähäiset.

Sijoituskiinteistöjen ja oman käytön kiinteistöjen tilikauden muutokset on eritelty liitetiedossa 27.

LIITE 56. Vahinkovakuutustoiminnan riskiasema

Vahinkovakuutustoiminta yhdisteltiin OKO-konserniin 31.10.2005 alkaen, minkä vuoksi vertailutietoja vuodelta 2004 ei esitetä.

Vahinkovakuutustoiminnan riskinkantokyky

Vahinkovakuutuksen vakavaraisuuspääoma vuoden 2005 lopussa oli 836 miljoonaa euroa ja vastuunkantokyky oli 112 %. Pohjolan hallitus on vahvistanut vahinkovakuutuksen tavoitteeksi luottoluokituksen A. Standard & Poor'sin antama luottokelpoisuusluokitus Vahinko-Pohjolalle on A+ (19.10.2005).

Riskinkantokyky	31.12.2005	
	M€	Riskinkantokyky -%
Vakavaraisuuspääoma	836	-
Korvauskulut, netto*	532	157
Vakuutusmaksutuotto, netto*	744	112 **
Velat vakuutussopimuksista, netto*	1 811	46
Sijoituskanta	2 515	33

* Vähennettynä jälleenvakuuttajien osuudella, korvauskulut ja vakuutusmaksutuotot ovat koko vuoden 2005 lukuja

** Vastuunkantokyky

Vahinkovakuutustoiminnan riskiherkkyys

Vahinkovakuutuksen vastuuvelasta suuri osa on eläkevastuita, joiden määrään vaikuttaa arvioitu kuolevuus. Kuolevuuden pieneneminen lisää vastuuvelan määrää. Kuolevuuden vaikutusta vastuuvelkaan ja yhdistettyyn kulusuhteeseen on kuvattu seuraavassa taulukossa.

Vastuuvelan herkkyys kuolevuusoletuksen muutokselle, Milj. € 31.12.2005

Diskontatun vastuuvelan kokonaismäärä	1 172
Eliniän vuoden pidentymisen vaikutus:	
Vastuuvelkaan	27
Yhdistettyyn kulusuhteeseen	heikkenee 3%-yksikköä

Oheisessa taulukossa on kuvattu eri riskimuuttujien vaikutusta tulokseen ja vakavaraisuuspääomaan:

Riskimuuttuja	Kokonaismäärä vuonna 2005* milj. €	Muutos riski- muuttujassa	Vaikutus tulokseen /vakavaraisuus pääomaan, milj. €	Vaikutus yhdistettyyn kulu- suhteeseen
Vakuutuskanta tai maksutulo	744	kasvaa 1%	+ 7	paranee 1% -yksikköä
Korvauskulujen kasvaminen 1%	532	kasvaa 1%	-5	heikkenee 1% -yksikköä
Suurvahinko		1 kappale	-5	heikkenee 1% -yksikköä
Henkilöstökulut	95	kasvaa 8%	-8	heikkenee 1% -yksikköä
Toimintokohtaiset kulut **	202	kasvaa 4%	-8	heikkenee 1% -yksikköä

* Luvut ovat koko vuoden 2005 lukuja

** Vahinkovakuutuksen toimintokohtaiset kulut ilman sijoitusten hoitokuluja ja muiden palveluiden tuottamiseen liittyviä kuluja

Vahinkovakuutuksen sijoitustoiminnan riskiasema

Sijoituskannan allokaatio	Käypä arvo 2005, milj. €*	%
Rahamarkkinat yhteensä	213	8 %
Rahamarkkinasijoitukset ja talletukset**	220	9 %
Johdannaiskorjaus	-7	0 %
Joukkolainat ja korkorahastot yhteensä	1 788	70 %
Valtiot	1 224	48 %
Investment Grade	476	19 %
Kehittyvät markkinat ja High Yield	81	3 %
Johdannaiset	7	0 %
Osakkeet yhteensä	407	16 %
Suomi	112	4 %
Kehittyneet markkinat	150	6 %
Kehittyvät markkinat	24	1 %
Käyttöomaisuus ja ei-noteeratut osakkeet	26	1 %
Pääomasijoitukset	95	4 %
Vaihtoehtoiset sijoitukset yhteensä	65	3 %
Absoluuttisen tuoton rahastot	22	1 %
Raaka-aineet	18	1 %
Vaihtovelkakirjalainat	25	1 %
Kiinteistöt	88	3 %
Yhteensä	2 562	100 %

* sisältää siirtyvät korot

** sisältää kauppahintasaamiset ja -velat sekä johdannaisten markkina-arvon +11,5 milj. € (2005)

Sijoitusriskien herkkyysanalyysi

Alla olevassa taulukossa on selvitys sijoitusriskien herkkyyksistä sijoitusluokittain.

Vahinkovakuutus	Kanta käyvin arvo in, Milj. €	Riskiparametri	Muutos	Vaikutus
				vakavaraisuus- pääomaan, Milj. € 31.12.2005
31.12.2005				
Joukkolainat ja korkorahastot *	1 813	Korko	1 %-yksikkö	96
Osakkeet **	448	Markkina-arvo	10 %	45
Toimitilakiinteistöt ***	43	Käteistuotto vaade	+1 %-yksikkö -1 %-yksikkö	-4 5

* Sisältää vaihtovelkakirjalainat ja johdannaiset

** Sisältää absoluuttisen tuoton rahastot ja raaka-ainesijoitukset

*** Yhtiöryhmän ulkopuolisille vuokratut tilat

Korkoriski

Vuoden 2005 lopussa vahinkovakuutuksen korkosalkun duraatio eli korkosijoitusten kassavirtojen keskimääräinen pituus oli 4,8 vuotta. Korkosalkku sisältää sekä joukkolainat että rahamarkkinasijoitukset.

Käypä arvo juoksuajan tai uudelleenhinnoittelupäivän mukaan, Milj. €	31.12.2005
0–1 vuotta	266
1–3 vuotta	411
3–5 vuotta	379
5–7 vuotta	337
7–10 vuotta	305
>10 vuotta	292
Yhteensä	1 990
Duraatio	4,8
Efektiivinen korko, %	3,4

Valuuttariski

Valuuttapositio, Milj. €	31.12.2005
USD	39
SEK	10
JPY	7
GBP	6
Muut**	-8
Yhteensä *	54

* Valuuttapositio oli 2,1 prosenttia sijoituskannasta.

** Ryhmä "Muut" sisältää – 10 Milj. € EEK- ja LTL-määristä eurolla katettua vastuovelkaa.

Luottoriski

Luottoluokitusjakauma, Milj. €	31.12.2005
AAA	975
AA	349
A	296
BBB	158
High Yield	75
Not Rated	214
Yhteensä *	2 069

* Sisältää rahamarkkinasijoitukset ja talletukset, joukkolainat ja korkorahastot sekä jälleenvakuuttajien osuuden vastuuelasta ja saamiset jälleenvakuuttajilta.

Muut tasetta, vastuusitoumuksia ja johdannaisia koskevat liitetiedot

LIITE 57. Varojen ja -velkojen käyvät arvot

Rahoitusvarat 31.12.2005			
	Keskikorko, %	Käypä arvo	Tasearvo
Käteiset varat		478,9	478,9
Kaupankäynnin rahoitusvarat			
Saamistodistukset			
Käypään arvoon arvostetut	2,97	3 686	3 686
Kapitalisaatiosopimukset		0	0
Hankintamenoön arvostetut		0	0
Osakkeet			
Käypään arvoon arvostetut		5,8	5,8
Hankintamenoön arvostetut		0	0
Johdannaissopimukset			
Käypään arvoon arvostetut		135,8	123,1
Hankintamenoön arvostetut*		0	0
Saamiset luottolaitoksilta**	2,7	4 617,4	4 617,4
Saamiset asiakkailta**	3,47	6 754,8	6 754,8
Sijoitusomaisuus			
Myytävissä olevat rahoitusvarat			
Saamistodistukset			
Käypään arvoon arvostetut	4,76	140,1	140,1
Hankintamenoön arvostetut		0	0
Osakkeet			
Käypään arvoon arvostetut		45	45
Hankintamenoön arvostetut		104,6	104,6
Rahoitusvarat yhteensä		15 968,4	15 955,7
Rahoitusvelat 31.12.2005			
Velat luottolaitoksille	2,45	3 563	3 563
Kaupankäynnin rahoitusvelat			
Lyhyeksi myydyt arvopaperit		3,5	3,5
Johdannaissopimukset			
Käypään arvoon arvostetut		113,7	123,2
Hankintamenoön arvostetut*		0	0
Velat asiakkaille	2,39	2 057,7	2 057,7
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat			
Suojatut	3,65	781,6	781,6
Ei-suojauksessa olevat	2,38	8 251,5	8 251,5
Velat, joilla on huonompi etuoikeus			
Suojatut	4,33	438,3	438,3
Ei-suojauksessa olevat	3,35	310,8	310,8
Rahoitusvelat yhteensä		15 520,1	15 529,6

*kohde-etuutena noteeraamaton oman pääoman ehtoinen instrumentti

**Saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta -erien kyvät arvot sisältävät taseeseen kirjatut arvonalentumiset.

LIITE 58. Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	31.12.2005	31.12.2004
Kaupankäynnin rahoitusvarat	2 587	1 870,1
Myytavissä olevat, josta	0	0
käypään arvoon arvostettavat	0	0
hankintamenoon arvostettavat	0	0
Eräpäivään asti pidettävät	0	0
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset yhteensä	2 587	1 870,1

LIITE 59. Annetut vakuudet

Omien velkojen ja sitoumusten puolesta annetut		
Kiinnitykset	0,6	0
Pantit	1 517,6	1 286,9
Muut	15	15
Yhteensä	1 533,2	1 301,9
Osakkuusyhtiöiden puolesta annetut		
Kiinnitykset	0	0
Pantit	0	0
Yhteensä	0	0
Muiden puolesta annetut		
Kiinnitykset	0	0
Pantit	0	0,7
Yhteensä	0	0,7
Annetut vakuudet yhteensä		
Kiinnitykset	0,6	0
Pantit	1 517,6	1 287,6
Muut	15	15
Yhteensä	1 533,2	1 302,6
Vakuudelliset velat yhteensä		
	1 846,1	1 285,6
Annettuihin vakuuksiin sisältyy pantattuja rahoitusvaroja		
josta ehdollisten velkojen vakuudeksi pantattu	1 532,6	1 302,6
	0	0

LIITE 60. Saadut rahoitusvakuudet

Saatujen vakuuksien käyvät arvot		
Muut	12,7	-
Yhteensä	12,7	-

Johdannaisista aiheutuvaa luottoriskiä vähennetään vakuuksien avulla, jolloin käytössä on ISDA- yleissopimukseen liitettävä ISDA Credit Support Annex -sopimus (CSA). Vakuusjärjestelmässä vastapuoli toimittaa saatavan vakuudeksi arvopapereita tai käteistä. CSA-sopimukseen liittyvien, käteisenä saatujen vakuuksien määrä oli tilinpäätöshetkellä 12,7 milj. euroa. Vakuudeksi saatuja arvopapereita ei tilinpäätöshetkellä ollut.

LIITE 61. Taseen ulkopuoliset sitoumukset	31.12.2005	31.12.2004
Takaukset	309,7	293,5
Takuuvastuut	1 107,6	1019
Vekselivastuut	0	0
Luottolupaukset	2 642,9	2 352,5
Lyhytaikaisiin kauppatahtumiin liittyvät sitoumukset	130,4	97,9
Muut	475	367,5
Taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	4 665,6	4 130,3

LIITE 62. Johdannaissopimukset

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaiset 31.12.2005

	Alle 1v	>1-5v	>5 v	Yhteensä	Varat	Velat	Luottovasta-arvo
Korkojohdannaiset							
Koronvaihtosopimukset	7 912,8	7 325,4	1534,8	16 773	85,4	-101,6	144,6
Korkoterminit	2 848,2	0	0	2 848,2	1	-0,7	1
OTC korko-optiot							
Call ja capit							
Ostetut	1 278	1 295,5	771	3 344,6	18,7	-2,8	36,8
Asetetut	1 815	1 418,7	762,8	3 996,6	0	-17,9	0
Put ja floorit							
Ostetut	308	594,5	90,5	993	3,9	-0,5	8,2
Asetetut	965	784,8	62,1	1 811,9	0	-1,6	0
OTC korkojohdannaiset yhteensä	15 126,9	11 418,9	3221,3	29 767,2	109,0	-125,1	190,6
Korkofutuurit	3 535,2	0	0	3 535,2	0,5	-0,9	0
Pörssijohdannaiset yhteensä	3 535,2	0	0	3 535,2	0,5	-0,9	0
Korkojohdannaiset yhteensä	18 662,2	11 418,9	3 221,3	33 302,4	109,5	-126,1	190,6
Valuuttajohdannaiset							
Valuuttaterminit	2560,1	98,6	0	2 658,7	15,6	-17,3	46,2
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	0	25,6	0	25,6	0	0	1,3
Valuuttaoptiot							
Call							
Ostetut	3,1	0	0	3,1	0	0	0,1
Asetetut	3,4	0	0	3,4	0	0	0
Put							
Ostetut	13,1	0	0	13,1	0	0	0,2
Asetetut	2,5	0	0	2,5	0	0	0
OTC valuuttajohdannaiset yhteensä	2 582,3	124,2	0	2 706,5	15,7	-17,4	47,7
Valuuttafutuurit	0	0	0	0	0	0	0
Valuuttajohdannaiset yhteensä	2 582,3	124,2	0	2 706,5	15,7	-17,4	47,7

	Alle 1v	>1-5v	>5 v	Yhteensä	Varat	Velat	Luottovasta-arvo
Osake- ja indeksijohdannaiset							
Osake-indeksiopiot							
Call							
Ostetut	15,5	94,4	0	109,9	16,8	0	25,3
Asetetut	0	0	0	0	0	0	0
Put							
Ostetut	0	0	0	0	0	0	0
Asetetut	0	0	0	0	0	0	0
OTC osake- ja indeksijohdannaiset yhteensä	15,5	94,4	0	109,9	16,8	0	25,3
Osake- ja indeksijohdannaiset yhteensä	15,5	94,4	0	109,9	16,8	0	25,3
Luottojohdannaiset							
Luottoriskinvaihtosopimukset	0	129	0	129	0,2	0	3,1
Luottojohdannaiset yhteensä	0	129	0	129	0,2	0	3,1
Muut							
Muut optiot							
Call							
Ostetut	71,6	6,9	0	78,5	5,3	0	10,2
Asetetut	0	0	0	0	0	0	0
Put							
Ostetut	0	16,7	0	16,7	0,3	0	1,1
Asetetut	0	0	0	0	0	0	0
Muut OTC johdannaiset yhteensä	71,6	23,6	0	95,2	5,6	0	11,3
Muut futuurit	0	0	0	0	0	0	0
Muut johdannaiset yhteensä	71,6	23,6	0	95,2	5,6	0	11,3
Kaupankäynnin johdannaiset yhteensä	21 331,6	11 790,1	3 221,3	36 343	147,9	-143,5	278,0

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaiset 31.12.2004

	Alle 1v	>1-5v	>5 v	Yhteensä	Varat	Velat	Luottovasta-arvo
Korkojohdannaiset							
Koronvaihtosopimukset	4 341,2	3 115,4	438,3	7 894,9	59,5	-92,3	87,2
Korkotermiinit	1401	0	0	1401	0,2	-0,2	0,2
OTC korko-optiot							
Call ja capit							
Ostetut	10	206,7	298	514,7	0,9	-2,8	6,3
Asetetut	10	151,8	281,1	442,8	0,1	-0,5	0
Put ja floorit							
Ostetut	0	132,9	248	380,9	2,7	-0,1	7
Asetetut	0	135,9	248	383,9	0	0	0
OTC korkojohdannaiset yhteensä	5 762,2	3 742,7	1 513,4	11 018,2	63,3	-95,9	100,6

	Alle 1v	>1-5v	>5 v	Yhteensä	Varat	Luottovasta- Velat	arvo
Korkofutuurit	2 600,4	146,8	0	2 747,2	1,5	-0,4	0
Pörssijohdannaiset yhteensä	2 600,4	146,8	0	2 747,2	1,5	-0,4	0
Korkojohdannaiset yhteensä	8 362,6	3 889,5	1 513,3	13 765,4	64,8	-96,2	100,6
Valuuttajohdannaiset							
Valuuttatermiinit	1 896,1	18,5	0	19 14,5	43	-30,4	62,9
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	97,5	396,3	105,9	599,7	8,4	-36	37,1
Valuuttaoptiot							
Call							
Ostetut	0,7	0	0	0,7	0	0	0
Asetetut	0,9	0	0	0,9	0	0	0
Put							
Ostetut	0	0	0	0	0	0	0
Asetetut	0	0	0	0	0	0	0
OTC valuuttajohdannaiset yhteensä	1 995,2	414,8	105,9	2 515,8	51,4	-66,4	100
Valuuttafutuurit	0	0	0	0	0	0	0
Valuuttajohdannaiset yhteensä	1 995,2	414,8	105,9	2 515,8	51,4	-66,4	100
Osake- ja indeksijohdannaiset							
Osake-indeksiopiot							
Call							
Ostetut	0	82,4	0	82,4	7,3	0	13,9
Asetetut	0	0	0	0	0	0	0
Put							
Ostetut	0	0	0	0	0	0	0
Asetetut	0	0	0	0	0	0	0
OTC osake- ja indeksijohdannaiset yhteensä	0	82,4	0	82,4	7,3	0	13,9
Osake- ja indeksijohdannaiset yhteensä	0	82,4	0	82,4	7,3	0	13,9
Luottojohdannaiset							
Luottoriskinvaihtosopimukset	5	61,4	0	66,4	0,5	-0,1	1,2
Luottojohdannaiset yhteensä	5	61,4	0	66,4	0,5	-0,1	1,2
Muut							
Muut optiot							
Call							
Ostetut	0	38,7	0	38,7	0,9	0	3,5
Asetetut	0	0	0	0	0	0	0
Put							
Ostetut	0	0	0	0	0	0	0
Asetetut	0	0	0	0	0	0	0
Muut OTC johdannaiset yhteensä	0	38,7	0	38,7	0,9	0	3,5
Muut futuurit	0	0	0	0	0	0	0
Muut johdannaiset yhteensä	0	38,7	0	38,7	0,9	0	3,5
Kaupankäynnin johdannaiset yhteensä	10 362,7	4 486,8	1 619,2	16 468,7	124,8	-162,7	219,2

Suojautarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset – käyvän arvon suojaus 31.12.2005

	Alle 1v	>1-5v	>5 v	Yhteensä	Varat	Velat	Luottovasta-arvo
Korkojohdannaiset							
Koronvaihtosopimukset	698,7	902,7	247,5	1848,9	6,4	-19,4	14,6
OTC korkojohdannaiset yhteensä	698,7	902,7	247,5	1848,9	6,4	-19,4	14,6
Korkofutuurit	0	0	0	0	0	0	0
Korkojohdannaiset yhteensä	698,7	902,7	247,5	1848,9	6,4	-19,4	14,6
Valuuttajohdannaiset							
Valuuttatermiinit	0	0	0	0	0	0	0
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	0	582,2	251,7	833,9	39	-9,7	87
OTC valuuttajohdannaiset yhteensä	0	582,2	251,7	833,9	39	-9,7	87
Valuuttafutuurit	0	0	0	0	0	0	0
Valuuttajohdannaiset yhteensä	0	582,2	251,7	833,9	39	-9,7	87
Luottojohdannaiset							
Luottoriskinvaihtosopimukset	0	31,4	0	31,4	0	-1,1	0,2
Luottojohdannaiset yhteensä	0	31,4	0	31,4	0	-1,1	0,2
Suojauksen johdannaiset yhteensä	698,7	1516,3	499,2	2714,2	45,4	-30,2	101,7

Suojautarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset – käyvän arvon suojaus 31.12.2004

Korkojohdannaiset							
Koronvaihtosopimukset	1 157	941,8	436	2 534,8	5,3	-28,5	11
OTC korkojohdannaiset yhteensä	1 157	941,8	436	2 534,8	5,3	-28,5	11
Korkojohdannaiset yhteensä	1 157	941,8	436	2 534,8	5,3	-28,5	11
Valuuttajohdannaiset							
Valuuttatermiinit	0	0	0	0	0	0	0
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	0	7,3	71,6	78,9	0	-8,5	5,7
OTC valuuttajohdannaiset yhteensä	0	7,3	71,6	78,9	0	-8,5	5,7
Valuuttafutuurit	0	0	0	0	0	0	0
Valuuttajohdannaiset yhteensä	0	7,3	71,6	78,9	0	-8,5	5,7
Suojauksen johdannaiset yhteensä	1 157	949,1	507,6	2 613,7	5,3	-37	16,8

	Nimellisarvot/jäljellä oleva juoksu-aika				Käyvät arvot		Luottovasta-arvo
	Alle 1v	>1-5v	>5 v	Yhteensä	Varat	Velat	
Kaupankäynnin ja suojausten johdannaiset yhteensä 2005							
Korkojohdannaiset	19 360,9	12 321,6	3 468,8	35 151,3	115,9	-145,5	205,2
Valuuttajohdannaiset	2 582,3	706,4	251,7	3540,4	54,7	-27,1	134,7
Osake- ja indeksisidonnaiset johdannaiset	15,5	94,4	0	109,9	16,8	0	25,3
Luottojohdannaiset	0	160,4	0	160,4	0,2	-1,1	3,3
Muut johdannaiset	71,6	23,6	0	95,2	5,6	0	11,3
Johdannaisen yhteensä	22 030,3	13 306,4	3 720,5	39 057,2	193,3	-173,7	379,7
Kaupankäynnin ja suojausten johdannaiset yhteensä 2004							
Korkojohdannaiset	9 519,6	4 831,3	1 949,3	16 300,2	70,1	-124,7	111,6
Valuuttajohdannaiset	1 995,2	422,1	177,5	2594,7	51,4	-74,9	105,7
Osake- ja indeksisidonnaiset johdannaiset	0	82,4	0	82,4	7,3	0	13,9
Luottojohdannaiset	5	61,4	0	66,4	0,5	-0,1	1,2
Muut johdannaiset	0	38,7	0	38,7	0,9	0	3,5
Johdannaisen yhteensä	11 519,7	5 435,9	2 126,8	19 082,4	130,1	-199,7	236

LIITE 63. Ehdolliset velat ja varat

Konserniin kuuluvat vakuutusyhtiöt merkitsevät vakuutus sopimuksia poolien kautta. Poolin jäsenet ovat ensisijaisesti vastuussa omasta suhteellisesta osuudestaan. Osuudet perustuvat sopimukseen, jotka vahvistetaan vuosittain. Eräissä pooleissa poolin jäsenet vastaavat maksukyvyttömän poolijäsenen velvoitteista omien osuuksiensa suhteessa. Konserni kirjaa yhteisvastuun kautta tulevat vastuut ja saamiset, mikäli yhteisvastuun realisoituminen on todennäköistä.

Opstock Oy:llä on yksityisasiakkaalta Helsingin Hovioikeuden vahvistama 2,4 milj. euron suuruinen saatava. Hovioikeuden päätös ei ole lainvoimainen. Varojen taloudellista vaikutusta ei ole mahdollista arvioida, koska se riippuu yksityisasiakkaan maksukyvyistä, josta ei ole mitään varmuutta.

LIITE 64. Muut vuokrasopimukset**OKO-konserni vuokralle ottajana**

Eräät konsernin yritykset ovat vuokranneet käyttämänsä toimitilat. Vuokrasopimusten pituudet vaihtelevat vuodesta kymmeneen vuoteen ja normaalisti niihin sisältyy mahdollisuus jatkaa sopimusta alkuperäisen päättämispäivän jälkeen. Konserni on edelleen vuokrannut osan vuokraamistaan tiloista. Lisäksi konsernin eräät yritykset ovat vuokranneet leasing sopimuksin moottoriajoneuvoja ja konttorikoneita. Edellä mainituista eristä on liiketoiminnan muihin kuluihin kirjattu vuokratuloja 1,3 milj. euroa (1,3).

Ei-purettavissa olevien vuokrasopimusten perusteella maksettavat vähimmäisvuokrat

	31.12.2005	31.12.2004
Yhden vuoden kuluessa	9,3	-
Yli vuoden kuluessa ja enintään viiden vuoden kuluttua	35,8	-
Yli viiden vuoden kuluttua	57,0	-
Yhteensä	102,1	-
Ei-purettavissa olevista edelleenvuokraussopimuksista odotettavissa olevat vastaiset vähimmäisvuokrat	26,4	-

OKO-konserni vuokralle antajana

OKO-konsernin yritykset ovat antaneet vuokralle omistamiaan sijoituskiinteistöjä, joista kertyi vuokratuottoja yhteensä 6,8 milj. euroa (8,7). Sijoituskiinteistöjen lisäksi konserni on antanut vuokralle pääasiassa henkilöautoja, joiden vuokratuotot olivat 5,5 milj. euroa (3,0).

Ei-purettavissa olevien muiden vuokrasopimusten perusteella saatavat vähimmäisvuokrat

	31.12.2005	31.12.2004
Yhden vuoden kuluessa	17,4	8,6
Yli vuoden kuluessa ja enintään viiden vuoden kuluttua	31,1	21,7
Yli viiden vuoden kuluttua	-	3,0
Yhteensä	48,5	33,3

LIITE 65. Varainhoito

OKO-konsernissa Opstock Oy ja Pohjolan Omaisuudenhoito Oy tarjoavat asiakkailleen täyden valtakirjan salkunhoitoon ja konsultatiiviseen salkunhoitoon perustuvia omaisuudenhoitopalveluja. Opstock Oy:llä on salkunhoitovastuu valtaosasta OP-Rahastoyhtiön sijoitusrahastoja. Varainhoidon hallinnoitavat asiakasvarat 31.12.2005 olivat 27,6 miljardia euroa.

LIITE 66. Omistuksia muissa yrityksissä

Konsernin emo- ja tytäryhtiösuhteet on esitetty liitetiedossa 67 ja omistukset osakkuusyhteisöissä liitetiedossa 25.

Tilikauden aikana perustetut yhtiöt

Tilikauden aikana perustettiin OKOn tytäryhtiöksi OKO Corporate Finance Oy, jolle siirretään kevään aikana Opstock Oy:n kotimaassa harjoitettava Corporate Finance -toiminta.

OKOn täysin omistaman tytäryhtiön OP-Sijoitus Oy:n nimi muutettiin OKO Capital East Oy:ksi ja sen tytäryhtiöksi perustettiin ZAO OKO Capital Vostok, jonka kotipaikka on Moskova. Yhtiö tarjoaa suomalaisille yrityksille yritysjärjestelyihin ja strukturoituun rahoitukseen liittyviä palveluita Venäjällä. OKO Capital East -konserni on yhdistelty OKO-konserniin lokakuun alusta lukien.

Omistukset konsernitilinpäätökseen yhdistellyissä merkittävimmässä yhteisyrityksissä**2005**

Nimi	Kotipaikka	Omistusosuus
Kiinteistö Oy Kanta-Sarvis II	Tampere	100
Vahinkovakuutusosakeyhtiö Pohjolan omistamat yritykset:		Pohjolan omistuos.
Kiinteistö Oy Eteläesplanadi 12	Helsinki	27,2
Asunto Oy Helsingin Korppaanmäki	Helsinki	34,2
Tikkurilan Kauppatalo Oy	Vantaa	53,7

2004

Nimi	Kotipaikka	Omistusosuus
Kiinteistö Oy Lahden Trio	Lahti	33,3
Oy Kaisaniemenkatu 1	Helsinki	22,4
Kiinteistö Oy Arkadiankatu 23	Helsinki	100
Kiinteistö Oy Dagmarinkatu 14	Helsinki	100
Kiinteistö Oy Kanta-Sarvis II	Tampere	100

Muut liitetiedot

LIITE 67. Lähipiiritapahtumat

OKO-konsernin osakkuusyhtiöt on lueteltu liitetiedossa 25. OKO-konsernin johtoon luetaan OKOn toimitusjohtaja, toimitusjohtajan sijainen, hallituksen jäsenet ja varajäsenet, hallintoneuvoston jäsenet ja varajäsenet sekä näiden läheiset perheenjäsenet.

Johdolle myönnettyissä lainoissa noudatetaan normaaleja luottoehtoja. Lainat on sidottu yleisesti käytössä oleviin viitekorkoihin. Lainoja lyhennetään sovitun lyhennyssuunnitelman mukaisesti ja niillä on normaalit vakuudet.

^{*)} Muihin lähipiiriin kuuluviin yhteisöihin luetaan OP-Eläkekassa, OP-Eläkesäätiö ja sisaryritykset OPK-konsernissa.

Konsernin emo- ja tytäryhtiösuhteet

Yhtiö	Kotipaikka/ kotimaa	Omistussuus osakkeista, %	Osuus äänivallasta, %
OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj:n tytäryhtiöt :			
Opstock Oy	Helsinki	85	85
OKO Venture Capital Oy	Helsinki	100	100
OKO Capital East Oy	Helsinki	100	100
ZAO OKO Capital Vostok	Venäjä	100	100
Pohjola-Yhtymä Oy	Helsinki	86,3	86,3
		Pohjolan omistus- osuus osakkeista, %	Pohjolan osuus äänivallasta, %
Pohjola-Yhtymä Oyj:n tytäryhtiöt :			
Vahinkovakuutusosakeyhtiö Pohjola	Helsinki	100	100
A-Vakuutus Oy	Helsinki	100	100
Seesam International Insurance Company Ltd	Viro	100	100
Joint Stock Insurance Company "Seesam Latvia"	Latvia	100	100
Joint Stock Insurance Company "Seesam Lithuania"	Liettua	100	100
Vakuutusosakeyhtiö Eurooppalainen	Helsinki	100	100
Vakuutusosakeyhtiö Bothnia International	Helsinki	100	100
Moorgate Insurance Company Limited	Iso-Britannia	100	100
Henkivakuutusosakeyhtiö Pohjola	Helsinki	100	100
Pohjola Omaisuudenhoito Oy	Helsinki	100	100
Pohjola Kiinteistösijoitus Oy	Helsinki	100	100
Pohjolan IT-Hankinta Oy	Helsinki	100	100
Conventum Venture Finance Oy	Helsinki	100	100
Kaivokadun PL-hallinto Oy	Helsinki	100	100

Liiketahtumat lähipiirin kanssa 2005

	Emoyhtiö	Yhdistellyt osakkuusyhtiöt	Hallinto-henkilöt	Muut*
Luotot	50,1	0	0	1291,2
Muut saamiset	2,1	0	0	62,1
Talletukset	6,3	0	0	119,6
Muut velat	362,3	0	0	15
Korkotuotot	0,9	0	0	35,4
Korkokulut	3,4	0	0	6,9
Osinkotuotot	0	0	0	3,3
Palkkiotuotot	0,4	0	0	4,2
Palkkiokulut	1,8	0	0	0,1
Liiketoiminnan muut tuotot	0,6	0	0	1,6
Luottojen arvonalentumiset	0	0	0	0
Luottojen arvonalentumiset tilikauden päättyessä	0	0	0	0
Taseen ulkopuoliset sitoumukset				
Takaukset	0	0	0	6,6
Peruuttamattomat sitoumukset	8	0	0	0
Muut taseen ulkopuoliset sitoumukset	0	0	0	0
Palkat ja palkkiot sekä tulospalkat				
Palkat ja palkkiot	0	0	1,9	0
Tulospalkat	0	0	0	0
Lähipiirin omistamien				
Osakeoptioiden lukumäärä	0	0	31 000	0
Osakkeiden lukumäärä	60 825 897	0	85 464	3 680 793
Osuuksien lukumäärä	0	0	0	0

Liiketahtumat lähipiirin kanssa 2004

Luotot	13,5	287,5	1,1	81
Muut saamiset	0	1,1	0	2,5
Talletukset	8,3	1,1	3,3	23,9
Muut velat	8,8	0	0	29
Korkotuotot	0,8	4,6	0	2
Korkokulut	2,2	0	0	0,4
Osinkotuotot	0	1,4	0	0
Palkkiotuotot	0,3	0,3	0	0,4
Palkkiokulut	1,7	0	0	0
Liiketoiminnan muut tuotot	0,4	0,4	0	0,1
Luottojen arvonalentumiset	0	0	0	0
Luottojen arvonalentumiset tilikauden päättyessä	0	0	0	0

Liiketahtumat lähipiirin kanssa 2004

	Emoyhtiö	Yhdistellyt osakkuus-yhtiöt	Hallinto-henkilöt	Muut*
Taseen ulkopuoliset sitoumukset				
Takaukset	0	1,8	0	4,5
Peruuttamattomat sitoumukset	8,4	0	0	0
Muut taseen ulkopuoliset sitoumukset	0	0	0	0
Palkat ja palkkiot sekä tulospalkat				
Palkat ja palkkiot	0	0	2,4	0
Tulospalkat	0	0	0	0
Lähipiirin omistamien				
Osakeoptioiden lukumäärä	0	0	66 000	0
Osakkeiden lukumäärä	38 586 064	0	38 688	1 840 000
Osuuksien lukumäärä	0	0	0	0

Hallintoneuvoston jäsenille maksettiin vuonna 2005 palkkioita yhteensä 127 800 euroa.

Puheenjohtajan kuukausipalkkio oli 1 500 euroa ja kokouspalkkio 200 euroa, varapuheenjohtajan kuukausipalkkio oli 750 euroa ja kokouspalkkio 200 euroa ja kunkin jäsenen kuukausipalkkio oli 200 euroa ja kokouspalkkio 200 euroa.

Puheenjohtaja Seppo Penttiselle maksetut palkkiot olivat yhteensä 19 000 euroa.

Varapuheenjohtaja Paavo Haapakoskelle maksetut palkkiot olivat yhteensä 12 200 euroa.

Muille hallintoneuvoston jäsenille maksetut palkkiot vaihtelivat 400 euron ja 6 200 euron välillä.

Johtokunnan jäsenille ja varajäsenille 31.12.2005 päättyneeltä tilikaudelta maksetut palkat ja tulospalkkiot sisältäen optio-oikeuksista saadun tulon olivat seuraavat:

Toimitusjohtaja Mikael Silvennoinen	351 760
Toimitusjohtajan sijainen Timo Ritakallio	647 655
Johtokunnan jäsen Helena Walldén	567 687
Johtokunnan varajäsen Jarmo Viitanen	215 610

LIITE 68. Pitkän aikavälin kannustejärjestelmät**Optiojärjestelyt**

OKOn ylimääräinen yhtiökokous päätti 30.6.1999 pankin johtokunnan ehdotuksen mukaisesti, että OKOssa ja Osuuspankkikeskuksessa otetaan käyttöön koko henkilökuntaa koskeva optioperusteinen kannustejärjestelmä. Optiolaina tarjottiin OKO-konsernin, Osuuspankkikeskus Osk:n ja sen muiden tytäryhtiöiden, Osuuspankkien Keskinäisen Vakuutusyhtiön, OP-Eläkekassan ja OP-ryhmän Tutkimussäätiön henkilöstön sekä OKOn kokonaan omistaman tytäryhtiön OP-Sijoitus Oy:n merkittäväksi. Optiolainan määrä oli 460 000 euroa. Koroton laina maksettiin takaisin lokakuussa 2002.

Osakkeen merkintähinta oli optio-ohjelman ehtojen mukaan 10,99 euroa. Merkintähintaa alennetaan merkintähinnan määräytymisjakson jälkeen ja ennen osakemerkintää jaettavien osinkojen määrällä kunkin osingonjaon täsmäytyspäivänä. Merkintähinta on kuitenkin aina vähintään osakkeen kirjanpidollinen vasta-arvo, joka vuoden 2005 lopussa oli 2,105 euroa. Osakkeiden merkintäaika A-optioilla alkoi 1.10.2002 ja B-optioilla 1.10.2004. Optiot listattiin Helsingin Pörssissä merkintäajan alkaessa. Ennen B-optioiden listausta ne yhdistettiin A-optio-oikeuksiin ja nimi muutettiin vuoden 1999 A/B-optio-oikeudeksi.

Kukin optio oikeutti merkitsemään yhden OKOn A-sarjan osakkeen eli yhteensä 4 600 000 kappaletta. OKOn osakkeiden 30.4.2004 kauppakisteriin merkityn osakesplitin (1:2) myötä optio-ohjelman merkintäsuhte muuttui.

Toukokuun alusta yhdellä optio-oikeudella oli merkittävässä kaksi uutta A-osaketta. Vuoden 2005 osakeannin yhteydessä merkintäsuhdetta muutettiin siten, että yhdellä optio-oikeudella voi merkitä neljä uutta A-osaketta. OKOn osakkeiden lukumäärä voi kaikkien merkintöjen seurauksena nousta yhteensä enintään 9 370 320 uudella A-osakkeella ja yhtiön osakepääoma 19,7 miljoonalla eurolla.

Vuoden 2004 osakesplitin seurauksena osakkeen merkintähinta puolittui. Vuoden 2005 merkintäsuhteen muutoksen seurauksena neljän A-osakkeen yhteenlasketuksi merkintähinnaksi määritettiin 4,21 euroa lisättyä euromäärällä, joka vastasi kahden osakepääoman korotuksen ehtojen mukaisen uuden A-osakkeen merkintähintaa. Näin vahvistettu uusi merkintähinta on 4,6525 euroa osakkeelta.

Vuonna 2005 osakekohtainen merkintähinta oli 2,485 euroa 5.4.2005 asti ja sen jälkeen 2,105 euroa osakeantiin asti.

Vuoden 2005 loppuun mennessä optioilla oli merkitty 7 646 680 A-osaketta, joista 2 553 790 rekisteröitiin vuonna 2005.

Ulkona olevien optioiden muutokset ja painotetut keskimääräiset merkintähinnat ovat seuraavat:

	2005 Keskimääräinen merkintähinta euroa/osake	Optio-oikeudet 1000 kpl	2004 Keskimääräinen merkintähinta euroa/osake	Optio-oikeudet 1000 kpl
Tilikauden alussa	2,49	1233	7,17	2 511
Menetetyn optiot			2,79	-21
Toteutetut optiot	2,75	-802	2,64	-1 257
Tilikauden lopussa	4,65	431	2,49	1 233
Toteutettavissa olevat optiot tilikauden lopussa	4,65	431	2,49	1 233

Vuonna 2005 toteutettujen optioiden keskimääräinen hinta oli 2,75 euroa (2,64 euroa vuonna 2004). OKOn osakkeen osakeantioikaistu keskimääräinen kurssi vuonna 2005 oli 10,19 euroa (7,31). Optioiden toteuttamishinnan vaihteluväli vuonna 2005 oli 2,485 – 4,6525 euroa (2,485 – 7,17) ja OKOn osakkeen kurssin vaihteluväli oli 8,09 – 12,34 euroa (6,21 – 8,39).

Johdon pitkän tähtäimen palkitsemisjärjestelmä

OKOn hallintoneuvoston päätöksellä johdon palkitsemisjärjestelmään kuuluvat OKOn johtokunnan jäsenet, osastonjohtajat ja osastonjohtajiksi rinnastettavat tytäryhtiöiden johtajat sekä sellaiset henkilöstörahastoon kuuluvat päälliköt, joiden HAY-luokka on 9–11. Järjestelmän piirissä oli 27 henkilöä 31.1.2005.

Palkitsemisjärjestelmään kuuluvat henkilöt voivat saada vuotuisina palkkioina OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj:n osakkeita vuosilta 2005-2007. Vuoden 2005 johdon järjestelmässä sovelletut tavoitemittarit olivat OKO-konsernin ROE % (painoarvo 50 %), OKO-konsernin ydinliiketoimintojen markkinaosuuden kasvu (painoarvo 35 %) ja OP-ryhmän ydinliiketoimintojen markkinaosuuden kasvu (painoarvo 15 %). Palkkio toteutuu, kun tavoitteet saavutetaan vähintään 80 %:sti.

Asetettujen tavoitteiden puitteissa toimitusjohtajalla on oikeus 4 kuukauden, johtokunnan jäsenenellä 3 kuukauden, osastonjohtajalla ja osastonjohtajaan rinnastettavalla tytäryhtiön johtajalla 2 kuukauden ja päälliköillä 2 viikon säännöllistä ennakonpidätyksen alaista palkkaa vastaavaan palkkioon. Viimeksi mainittuun henkilöryhmään kuuluvilla on lisäksi oikeus henkilöstörahaston voittopalkkioon, kuitenkin yhteensä enintään yhden kuukauden palkkaa vastaavaan määrään asti. Palkkio maksetaan henkilöille kahden vuoden kuluttua ansaintajakson päättymisestä.

Osakkeina maksettavan palkkion arvo jaksotetaan ansainta- ja sitouttamisjaksoille henkilöstökuluksi. Järjestelmästä on kirjattu kuluja tilikaudella 0,1 miljoonaa euroa.

OKO-konserni sovelsi seuraavia IFRS I -standardin (Ensimmäinen IFRS-standardien käyttöönotto) sallimia helpoituksia ottaessaan standardit käyttöön:

- vuotta 2004 koskeva IFRS-informaatio ei sisältänyt IAS 39 -standardin (rahoitusinstrumentit) vaikutuksia, koska kyseinen standardi otettiin käyttöön vuoden 2005 alussa, eikä sen osalta edellytetä vertailutietojen esittämistä
- eläkejärjestelyjen varat arvostettiin käypään arvoon ja veloitteet nykyarvoon siirtymähetken 1.1.2004 laskentaolettamien perusteella. Kaikki vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot kirjattiin avaavaan taseeseen.
- OKOn täysin omistaman Kiinteistö Oy Arkadiankatu 23:n omassa käytössä olevan osuuden oletushankintamenona käytettiin käypää arvoa sekä
- ennen IFRS-siirtymäajankohtaa yhdistelyjen yhtiöiden hankintamenolaskelmia ei muutettu IFRS:n mukaisiksi, vaan ne perustuivat suomalaiseseen tilinpäätöskäytäntöön.

IFRS:ään siirtymisen merkittävimmät vaikutukset liittyivät etuuspohjaisiin eläkejärjestelyihin (IAS 19, Työsuhde-etuudet), sijoituskiinteistöjen käsittelymuutoksiin, jotka johtuivat käypään arvoon arvostamisesta (IAS 40, Sijoituskiinteistöt) ja keskinäisten kiinteistöyhtiöiden yhdistelytavan muutoksesta (IAS 16, Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet ja IAS 31, Osuudet yhteisyrityksissä). Muilla oikaisulla oli vähäinen vaikutus.

Tilikauden tuloksen täsmäytyslaskelma

Milj. €	1.1.–31.12.2004
Emoyhtiön omistajien osuus tilikauden tuloksesta, FAS	101,5
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyjen kirjaus IFRS-periaattein	3,3
Kiinteistöt	1,1
Takaisinmaksuturvavakuutuspalkkioidenjaksotus IFRS-periaattein	-0,7
Laskennalliset verot	1
Omaisuserien arvonalentuminen	0,5
Muut muutokset	0
Emoyhtiön omistajien osuus tilikauden tuloksesta, IFRS	106,7

Oman pääoman täsmäytyslaskelma

FAS:n mukainen oma pääoma oli 31.12.2003 733 miljoonaa euroa. Vähemmistön osuus sisällytetetään IFRS:n mukaiseen omaan pääomaan IAS 1 Tilinpäätöksen laatiminen -standardin mukaan, joten luokittelumuutos kasvatti FAS:n mukaista omaa pääomaa 2 miljoonaa euroa.

FAS:n mukainen oma pääoma oli 31.12.2004 807 miljoonaa euroa. IAS 39 Rahoitusinstrumentit: kirjaaminen ja arvostaminen -standardin mukaan pääomalainat luokitetaan vieraaksi pääomaksi. Toisaalta vähemmistöosuus sisällytetään siihen mukaan omaan pääomaan. Nämä luokitteluihin liittyvät muutokset vähensivät FAS:n mukaista omaa pääomaa nettomääräisesti 70 miljoonaa euroa.

Milj. €	31.12.2004	1.1.2004
FAS Oma pääoma IFRS:n mukaan luokiteltuna	738	735
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyjen kirjaus IFRS-periaattein	47	44
Kiinteistöt	8	8
Takaisinmaksuturvavakuutuspalkkioidenjaksotus IFRS-periaattein	-10	-9
Laskennalliset verot	-6	-8
Omaisuserien arvonalentuminen	-1	-1
Muut muutokset	1	1
Oma pääoma IFRS	777	770

OKO-KONSERNIN IFRS-AVAAVA TASE 1.1.2004

Milj. €	Viite	FAS- luvut IFRS-kaavassa	IFRS- oikaisut							IFRS	
			IAS12	IAS17	IAS18	IAS19	IAS36	IAS40 16,31	Muut	Yhteensä	
Varat											
Käteiset varat	6	929						0		0	929
Saamiset luottolaitoksilta	7	2 679							0	0	2 679
Kaupankäynnin rahoitusvarat		2 647								0	2 647
Johdannaissopimukset		141								0	141
Saamiset asiakkailta	2,6	7 250		285				0		285	7 535
Sijoitusomaisuus	6,7	442						2	0	2	444
Sijoitukset osakkuusyrityksissä		21								0	21
Aineettomat hyödykkeet	5,6,7	13					-1	0	1	-1	12
Aineelliset hyödykkeet	2,6,7	329		-286				5	0	-280	49
Muut varat	2,4,6,7	303		0		44		1	0	45	348
Verosaamiset	1	0	7							7	7
Varat yhteensä		14 754	7	0	0	44	-1	8	1	59	14 813
Velat											
Velat luottolaitoksille		4 831								0	4 831
Kaupankäynnin rahoitusvelat		0								0	0
Johdannaissopimukset		176								0	176
Velat asiakkaille	6	3 307						0		0	3 307
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat		4 779								0	4 779
Varaukset ja muut velat	3,4,6,7	500		0	9			0	1	10	510
Verovelat	1	59	14							14	74
Velat, joilla on huonompi etuoikeus		366								0	366
Velat yhteensä		14 019	14	0	9	0	0	0	1	24	14 043
Oma pääoma pl. vähemmistön osuus		733	-7	0	-9	44	-1	8	1	35	768
Vähemmistön osuus	7	2							0	0	2
Velat ja oma pääoma yhteensä		14 754									14 813

TULOSLASKELMA 1–12 / 2004

Mij. €	Viite	FAS-	IFRS-									IFRS 1–12/-04
		luvut IFRS-kaavassa 1–12/-04	oikaisut IAS12	IAS17	IAS18	IAS19	IAS36	IAS40 16,31	Muut	Yhteensä		
Korkokate	2	136		11							11	147
Saamisten arvonalentumiset		-1									0	-1
Korkokate arvonalentumisten jälkeen		134										145
Palkkiotuotot, netto	3	86				-1					-1	85
Kaupankäynnin nettotuotot		2									0	2
Sijoitustoiminnan nettotuotot	6	30						1			1	31
Liiketoiminnan muut tuotot	2,7	89		-82						0	-82	7
Henkilöstökulut	4,7	-63							3	0	4	-59
Muut hallintokulut		-49									0	-49
Liiketoiminnan muut kulut	2,5,6,7	-102		71				1	0	0	71	-31
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta	6	6							0	0	0	6
Tulos ennen veroja		134										138
Tuloverot	1	-31	1								1	-30
Voitto verojen jälkeen		102										108
Vähemmistön osuus tilikauden voitosta	7	-1								0	0	-1
Tilikauden voitto		102	1	0	-1	3	1	1	1	0	5	107

TASE 31.12.2004

Mij. €	Viite	FAS-tase	IFRS-									IFRS
		IFRS-kaavassa	oikaisut IAS12	IAS17	IAS18	IAS19	IAS36	IAS40 16,31	Muut	Yhteensä		
Varat												
Käteiset varat		297									0	297
Saamiset luottolaitoksilta		3 548									0	3 548
Kaupankäynnin rahoitusvarat		3 085									0	3 085
Johdannaissopimukset		93									0	93
Saamiset asiakkailta	2	8 319		345							345	8 664
Sijoitusomaisuus	6,7	338						1	0	1	1	339
Sijoitukset osakkuusyrityksissä		25									0	25
Aineettomat hyödykkeet	5,6,7	10						-1	0	1	0	10
Aineelliset hyödykkeet	2,6	402		-346					7		-339	64
Muut varat	2,4,6	309		0		47			0		47	356
Verosaamiset	1	0	7								7	7
Varat yhteensä		16 428	7	0	0	47	-1	8	1	1		16 490
Velat												
Velat luottolaitoksille		4 310									0	4 310
Kaupankäynnin rahoitusvelat		0									0	0
Johdannaissopimukset		99									0	99
Velat asiakkaille	6	4 072							0		0	4 072
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat		6 103									0	6 103
Varaukset ja muut velat	2,3,4,6	570		0	10	-1			0		9	578
Verovelat	1	74	14								14	88
Velat, joilla on huonompi etuoikeus		462									0	462
Velat yhteensä		15 690	14	0	10	-1	0	0	0	0	23	15 713
Oma pääoma pl. vähemmistön osuus		736									40	775
Vähemmistön osuus	7	2								0	0	2
Velat ja oma pääoma yhteensä		16 428										16 490

IAS 39 -standardin vaikutus omaan pääomaan 1.1.2005

FAS:n tase-erien vaihtuvien ja pysyvien vastaavien saamistodistukset ja osakkeet, joista FAS:n mukaan on kirjattu vaihtuvien vastaavien osalta vain arvonalentumiset ja arvonnousut hankintahintaan saakka sekä pysyvien vastaavien osalta vain arvonalennus, mikäli se on ollut pysyvä, luokiteltiin Myytävissä oleviin rahoitusvaroihin ja ne arvostettiin käypään arvoon. Käyvän arvon muutos kirjattiin oman pääoman käyvän arvon rahastoon.

Käyvän arvon suojauslaskennassa suojaavan ja suojattavan instrumentin arvonmuutokset kirjattiin voittovarojen oikaisuksi, mutta kirjauksilla ei ollut vaikutusta omaan pääomaan.

FAS:n mukaiset luottotappiovaraukset peruutettiin ja kirjattiin uusien periaatteiden mukaiset saamis- ja saamisryhmäkohtaiset arvonalentumiset. Arvonalentumisten lisäys, joka muodostui lähinnä saamisryhmäkohtaisista arvonalentumisista, kirjattiin voittovarojen oikaisuksi.

IAS 39 standardin vaikutukset omaan pääomaan

Oma pääoma IFRS 31.12.2004	777
Myytavissä olevat osakkeet ja osuudet	16
Myytavissä olevat saamistodistukset	1
Laskennallinen vero	-4
Käyvän arvon rahasto yhteensä	13
Myytavissä olevat osakkeet ja osuudet	2
Johdannaisten siirto ei-suojaaviksi	-4
Saamistodistusten luokittelu kaupankäyntitarkoituksessa pidettäväksi	5
Saamisten arvonalentumiset	-1
Edellisten tilikausien voittovarot yhteensä	2
Oma pääoma IFRS 1.1.2005	792

Lisätietoja täsmäytyslaskelmiin**Kaavamuuotokset**

FAS-periaattein laadittujen tuloslaskelmien ja taseiden erät on ryhmitelty IFRS-kaavan mukaisesti. Suurimmat uudesta ryhmittelystä johtuvat muutokset ovat seuraavat:

Korkokate sisältää trading-koronvaihtosopimusten korot. FAS-kaavassa ne sisältyivät Arvopaperikaupan nettotuottoihin. Korkokatteessa esitetään rahoitusleasingsaamisista vain korkotuotot. FAS-tuloslaskelmassa leasingtoiminnan nettotuotot sisältyivät rahoituskatteen erään Leasingkate.

Saamisten arvonalentumiset vastaavat FAS:n erää Luotto- ja takaustappiot.

Palkkiotuotot sisältävät palkkiot asuntovälitystoiminnasta. FAS-tuloslaskelmassa ne kirjattiin Liiketoiminnan muihin tuottoihin.

Kaupankäynnin nettotuotot sisältävät kaupankäyntitoiminnan tuotot ja kulut lukuun ottamatta korkoja, jotka sisältyvät korkokatteeseen. FAS-tuloslaskelmassa kaikki mainitut erät sisältyivät Arvopaperikaupan nettotuottoihin tai Tuottoihin oman pääoman ehtoisista sijoituksista.

Sijoitustoiminnan nettotuotot sisältävät myytävissä olevien ja sijoituskiinteistöjen tuotot ja kulut lukuun ottamatta korkoja. FAS-tuloslaskelmassa myytävissä olevien rahoitusvarojen tuotot ja kulut sisältyivät Arvopaperikaupan nettotuottoihin tai Tuottoihin oman pääoman ehtoisista sijoituksista, sijoituskiinteistöjen tuotot Liiketoiminnan muihin tuottoihin ja kulut Liiketoiminnan muihin kuluihin tai Pysyviin vastaaviin kuuluvien arvopapereiden arvonalentumisiin.

Liiketoiminnan muut tuotot eivät IFRS-tuloslaskelmassa sisällä tuottoja sijoituskiinteistöistä eivätkä palkkioita kiinteistövälityksestä. IFRS:n Liiketoiminnan muissa tuotoissa esitetään IAS 17 -mukaisten muiden vuokrasopimusten tuotot ja kulut sekä rahoitusleasingsopimusten muut kuin korkotuotot.

Liiketoiminnan muut kulut eivät IFRS-tuloslaskelmassa sisällä kuluja sijoituskiinteistöistä. FAS-tuloslaskelman erä Poistot ja arvonalentumiset esitetään tässä erässä. FAS:n Leasingkate-erästä leasingkohteiden poistot IAS 17 -stan-

dardin mukaisista muista vuokrasopimuksista on siirretty tähän erään.

Saamiset asiakkailta sisältävät FAS:n erät Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä sekä FAS:n Leasingkohteet-erästä rahoitusleasingsopimuksiksi luokitellut sopimukset.

Kaupankäynnin rahoitusvarat sisältävät käypään arvoon arvostettavat saamistodistukset ja osakkeet, joiden arvonmuutokset kirjataan tuloslaskelmaan. FAS-kaavassa ne sisältyivät erään Saamistodistukset tai Osakkeet ja osuudet.

Johdannaissopimukset sisältävät johdannaissopimusten positiiviset (varoissa) ja negatiiviset (veloissa) arvonmuutokset, jotka FAS-kaavassa sisältyivät Muihin varoihin ja velkoihin.

Sijoitusomaisuus sisältää myytävissä olevat rahoitusvarat ja kiinteistösijoitukset.

Aineettomat hyödykkeet sisältävät FAS:n Aineettomien hyödykkeiden lisäksi merkittäviin kehittämissuorituksiin aktivoidut kehittämissuorituksen menot.

Aineelliset hyödykkeet sisältävät FAS:n Aineelliset hyödykkeet erän vähennettynä sijoituskiinteistöillä sekä FAS:n erästä Leasingkohteet IAS 17:n mukaiset muiden vuokrasopimusten kohteena olevat hyödykkeet.

Muut varat sisältävät FAS:n erän Muut varat, josta on vähennetty saamiset johdannaissopimuksista ja joihin on lisätty IAS 19:n mukaisista etuusperusteisista eläkejärjestelyistä laskettu omaisuuserä.

Verosaamiset esitetään IFRS-taseessa omana eränään. FAS-taseessa tuloverojaksotuksiin liittyvät verosaamiset esitettiin siirtoveloina.

Kaupankäynnin rahoitusvelat sisältävät arvopapereiden lyhyeksi myynnit, jotka FAS:ssa sisältyivät erään Muut velat.

Varaukset ja muut velat sisältävät FAS:n erän Muut velat vähennettynä veloilla johdannaissopimuksista, Pakolliset varaukset ja Siirtovelat.

Verovelat esitetään IFRS-taseessa omana eränään. FAS-taseessa laskennallisista veroista johtuvat velat esitettiin omana eränään ja tuloverojaksotuksista johtuvat velat siirtoveloina.

Velat, joilla on huonompi etuoikeus sisältää FAS:n mukaisen huonommalla etuoikeudella olevien velkojen ohella pääomallainat, jotka FAS-taseessa sisältyivät omaan pääomaan.

IFRS-siirtymän vaikutukset tuloslaskelmaan ja taseeseen (edellä esitettyjen taulukoiden viittausten selitykset)

1. IAS 12, tuloverot

FAS-tilinpäätöksen konsernitaseessa tilinpäätössiirtojen kertymä jaettiin omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan sekä tuloslaskelmassa tilikauden tulokseen ja laskennallisen verovelan muutokseen. IFRS-tilinpäätöksessä esitetään kaikkiin kirjanpidon ja verotuksen väliaikaisiin eroihin liittyvät laskennalliset verosaamiset ja -velat sekä niiden muutokset, mikäli erosta johtuvan veron odotetaan realisoituvan tulevaisuudessa.

2. IAS 17, vuokrasopimukset

Rahoitusleasingsopimusten tuotot jaetaan korkotuottoihin ja palkkiotuottoihin. Standardin mukaisista muista vuokrasopimuksista saatavista tuotoista palkkiot kirjataan palkkiotuottoihin, muut tuotot liiketoiminnan muihin tuottoihin ja poistot liiketoiminnan muihin kuluihin. Suomalaisen kirjanpitokäytännön mukaisesti nettotuotot kaikista leasingsopimuksista kirjattiin rahoituskatteen erään Leasingkate.

3. IAS 18, tuotot

Siirtymähetkellä OKO-konserniin kuulunut tytäryhtiö Okopankki Oyj tuloutti FAS-tilinpäätöksissään 1995–2003 maksuperusteisesti kertamaksuisia, useita vuosia koskevia takaisinmaksuturvavakuutuksesta maksettuja palkkioita, joihin sisältyy riski niiden palauttamisesta. IFRS-siirtymässä nämä tuloutukset peruutettiin takautuvasti ja kirjattiin velaksi. IFRS-periaatteen mukaan palkkioista tuloutetaan ainoastaan tilikauden osuus.

4. IAS 19, työsuhde-etuudet

Vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot on kirjattu siirtymispäivänä omaan pääomaan. Konserni käytti hyväkseen IFRS I -standardin sallimaa helpotusta, jonka mukaan eläkejärjestelyjen varat arvostettiin käypään arvoon ja velvoitteet nykyarvoon siirtymähetken 1.1.2004 laskentaolettamien perusteella. Eläkejärjestelyjen varojen ja velvoitteiden erotus kirjattiin Muihin varoihin. Tilikauden aikana muissa varoissa olevaa omaisuuserää ja eläkemenoja oikaistaan aktuaarilaskelmien perusteella.

5. IAS 36, omaisuuserien arvon alentuminen

IFRS-siirtymässä FAS- taseeseen sisältyneet vähäinen liikearvo kirjattiin kuluksi ja FAS-tilinpäätökseen sisältyneet liikearvopoistot peruutettiin. Kyseinen liikearvo oli syntynyt perustettaessa Okopankki Oyj:tä.

6. IAS 40, I 6, 31, sijoituskiinteistöt, aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet, yhteisyritysosuuksien esittäminen tilinpäätöksessä

Sijoituskiinteistöt arvostettiin siirtymässä käypään arvoon ja siirtymän jälkeiset käyvän arvon muutokset kirjataan Sijoitustoiminnan nettotuottoihin. FAS-tilinpäätöksissä sijoituskiinteistöt arvostettiin poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn hankintamenuon.

OKOn konsernitalinpäätökseen yhdisteltyä, OKOn täysin omistamaa Kiinteistö Oy Arkadiankatu 23:a koskeva arvonnkorotus konsernitalinpäätöksessä purettiin siirtymässä 1.1.2004. Kiinteistö on pääosin luokiteltu sijoituskiinteistöksi, mutta osa siitä on omassa käytössä. Sijoituskäytössä olevaan osaan sovellettiin IAS 40 -standardin käyvän arvon menetelmää. Oman käytön osuuden oletushankintamenuon käytettiin käypää arvoa IFRS I -siirtymästandardin salliman helpotuksen puitteissa. Oman käytön osuuden arvo ennen uudelleenarvostusta 8,125 miljoonaa euroa ja uudelleenarvostettu hankintamenuon oli 6,161 miljoonaa euroa.

Keskinäiset kiinteistöyhtiöt, joissa joko OKOlla tai sen tytäryhtiöillä on alle 100 %:n omistusosuus, yhdistellään IAS 31 -standardin tarkoittaman yhteisessä määräysvallassa olevan omaisuuserän tavoin. Siirtymässä peruutettiin kirjaukset, jotka liittyivät hankintamenuon menetelmällä yhdistelemiseen.

7. Muut oikaisut

IAS 38, aineettomat hyödykkeet: Suomalaiseen tilinpäätöskäytäntöön verrattuna sisäisesti aikaansaatuisten hyödykkeiden hankintamenuon aktivoidut palkkakustannukset pienentävät henkilöstökuluja ja kasvattavat liiketoiminnan muihin kuluihin kuuluvia poistoja. Sisäisesti aikaansaatuja hyödykkeitä ovat atk-ohjelmistot, jotka esitetään aineettomissa hyödykkeissä.

EMOYHTIÖN TILINPÄÄTÖS, FAS

OKON TULOSLASKELMA, MILJ. €

	1.1.-31.12.2005				1.1.-31.12.2004			
Korkotuotot	692				338			
Leasingtoiminnan nettotuotot	14				11			
Korkokulut	-602				-249			
KORKOKATE	104				101			
Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista								
Samaan konserniin kuuluvista yrityksistä	7				16			
Omistusyhteisyryksistä	3				2			
Muista yrityksistä	5				7			
	16				25			
Palkkiotuotot	47				41			
Palkkiokulut	-8				-7			
Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot								
Arvopaperikaupan nettotuotot	7				-3			
Valuuttatoiminnan nettotuotot	8				6			
	15				3			
Myytavissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot	9				20			
Suojauslaskennan nettotulos								
Sijoituskiinteistöjen nettotuotot	3				3			
Liiketoiminnan muut tuotot	249				5			
Hallintokulut								
Henkilöstökulut								
Palkat ja palkkiot	28				25			
Henkilösivukulut								
Eläkekulut	3				4			
Muut henkilösivukulut	3				2			
	6				31			
Muut hallintokulut	27				25			
	-62				-56			
Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	-1				-4			
Liiketoiminnan muut kulut	-27				-12			
Arvonalentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista	-3				-1			
Muiden rahoitusvarojen arvonalentumistappiot								
LIIKEVOITTO	341				117			
Tilinpäätössiirrot	-75				-65			
Tuloverot								
Tilikauden verot	-2				17			
Aikaisempien tilikausien verot								
Laskennallinen vero	1				-1			
	-1				-18			
VARSINAISEN TOIMINNAN VOITTO VEROJEN JÄLKEEN	265				35			
TILIKAUDEN VOITTO	265				35			

OKON TASE, MILJ. €

VASTAAVAA	31.12.2005		31.12.2004	
Käteiset varat		479		290
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset				
Valtion velkasitoumukset	192		292	
Muut	2 395	2 587	1 578	1 870
Saamiset luottolaitoksilta				
Vaadittaessa maksettavat	48		43	
Muut	4 541	4 589	4 308	4 351
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä				
Vaadittaessa maksettavat				
Muut	6 376	6 376	5 662	5 662
Leasingkohteet		419		360
Saamistodistukset				
Julkisyhteisöiltä	99		112	
Muilta	1 128	1 227	1 145	1 256
Osakkeet ja osuudet		110		87
Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyrietyksissä				11
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluviissa yrityksissä		1 780		95
Johdannaissopimukset		123		95
Aineettomat hyödykkeet		8		7
Aineelliset hyödykkeet				
Sijoituskiinteistöt ja sijoituskiinteistöosakkeet ja -osuudet	32		64	
Muut kiinteistöt ja kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet	4		7	
Muut aineelliset hyödykkeet	1	38	2	73
Muut varat		183		133
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot		223		143
Laskennalliset verosaamiset				
VASTAAVAA YHTEENSÄ		18 142		14 434

OKON TASE, MILJ. €

VASTATTAVAA	31.12.2005			31.12.2004		
VIERAS PÄÄOMA						
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille						
Keskuspankeille	1 562			959		
Luottolaitoksille						
Vaadittaessa maksettavat	429			344		
Muut	1 574	2 002	3 565	3 090	3 434	4 394
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille						
Talletukset						
Vaadittaessa maksettavat	490			568		
Muut	6	497		21	589	
Muut velat						
Vaadittaessa maksettavat						
Muut	1 569	1 569	2 066	1 624	1 625	2 213
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat						
Joukkovelkakirjalainat	4 588			2 867		
Muut	4 542			9 130		
Johdannaissopimukset ja muut kaupankäynti- tarkoituksessa pidettävät velat				123		
Muut velat						
Muut velat	548			384		
Pakolliset varaukset	2			550		
Siirtovelat ja saadut ennakot				204		
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla						
Pääomalainat	215			72		
Muut	534			749		
Laskennalliset verovelat				2		
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	16 388			13 713		
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ						
Poistoero	64			49		
Vapaaehtoiset varaukset	226			290		
166						215
OMA PÄÄOMA						
Osakepääoma						
Osakepääoma	423			206		
Osakeanti	1			424		
3						209
Ylikurssirahasto				520		
7						
Muut sidotut rahastot						
Vararahasto				164		
Muut rahastot						
Vapaat rahastot						
Käyvän arvon rahasto	14					
Muut rahastot	23			38		
23						23
Edellisten tilikausien voitto				55		
Tilikauden voitto				265		
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	1 464			505		
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	18 142			14 434		
TASEEN ULKOPUOLISET SITOUKUKSET						
Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset						
Takaukset ja pantit	1 434			1 306		
Muut	130			1 565		
94						1 400
Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset						
Muut	3 024	3 024		2 389	2 389	
4 588						3 789

OKON TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET

YLEISTÄ

OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj (jäljempänä OKO) on suomalainen luottolaitos, jonka konsernin liiketoiminta-alueet olivat vuonna 2005 Yrityspankkitoiminta, Vähittäispankkitoiminta, Investointipankkitoiminta, Keskuspankkitoiminta ja Varainhallinta sekä Vahinkovakuutustoiminta. OKO keskittyy suomalaisiin asiakkaisiin, mutta tarjoaa ulkomaisille asiakkaille pankkipalvelut näiden Suomeen liittyvän liiketoiminnan tarpeisiin. Vahinkovakuutustoimintaa OKO harjoittaa välittömästi ja välillisesti omistamiensa tytäryhtiöiden kautta Suomessa ja Baltiassa.

OKO kuuluu OP-ryhmään, joka muodostuu 238 jäsenosuuspankista ja niiden keskusyhteisöstä OPK:sta tytäryhtiöineen. Osuuspankkien yhteenliittymää valvotaan yhtenä kokonaisuutena ja keskusyhteisö OPK ja jäsenluottolaitokset ovat vastuussa toistensa veloista ja sitoumuksista.

OKOn kotipaikka on Helsinki ja sen rekisteröity osoite on Teollisuuskatu 1b, PL308, 00101 Helsinki.

OKOn johtokunta hyväksyi tilinpäätöksen julkaistavaksi 17.2.2006.

LAATIMISPERUSTA

OKOn kansalliseen sääntelyyn perustuva tilinpäätös laaditaan ja esitetään luottolaitostoiminnasta annetun lain, valtiovarainministeriön luottolaitoksen ja sijoituspalveluyrityksen tilinpäätöstä ja konsernitiilinpäätöstä koskevan asetuksen, kirjanpitolain ja Rahoitustarkastuksen tilinpäätös ja toimintakertomus -standardin mukaisesti. Osuuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisö Osuuspankkikeskus Osk antaa lisäksi ohjeita yhtenäisten tilinpäätösperiaatteiden noudattamiseksi ja tilinpäätöksen laatimiseksi.

OKOn tilinpäätös on esitetty miljoonina euroina ja se on laadittu alkuperäisiin hankintamenoihin perustuen lukuun ottamatta kaupankäynnin rahoitusvaroja ja velkoja, myytävissä olevia rahoitusvaroja, johdannaissopimuksia sekä suojauskohteita käyvän arvon suojauksessa.

Tilinpäätöksen laatiminen edellyttää johdolta arvioiden tekemistä ja harkintaa laatimisperiaatteiden soveltamisessa.

TULOSLASKELMAN JA TASEEN KAAVOJEN MUUTOKSET

Luottolaitoksia koskevien tilinpäätössäännösten muutosten johdosta tuloslaskelman ja taseen kaavat muuttuivat 1.1.2005 lukien. Merkittävimmät muutokset tuloslaskelmassa koskivat myytävissä olevien rahoitusvarojen ja sijoituskiinteistöjen nettotuottojen esittämistä omina riveinään. Taseen merkittävimmät muutokset koskivat kiinteistöjen ryhmittelyä sijoitus- ja muihin kiinteistöihin, johdannaissopimusten esittämistä omana eränään ja pääomalainojen esittämistä velkana aikaisemman oman pääoma erän sijasta. Uutena oman pääoman eränä esitetään käyvän arvon rahasto.

Vertailutilikauden 2004 erät on ryhmitelty vastaamaan uutta esitystapaa lukuun ottamatta rahoitusinstrumenttien arvostusperiaatteiden muutoksesta johtuneita eroja, jotka on esitetty omassa pääomassa 1.1.2005.

MERKITTÄVIMMÄT TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEIDEN MUUTOKSET

Tilikauden alusta lukien muuttuivat rahoitusinstrumenttien luokittelua ja arvostamista koskevat säännökset, jolloin käypään arvoon arvostaminen laajeni koskemaan myös myytävissä olevia rahoitusvaroja. Myytävissä olevista rahoitusvaroista 31.12.2004 saakka kertyneet realisoitumattomat arvonnousut laskennallisella verovelalla vähennettynä kirjattiin tilikauden 2005 alussa omaan pääoman sisältyvään käyvän arvon rahastoon ja ao. tase-erän lisäykseksi. Realisoituneet arvonalentumiset siirrettiin edellisten tilikausien voittovaroista käyvän arvon rahastoon.

Muut tilinpäätösperiaatteiden muutokset kirjattiin tilikauden 2005 avaavaan taseeseen edellisten tilikausien voittovarojen oikaisuksi laskennallinen vero huomioiden seuraavasti: Aikaisempiin tilikausiin kohdistuneet luottojen ja

takaussaamisten ryhmäkohtaiset arvonalentumiset kirjattiin edellisten tilikausien voittovarojen ja ao. tase-erän vähennykseksi. Tilikauden 2005 alusta lukien alettiin kirjata myös laskennalliset verot taseeseen ja niiden muutokset tuloslaskelmaan. Edellisiin tilikausiin kohdistuneet laskennalliset verot kirjattiin edellisten tilikausien voittovarojen oikaisuksi. Vastaerä merkittiin taseen erään Laskennalliset verosaamiset tai Laskennalliset verovelat.

ULKOMAAN RAHAN MÄÄRÄISET ERÄT

Ulkomaan rahan määräinen omaisuus, velat sekä muut sitoumukset muutetaan euroiksi Euroopan keskuspankin tilinpäätöspäivänä noteeraamaan kurssiin. Arvostuksessa syntyneet kurssierot kirjataan tuloslaskelmassa erään Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot.

RAHOITUSINSTRUMENTIT

Käyvän arvon määräytyminen

Rahoitusinstrumentin käypä arvo määritellään joko toimivilta markkinoilta saatavien hintanoteerausten avulla tai jos ei ole toimivia markkinoita omia arvostusmenetelmiä käyttäen. Arvostusmenetelmissä käytetään diskontattujen kassavirtojen menetelmää, nykyarvon laskentaa sekä vertailua samanlaisiin, aktiivisilla markkinoilla noteerattaviin instrumentteihin. Arvostusmenetelmissä otetaan huomioon arvio luottoriskistä, käytettävistä diskonttauskoroista, ennenaikaisen takaisinmaksun mahdollisuudesta ja muista sellaisista tekijöistä, jotka vaikuttavat rahoitusinstrumentin käyvän arvon määrittämiseen luotettavasti.

Rahoitusvarojen ja -velkojen netottaminen

Rahoitusvaroja ja -velkoja ei netoteta, jollei niiden kuittaamiseen ole lakisääteistä oikeutta ja jollei kuittausta aiota käyttää. OKOssa ei ole tilikaudella sovellettu nettoutusta.

Arvopapereiden myynti- ja ostosopimukset

Molempia osapuolia velvoittavin takaisinmyyntiehdoin ostettujen arvopapereiden ostohinta merkitään taseeseen saamiseksi vastapuolen mukaan määräytyvään tase-erään. Ostohinnan ja takaisinmyyntihinnan erotus jaksotetaan korkotuotoksi sopimuksen voimassaoloajalle.

Molempia osapuolia velvoittavin takaisinostoehdoin myytyjen arvopapereiden myyntihinta kirjataan rahoitusvelaksi vastapuolen mukaan määräytyvään tase-erään. Myyntihinnan ja takaisinostohinnan erotus jaksotetaan korkokuluksi sopimuksen voimassaoloajalle. Takaisinostovelvollisuusin myydyt ja vastaavat marginaalivakuudeksi annetut arvopaperit sisällytetään alkuperäiseen tase-erään sopimuksesta huolimatta.

Luokittelu ja kirjaaminen

Kaupankäynnin rahoitusvarat ja -velat

Kaikki rahoitusvarat ja -velat, joista katsotaan saatavan korkojen, hintojen ja kurssien aiheuttamaa tuottoa lyhyellä aikavälillä, tai jos kytketty johdannaista ei kyetä erottelamaan pääsopimuksesta, luokitellaan kaupankäyntitarkoituksessa pidettäväksi rahoitusvaroiksi tai -veloiksi. Samoin kaupankäynnin rahoitusvaroihin ja -velkoihin sisällytetään muut kuin suojauslaskennan piirissä olevat rahoitusjohdannaiset.

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettäväksi luokitellut rahoitusvarat ja -velat kirjataan taseeseen arvostettuina käypään arvoon ja käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelman erään Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot.

Lainat ja muut saamiset

Lainoiksi ja saamisiksi luokitellut rahoitusvarat ovat muita kuin johdannaisvaroihin kuuluvia rahoitusvaroja, joilla on kiinteät tai määritettävissä olevat maksuvirrat ja jotka on aikaansaatu luovuttamalla rahaa tai palveluita. Lainoja ja saamia ei noteerata aktiivisilla markkinoilla ja ne käsitellään kirjanpidossa hankintamenon määräisinä. Tähän erään luokitellut rahoitusvarat esitetään vastapuolen mukaisessa tase-erässä Saamiset luottolaitoksilta tai Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä.

Lainojen ja saamisten arvonalentumisia kirjataan saamiskohtaisesti ja saamisryhmäkohtaisesti. Arvonalentuminen arvioidaan ja kirjataan saamiskohtaisesti, mikäli asiakkaan vastuiden määrä on merkittävä. Pienten asiakasvastuiden osalta arvonalentuminen arvioidaan ja kirjataan saamisryhmäkohtaisesti. Arvonalentumiset kirjataan luottojen tase-erän vähennykseksi. Arvonalentumisen jälkeen koron tulouttamista jatketaan arvonalennetulle määrälle.

Arvonalentuminen kirjataan vain silloin, kun on saatu objektiivista näyttöä asiakkaan maksukyvyyn heikkenemisestä sen jälkeen, kun saaminen alun perin kirjattiin taseeseen. Saamisen arvo on alentunut, jos siitä tulevat rahavirrat – vakuuden käypä arvo huomioituna – ovat pienemmät kuin luoton ja sen maksamattomien korkojen yhteenlaskettu kirjanpitoarvo. Tulevat rahavirrat diskontataan lainan alkuperäisellä korolla. Jos laina on vaihtuvakorkoinen, diskonttauskorkona käytetään tarkasteluhetken sopimuksen mukaista korkoa. Arvonalentumisena kirjataan lainan kirjanpitoarvon ja sitä alhaisemman kerrytettävissä olevien rahavirtojen erotus.

Saamisryhmästä kirjataan ryhmäkohtainen arvonalentuminen, mikäli on saatu objektiivista näyttöä, että ryhmään kuuluvien saamisten takaisinmaksuun liittyy epävarmuutta. Arvonalentumisena kirjattava määrä perustuu kokemukseen siitä, missä määrin maksuhäiriöt johtavat luottotappioihin ja paljonko vakuuksien realisoinnit kattavat syntyvää tappiota.

Laina poistetaan taseesta, kun kaikki perintätoimet on suoritettu loppuun tai kirjaamisesta on muutoin tehty erillinen päätös. Taseesta pois kirjaamisen jälkeen saadut suoritukset kirjataan saamisten arvonalentumisten oikaisuksi.

Mikäli on saatu objektiivista näyttöä arvonalentumisen testauksessa aiemmin mukana olleen asiakkaan maksukyvyyn parantumisesta, arvonalentumisen määrä arvioidaan uudelleen ja maksukyvyyn parantumisesta aiheutuneet muutokset kirjataan tuloslaskelmaan.

Eräpäivään saakka pidettävät sijoitukset

Eräpäivään saakka pidettävät sijoitukset ovat muita kuin johdannaisvaroihin kuuluvia rahoitusvaroja, joilla on kiinteät tai määritettävissä olevat maksuvirrat ja jotka on hankittu aikomuksella ja kyvyllä pitää ne eräpäivään saakka. Eräpäivään saakka pidettävät sijoitukset on käsitelty kirjanpidossa jaksotetun hankintamenon määräisinä. Joukkovelkakirjalainojen nimellisarvon ja hankinta-arvon välinen erotus jaksotetaan sopimuksen jäljellä olevalle juoksuajalle.

Mikäli eräpäivään pidettävän saamisen arvonalentumisesta on objektiivista näyttöä, se siirretään myytävissä oleviin rahoitusvaroihin ja arvostetaan käypään arvoon. Käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelman erään. Muiden rahoitusvarojen arvonalentumistappiot.

Tällä hetkellä taseessa ei ole eräpäivään saakka pidettäviä sijoituksia.

Myytävissä olevat rahoitusvarat

Myytävissä olevat rahoitusvarat ovat muita kuin johdannaisvaroihin kuuluvia rahoitusvaroja, jotka on suoraan luokiteltu myytävissä oleviksi tai joita ei ole sisällytetty edellä mainittuihin rahoitusvarojen luokkiin. Myytävissä olevat rahoitusvarat kirjataan ostohetkellä taseeseen hankintamenon määräisinä ja arvostetaan käypään arvoon. Arvonmuutokset kirjataan omaan pääomaan käyvän arvon rahastoon, josta ne kirjataan tuloslaskelmaan, kun omaisuus-erä kirjataan pois taseesta tai sen arvon on todettu alentuneen.

Rahavarat

Rahavarat koostuvat käteisistä varoista ja vaadittaessa maksettavista saamisista luottolaitoksilta.

Muut rahoitusvarat

Muihin varoihin on sisällytetty johdannaisista saadut preemiomaksut, joten ne eivät sisälly erään Johdannaisopimukset.

Muut rahoitusvelat

Muut rahoitusvelat -luokkaan sisällytetään muut kuin kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät rahoitusvelat. Erään sisällytetään johdannaisista maksetut preemiomaksut, joten ne eivät sisälly erään Johdannaisopimukset. Muut rahoitusvelat käsitellään kirjanpidossa alkuperäisen kirjaamisen jälkeen hankintamenon määräisinä.

Johdannaisopimukset

Johdannainen on rahoitus- tai muu instrumentti, jonka arvo muuttuu tietyn koron, rahoitusinstrumentin tai hyödykkeen hinnan, valuuttakurssin, hinta- tai korkoindexin, luottoluokituksen tai luottoindexin tai muun vastaavan kohde-etuuden arvon muuttuessa. Johdannainen edellyttää sopimusta tehtäessä vain vähäistä nettosijoitusta, ja sopimus selvitetään tietyinä päivinä tulevaisuudessa.

Sekä ei-suojaavat että suojaavat johdannaiset merkitään aina taseeseen käypään arvoon. Ei-suojaavien koronvaihtosopimuksien korkokertymä merkitään korkoihin ja niitä vastaavat siirtyvät korot muihin varoihin ja muihin velkoihin. Ei-suojaavien korko-, luotto-, valuutta- ja osakejohdannaisten arvonmuutokset kirjataan tuloslaskelman erään "Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot". Positiiviset arvonmuutokset kirjataan varoiksi erään "Johdannaisopimukset" ja negatiiviset erään "Johdannaisopimukset ja muut kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat".

Liikkeeseen laskettuihin strukturoituihin lainoihin ja korkokatollisiin asuntoluottoihin liittyvät ns. kytketyt johdannaiset erotetaan pääsopimuksesta ja arvostetaan taseeseen käypään arvoon. Näiden kytkettyjen johdannaisten ja niitä suojaavien johdannaisten käypien arvojen muutokset kirjataan korkoihin.

Suojauslaskenta

OKOssa tehdään johdannaisopimuksia, joilla tosiasiaa suojaudutaan taloudellisilta riskeiltä, mutta jotka eivät täytä nykyisiä suojauslaskennan vaatimuksia, eikä niitä voida siten käsitellä suojaavina kirjanpidossa. Pankin riskienhallinta on laatinut suojauslaskennassa käytettävät menetelmät ja sisäiset periaatteet, joiden mukaisesti rahoitusinstrumentti voidaan määritellä suojaavaksi. Suojauslaskennalla todennetaan, että suojaussuhteessa olevan suojaavan instrumentin käyvän arvon muutokset kumoavat suojatun kohteen käyvän arvon tai rahavirtojen muutokset kokonaan tai osittain.

Tällä hetkellä suojauslaskenta käsittää korkoriskin suojauksen käyvän arvon menetelmällä. Korkoriskin suojaus kohdistuu pitkäaikaisiin, kiinteäkorkoisiin velkoihin (omat emissiot), yksittäisiin joukkovelkakirjalaina- ja luottoportfolioihin sekä yksittäisiin luottoihin.

Silloin, kun rahoitusinstrumentti määritellään suojaavaksi, suojaavan instrumentin (instrumenttien) ja suojattavan instrumentin välinen yhteys dokumentoidaan määrämuotoisesti. Dokumentaatio sisältää tiedot riskienhallinnan periaatteista sekä suojausstrategiasta, sekä menetelmät, joilla suojauksen tehokkuus osoitetaan. Suojauksen tehokkuus osoitetaan suojauksen tekohetkellä ja sen jälkeen juoksevasti vertailemalla suojaavan ja suojattavan instrumentin käypien arvojen muutoksia keskenään. Suojaus katsotaan tavallisesti tehokkaaksi, tekohetkellä ja myöhemmin, mikäli suojattavan erän käyvän arvon muutokset kumoutuvat suojattavan instrumentin käyvän arvon muutoksilla vaihteluvälillä 80-125 prosenttia.

Sopimuksia ei voida käsitellä suojauslaskennan sääntöjen mukaisesti kirjanpidossa, mikäli suojausinstrumentin ja siihen liittyvän suojauskohteen välinen suojaussuhde ei enää täytä tehokkuuskriteerijä.

Käyvän arvon suojauslaskennassa suojaavan ja suojattavan instrumentin arvonmuutokset kirjataan tuloslaskelmassa Suojauslaskennan nettotulokseen.

Johdannaisia, joiden katsotaan olevan taloudellisessa mielessä suojaavia, mutta jotka eivät täytä suojauslaskennan kriteerijä, käsitellään kirjanpidossa kuten ei-suojaavia johdannaisia.

LEASINGKOHTEET

Vuokralle annettu omaisuus sekä leasingkohteiden ennakkomaksut kirjataan poistamattomaan hankintamenuon ja esitetään tase-erässä Leasingkohteet. Leasingkohteet poistetaan pääsääntöisesti annuiteettimenetelmän mukaisesti.

AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

Muut aineettomat hyödykkeet

Muut aineettomat hyödykkeet arvostetaan poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn hankintamenuon. Poistot kirjataan kuluksi arvioitun taloudellisen pitoajan kuluessa, joka tietokoneohjelmistojen ja lisenssien osalta on 3–5 vuotta ja muiden aineettomien hyödykkeiden osalta pääsääntöisesti 5 vuotta. Hyödykkeiden taloudellinen vaikutusaika tarkistetaan jokaisessa tilinpäätöksessä.

Vastikkeellisesti hankitut aineettomat hyödykkeet (esim. atk-ohjelmat) aktivoidaan. Suunnitelman mukaiset poistot aloitetaan, kun hyödyke on valmis käytettäväksi.

AINEELLISET HYÖDYKKEET

Sijoituskiinteistöt

Sijoituskiinteistö on maa-alue ja/tai rakennus tai rakennuksen osa, joka omistetaan vuokratuoton ja/tai omaisuuden arvonnousun hankkimiseksi. Sijoituskiinteistöiksi luetaan myös sellaiset kiinteistöt, joista vähäinen osuus on omistajayhtiön omassa tai sen henkilökunnan käytössä.

Sijoituskiinteistöt merkitään taseeseen suunnitelman mukaisilla poistoilla vähennettyyn hankintamenuon.

Muut aineelliset hyödykkeet

Aineelliset hyödykkeet arvostetaan poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn hankintamenuon. Hyödykkeistä tehdään suunnitelman mukaiset tasapoistot arvioitun taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Maa-alueista ja kiinteistöyhteisöjen osakkeista ei tehdä suunnitelman mukaisia poistoja. Hyödykkeeseen liittyvät alkuperäisen hankinnan jälkeen syntyvät menot aktivoidaan hyödykkeen kirjanpitoarvoon vain, jos on todennäköistä, että hyödykkeestä kertyy alunperin arvioitua suurempaa taloudellista hyötyä.

Arvonkorotuksia voidaan tehdä maa-alueisiin ja kiinteistöyhteisöjen osakkeisiin ja osuuksiin, joiden todennäköinen luovutushinta tilinpäätöspäivänä on pysyvästi alkuperäistä hankintamenua olennaisesti suurempi. Arvonkorotusten kohteena olevien maa-alueiden ja kiinteistöyhteisöjen osakkeiden arvot perustuvat arviokirjoihin.

Arvioitujen taloudellisten vaikutusajien ovat pääosin seuraavat:

Rakennukset	30–50 vuotta
Koneet ja kalusto	4–10 vuotta
Atk-laitteistot	3–5 vuotta
Autot	6 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet	5–10 vuotta

Hyödykkeiden jäännösarvo ja taloudellinen vaikutusaika tarkistetaan jokaisessa tilinpäätöksessä ja tarvittaessa oikaistaan kuvastamaan taloudellisen hyödyn odotuksissa tapahtuneita muutoksia.

VUOKRASOPIMUKSET

Leasingsopimuksin vuokralle annettujen hyödykkeiden vuokratuotot vähennettynä leasingkohteista tehdyillä suunnitelman mukaisilla poistoilla kirjataan tuloslaskelman erään Leasingtoiminnan nettotuotot. Erään luetaan lisäksi leasingkohteista kirjatut arvonalentumistappiot ja leasing -omaisuuden luovutusvoitot ja -tappiot, asiakkailta perityt palkkiot sekä muut leasingsopimuksista välittömästi johtuvat tuotot ja kulut. Muut leasingtoiminnasta johtuvat tuo-

tot ja kulut luetaan tuotto- tai kuluerän luonnetta vastaavaan tuloslaskelman erään. Vuokralle otettujen hyödykkeiden vuokratulot kirjataan tuloslaskelmaan tasasuuruksina erinä vuokra-ajan kuluessa erään Liiketoiminnan muut kulut.

TYÖSUHDE-ETUUDET

Eläke-etuuDET

OKOn työntekijöiden lakisääteinen eläketurva hoidetaan OP-Eläkekassassa ja lisäeläketurva OP-Eläkesäätiössä. Eläkesäätiö on suljettu uusilta työntekijöiltä 1.7.1991 lukien. Eläkejärjestelyistä johtuvat kulut kirjataan tuloslaskelman erään Henkilöstökulut. Eläkevastuut on kokonaisuudessaan katettu.

Osakeperusteiset työsuhte-etuuDET

OKOssa on käytössä johdon palkitsemisjärjestelmä, jonka perusteella siihen kuuluva henkilö voi saada osittain OKOn osakkeina ja osittain rahana selvittävän palkkion ns. ansainta- ja sitouttamisjakson aikana suorittamistaan palveluista. Edun käypää arvoa henkilösivukuluineen jaksotetaan tasaerinä kuluksi ja siirtovelaksi ansainta- ja sitouttamisjakson kuluessa.

Optioperusteisista kannustinjärjestelyistä on kirjattu kuluksi vuodelta 2005 työnantajan maksettavaksi tulevat sosiaalimenot. Lainmuutoksesta johtuen sosiaalimenoja ei enää peritä vuodesta 2006 alkaen työsuhdeoptioedusta eikä osakkeina tai osakkeiden arvon mukaan määräytyvänä rahasuorituksena maksettavasta palkasta.

PAKOLLISET VARAUKSET

Velvoitteen perusteella kirjataan tuloslaskelmaan ja taseeseen pakollinen varaus, mikäli velvoite perustuu aiempaan tapahtumaan ja sen toteutuminen on todennäköistä mutta toteutumisajankohta tai toteutuva määrä on epävarma. Lisäksi velvoitteen pitää perustua joko tosiasialliseen tai oikeudelliseen veloitteeseen ulkopuolista kohtaan. Jos osasta velvoitetta on mahdollista saada korvaus joltakin kolmannelta osapuolelta, korvaus kirjataan erilliseksi omaisuuseräksi, mutta vasta siinä vaiheessa, kun korvauksen saaminen on käytännössä varmaa.

PÄÄOMALAINAT

Pääomalaina merkitään omaksi eräkseen taseen erään Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla. Vaka-varauslaskelmassa pääomalainat luetaan ensisijaisiin omiin varoihin. Pääomalainalle saadaan maksaa korkoa voitonjakokelpoisten varojen puitteissa.

TILINPÄÄTÖSSIIRROT

Taseen tilinpäätössiirtojen kertymän poistoero sisältää tehtyjen ja suunnitelman mukaisten poistojen kertyneen erotuksen. Vapaaehtoiset varaukset sisältää tehdyt vapaaehtoiset tilinpäätössiirrot, jotka ovat verolain sallimia tilinpäätössiirtoja. Tällainen on mm. elinkeinoverolain talletuspankeille sallima luottotappiovaraus. Lain mukaan talletuspankki saa vähentää verovuonna tehdyn luottotappiovarauksen, jonka määrä on enintään 0,6 prosenttia verovuoden päättyessä olevien saamisten yhteismäärästä. Verovuonna ja aikaisemmin tehtyjen purkamattomien luottotappiovarausten yhteismäärä saa olla enintään 5 prosenttia verovuoden päättyessä olevien saamisten yhteismäärästä. Tehtyjen ja suunnitelman mukaisten poistojen sekä vapaaehtoisten varausten lisäykset ja vähennykset merkitään tuloslaskelman tilinpäätössiirtoihin. Tuloslaskelmassa ja taseessa tilinpäätössiirrot sisältävät myös laskennallisen verovelan. Vapaaehtoisten varausten määrä ja niiden muutos eivät kuvaa pankin ennakoituja riskejä.

TULOVEROT

Tuloslaskelman veroihin sisältyvät OKOn tilikauden verotettavaan tuloon perustuvat verot, aikaisempien tilikausien verot ja laskennallinen verokulu tai -tuotto.

Laskennallinen verovelka lasketaan kaikista varojen ja velkojen kirjanpitoarvojen ja verotuksellisten arvojen välisistä väliaikaisista eroista. Laskennallinen verosaaminen lasketaan tilinpäätökseen sisällyvistä kirjanpidon ja verotuksellisten arvojen välisistä vähennyskelpoisista väliaikaisista eroista ja verotuksessa vahvistetuista tappioista. Mikäli verotettavan tulon kertyminen on todennäköistä siten, että saaminen voidaan hyödyntää, se kirjataan.

Laskennalliset verovelat ja -saamiset netotetaan. Laskennalliset verovelat ja -saamiset lasketaan sen säädetyn verokannan mukaan, jonka ennakoidaan olevan voimassa väliaikaisen eron purkautuessa. Mikäli laskennallinen vero aiheutuu tase-eristä, joita ei kirjata tuloslaskelmaan, ei myöskään laskennallisen veron muutosta kirjata tuloslaskelmaan vaan omaan pääomaan.

TULOUTUSPERIAATTEET

Palkkiotuotot ja -kulut palveluista kirjataan palvelun suorittamisen yhteydessä. Sellaiset kertamaksulliset palkkiot, jotka koskevat useita vuosia ja joihin sisältyy mahdollinen palautusvelvollisuus, tuloutetaan maksuperusteisesti ja takaisinmaksuvelvoitteesta kirjataan pakollinen varaus.

Osingot tuloutetaan pääsääntöisesti silloin, kun osinkoa jakavan yhtiön yhtiökokous on tehnyt päätöksen osingon jaosta.

Korollisten omaisuus- ja velkaerien korkotuotot ja -kulut kirjataan suoriteperusteisesti. Myös sellaisten saamisten korot tuloutetaan, joiden erääntyneitä maksuja on hoitamatta. Tällainen korkosaaminen sisällytetään arvonalentumisen testaukseen. Saamisen hankintamenon ja sen nimellisarvon välinen ero jaksotetaan korkotuottoihin ja velasta saadun määrän ja sen nimellisarvon erotus korkokuluihin.

OKON LIITETIEDOT

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

- 1 Korkotuotot ja korkokulut
- 2 Leasingtoiminnan nettotuotot
- 3 Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista
- 4 Palkkiotuotot ja -kulut
- 5 Arvopaperikaupan nettotuotot
- 6 Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot
- 7 Suojauslaskennan nettotulos
- 8 Sijoituskiinteistöjen nettotuotot
- 9 Liiketoiminnan muut tuotot
- 10 Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä
- 11 Liiketoiminnan muut kulut
- 12 Arvonalentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista sekä muista rahoitusvaroista
- 13 Tuloverot
- 14 Muun kuin varsinaisen toiminnan tuotot ja kulut
- 15 Tuotot, liikevoitto tai -tappio sekä varat ja velat liiketoiminta-alueittain

Tasetta koskevat liitetiedot

- 16 Saamiset luottolaitoksilta
- 17 Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä
- 18 Leasingkohteet
- 19 Saamistodistukset
- 20 Osakkeet ja osuudet
- 21 Johdannaissopimukset
- 22 Aineettomat hyödykkeet
- 23 Aineelliset hyödykkeet
- 24 Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset tilikauden aikana
- 25 Muut varat
- 26 Siirtosaamiset ja maksetut ennakot
- 27 Laskennalliset verosaamiset ja -velat
- 28 Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat
- 29 Muut velat
- 30 Pakolliset varaukset
- 31 Siirtovelat ja saadut ennakot
- 32 Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla
- 33 Oma pääoma
- 34 Sidottu ja vapaa oma pääoma sekä jakokelvottomat vapaan oman pääoman erät
- 35 Rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteettijakauma 31.12.2005
- 36 Koti- ja ulkomaanrahan määräiset omaisuus- ja velkaerät 31.12.2005

Muut liitetiedot

- 37 Erilajiset osakkeet vuoden lopussa ja johtokunnalle annetut valtuudet sekä pitkän tähtäimen kannustejärjestelmät
- 38 Suurimmat osakkeenomistajat ja osakkeiden omistuksen jakautuminen
- 39 Vakuudeksi annettu omaisuus 31.12.2005
- 40 Eläkevastuut
- 41 Leasingvuokra- ja muut vuokravastuut
- 42 Taseen ulkopuoliset sitoumukset
- 43 Muut vastuusitoumukset ja vastuut tilikauden päättyessä
- 44 Henkilöstö ja toimitusten jäsenet
- 45 Omistukset muissa yrityksissä 31.12.2005
- 46 Notariaattitoiminta

Konserniin kuuluvaa valvottavaa koskevat liitetiedot

LIITE 1. Korkotuotot ja korkokulut	2005	2004
Korkotuotot		
Saamisista luottolaitoksilta	132,2	102,1
Saamisista yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	206,4	179,8
Saamistodistuksista	96,7	86,7
Johdannaissopimuksista	255,8	- 30,7
Muut korkotuotot	1,2	0,6
Yhteensä	692,2	338,5
josta arvonalentuneista saamisista kirjatut korkotuotot	1,0	
Korkokulut		
Veloista luottolaitoksille	94,1	82,6
Veloista yleisölle ja julkisyhteisöille	33,9	21,1
Yleiseen liikkeeseen lasketuista velkakirjoista	181,2	137,4
Johdannaissopimuksista ja muista kaupankäyntitarkoituksessa pidettävistä veloista	270,1	- 8,7
Veloista, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	20,6	14,0
Muut korkokulut	2,1	2,4
Yhteensä	602,0	248,8

Kirjaus- ja esittämistapamuutosten johdosta vuosien 2004 ja 2005 johdannaissopimusten korkotuotot ja -kulut eivät ole keskenään vertailukelpoisia.

LIITE 2. Leasingtoiminnan nettotuotot		
Vuokratuotot	102,6	87,0
Suunnitelman mukaiset poistot	- 85,7	- 73,7
Arvonalentumiset	0,0	0,0
Leasingomaisuuden luovutusvoitot ja -tappiot (netto)	- 1,3	- 0,8
Palkkiotuotot	0,4	0,3
Muut tuotot	0,0	0,1
Muut kulut	- 2,4	- 1,8
Yhteensä	13,6	11,1

LIITE 3. Tuotot oman pääoman ehtoista sijoituksista		
Myytävissä olevista	5,2	7,0
Samaan konserniin kuuluvista yrityksistä	7,3	16,0
Omistusyhteyserityksistä	3,2	1,7
Yhteensä	15,7	24,7

LIITE 4. Palkkiotuotot ja -kulut	2005	2004
Palkkiotuotot		
Luotonannosta	18,8	14,6
Talletuksista	0,0	0,0
Maksuliikenteestä	12,3	11,8
OmaisuuDENhoidosta	6,0	4,2
Lainopillisista tehtävistä	0,1	0,1
Arvopaperinvälityksestä	0,1	0,2
Arvopapereiden liikkeeseen laskusta	4,4	4,7
Takauksista	4,6	4,7
Muista	0,8	0,6
Yhteensä	47,1	41,0
Palkkiokulut		
Maksetut toimitusmaksut	2,9	2,4
Muut	5,3	4,1
Yhteensä	8,2	6,5

LIITE 5. Arvopaperikaupan nettotuotot

Myyntivoitot ja -tappiot		
Saamistodistuksista	3,0	7,6
Muut	0,8	- 26,8
Yhteensä	3,8	- 19,2
Käyvän arvon muutoksesta johtuvat		
Saamistodistuksista	- 6,1	- 1,3
Osakkeista ja osuuksista	-	1,3
Johdannaissopimuksista	9,6	-
Muista	-	16,6
Yhteensä	3,5	16,6
Arvopaperikaupan nettotuotot yhteensä	7,3	- 2,6

LIITE 6. Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot

Saamistodistuksista		
Myyntivoitot ja -tappiot	0,0	5,9
Käyvän arvon rahastosta tilikaudelle siirretty	0,1	-
Yhteensä	0,1	5,9
Osakkeista ja osuuksista		
Myyntivoitot ja -tappiot	4,8	13,7
Arvon alentumistappiot	3,8	-
Yhteensä	8,6	13,7
Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot yhteensä	8,7	19,6

LIITE 7. Suojauslaskennan nettotulos

Suojausinstrumenttien nettotulos	8,9	-
Suojauskohteiden nettotulos	- 9,1	-
Yhteensä	- 0,2	-

LIITE 8. Sijoituskiinteistöjen nettotuotot	2005	2004
Vuokra- ja osinkotuotot	6,8	9,2
Muut tuotot	0,0	0,0
Myyntivoitot	7,5	0,0
Vuokratulot	- 3,9	- 5,0
Myyntitappiot	- 21,3	- 0,1
Arvonalentumiset ja niiden peruutukset	14,4	0,1
Muut kulut	- 0,8	- 1,7
Yhteensä	2,7	2,6

LIITE 9. Liiketoiminnan muut tuotot		
Vuokratuotot omassa käytössä olevista kiinteistöistä	0,6	0,8
Myyntivoitot omassa käytössä olevista kiinteistöistä	0,2	0,4
Muut	248,1	4,0
Yhteensä	248,9	5,2

LIITE 10. Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä		
Suunnitelman mukaiset poistot	3,7	4,2
Arvonalentumiset	- 2,3	- 0,1
Yhteensä	1,4	4,0

LIITE 11. Liiketoiminnan muut kulut		
Vuokratulot	4,5	5,0
Kulut omassa käytössä olevista kiinteistöistä	0,4	1,0
Myyntitappiot omassa käytössä olevista kiinteistöistä	2,8	0,0
Muut	19,0	6,1
Yhteensä	26,7	12,1

LIITE 12. Arvonalentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista sekä muista rahoitusvaroista				
	Saamiskohtaiset arvonalentumistappiot brutto	Ryhmäkohtaiset arvonalentumistappiot brutto	Vähennykset	Tuloslaskelmaan kirjattu
Arvonalentumistappiot luotoista ja muista sitoumuksista				
Saamisista luottolaitoksilta	2,0	0,0	0,0	2,0
Saamisista yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	1,6	3,1	3,1	1,6
Takauksista ja muista taseen ulkopuolisista eristä	0,5	0,0	0,9	- 0,4
Arvonalentumistappiot yhteensä	4,1	3,1	4,0	3,2

LIITE 13. Tuloverot	2005	2004
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta	2,3	17,6
Tuloverot yhteensä	2,3	17,6

LIITE 14. Muun kuin varsinaisen toiminnan tuotot ja kulut	2005	2004
Muun kuin varsinaisen toiminnan tuotot	-	-
Muun kuin varsinaisen toiminnan kulut	-	-

LIITE 15. Tuotot, liikevoitto sekä varat ja velat liiketoiminta-alueittain, M€

	Yrityspankki- toiminta	Keskuspankki- toiminta ja Varainhallinta	Muu	Yhteensä
Tuotot	133,3	52,0	250,2	435,5
Liikevoitto	66,5	36,7	237,8	341,0
Varat	8808	7508	1826	18 142,0
Velat	4408	11 695	285	16 388,0
Henkilömäärä	424	79	43	546

LIITE 16. Saamiset luottolaitoksilta

	31.12.2005	31.12.2004
Vaadittaessa maksettavat		
Talletukset	35,3	25,1
Muut	12,4	18,3
Yhteensä	47,7	43,4
Muut kuin vaadittaessa maksettavat		
Talletukset	10,0	0,0
Muut	4 530,8	4 307,6
Yhteensä	4 540,8	4 307,6
Saamiset luottolaitoksilta yhteensä	4 588,5	4 351,0

LIITE 17. Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä

Luotonanto sektoreittain		
Yritykset	5 118,0	4 737,7
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	53,9	17,2
Julkisyhteisöt	302,6	209,5
Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	150,7	124,0
Kotitaloudet	584,9	496,5
Ulkomaat	166,4	77,5
Yhteensä	6 376,5	5 662,4
Luottojen arvonalentumiset		
Arvonalentumiset tilikauden alussa	22,4	22,3
+ Tilikaudella kirjatut saamiskohtaiset arvonalentumiset	1,1	3,4
+/- Tilikaudella kirjatut ryhmäkohtaiset arvonalentumiset	3,1	-
- Tilikaudella peruutetut saamiskohtaiset arvonalentumiset	- 3,4	- 1,0
- Tilikaudella kirjatut toteutuneet arvonalentumistappiot, joista on aikaisemmin tehty saamiskohtainen arvonalentuminen	- 1,2	- 1,1
Arvonalentumiset tilikauden lopussa	22,0	23,5

LIITE 18. Leasingkohteet	31.12.2005	31.12.2004
Ennakkomaksut	9,3	32,3
Koneet ja kalusto	347,6	299,7
Kiinteä omaisuus ja rakennukset	59,3	27,7
Muu omaisuus	2,7	0,3
Yhteensä	418,9	360,1

LIITE 19. Saamistodistukset

Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset ja muut saamistodistukset

	Keskuspankki- rahoitukseen oikeuttavat	Muut saamis- todistukset	Yhteensä	Josta huonommalla etuoikeudella
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät	2 587,0	1 158,2	3 745,2	70,6
Myytavissä olevat	0,0	69,0	69,0	48,3
Eräpäivään asti pidettävät	0,0	0,0	0,0	0,0
Yhteensä	2 587,0	1 227,2	3 814,2	118,9

Julkisesti noteeratut ja muut saamistodistukset

	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät	2 049,6	1 695,6	3 745,2
Myytavissä olevat	58,9	10,1	69,0
Eräpäivään asti pidettävät	0,0	0,0	0,0
Yhteensä	2 108,5	1 705,7	3 814,2

Saamistodistukset vaadetyypeittäin

	31.12.2005	31.12.2004
Valtion velkasitoumukset	192,3	63,1
Kuntatodistukset	100,4	0,2
Yritystodistukset	93,7	2,3
Sijoitustodistukset	1 594,4	1 443,3
Vaihtovelkakirjalainat	0,5	0,0
Muut joukkovelkakirjalainat	1 706,1	1 537,2
Muut	126,9	80,3
Yhteensä	3 814,2	3 126,4

LIITE 20. Osakkeet ja osuudet

	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä
Osakkeet ja osuudet			
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät	45,0	65,2	110,3
Tytäryritysosakkeet	1 774,0	5,6	1 779,6
Yhteensä	1 819,1	70,9	1 889,9

Muut kuin julkisesti noteeratut osakkeet ja osuudet on arvostettu hankintamenoon.

	31.12.2005	31.12.2004
Osakkeet ja osuudet sektoreittain		
Yritykset ja asuntoyhteisöt	68,1	81,8
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	1 801,5	112,5
Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	0,0	0,0
Ulkomaiset yhteisöt	20,4	3,9
Yhteensä	1 889,9	198,2

LIITE 21. Johdannaissopimukset

Suojaamistarkoituksessa tehdyt johdannaissopimukset

	Nimellisarvot, jäljellä olevat juoksuaika			Yhteensä	Kirjanpitoarvot	
	alle 1 vuosi	1–5 vuotta	yli 5 vuotta		Positiiviset	Negatiiviset
Korkojohdannaiset	733,5	984,1	298,6	2 016,2	23,8	37,8
Optiosopimukset	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Koronvaihtosopimukset	733,5	984,1	298,6	2 016,2	23,8	37,8
Valuuttajohdannaiset	0,0	582,2	251,7	833,9	11,7	9,7
Optiosopimukset	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Koron- ja valuutan- vaihtosopimukset		582,2	251,7	833,9	11,7	9,7
Osakejohdannaiset	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Muut johdannaiset	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset

	Nimellisarvot, jäljellä olevat juoksuaika			Yhteensä	Kirjanpitoarvot	
	alle 1 vuosi	1–5 vuotta	yli 5 vuotta		Positiiviset	Negatiiviset
Korkojohdannaiset	18 627,4	11 323,1	3 184,6	33 135,1	220,5	232,5
Terminisopimukset	6 383,4			6 383,4	1,0	0,7
Optiosopimukset	4 366,0	4 093,5	1 686,5	10 146,0	34,9	32,6
Ostetut	1 586,0	1 890,0	861,5	4 337,6	30,8	2,4
Asetetut	2 780,0	2 203,5	824,9	5 808,5	4,1	30,2
Koronvaihtosopimukset	7 878,0	7 229,6	1 498,1	16 605,7	184,6	199,2
Valuuttajohdannaiset	2 604,5	124,2	0,0	2 728,7	15,8	20,4
Terminisopimukset	2 560,1	98,6		2 658,7	15,6	17,3
Optiosopimukset	44,3	0,0	0,0	44,3	0,1	3,0
Ostetut	22,2			22,2	0,1	0,0
Asetetut	22,2			22,2	0,0	3,0
Koron- ja valuutan- vaihtosopimukset	25,6		25,6	0,1	0,1	
Osakejohdannaiset	15,5	94,4	0,0	109,9	19,4	0,1
Optiosopimukset	15,5	94,4	0,0	109,9	19,4	0,1
Ostetut	15,5	94,4		109,9	19,4	0,1
Asetetut						
Muut johdannaiset	71,6	184,0	0,0	255,6	3,5	1,4
Optiosopimukset	71,6	23,6	0,0	95,2	3,2	0,1
Ostetut	71,6	23,6	0,0	95,2	3,2	0,1
Asetetut						
Luottojohdannaiset		160,4		160,4	0,3	1,2

Kohde-etuuden arvo on korkojohdannaisten sopimusten osalta nimellisarvo, valuuttajohdannaisten sopimusten osalta ostetun valuutan tilinpäätöshetken eurovasta-arvo ja osakejohdannaisten sopimusten osalta osakkeiden todennäköinen arvo tilinpäätöshetkellä. Arvot on ilmaistu bruttomääräisinä.

Sopimusten luottovasta-arvot

	Suojaamis- tarkoituksessa tehdyt	Kaupankäynti- tarkoituksessa pidettävät
Korkojohdannaiset	16,7	188,6
Termiinisopimukset		1,0
Optiosopimukset	0,0	45,0
Ostetut		45,0
Koronvaihtosopimukset	16,7	142,6
Valuuttajohdannaiset	87,0	47,7
Termiinisopimukset		46,2
Optiosopimukset	0,0	0,2
Ostetut		0,2
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	87,0	1,3
Osakejohdannaiset	25,3	0,0
Optiosopimukset	25,3	-
Ostetut	25,3	
Muut johdannaiset	11,5	3,1
Optiosopimukset	11,3	-
Ostetut	11,3	-
Luottojohdannaiset	0,2	3,1

Kaikissa johdannaissopimuksissa vastapuolena on OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj.

LIITE 22. Aineettomat hyödykkeet	31.12.2005	31.12.2004
ATK-menot		
Muut pitkävaikutteiset menot	8,0	7,1
Yhteensä	8,0	7,1

LIITE 23. Aineelliset hyödykkeet	Omassa käytössä olevat	Sijoituskiinteistöt	
		Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Kiinteistöomistukset			
Maa- ja vesialueet	0,1	0,2	0,2
Rakennukset	0,2	-	-
Kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet	3,6	32,2	46,5
Yhteensä	3,9	32,4	46,6

LIITE 24. Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset tilikauden aikana

	Aineettomat hyödykkeet	Sijoitus- kiinteistöt	Omassa käytössä olevat kiinteistöt	Muut aineelliset hyödykkeet
Hankintameno tilikauden alussa	28,2	84,7	10,4	65,7
+ lisäykset tilikautena	4,1	10,3	4,9	0,3
- vähennykset tilikautena	- 0,3	- 56,7	- 10,5	- 0,7
- tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	- 2,9	0,0	0,0	- 0,4
-/+ tilikauden arvonalennukset ja niiden peruutukset	-	14,4	-	-
+ vähennyksiin ja siirtoihin kohdistuvat kertyneet poistot ja arvonalennukset tilikauden alussa	-	0,4	-	0,6
- kertyneet poistot tilikauden alussa	- 21,1	- 0,8	- 0,3	- 64,0
- kertyneet arvonalennukset tilikauden alussa	-	- 19,9	- 2,8	-
+/- tilikauden arvonorotukset ja niiden peruutukset	-	-	2,3	-
= Kirjanpitoarvo tilikauden lopussa	8,0	32,4	3,9	1,3

LIITE 25. Muut varat

	31.12.2005	31.12.2004
Maksujenvälityssaamiset	3,3	3,5
Takaussaamiset	4,0	2,3
Muut	175,9	127,3
Yhteensä	183,3	133,1

LIITE 26. Siirtosaamiset ja maksetut ennakot

Korot			
Korkosaamiset		200,7	140,8
Maksetut korkoennakot		5,1	0,2
Yhteensä		205,8	141,1
Muut			
Muut maksetut ennakkomaksut		0,1	0,0
Muut siirtosaamiset		17,3	1,5
Yhteensä		17,4	1,6
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot yhteensä		223,2	142,6

LIITE 27. Laskennalliset verosaamiset ja -velat

	Laskennalliset verosaamiset	Laskennalliset verovelat	Netto
Jaksotuseroista	3,5	0,0	3,5
Väliaikaisista eroista	0,0	5,0	- 5,0
Yhteensä	3,5	5,0	- 1,5

Laskennallisiin verosaamisiin sisältyy verotuksessa vahvistetuista tappioista kirjattua laskennallista verosaamista yhteensä 0,00 euroa.

Väliaikaisista eroista johtuvat laskennalliset verosaamiset ja -velat perustuvat oman pääoman käyvän arvon rahastoon kirjatuista myytävissä olevien rahoitusvarojen arvostustuloksista kirjatuista laskennallisista verosaamisista ja -veloista.

Arvonkorotukset 31.12.2005

Taseeseen ei sisälly arvonorotuksia.

Tilinpäätössiirtojen kertymä

	Tasearvo	Lask. verovelka	Netto
Poistoero	63,8	16,6	47,2
Vapaaehtoiset varaukset	226,4	58,9	167,5
Yhteensä	290,2	75,4	214,7

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset on merkitty taseeseen laskennallisella verolla vähentämättömään määrään. Omien varojen laskelmassa poistoero ja vapaaehtoiset varaukset laskennallisella verolla vähennettynä on rinnastettu ensisijaisiin omiin varoihin.

LIITE 28. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat

	Kirjanpito- arvo 31.12.2005	Nimellis- arvo 31.12.2005	Kirjanpito- arvo 31.12.2004	Nimellis- arvo 31.12.2004
Sijoitustodistukset	3 486,1	3 505,9	2 670,4	2 683,6
Joukkovelkakirjalainat	4 587,9	4 587,9	2 867,4	2 879,3
Muut	1 056,0	1 064,6	489,9	491,7
Yhteensä	9 130,0	9 158,4	6 027,8	6 054,5

LIITE 29. Muut velat

	31.12.2005	31.12.2004
Maksujenvälitysvelat	327,9	253,1
Muut	220,3	294,5
Yhteensä	548,2	547,7

LIITE 30. Pakolliset varaukset

	Eläkevaraukset	Vero- varaukset	Takaus- vastuut	Vuokra- vastuut	Muut	Yhteensä
Varaukset 1.1.					1,9	1,9
+ varausten lisäys					0,5	0,5
- käytetyt varaukset						
- peruutukset					-0,9	-0,9
Varaukset 31.12.	-	-	-	-	1,5	1,5

LIITE 31. Siirtovelat ja saadut ennakot

	31.12.2005	31.12.2004
Korot		
Korkovelat	185,4	120,8
Saadut korkoennakot	2,1	0,3
Yhteensä	187,5	121,1
Muut		
Muut saadut ennakkomaksut	1,4	0,9
Muut siirtovelat	14,7	8,8
Yhteensä	16,1	9,7
Siirtovelat ja saadut ennakot yhteensä	203,6	130,9

LIITE 32. Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla

Velka	Kirjanpitoarvo	Nimellisarvo
Ikuiset lainat	199,3	200,0
Muut luottolaitoksen liikkeeseen laskemat velkasitoumukset	334,5	270,0
Pääomalainat	215,4	222,0
	749,1	692,0

Perpetuaalit ja debentuurit

1. Perpetuaali 50 miljoonaa euroa, joka voidaan ensimmäisen kerran eräännyttää Rahoitustarkastuksen luvalla 19.6.2007. Lainasta maksetaan vuosittain kiinteää 6 prosentin korkoa.
2. Perpetuaali 150 miljoonaa euroa, joka voidaan ensimmäisen kerran eräännyttää Rahoitustarkastuksen luvalla 30.11.2012. Lainasta maksetaan vuosittain kiinteää 3,875 prosentin korkoa.
3. Debentuurilaina 150 miljoonaa euroa, joka voidaan ensimmäisen kerran eräännyttää Rahoitustarkastuksen luvalla 7.3.2006. Lainan korko on 3 kuukauden Euribor + 60 bps.
4. Debentuurilaina 50 miljoonaa euroa, joka voidaan ensimmäisen kerran eräännyttää Rahoitustarkastuksen luvalla 27.3.2006. Lainan korko on 3 kuukauden Euribor + 60 bps.
5. Debentuurilaina 70 miljoonaa euroa, joka voidaan ensimmäisen kerran eräännyttää Rahoitustarkastuksen luvalla 30.11.2010. Lainasta maksetaan vuosittain kiinteää 3,5 prosentin korkoa.

Lainat 1–5 on laskettu liikkeeseen kansainvälisillä pääomamarkkinoilla.

Kotimaassa liikkeeseen laskettuja, kiinteäkorkoisia debentuurilainoja oli 31.12.2005 yhteensä 64,8 miljoonaa euroa

Liikkeeseen lasku pvm	Kirjanpitoarvo milj.euroa	Korko-%	Eräpvm
11.4.2000	4,1	5,0 %	11.4.2006
21.3.2001	7,9	5,0 %	21.3.2007
29.8.2001	5,7	4,5 %	29.8.2007
25.2.2002	6,0	4,5 %	25.2.2008
12.9.2002	11,0	4,5 %	12.9.2008
4.6.2003	5,4	3,4 %	4.6.2009
19.11.2003	6,8	3,9 %	19.11.2009
10.3.2004	5,2	3,5 %	10.3.2010
15.9.2004	6,1	3,5 %	15.9.2010
16.3.2005	5,2	3,3 %	16.3.2011
30.11.2005	1,4	3,2 %	30.11.2011

OKOlla ei ole lainasopimusten ehtoja koskevia rikkomuksia pääoman, koron eikä muiden ehtojen osalta. Tilinpäätöksessä lainojen hintaerona on kirjattu 0,1 miljoonaa euroa.

Pääomalainat 31.12.2005

Ensisijaisiin omiin varoihin rinnastettavat pääomalainat

1) Pääomalaina 10 miljardia Japanin jeniä (eurovasta-arvo 71,9 milj.)

Laina on perpetuaalilaina eli eräpäivätön laina. Lainan korko on kiinteää 4,23 % 18.6.2034 saakka, ja sen jälkeen vaihtuva 6 kuukauden Yen-LIBOR + 1,58%. Lainan korko maksetaan vuosittain 18.6. ja 18.12. Mikäli joltain korkojaksolta korkoa ei voida maksaa, korkojakson koron maksamisvelvollisuus raukeaa. Laina voidaan eräännyttää ensimmäisen kerran vuonna 2014. Laina voidaan maksaa vuoden 2014 jälkeen takaisin koron eräpäivinä vuosittain 18.6. tai 18.12. Lainan koko pääoma on maksettava kerralla.

2) Pääomalaina 60 miljoonaa euroa

Perpetuaalilainan korko on vaihtuva 3 kuukauden euribor + 0,65%. Lainan korko maksetaan neljännesvuosittain 28.2., 30.5., 30.8. ja 30.11. Mikäli joltain korkojaksolta korkoa ei voida maksaa, korkojakson koron maksuvelvollisuus raukeaa. Laina voidaan eräännyttää Rahoitustarkastuksen luvalla ensimmäisen kerran 30.11.2015 ja sen jälkeen koron eräpäivinä. Vuoden 2015 jälkeen lainan korko on vaihtuva 3 kuukauden euribor + 1,65% (Step up). Lainan koko pääoma on maksettava kerralla.

3) Pääomalaina 50 miljoonaa euroa

Laina on perpetuaalilaina ilman korkoporrastuksia, mutta jossa on 8 prosentin korkokatto. Laina laskettiin liikkeeseen 31.3.2005 ja sen korko on ensimmäisenä vuonna 6,5% ja sen jälkeen CMS 10 vuotta + 0,1 %. Lainan korko maksetaan vuosittain 1.4. Mikäli joltain korkojaksolta ei korkoa voida maksaa, korkojakson koron maksuvelvollisuus raukeaa. Laina voidaan eräännyttää Rahoitustarkastuksen luvalla ensimmäisen kerran vuonna 2010. Lainan koko pääoma on maksettava kerralla.

4) Pääomalaina 40 miljoonaa euroa

Perpetuaalilainan korko on vaihtuva 3 kuukauden euribor + 1,25%. Lainan korko maksetaan neljännesvuosittain 28.2., 30.5., 30.8. ja 30.11. Mikäli joltain korkojaksolta korkoa ei voida maksaa, korkojakson koron maksuvelvollisuus raukeaa. Laina voidaan eräännyttää Rahoitustarkastuksen luvalla ensimmäisen kerran 30.10.2010 ja sen jälkeen koron eräpäivinä. Lainan koko pääoma on maksettava kerralla.

Näistä lainoista hybridejä ovat lainat 1, 2 ja 3.

LIITE 33. Oma pääoma

Tilinpäätösperiaatteiden muutoksista ja aikaisempia tilikausia koskevien virheiden oikaisuista johtuvat oman pääoman muutokset

Edellisten tilikausien voitto 1.1.2005	102,3
Tilinpäätösperiaatteiden muutokset	4,4
Edellisten tilikausien voitto oikaisujen jälkeen 1.1.2005	106,7

	Oma pääoma tilikauden alussa	Lisäykset	Vähennykset	Siirrot erien välillä	Oma pääoma tilikauden lopussa
Oma pääoma yhteensä	517,8	1 001,4	54,9		1 464,4
Osakepääoma	206,2	216,9			423,0
Osakeanti	2,9	0,7	2,9		0,7
Ylikurssirahasto	6,5	513,2			519,7
Muut sidotut rahastot	163,6				163,6
Vararahasto	163,6				163,6
Vapaat rahastot	36,3	1,5			37,8
Käyvän arvon rahasto	12,8	1,5			14,3
Muut rahastot	23,4				23,4
Edellisten tilikausien voitto tai tappio	102,3	4,4	51,9		54,8
Tilikauden voitto tai tappio		264,8			264,8

Käyvän arvon rahaston muutokset

	Tilikauden alussa	Lisäykset	Vähennykset	Tulos- laskelmaan siirretty	Tilikauden päätyessä
Saamistodistukset	1,1	0,1		-0,1	1,1
Osakkeet ja osuudet	11,8	8,5		-7,0	13,3
Yhteensä	12,8	8,6	0,0	-7,1	14,3

LIITE 34. Sidottu ja vapaa oma pääoma sekä jakokelvottomat vapaan oman pääoman erät

Oma pääoma 31.12.2005

Sidottu oma pääoma	1 107,0
Vapaa oma pääoma	357,4
Oma pääoma yhteensä	1 464,4

Voitonjakokelpoiset varat 31.12.2005

Vapaa oma pääoma	357,4
– jakokelvottomat erät	-
Voitonjakokelpoiset varat	357,4

LIITE 35. Rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteettijakauma 31.12.2005

Jäljellä oleva juoksu-aika	alle 3 kk	3–12 kk	1–5 vuotta	5–10 vuotta	yli 10 vuotta
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	0,7	1,1	0,4	0,4	-
Saamiset luottolaitoksilta	1 120,3	958,3	2 350,8	155,7	3,4
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	914,6	1 123,2	2 672,1	808,2	858,4
Saamistodistukset	907,7	1 153,9	1 000,8	728,1	21,1
Velat luottolaitoksille	3 338,1	138,5	60,9	27,1	-
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	1 609,6	20,2	0,2	225,5	210,3
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	3 056,9	1 859,3	3 977,8	236,0	-
Velat, joilla huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	193,3	4,1	173,7	288,0	90,0

Muut kuin määräaikaistalletukset sisältyvät maturiteettiluokkaan "alle 3 kk".

LIITE 36. Koti- ja ulkomaanrahan määräiset omaisuus- ja velkaerät 31.12.2005

	Kotimaan raha	Ulkomaan raha
Saamiset luottolaitoksilta	4 014,3	574,2
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	6 210,0	166,4
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset ja muut saamistodistukset	2 815,6	998,6
Johdannaissopimukset	27,2	95,9
Muu omaisuus	3 217,8	22,1
Velat luottolaitoksille	3 096,1	468,4
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	1 762,3	303,4
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	8 173,1	956,9
Johdannaissopimukset ja kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät velat	121,6	1,6
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	677,1	72,0
Muut velat	731,0	23,8

LIITE 37. Erilaiset osakkeet vuoden lopussa ja johtokunnalle annetut valtuudet sekä pitkän tähtäimen kannustejärjestelmät

	A-sarja	K-sarja	Yhteensä
Osakepääoma, euroa	330 507 004	92 538 979	423 045 982
Osakkeita, kpl	157 170 608	44 006 352	201 176 960
Osuus osakepääomasta, %	78,1	21,9	100,0
Äänivalta/osake	1	5	
Osuus äänistä, %	41,7	58,3	100,0

OKOn osakkeen kirjanpidollinen vasta-arvo on 2,10 euroa. Vasta-arvo ei ole tarkka. Liikkeessä olevien osakkeiden lukumäärä on kaksinkertaistettu osakepääomaa muuttamatta yhtiökokouksen 31.3.2004 tekemällä päätöksellä.

Osakkeiden hankintaa koskevat rajoitukset:

- A-sarjan osakkeet ovat yleisölle tarkoitettuja Helsingin Pörssissä noteerattavia osakkeita.
- A-sarjan osakkeiden hankintaa ei ole rajoitettu.
- K-sarjan osakkeita voivat omistaa vain suomalaiset osuuspankit, osuuspankkiosakeyhtiöt, ja osuuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisö Osuuspankkikeskus Osk.
- K-sarjan osake voidaan osakkeenomistajan tai hallintarekisteröityjen osakkeiden osalta arvo-osuusrekisteriin merkityn omaisuudenhoitajan kirjallisesta vaatimuksesta muuntaa A-sarjan osakkeeksi yhtiöjärjestyksessä määrättyjen osakelijien vähimmäis- ja enimmäismäärien puitteissa.

Jos osinkoa jaetaan, A-sarjan osakkeet oikeuttavat vuotuisen voitonjakoon, joka on vähintään yhden (1) prosenttiyksikön korkeampi kuin K-sarjan osakkeille maksettava osinko.

OKOn osakepääoman korotukset vuoden 1999 optio-ohjelman perusteella merkityillä A-osakkeilla vuonna 2005

Rekisteröinti-päivä	Osakkeita kpl	Osakepääoman korotus	Ylikurssi-rahastoon
13.1.2005	1 184 300	2,5	0,5
12.4.2005	3 650	0,0	0,0
13.6.2005	1 134 740	2,4	0,0
12.9.2005	91 900	0,2	0,0
13.10.2005	139 200	0,3	0,0
Yhteensä	2 553 790	5,4	0,5

OKOn osakepääoman korotus, Osakeanti 24.10.–15.11.2005

23.11.2005	100 588 480	211,5	512,7
Yhteensä	100 588 480	211,5	512,7

Johtokunnalle annetut valtuudet

OKOn varsinainen yhtiökokous 31.3.2005 valtuutti johtokunnan yhden vuoden ajaksi yhtiökokouksesta lukien päättämään osakepääoman korottamisesta yhdellä tai useammalla uusmerkinnällä, yhden tai useamman vaihtovelkakirjalainan ottamisesta ja/tai optio-oikeuksien antamisesta siten, että uusmerkinnässä merkittävien, vaihtovelkakirjoja vastaan annettavien ja optio-oikeuksien nojalla merkittävien uusien osakkeiden tulee olla A-sarjan osakkeita ja niiden yhteenlaskettu lukumäärä saa olla yhteensä enintään 18 000 000 kappaletta ja pankin osakepääomaa voidaan korottaa yhteensä enintään 37.851.390,54 eurolla. Valtuutus käsittää myös oikeuden poiketa osakkeenomistajille kuuluvasta etuoikeudesta merkitä uusia osakkeita, vaihtovelkakirjoja ja optio-oikeuksia. Osakkeenomistajille kuuluvasta merkintäetuoikeudesta voidaan poiketa vain yritys- ja yhteistoimintajärjestelyjen yhteydessä, jos siihen on pankin kannalta painava taloudellinen syy. Päätöstä ei saa kuitenkaan tehdä pankin lähipiiriin hyväksi. Voimassa olevat käyttämättömät valtuutukset voivat korotusten yhteismäärältä ja annettujen osakkeiden yhteenlasketulta äänimäärältä vastata enintään viidesosaa yhtiökokouksen valtuutus päätöksen ja johtokunnan korotuspäätöksen ajankohtana rekisteröidystä osakepääomasta ja osakkeiden yhteenlasketusta äänimäärästä.

Johtokunta on oikeutettu valtuutuksen nojalla päättämään merkintähinnan määrittämisperusteista, merkintähinnasta ja muista merkintäehdoista sekä vaihtovelkakirjalainan tai optio-oikeuksien ehdoista. Johtokunta on oikeutettu myös päättämään, että uusmerkinnässä annettavia osakkeita, vaihtovelkakirjalainaa tai optio-oikeuksia voidaan merkitä apporti-omaisuutta vastaan, käyttämällä kuittausoikeutta tai muutoin tietyin ehdoin.

Yhtiökokouksen 31.3.2004 johtokunnalle antama valtuutus peruutettiin käyttämättömänä. Johtokunta ei kertomusvuonna käyttänyt saamaansa valtuutusta.

Optiojärjestelyt

OKOn ylimääräinen yhtiökokous päätti 30.6.1999 pankin johtokunnan ehdotuksen mukaisesti, että OKOssa ja Osuuspankkikeskuksessa otetaan käyttöön koko henkilökuntaa koskeva optioperusteinen kannustejärjestelmä. Optiolaina tarjottiin OKO-konsernin, Osuuspankkikeskus Osk:n ja sen muiden tytäryhtiöiden, Osuuspankkien Keskinäisen Vakuutusyhtiön, OP-Eläkekassan ja OP-ryhmän Tutkimussäätiön henkilöstön sekä OKOn kokonaan omistaman tytäryhtiön OP-Sijoitus Oy:n merkittäväksi. Optiolainan määrä oli 460 000 euroa. Koroton laina maksettiin takaisin lokakuussa 2002.

Osakkeen merkintähinta oli optio-ohjelman ehtojen mukaan 10,99 euroa. Merkintähintaa alennetaan merkintähinnan määrätymisjakson jälkeen ja ennen osakemerkintää jaettavien osinkojen määrällä kunkin osingonjaon täsmäytyspäivänä. Merkintähinta on kuitenkin aina vähintään osakkeen kirjanpidollinen vasta-arvo, joka vuoden 2005 lopussa oli 2,105 euroa. Osakkeiden merkintäaika A-optioilla alkoi 1.10.2002 ja B-optioilla 1.10.2004. Optiot listattiin Helsingin Pörssissä merkintäajan alkaessa. Ennen B-optioiden listausta ne yhdistettiin A-optio-oikeuksiin ja nimi muutettiin vuoden 1999 A/B-optio-oikeudeksi.

Kukin optio oikeutti merkitsemään yhden OKOn A-sarjan osakkeen eli yhteensä 4 600 000 kappaletta. OKOn osakkeiden 30.4.2004 kauppakisteriin merkityn osakesplitin (1:2) myötä optio-ohjelman merkintäsuhde muuttui. Toukokuun alusta yhdellä optio-oikeudella oli merkittävässä kaksi uutta A-osaketta. Vuoden 2005 osakeannin yhteydessä merkintäsuhdetta muutettiin siten, että yhdellä optio-oikeudella voi merkitä neljä uutta A-osaketta. OKOn osakkeiden lukumäärä voi kaikkien merkintöjen seurauksena nousta yhteensä enintään 9 370 320 uudella A-osakkeella ja yhtiön osakepääoma 19,7 miljoonalla eurolla.

Vuoden 2004 osakesplitin seurauksena osakkeen merkintähinta puolittui. Vuoden 2005 merkintäsuhteen muutoksen seurauksena neljän A-osakkeen yhteenlasketuksi merkintähinnaksi määritettiin 4,21 euroa lisättynä euromäärällä, joka vastasi kahden osakepääoman korotuksen ehtojen mukaisen uuden A-osakkeen merkintähintaa. Näin vahvistettu uusi merkintähinta on 4,6525 euroa osakkeelta.

Vuonna 2005 osakekohtainen merkintähinta oli 2,485 euroa 5.4.2005 asti ja sen jälkeen 2,105 euroa osakeantiin asti.

Vuoden 2005 loppuun mennessä optioilla oli merkitty 7 646 680 A-osaketta, joista 2 553 790 rekisteröitiin vuonna 2005.

Ulkona olevien optioiden muutokset ja painotetut keskimääräiset merkintähinnat ovat seuraavat:

	2005 Keskimääräinen merkintähinta euroa/osake	Optio-oikeudet 1000 kpl	2004 Keskimääräinen merkintähinta euroa/osake	Optio-oikeudet 1000 kpl
Tilikauden alussa	2,49	1233	7,17	2 511
Menetetyn optiot			2,79	-21
Toteutetut optiot	2,75	-802	2,64	-1 257
Tilikauden lopussa	4,65	431	2,49	1 233
Toteutettavissa olevat optiot tilikauden lopussa	4,65	431	2,49	1 233

Vuonna 2005 toteutettujen optioiden keskimääräinen hinta oli 2,75 euroa (2,64 euroa vuonna 2004). OKOn osakkeen osakeantioikaistu keskimääräinen kurssi vuonna 2005 oli 10,19 euroa (7,31). Optioiden toteuttamishinnan vaihteluväli vuonna 2005 oli 2,485 – 4,6525 euroa (2,485 – 7,17) ja OKOn osakkeen kurssin vaihteluväli oli 8,09 – 12,34 euroa (6,21 – 8,39).

Johdon pitkän tähtäimen palkitsemisjärjestelmä

OKOn hallintoneuvoston päätöksellä johdon pitkän tähtäimen palkitsemisjärjestelmään kuuluvat OKOn johtokunnan jäsenet, osastonjohtajat ja osastonjohtajiksi rinastettavat tytäryhtiöiden johtajat sekä sellaiset henkilöstörahas-
toon kuuluvat päälliköt, joiden HAY-luokka on 9-11. Järjestelmän piirissä oli 31.12.2005 yhteensä 27 henkilöä.

Palkitsemisjärjestelmään kuuluvat henkilöt voivat saada vuotuisina palkkioina OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj:n osakkeita vuosilta 2005–2007.

Vuonna 2005 johdon järjestelmässä sovelletut tavoitemittarit olivat

- OKO-konsernin ROE-%, painoarvo 50 %,
- OKO-konsernin ydinliiketoimintojen markkinaosuuden kasvu, painoarvo 35 %.
- OP-ryhmän ydinliiketoimintojen markkinaosuuden kasvu, painoarvo 15 %.

Palkkio toteutuu, kun tavoitteet saavutetaan vähintään 80 %:sti.

Asetettujen tavoitteiden toteutuessa toimitusjohtajalla on oikeus 4 kuukauden, johtokunnan jäsenellä 3 kuukauden, osastonjohtajalla ja osastonjohtajaan rinnastettavalla tytäryhtiön johtajalla 2 kuukauden ja päälliköillä 2 viikon säännöllistä ennakonpidätyksen alaista palkkaa vastaavaan palkkioon. Viimeksi mainittuun henkilöryhmään kuuluvilla on lisäksi oikeus henkilöstörahas-
ton voittopalkkioon, kuitenkin yhteensä enintään yhden kuukauden palkkaa vastaavaan määrään asti. Palkkio maksetaan henkilöille kahden vuoden kuluttua ansaintajakson päättymisestä.

Osakkeina maksettavan palkkion arvo jaksotetaan ansainta- ja sitouttamisjaksoille henkilöstökuluiksi. Järjestelmästä kirjattiin kuluja tilikaudella 0,1 miljoonaa euroa.

Vuonna 2006 OKO-konsernin ydinliiketoimintojen markkinaosuuden kasvu -mittari, jonka painoarvo vuonna 2005 oli 35 %, on korvattu pankki- ja sijoituspalvelutoiminnan nettotuottojen ja vahinkovakuutus-
tuottojen kasvu -mittarilla. Molempien painoarvo on 17,5 %.

Henkilöstörahas- to

OKO liittyi 26.10.2004 OP-Henkilöstörahas-
toon. Rahaston jäsenenä oli 536 OKOn toimihenkilöä 31.12.2005.

Voittopalkkiosuorien määrä henkilöstörahas-
toon perustui samoihin tavoitemittareihin kuin johdon pitkän tähtäimen palkitsemisjärjestelmässä.

Vuodelta 2005 voittopalkkioita maksetaan henkilöstörahas-
toon 0,3 miljoonaa euroa.

Vuodelle 2006 OKO-konsernin ydinliiketoimintojen markkinaosuuden kasvu -mittari on korvattu pankki- ja sijoitus-
palvelutoiminnan nettotuottojen kasvu -mittarilla.

Henkilöstörahas-
toon tehtävän voittopalkkiosuorien määrä vuodelta 2006 on tavoitteiden toteutuessa 2,5 % rahaston jäsenten vuoden 2006 yhteenlasketusta palkkasummasta, joka oli 25,5 miljoonaa euroa vuodelta 2005.

LIITE 38. Suurimmat osakkeenomistajat ja osakkeiden omistuksen jakautuminen

Osakkeiden äänimäärästä eniten omistavat osakkeenomistajat
(10 suurinta osakkeenomistajaa osakasluettelon mukaan 31.12.2005)

		Osakkeita kpl	Osakkeita yhteensä kpl	Osakkeiden äänimäärä	Osuus äänistä, %
Osuuspankkikeskus Osk	A	22 236 657			
	K	38 589 240	60 825 897	215 182 857	57,0
Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Suomi	A	20 833 700			
	K	0	20 833 700	20 833 700	5,5
Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	A	20 191 400			
	K	0	20 191 400	20 191 400	5,4
Oulun Osuuspankki	A	1 000 000			
	K	1 012 000	2 012 000	6 060 000	1,6
Keski-Uudenmaan Osuuspankki	A	0			
	K	491 800	491 800	2 459 000	0,7
Keski-Suomen Osuuspankki	A	4 000			
	K	456 560	460 560	2 286 800	0,6
OP-Eläkekassa	A	1 880 793			
	K	0	1 880 793	1 880 793	0,5
OP-Eläkesäätiö	A	1 800 000			
	K	0	1 800 000	1 800 000	0,5
Pohjolan Osuuspankki	A	395 220			
	K	255 220	650 440	1 671 320	0,4
Turun Seudun Osuuspankki	A	1 330 000			
	K	19 960	1 349 960	1 429 800	0,4
Yhteensä			110 496 550	273 795 670	72,6
Hallintarekisteröidyt osakkeet	A		30 691 789	30 691 789	8,1

Osakepääomasta eniten omistavat osakkeenomistajat
(10 suurinta osakkeenomistajaa osakasluettelon mukaan 31.12.2005)

	Osakkeita kpl	Osuus osakkeista, %
Osuuspankkikeskus Osk	60 825 897	30,2
Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Suomi	20 833 700	10,4
Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	20 191 400	10,0
Oulun Osuuspankki	2 012 000	1,0
OP-Eläkekassa	1 880 793	0,9
OP-Eläkesäätiö	1 800 000	0,9
Pohjola Finland Value Sijoitusrahasto	1 366 164	0,7
Turun Seudun Osuuspankki	1 349 960	0,7
Valtion Eläkerahasto	1 110 000	0,6
Etelä-Karjalan Osuuspankki	851 484	0,4
Yhteensä	112 221 398	55,8
Hallintarekisteröidyt osakkeet	30 691 789	15,3

Osakeomistuksen jakautuminen osakkeiden lukumäärän mukaan (Osakasluettelon mukaan 31.12.2005)
Osakkeiden lukumäärä (A- ja K-sarjat)

	Osakkaita	Osuus osak- kaista, %	Osakkeita kpl	Osuus osak- keista, %
I-100	3 403	11,5	232 665	0,1
101-1 000	20 888	70,3	6 791 708	3,4
1 001-10 000	4 814	16,2	13 418 809	6,7
10 001-50 000	418	1,4	9 202 421	4,6
50 001-100 000	72	0,2	5 076 946	2,5
100 001-	118	0,4	166 454 411	82,7
Yhteensä	29 713	100,0	201 176 960	100,0

Osakeomistuksen jakautuminen sektoreittain (Osakasluettelon mukaan 31.12.2005)

Omistajatyyppi	Osakkaita	Osuus osak- kaista, %	Osakkeita kpl	Osuus osak- keista, %	Osakkeiden äänimäärä	Osuus ääni- määrästä, %
Yritykset	934	3,1	7 059 934	3,5	7 059 934	1,9
Osuuspankkikeskus Osk ja jäsenosuuspankit	235	0,8	84 540 565	42,0	260 565 973	69,1
Muut rahoitus- ja vakuutuslaitokset	57	0,2	24 958 573	12,4	24 958 573	6,6
Julkisyhteisöt	40	0,1	27 059 330	13,5	27 059 330	7,2
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	303	1,0	3 184 396	1,6	3 184 396	0,8
Kotitaloudet	28 100	94,6	23 509 615	11,7	23 509 615	6,2
Ulkomaat	36	0,1	172 758	0,1	172 758	0,0
Hallintarekisteröidyt osakkaat	8	0,0	30 691 789	15,3	30 691 789	8,1
Yhteensä	29 713	100,0	201 176 960	100,0	377 202 368	100,0

LIITE 39. Vakuudeksi annettu omaisuus 31.12.2005

	Pantit	Kiinnitykset	Yhteensä
Omien velkojen puolesta annetut vakuudet			
Velat luottolaitoksille	1 401,6		1 401,6
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	436,9		436,9
Muut velat	15,0		15,0
Yhteensä	1 853,5	0,0	1 853,5
Muut omasta puolesta annetut vakuudet	1 507,5		1 507,5
Annetut vakuudet yhteensä	3 361,0	0,0	3 361,0

LIITE 40. Eläkevastuut

Eläkesitoumuksista johtuva suora vastuu	-
Osuus eläkesäätiön eläkevastuun ja muiden velkojen ylikatteesta	-
Eläkekulujen oikaisuksi kirjattu eläkesäätiön ylikatteen palautus	-

Pankin henkilökunnan lakisääteinen eläketurva on järjestetty OP-Eläkekassan kautta ja lisäeläketurva OP-Eläkesäätiön kautta. Säätiöön ei ole otettu uusia edunsaajia 30.6.1991 jälkeen. Pankin eläkevastuut on täysin katettu.

LIITE 41. Leasingvuokra- ja muut vuokravastuut

Seuraavalla tilikaudella maksettavat	0,1
Myöhemmin maksettavat	0,1
Yhteensä	0,2

Sopimusten olennaiset irtisanomis- ja lunastusehdot

OKOlla ei ole merkittäviä leasingvuokra- ja muita vuokravastuita. Sopimukset ovat pääasiassa henkilökunnan leasingautoja ja pituudeltaan 3 vuotta.

LIITE 42. Taseen ulkopuoliset sitoumukset

	Tytäryritysten puolesta	Osakkuusyri- tysten puolesta	Muiden puolesta	Yhteensä
Taseen ulkopuoliset sitoumukset 31.12.2005	0,0	0,0	4 588,3	4 588,3
Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset	0,0	0,0	1 564,7	1 564,7
Takaukset ja pantit	0,0	0,0	1 434,3	1 434,3
Muut	0,0	0,0	130,4	130,4
Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset	0,0	0,0	3 023,6	3 023,6
Arvopapereiden takaisinostositoumukset	0,0	0,0	0,0	0,0
Luottolupaukset	0,0	0,0	2 662,9	2 662,9
Muut	0,0	0,0	360,7	360,7

LIITE 43. Muut vastuusitoumukset ja vastuut tilikauden päättyessä

OKOn sitoumukset pääomasijoitusrahastoihin olivat vuoden lopussa 15,7 miljoonaa euroa. Edellä mainitut sitoumukset sisältyvät liitetieto 42 sitoumuksiin.

LIITE 44. Henkilöstö ja toimielinten jäsenet

Henkilöstön lukumäärä keskimäärin v. 2005	Keskimääräinen lkm	Muutos tilikauden aikana
Vakinainen kokoaikainen henkilöstö	484	26
Vakinainen osa-aikainen henkilöstö	0	0
Määräaikainen henkilöstö	71	16
Yhteensä	555	42

Toimielinten jäsenten palkat ja palkkiot v. 2005	Palkat ja palkkiot
Hallintoneuvoston jäsenet	0,1
Hallituksen jäsenet ja varajäsenet sekä toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa	1,8

Hallintoneuvoston jäsenille maksettiin vuonna 2005 palkkioita yhteensä 127 800 euroa.

Puheenjohtajan kuukausipalkkio oli 1500 euroa ja kokouspalkkio 200 euroa, varapuheenjohtajan kuukausipalkkio oli 750 euroa ja kokouspalkkio 200 euroa ja kunkin jäsenen kuukausipalkkio oli 200 euroa ja kokouspalkkio 200 euroa.

Puheenjohtaja Seppo Penttiselle maksetut palkkiot olivat yhteensä 19 000 euroa.

Varapuheenjohtaja Paavo Haapakoskelle maksetut palkkiot olivat yhteensä 12 200 euroa.

Muille hallintoneuvoston jäsenille maksetut palkkiot vaihtelivat 400 euron ja 6200 euron välillä.

Johtokunnan jäsenille ja varajäsenille 31.12.2005 päättyneeltä tilikaudelta maksetut palkat ja tulospalkkiot sisältäen optio-oikeuksista saadun tulon olivat seuraavat:

Toimitusjohtaja Mikael Silvennoinen	351 760
Toimitusjohtajan sijainen Timo Ritakallio	647 655
Johtokunnan jäsen Helena Walldén	567 687
Johtokunnan varajäsen Jarmo Viitanen	215 610

Toimielinten jäsenille myönnettyt luotot ja takaukset

OKO ei ollut myöntänyt hallintoneuvoston jäsenille tai johtokunnan jäsenille ja varajäsenille luottoja tai takauksia 31.12.2005 eikä 31.12.2004.

Eläkesitoumukset

Hallinto- ja valvontaelinten jäsenten osalta ei ole tehty eläkesitoumuksia. Eläkesitoumuksia ei ole tehty myöskään näihin toimielimiin aikaisemmin kuuluneiden henkilöiden osalta.

Johdon omistukset

OKOn hallintoneuvoston jäsenet, johtokunnan jäsenet ja varajäsenet ja toimitusjohtaja omistivat 31.12.2005 yhteensä 84 664 kappaletta OKOn A-sarjan osakkeita, joiden osuus oli 0,042 prosenttia kaikista osakkeista ja 0,022 prosenttia kaikkien osakkeiden tuottamasta äänimäärästä. Johtokunnan jäsenet, varajäsenet ja toimitusjohtaja omistivat OKOn liikkeeseen laskemasta optiolainasta määrän, joka oikeuttaa yhteensä 124 000 A-sarjan osakkeen merkintään. Näiden osakkeiden osuus on 0,061 prosenttia kaikista osakkeista ja 0,033 prosenttia äänimäärästä.

LIITE 45. Omistukset muissa yrityksissä, milj. €

Tytäryritykset		Omistusosuus, %	Oma pääoma	Tilikauden voitto tai tappio
Yrityksen nimi:	Opstock Oy	85	17,5	10,5
Kotipaikka:	Helsinki			
Yrityksen nimi:	OKO Venture Capital Oy	100	1,5	0,5
Kotipaikka:	Helsinki			
Yrityksen nimi:	Kiinteistö Oy Kanta-Sarvis II	100	8,0	- 0,3
Kotipaikka:	Tampere			
Yrityksen nimi:	Pohjola-Yhtymä Oyj	86,27	608,4	174,8
Kotipaikka:	Helsinki			
Yrityksen nimi:	OKO Capital East Oy	100	0,1	0,0
Kotipaikka:	Helsinki			
Yrityksen nimi:	OKO Corporate Finance Oy	100	0,3	
Kotipaikka:	Helsinki			

OKOlla ei ole omistuksia omistusyhteisyriksissä eikä yrityksissä, joissa OKOlla olisi rajoittamaton vastuu.

LIITE 46. Notariaattitoiminta

OKO tarjoaa yleisölle sijoituspalveluita sekä omaisuuden säilytys- ja hoitopalveluja.

Konserniin kuuluvaa valvottavaa koskevat liitetiedot

OKOn emoyhtiö on Osuuspankkikeskus Osk (OPK), jonka konsernitilinpäätökseen OKO-konsernin tiedot yhdistellään. Jäljennös OPK-konsernin tilinpäätöksestä on saatavissa Osuuspankkikeskuksesta, Teollisuuskatu 1b, 00510 Helsinki.

Muilta konserniyrityksiltä saadut rahoitustuotot ja niille suoritetut rahoituskulut:

Korkotuotot	0,7
Korkokulut	20,9
Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista	7,5
Saamiset konserniyrityksiltä ja velat niille:	
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	1,4
Muut varat	0,1
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	0,0
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	10,7
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	37,2
Muut velat	1,6
Siirtovelat ja saadut ennakot	0,0

TILINTARKASTUSKERTOMUS

OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj:n osakkeenomistajille

Olemme tarkastaneet OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj:n kirjanpidon, toimintakertomuksen, tilinpäätöksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1.-31.12.2005. Johtokunta ja toimitusjohtaja ovat laatineet EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaan laaditun konsernitilinpäätöksen, joka sisältää konsernin taseen, tuloslaskelman, rahavirtalaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista ja liitetiedot, sekä Suomessa voimassa olevien määräysten mukaisesti laaditut toimintakertomuksen ja emoyhtiön tilinpäätöksen, joka sisältää emoyhtiön taseen, tuloslaskelman ja liitetiedot. Suorittamamme tarkastuksen perusteella annamme lausunnon konsernitilinpäätöksestä sekä toimintakertomuksesta, emoyhtiön tilinpäätöksestä ja hallinnosta.

Tilintarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Kirjanpitoa sekä toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa on tarkastettu riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, etteivät toimintakertomus ja tilinpäätös sisällä olennaisia virheitä tai puutteita. Hallinnon tarkastuksessa on selvitetty emoyhtiön hallintoneuvoston ja johtokunnan jäsenten sekä toimitusjohtajan toiminnan lainmukaisuutta osakeyhtiölain ja luottolaitostoiminnasta annetun lain säännösten perusteella.

Konsernitilinpäätös

EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaan laadittu konsernitilinpäätös antaa näiden standardien ja kirjanpitolain tarkoittamalla tavalla oikeat ja riittävät tiedot konsernin toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Konsernitilinpäätös voidaan vahvistaa.

Toimintakertomus, emoyhtiön tilinpäätös ja hallinto

Toimintakertomus ja emoyhtiön tilinpäätös on laadittu kirjanpitolain sekä toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen laatimista koskevien muiden säännösten ja määräysten mukaisesti. Toimintakertomus antaa kirjanpitolaissa tarkoitettulla tavalla oikeat ja riittävät tiedot toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Emoyhtiön tilinpäätös antaa kirjanpitolaissa tarkoitettulla tavalla oikeat ja riittävät tiedot emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Emoyhtiön tilinpäätös voidaan vahvistaa. Hallintoneuvoston jäsenille sekä pääjohtajalle, toimitusjohtajalle ja muille johtokunnan jäsenille voidaan myöntää vastuuvapaus tarkastamaltamme tilikaudelta. Johtokunnan esitys voitonjakokelpoisten varojen käsittelystä on lain mukainen.

Helsingissä 17. helmikuuta 2006

KPMG OY AB

Hannu Niilekselä
KHT

Raimo Saarikivi
KHT

HALLINTONEUVOSTON LAUSUNTO

Hallintoneuvosto on tänään pidetyssä kokouksessa perehtynyt pankin tilinpäätökseen ja tilintarkastuskertomukseen. Vuoden 2006 varsinaiselle yhtiökokoukselle hallintoneuvosto totetaa lausuntonaan, että pankkia on hoidettu lakien ja säännösten mukaisesti, ja että hallintoneuvostolla ei ole OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj:n vuoden 2005 tilinpäätöksen ja tilintarkastuskertomuksen johdosta huomautettavaa.

Hallintoneuvosto yhtyy johtokunnan ehdotukseen jakokelpoisten voittovarojen käyttämisestä.

Helsingissä, 17. helmikuuta 2006

Hallintoneuvoston puolesta

Seppo Penttinen
hallintoneuvoston
puheenjohtaja

Markku Koponen
hallintoneuvoston
sihteeri

OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj
Postiosoite: PL 308, 00101 Helsinki
Käyntiosoite: Teollisuuskatu 1b, 00510 Helsinki
Puhelin 010 252 011, faksi 010 252 3646
www.oko.fi, etunimi.sukunimi@oko.fi

